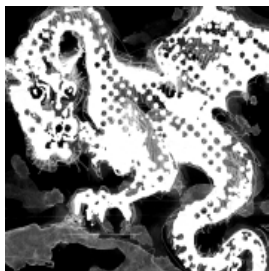

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 0

pátek - 16. června 2000

TRUTNOV

REGIONÁLNÍ PŘEHLÍDKY ANEB CO PŘEDCHÁZELO DĚTSKÉ SCÉNĚ 2000

Praha

Otvírání 2000 - aneb Karlín, jó, Karlín

...má nejen černou duši, ale taky každoroční přehlídku dětských divadelních, recitačních a občas i loutkářských souborů.

Letos se jich v Karlínském spektru sešla rovná třináctka, která se prezentovala v patnácti představeních nejrozličnějších žánrů, kvalit i směřování.

Začneme pěticí programů, které se s větším či menším zdarem pokusily o scénickou prezentaci veršů či prózy; a protože v krátkých pauzách mezi vystoupeními k nám oknem už nakukovalo jaro, hodí se všimnout si pro začátek pásmíčka **Vítání jara** v provedení žáků **4.A ZŠ Pošepného, Praha 4**. Jak už to na základních školách bývá, pásmo vzniklo narychlo, s minimem zkušeností a bez větších ambicí. Jeho kladem bylo bezesporu zapojení všech čtvrtáků i snaha paní učitelky Živnové vzbudit u dětí zájem o lidové písničky, které jsou pro většinu nejmladší generace odlehle jako třicetiletá válka. Převažovaly však zápory - do folklorně laděného pásma se poněkud halabala vloudily i písně umělé nejrozličnější provenience, velmi nahodile se pracovalo s dialektem, a hlavně děti se na jevišti pohybovaly stísněně, upřeně sledovaly paní učitelku u klavíru a navzájem se vnímaly opravdu jen sporadicky.

Narychlo vzniklo i pásmo **Kdo nevěří, ať tam běží**, prezentované rovněž žáky **4.A třídy ZŠ Zenklova, Praha 8**. Děti působily na jevišti uvolněněji než jejich vrstevníci z „Vítání jara“, byly schopné navázat vzájemné vztahy, a i když paní učitelka Kaplická v diskusi bezelstně přiznala, že to do nich „nadupala“, neušlapala v nich schopnost přirozeného jednání i vědomého sdělování. Škoda jen, že v závěrečné části na sebe jednotlivá sborová čísla navazovala mechanicky, bez motivace a rytmického cítění.

V pásmu **Dítě školou povinné ZUŠ z Postoloprť** prezentoval zřejmě začínající soubor písňové texty Jiřího Suchého. Znovu se potvrdilo, jak tyto básnicky vysoce kvalitní a rafinované texty vyžadují - když už je někdo chce vytáhnout na jeviště - obdobně kvalitní a napadité scénické řešení: děti z Postoloprť pod vedením paní učitelky Vinterové jich však použily pouze k ledabylému, verše nerespektujícímu převyprávění drobných příběhů a „vytvoření“ jakýchsi obtížně čitelných postav - nepostav, takže nám unikal smysl, humor, pointy - všechno, čím je Suchý tak jedinečný.

Jan Vodňanský - pří vši úctě k němu a jeho popularitě - není (podle mého) autorem tak výsostných kvalit jako Jiří Suchý. Přesto se souboru ze **ZUŠ Žatec** pod vedením zkušené a citlivé Evy Venclikové podařilo opodstatnit scénickou existenci jeho veršů v pásmu **Vám taky dupou králíci?** Skupina dívek a jediného chlapce, systematicky vedených a dobře připravených, dokázala pod režijním vedením své učitelky z Vodňanského veršů vytvořit důmyslnou, chytrou a poutavou v nejlepším slova smyslu „záminku“ pro vytvarování přehledných a jevištně působivých situací, objevit v textu překvapivé množství podnětů pro

sdělení vzájemných vztahů a podtextů, zveřejňovaných se zřetelným potěšením ze hry, s citem pro rytmus, frázování a členění.

Zatímco v práci žateckého souboru byl patrný soulad mezi průběžnými a průpravnými aktivitami s jevištním výsledkem, spočívalo těžiště zajímavé, byť i začátečnické práce Jany Machalíkové se studenty **Základní církevní školy v Kročehlavech** nepochybně spíše v onom stadiu průpravy než v jisté „dohotovosti“ pásma veršů Rogera Mc Gougha **Jsou fašisti, Vegetariáni, Smutná teta Madge** v dosud nevydaném překladu Pavla Šruta. Stalo se to, co se stává tak často: účinkující jsou tak hluboce v zajetí toho, co všechno vědí a hodlají sdělit, že už nejsou schopni odhadnout, co doopravdy a čitelně sdělují. Ale rozhodně je tento způsob začátku nadějnější a perspektivnější než ono „nadupání“ významu a prostředků, paní učitelka prefabrikovaných a dětmi poslušně reprodukovanych.

Soubor TY-JÁ-TR Radky Tesárkové, který na přehlídce uvedl hned tři představení ze svého hojného repertoáru, scénicky ztvárnil Čapkovu vtipnou causerii **Jak se dělá divadlo**. Jevištní prepis osciloval mezi scénickým vyprávěním a dramatizací s několika fixovanými postavami, z nichž hlavně představitelka režiséra zatěžovala představení poněkud excentrickým a masivním „herectvím.“ Causerie je lehoučký novinářský žánr, a tak i když jeho scénická interpretace je nesporně dramaturgicky objektivní a záslužná, touží po tom být uchopen ručkou poněkud jemnější a ne tak robustní.

A tak jsme se prostřednictvím Čapkovy textu propracovali až k inscenacím, které měly tu menší, tu větší aspiraci divadelní. Jako divadélko více méně „rodinné“ zapůsobila pohádka **O Honzovi** v provedení souboru **Bonbón z Průhonic**. Z prostinké, naivní produkce malých dětí na mě zavanul pozapomenutý a tu a tam znovu oživující duch spolkového života v malých obcích: jeden z tatínek napsal hru, maminky ušily kostýmy, paní Marková to celé dala dohromady. Je pravda, že pohádka je ušita ze všech možných motivů, kostýmy příliš okázalé a dětem nepřiměřené (s výjimkou nápaditého a náznačkově řešeného draka), děti více méně jenom reprodukuji text a moc se navzájem nevnímají, ale za tím vším jsme pocítili upřímnou snahu rodičů nenechat děti jen tak se „pást“ nebo civět na obrazovku, ale podílet se na něčem, co udělá radost především jim – a snad i jiným.

Další dvě droboučké inscenace, vytvořené tak říkajíc „na motivy“, se pro svou nezbadatelnost minuly s možností být vnímány a pochopeny: chaotická, záskoky narychlo poznamenaná fixovaná improvizace na Ježkovu píseň **V domě straší duch** souboru **Dram-tan-tam-tam** zcela rezignovala na možnost rozpoznat kdo je kdo a co a proč dělá. Obdobně hudebně taneční reflexe Andersenovy brutálně zredukované **Sněhové královny** v provedení téhož souboru, kde si navzájem překáželo vyprávění příběhu s jeho pohybovou ilustrací, nevytěžil z Andersenova příběhu nic víc než banální „okouzlení“ hudbou a povrchní naznačení vztahu mezi Gerdou a Kájem.

Základní umělecká škola ze Spořilova objevila pro divadlo hrané dětmi Vladislavovu pohádku **O Fantě Giro krásné tváři** (představení se jmenuje **Fanta Giro**), což je čin rozhodně záslužný. Škoda, že prezentace zajímavé látky zůstala daleko jak za možnostmi předlohy, tak dětí (např. práce s chórem, nedůslednost v nastolování postav, překotný mluvní projev hlavní hrdinky ap.)

Jana Machalíková se souborem **Přemýšlata** se rozhodla radikálně pozměnit příběh a smysl Šrutovy „velmi americké pohádky“ o zlobivém Johnovi a Krvavém kolenu, což dala najevo novým titulem **Je to náš brácha**. Aby se k tomuto posunu propracovala, musela komplikovaně a místy i nečitelně překomponovat příběh, čímž se jí podařilo značně znepřehlednit a rozmělnit strohou a dynamickou hororovou anekdotu, protáhnout ji o nejméně čtyři začátky, tu a tam upadnout do snu či do realistických ilustrací následků Johnových politováníhodných činů. Zase bylo za tím vším cítit hodně práce „doma“, ovšem na úkor divácké působivosti.

Soubor gymnázia z **Českolipské, Praha 9**, pod vedením Zoji Oubramové přišel se zajímavým nápadem – **Trojskou válkou v přímém přenosu**. Příběh Achájů a Trojanů se tu vyjevuje ve dvou rovinách – „autentické“ a „mediální.“ Je jen škoda, že se ho nepodařilo sdostatek a přehledně ztvárnit – snad i pro malé rozměry karlínského jeviště jsme chvílemi ztráceli orientaci v tom, kteří jsou kteří, jak do jednoho chumlu splyvali Řekové, Trojané i reportéři. Představení mělo pěkná místa – např. fázování bitev a soubojů, jen by to všechno chtělo výraznější tvarování a členění, ba i větší vybavení divadelními dovednostmi dětí na pomezí dospělosti.

Dětské loutkové divadlo tu bylo zastoupeno jediným představením **Divadla bez občanky ZŠ sester Voršilek**. Uvedlo osvědčenou Feldekovu **Sněhurku** v úpravě Milady Mašátové, hru jenom zdánlivě lehou. Feldekovo převyprávění traktuje klasický příběh s ironickým odstupem, s příklonem k recesní nadsázce, tedy přesouvá ho do žánrové oblasti, která vyžaduje značnou míru preciznosti, citu pro rytmus, styl a pointu, a především bezpečné zvládnutí loutkářských dovedností, což dětem z Ostrovní ulice v Praze zatím ještě chybí.

Soubor **TY-JÁ-TR** se kromě Čapkovy textu představil ještě ve dvou – chtělo by se říci módním slovem projektech. Tím prvním byla třídičná výše z Erbenovy **Kytice** v osobité transkripci Suchého Semaforu. Soubor pod vedením Radky Tesárkové bezesporu disponuje pěvecky dobře vybaveným materiálem, navíc jevištně ostříleným v řadě repríz svého bohatého repertoáru. Přesto v nás produkce dětí na přelomu od puberty k dospělosti vyvolala ne právě libý pocit kopie, nikoli vlastní tvořivé činnosti dětí, jimž nelze upřít chuť prezentovat se na jevišti se značnou mírou divadelní tíživosti. Ovšem – ony pasáže, které v rafinovaném podání talentovaných kabaretiérů ze Semaforu působí eroticky dráždivě, vyznávají z úst a pohybových kreací přece jenom ještě dětí poněkud vulgárně, a to, co má v originále půvab recesního hororu, tu osciluje na málo vkusném pomezí morbidnosti.

Závěrečné představení přehlídky, třetí to inscenace **TY-JÁ-TRU**, se odehrávalo v exteriéru, na schodišti karlínského kostela. Svěží jarní dopoledne bylo této prezentaci nakloněno příznivě a umožnilo nám tu a tam pocítit naivní kouzlo lidové **Komedie o Františce, dceři krále Anglického, též o Honzíčkovi, synu kupce Londýnského**, navzdory tomu, že představení samo bylo poznamenáno výrazným rozporům mezi upřímným přirozeným projevem menších dětí v titulních postavách a rutinérským, ba levným šaržírováním starších chlapců v postavách šaška a nebláhného Mince. (O tom, že představení je už poněkud „utrápené“, svědčil i okázalý nezáměr právě nehrajících dětí o dění na improvizovaném jevišti, které se nudily bez ohledu na to, že je na ně až příliš dobře vidět...)

Shrnuto a sečteno: karlínská přehlídka, které letos předcházela obvodní výběrová kola, přesvědčila – navzdory všem výhradám – že dětské divadlo v hlavním městě se začíná probouzet. Ne že by se jeho sláva už „dotýkala hvězd“, přece jenom se tu občas aspoň zablyskne – věřme, že na lepší časy.

Zdena Josková

Pražská přehlídka recitátorů

se konala **15. a 16. dubna** v Domě dětí a mládeže Praha 8 v Přemyslské ulici. Sál, kterým DDM disponuje, je pro tuto akci téměř ideální, organizace přehlídky byla připravená výborně, např. i recitátoři a jejich doprovod se mohli na místě občerstvit a vzhledem k počasí děti v pauzách využily i přílehlou zahradu. To vše napomohlo tomu, že celková atmosféra přehlídky byla vstřícná a milá.

Zmatky bohužel vznikaly na místě z toho, že ve stejném termínu byla i pražská přehlídka kolektivů, a některé děti musely přebíhat mezi Karlínem a Přemyslskou, tak, že ani nemohly vyslechnout své vrstevníky ze stejné kategorie.

Úroveň recitátorů byla vysoká a poměrně vyvážená. Jistý propad byl zřejmý pouze u třetí kategorie.

Porotu ve složení Lenka Fišerová, Martina Longinová a Radka Svobodová potěšil nejen pestrý dramaturgický výběr, ale také vysoká úroveň vystupování a mluvy recitátorů. Vzhledem k vysokému počtu recitátorů ve všech kategoriích nebylo možné udělat rozborový seminář s jednotlivci, porota mluvila ke každé kategorii pouze jako k celku.

Radka Svobodová

Stochov

Přehlídka souborů převážně ze středních Čech se už potřetí konala v bývalém hornickém kulturním domě ve Stochově v poklidu a pohodě, a to přesto, že nastaly změny v týmu organizátorů a celá tíha přehlídky ležela jen na lvě Dvořákové, její asistentce a panu Barochovi. Je to myslím důležité poznání: jestliže se organizace soustředí na to hlavní a klíčové, jestliže se nevymýšlejí různá zbytečná vylepšení či „vylepšení“, dá se to docela dobře zvládnout ve třech.

Během dvou dnů jsme viděli celkem 9 představení soutěžních, tedy přesněji řečeno posuzovaných s ohledem na možnost postupu na Dětskou scénu, ale navíc ještě dvě „mimo“. A přestože **Krysař** souboru ze **Slaného** trvá půldruhé hodiny, a další dvě inscenace kolem pětáctyřiceti minut, což dnes patří v dětském divadle k „dlouhým“ představením, docela dobře se to zvládlo.

Méně idylické však bylo rozpětí typů práce a hlavně její úrovně. Na jednom pólu byl Krysař, kterého uvidí i diváci Dětské scény. A jakkoli lze mít nad touto inscenací mnoho otázek i námitek, týkajících se zejména přetíženosti významy a často i špatnou „čitelností“ užitých jevištních metafor a symbolů, je to inscenace mimořádná nejen účtyhodností vynaložené práce, ale zejména zaujetím patnáctiletých aktérů pro divadelní tvar i sdělení tématu.

Na druhém pólu přehlídky nacházíme hned tři inscenace výrazně problémové, a jak už to bývá, každá je problémová docela jinak. V pořadí první z nich předvedl soubor **Janek z 3. ZŠ v Rakovníku - Havrane z kamene** v dramatinaci Jany Křenkové (před několika lety špičkové představení Dětské scény). Dobrá dramaturgie sama o sobě nestačí, nebo jinak řečeno: dramaturgie je dobrá tehdy, když odpovídá možnostem a schopnostem souboru i jeho vedoucí, ne když se hra někdy někde jinde proslavila. Chaotické pobíhání po jevišti, nezaujatost dětí, nevybudovaná situace, ba dokonce nevědomost o tom, co to situace je... jak by inscenace mohla sdělit silné téma, které je v textu zakotveno?! Zprostředkovali nám je až „mimosoutěžní“ studenti z pražského Keplerova gymnázia (původní režie Markéta Světlíková, průběžná „údržba“ v době její nepřítomnosti Iva Dvořáková).

Orion Kyškovice (okres Litoměřice) předvedl lokální podřipskou pověst **Kyškovické rusalky** - insitní divadlo, jehož tvůrci (mimoходом dost početná skupina dospělých zaujatě pracujících s dětmi) vycházeli z toho, co si o dětském divadle pamatovali z dětství, a co zřejmě jejich tehdejší vedoucí znali z dětství svého - je to nikdy nekončící štafeta, toto divadlo s tanečky, vílami, malovanými kulisami, které těm rejům fatálně překážejí.

Velmi nepříjemné pocity vzbudily tři patnáctileté dívky, vystupující pod názvem **BH ŠUK Vlašim**. Inscenaci si vytvořily samy, škola prý s tím nechce nic mít, jedna z nich, výrazně komický typ, prý by ráda na herectví. Bohužel sáhly po úryvku z **Divčí války** F. R. Čecha. Nejsem právě puritán, ale když ty hloupé, hospodsky lascivní narážky posloucháte z úst patnáctiletých děvčat...

Mezi těmito dvěma póly se pohybovalo zbývajících pět inscenací, s jejichž vedoucími se možná ještě někdy někde setkáme, a kteří dělají dobrou práci, byť ne vždy přehlídkového typu. Mezi nimi nejzajímavější bylo **Stvoření světa** podle R. Bradforda Libuše Hanibalové ze **ZUŠ Mladá Boleslav**, jemuž by svědčilo sice vyčištění a domyšlení některých sekvencí, ale které naopak obsahovalo řadu jevištně zajímavých momentů. K zajímavým inscenacím patřila **Lakomá Barka** souboru **Pecky z Peček** (manželé Zajícovi), ozvláštěná hrou jedné z akterek na saxofon (!), výtvarně zajímavá byla **Barevná pohádka dramatického kroužku z Jilového u Prahy** (B. Čmelíková). Dále jsme viděli vlašimské gymnázium s Krokem a jeho dcerami a Drdovu pohádku **Jak princezna hádala až prohádala** (dramatizace V. Pánková) **Tyláčku z Bakova nad Jizerou**.

Tedy: vcelku průměrná krajská přehlídka, líto mi však bývá těch vedoucích, kteří přijeli zcela nepoznamenaní vědomím o tom, co obnáší dnešní dětské divadlo, a kteří se základní informace o něm dozvídají až na postupové přehlídce. Snad zřízení nových krajů časem přivodí změnu i v této věci.

Eva Machková

Mělník

Jak reflektovat, prodiskutovat přínosy a problémy osmi představení recitačních a divadelních souborů, které se sešly na krajské přehlídce v Mělníku, jak se společně dobrat k jádru pudla, jak zobecnit problémy, týkající se většiny inscenací a popovídat si jednotlivě o každé z nich, když na pohovor s vedoucími souborů zbude třicetpět minut čistého času. Co se za takovou chvíli dá stihnout. Poděkovat vedoucím, že se věnují smysluplné práci, poděkovat jejich prostřednictvím vystupujícím dětem, rozzlobit si některé učitelky, které „to všechno dělají navíc“ a „ve svém volném čase“ a „jen kvůli dětem“ a „nejsou žádní profesionálové“ a „už nikdy nic dělat nebudou, když je chceme kritizovat“.

Problém je ale daleko širší než přetrvávající rigidita některých učitelek. Předně, aby krajská přehlídka byla setkáním a důlnou především pro děti, je potřeba vytvořit k tomu optimální podmínky. S nostalgií jsem vzpomínala na dílnu v Brně, kde „organizační tým“, tedy Petra Rychecká s Tomášem Doležalem, dokázali vytvořit pro děti nejen atmosféru, která nebyla ani trochu konfrontační či řevnivě soutěživá, ale veskrze tvořivá a přátelská, děti měly možnost své názory a postřehy si zformulovat a vyměňovat v semináři, který vedla jedna členka Petřina souboru, na plakátovacích plochách mohli psát diváci vzkazy hrajícím souborům a ty pak měly hned zpětnou vazbu, jakže to jejich představení bylo diváky přijato. Pravda, tady organizoval přehlídku také celý „tým“ pracovníků Domů dětí v Mělníku, ale jejich tvůrčí podíl při akci samotné se omezil pouze na informaci, že po čtvrtém souboru budou ohráte parky, které si děti mohou koupit, že po vystoupení posledního souboru počkají děti před domem dětí na své vedoucí, kteří budou mít pohovor s porotou a na vyřizování organizačních věcí s porotci přímo během vystoupení. Takže suma sumárum - podobná situace jako v loňském roce. Letos možná lze přidat špinavé místnosti v Masarykově kulturním domě, kde se pořádala přehlídka sólistů, postřeh, že ředitelce kulturního domu nestojí ani za to, zajít se podívat do „svého kulturáku“, když se zde koná akce krajského významu.

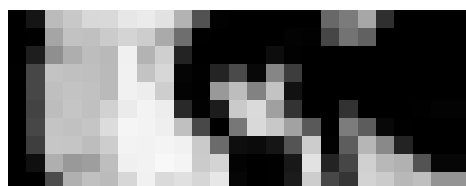
Už v minulém roce při psaní o krajské přehlídce recitačních souborů jsem uvažovala nad tím, že není příliš šťastné pořádat přehlídku společně se sólisty a odděleně od divadelních souborů. Předně, dětem to nepřináší vůbec nic, sólisté nemají možnost vidět jediné souborové představení a soubory izolované v jiném objektu zase nevidí nic z recitátorů. Paní učitelky, které mají soutěžící v jednotlivcích i souborové vystoupení, přebíhají z kulturního domu do domu dětí a zpět a nevědí, co dřív. Závěrečné vyhodnocení, které probíhá současně pro sólisty i pro soubory, pak limituje čas na povídání si s vedoucími souborů, neboť přehlídka sólistů končí vždy

podstatně dřív. I samotné dělení na recitační a divadelní soubory je v tomto případě zcela nefunkční. Předně z osmi souborů se předem dva prezentovaly jako divadelní soubory či kroužky a další recitační soubor přivezl dramaturgickou pohádku. Určitě by všem, vedoucím i dětem prospělo, aby měli možnost svoji práci vidět v širším kontextu, aby měli srovnání s více soubory, aby viděli víc postupů a měli možnost větší inspirace. O možnosti mít tak i víc prostoru a času na vzájemné setkávání a neformální diskotování s kolegy, resp. se svými vrstevníky, jsem se už zmiňovala. Málo času na setkání lektorů s vedoucími, jejich minimální zkušenost a poučenost s prací s jevištním tvarem (teď samozřejmě nemám na mysli lektory), přináší ještě další problém. Jak se na ploše třiceti minut s vedoucími bavit o tom, že v kultivovaném a čitelně vystavěném tvaru se ne vždy podařilo najít adekvátní jevištní obraz pro sdělení tématu a zároveň jiným vedoucím vysvětlovat, že ilustrování textu je zbytečné, že veršem je třeba sdělovat a ne se jen otrocky držet jeho rytmu, že na jevišti je potřeba se poslouchat, že slovem se na jevišti jedná... Když to přeložím, tak srovnání odpovídající úrovni krajské přehlídky měly soubory **ZUŠ Mladá Boleslav**, ved. L. Hanibalová, recitační soubor **ZVONEČEK z Čechovic**, ved. V. Kubalová a recitační soubor dětí z 1. a 2. třídy **ZŠ Třebotov**, ved. V. Makovcová, který obdržel jediné ocenění v souborech – čestné uznání. Při pátrání, kdo posílá zcela nevybavené a nepoučené soubory na krajskou přehlídku a vystavuje je tak konfrontaci a hodnocení hodné krajské úrovně, jsem našla pouze výsledkové listiny z okresů, kdo postupuje. Pouze na dvou byla jména porotců, kteří doporučují soubor k postupu. O kvalitě jednotlivých soutěžních představení ani zmínka. Přimlouvala bych se za to, aby i každý porotce či lektor nesl svoji kůži na trh tím, že pokud posílá soubor do vyššího kola, měl by být podepsán pod svým rozhodnutím i s patřičným posudkem. Nejde o to známé „kdo to sem poslal?!“ (představení může být i provokující nebo se nepovést), ale především o odpovědnost za to, že jsem si vědom, jaké konfrontaci vystavuji vysílající soubor.

Těžko se na krajské přehlídce diskutuje s paní učitelkou, jejíž tři dospívající děvčata utrápeně a nejistě vystoupila s texty I. M. Jirouse, a na dotaz, proč si vybrala zrovna tohle, nám řekla „Co v tom hledáte za filozofii? Ta děvčata to hezky říkala a mně se to líbilo!“

Jiřina Lhotská

Hradec Králové

Hradec Králové, Jesličky, 25. - 26. 3., 1. - 2. 4. 2000

Pořadatel: Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové, Divadlo Jesličky

Lektorský sbor: Alexandr Gregar, Blanka Šefrnová a Ema Zámečnicková

Dětská scéna východočechů po mnohaleté stagioně opustila, stejně jako celostátní Dětská scéna, půvabné městečko Ústí nad Orlicí. A přesídlila, stejně jako manželé Gregarovi,

do Hradce Králové. Půvab nepůvab, na všechno musejí být lidi...

Navíc - konala se (tato přehlídka) ve dvou víkendech, neb soutěžních představení bylo bezpočet. A všechno díky spolupracovníkům z Jesliček, pedagogům i žákům, po ruce a bez problémů, včetně nocování přímo na místě. Konaly se i vynikající rozborové semináře s vedoucími souborů a konečně - poprvé se uskutečnily dílny s dětskými členy souborů, jež vedly frekventantky a absolventky Jesliček. Zde názory dětí, které dílnami prošly: „konečně možnost diskuze... tohle ještě nikde nebylo... bylo to fakt dobré“. Děti oceňovaly, že mohou komunikovat o zhlédnutých představeních, že se setkávají s těmi, co právě vystupovali...

A jak to všechno bylo? Čtete dál -

(Stručné hodnocení je podepsáno signaturou porotce, názory dětského publika v uvozovkách, názory „herců“ jako druhé v uvozovkách)

Turnovské divadelní studio vedené Petrem Hakenem sáhlo po Poláčkově knížce Bylo nás pět a pod názvem **Bylo nás 5 + 5** poměrně svižně a zajímavě uspořádalo představení, v němž proti sobě stojí klukovská a holčičí parta - jakési utkání pět na pět - i když děvčat je o jedno víc... Představení příjemné, které by zasluhovalo tu objevit a tu jen dotáhnout pointy, malinko domyslet situace. Tato parta kolem Petra H. je pohledná a má perspektivu. -(sg)-

„líbilo se, že role prožívají, srovnávali se seriálem, menším dětem se nelíbily vajgly a jak Zilvar osahával slečnu, promítačka a štafle dobré, vadily židle...“

„máme možnost tvořit spolu s pedagogem, baví nás to, role nám sednou“

Návštěva s říkadly, která jsme vykradli souboru **Jilm** ze ZŠ Jilemnice je typicky školní „dobře secvičené“ představení, bohatě kostýmované (zřejmě se maminky „herců“ zapotily). Název sliboval hraní si s říkadly, leč dílko slib nesplnilo. Říkadla zazněla, ba přímo těžké jazykolamy na rozcvičení jazyčků „dvorních dam“, leč hravost se nekonala (i když ji tu a tam dramaturg nabízel). Děti víceméně pouze odříkávaly naučené, tu zápasily s „vytvořením postav“ (Císařovna, Princ). Přesto nutno ocenit solidní a zodpovědnou práci hodné paní učitelky. -(ez)-

„nudné, pro mimina, herci by měli být víc zapálení, nedalo se pochopit míchání pohádek, chybí pointa“

„zpočátku říkali, že je to baví, pak se přiznali, že ne“

Vcelku úspěšný byl divadelní pokus skupiny **KRAKR** z Gymnázia v Jablonci nad Nisou. Rozhodně tu platí, že vykročili ze sféry školního divadla a kladou na sebe estetické a formální požadavky běžně platné. Inscenovali cimrmanovského **Posla světla**, vybrali sobě blízkou science-fiction, které dodali v závěru prvek černé komedie. Svým úměrným herectvím nás moc pobavili. A třeba příště uvidíme už něco z jejich vlastní dílny, smyslu pro divadlo mají dost. -(bš)-

„kdo Cimrmany nezná, tak ho to baví; problém výběru známého textu, postavy dobře udělané, líbila se živost herců“

„líbí se jim Cimrmani, je jim blízký jejich humor, nesnaží se napodobit herce; skupina chlapců bez vedoucího, mají i vlastní texty, které ovšem podle nich nejdou v divadle realizovat“

Koráb Racek byl sepsán pro partu dětí, v níž si autor Jaromír Sypal před třiceti lety sám zahrál, neb to tak se svým souborem dělal. Koráb byl pár lavic a židlí ve třídě, z kluků se stali námořníci jen šátkem přes hlavu či páskou přes oko. Pokus souboru **Za pokus to stojí** z Police nad Metují o zahrání tohoto textu divadelněji, skrze ilustrované situace, ukazuje na zradu, že text není takto zamýšlen. Děti si v situaci samy musejí hrát, jsou opicemi a jinými zvířaty, jsou Afrikou, jsou lodí, prostě - není to na umělé písničky ... Ale pokus sympatický, zvláště edukativní tématu ve druhé části byla příjemně udělána. -(sg)-

„dlouhý, nudný, vadil dospělák; hrané spíše pro ně, nešlo přes rampu“

„toto představení je první krok na cestě zařazení do dospěláckého souboru“

Docela malé divadlo Gymnázia Svitavy: **Holky na krku**. Věci znalé publikum se těšilo na vystoupení zkušeného souboru, ověřeného loňským úspěchem s Macourkovým textem. A opravdu - na jevišti se představila skupina šikovných děvčat, velmi muzicky

vybavených, s kultivovaným projevem. I režijní přístup vedoucí Radky Obloukové mnohé sliboval (masky, zajímavá práce se světlem, atmosféra dílka). Problém však nastal v celkovém vyznění ambiciózního představení. Soubor si zvolil texty Ivy Hercigové (a něco veršů z Tulíkrásky od J. Kašpara), s kterými se mnil sebekriticky strefovat do „dívčí literatury“ a snad i do sebe sama - do „holčenečného naivního kňourání“. Textům však většinou chyběl potřebný nadhled a bez „patříčného komentáře“ tak vyznívaly často banálně. -(ez)- „podle herců to měla být parodie, jako parodii to nikdo z diváků nepochopil“

ZŠ Bystré, Jiří Žáček: *Aprilová škola*. Souborek různě starých dětí předvedl velmi podařené pásmo značně frekventovaných Žáčkových textů. Předvedl ho hravě, se spádem (někdy až příliš rychlým). Děti působily velmi uvolněně, ba nadšeně. Snad jen někdy bylo možné zaznamenat zbytečná a naučeně působící gesta (prstíček na pusince). K zamyšlení se nabízelo uplatnění starších dětí, které se musely přizpůsobit mladším kolegům, což působilo poněkud nepřírozeň. -(ez)-

„verše už ohrané, jinak to bylo dobré; hodně si dělají sami pro sebe, dobré je, že nemají rekvizity, líbilo se zapojení starších dětí“

Martina Hezká a její děti ze **ZŠ Benešovo nám. z Pardubic** předvedli **Pohádku o rytíři Janovi** a působili na přehlídce jako zjevení. Prosté, přirozené výkony, kompozice, která sleduje principy lidové hry (ovšem nezáměrně, podvědomě, bez výraznější stylizace). Jednání dětí je upřímné, baví se a proto ani diváka nenudí, malí herci se radují a my s nimi, verše plynou přirozeně, čistě, pohyb na jevišti není schválně s stereotypní organizace. Proto postup na národní Dětskou scénu na prvním místě z recitačních souborů. -(sg)-

Žáci 2. třídy Základní školy v Benešově ulici v Pardubicích se zabývali během roku středověkem a jako součást toho vytvořili **Pohádku o rytíři Janovi**. Hrál celá třída a bylo využito toho, co děti už umějí. Vedoucí, Martina Hezká, nenaložila na děti ani na zvolené prostředky víc, než co tato drobná inscenace unesla. Vše bylo jednoduché, ale s velmi přesvědčivým výrazem opravdově sděleno. Děti pohádku předvádějí obřadně, s náznaky lidové hry. Situace jsou dobře organizovány, rytmus dobře ovlivňují muzikanti. Najdou se zde i výrazné inscenační obrazy, vzpomínám třeba na ztvárnění draka. Inscenace je lapidární a přesvědčivá. Byla vyslána na Dětskou scénu v přímém postupu. -(bš)-

„na věk malých dětí to bylo skvělé, bylo to živé, malý děti si mi líbily, bylo to pěkné.“

Šrutova **Jima** docela roztomile převyprávěly děti ze souboru **Tak co? ZUŠ v Chlumci nad Cidlinou**. Vykročí tu, ale jen tak opatrně, z dětského světa. Předali nám jednoduchý nonsens s gagovými prvky, které rozehrávají opět opatrně. Škoda, že s pěknými loutkami zacházejí tak tradičně, loutkový gag přiměřený předloze se nenašel. Přesto mladí herci ukázali, že by se už klidně mohli pustit do složitější inscenace. -(bš)-

„dobrý, hodně překvapení, čistě udělaný, ten kluk na tu roli se hodil nejhezčí!“

ZUŠ Semily, ZŠ Libštát, vedoucí Míla Sůva, který upravil pro své svěřence Čapkovu **Princeznu Solimánskou**: Když se potká ochotnická šarže s dětskou nedostatečností projevovat se v rovině psychologické reality, nemůže to dopadnout jinak. Ale proč to nepředvést třeba rodičům... -(sg)-

„technické nedostatky (staví se zády atd.); vadil začátek - zbytečný, useknutý konec; líbila se princezna, tanečnice“

O **Martinovi Šulcovi** z Desné (ZŠ Smržovka u Jablonce nad Nisou) určitě ještě uslyšíme. Jeho jméno bude dobré si zapamatovat. Loutkářsko činoherní one-man show na texty o **Johanesu doktoru Faustovi**, které si sám vybral z úpravy Kamila Bednáře (byla uvedena ve školní čítance), zazářilo přesvědčivým, racionálně i citově zvládnutým sdělením - tento třináctiletý mužský ví co chce, ví jak na to, jaké prostředky nastavit, jak nás dostat. Baví ho to, baví ho dělat si z nás diváků šprťouchlata - zcela v duchu bavičů a hráčů, které těší vystupovat. Z divadelních kousků opět první postupové místo na republikovou Dětskou scénu. -(sg)-

Johanes doktor Faust, podle Kamila Bednáře, to bylo moc pěkné, kompaktně působící malé představení, velmi zvláštní okolnosti vzniku. Text si vybral, scénu vyrobil, loutky s pomocí otce vyřezal a způsob inscenování vymyslel třináctiletý chlapec **Martin Šulc** z Desné. K tomuto dílku ho bezesporu dovedl jeho přirozený herecký talent, který se ve Faustovi projevil; včetně pěkné, plastické mluvy a smyslu pro rytmus. Martin projevil i cit pro předmět a loutku a dobře odhadl, co v této hře jeho loutka může. A kde on sám může aktualizovat prostředky, kterými hru vytváří. Velmi příjemné bylo pozorovat, že tyto prostředky nepřejímá, že patří k vidění loutkového divadla jeho třináctiletými očima. Lektorský sbor měl pouze dílčí připomínky. - Faust byl poslán v přímém postupu na Dětskou scénu. -(bš)-

„hezké, vtipné, silný zážitek - zvuky, scéna, efekty; technicky perfektně zvládnuté; problém loutek - jestli mají být víc výrazné, ustrojené, namalované atd. nebo jednoduché; zvládal dobře hlasy; loutkový představení normálně nudí, tohle bavilo“

Opět Žáček, opět **Aprilová škola**, tentokrát od souboru **ZŠ Komenského z Náchoda**. Bohužel, tentokrát co platilo u Bystrého, bylo zde právě naopak. Bez zájmu pouze odříkané texty, bez jakékoliv snahy o kontakt a komunikaci vůbec. Otázkou je, zda smysl takového práce s dětmi nespočívá pak pouze v momentálním odvedení dětí od některé „nežádoucí činnosti“, či v pouhé jejich informovanosti o existenci „nějaké poezie“. -(ez)-

„nemělo to hlavu ani patu; nepříjde jim, že by to herce bavilo“

„herce to baví“

DS Lojzík je divadelní dětský soubor při Jednotě divadelních ochotníků v Úpici, vede ho Jana Kadaníková, na přehlídce uvedl pohádku **Dlouhý, široký a bystrozraký**. Jediný snad ochotnický soubor, který přiznává svou dětskou líheň: přítomnost ochotnického vedení má svůj stylotvorný dopad, např. v dokonalosti technicko organizačních věcí, ve světle, zvuku, ve stavbě dekorací, krásných kostýmech... Děti - herci - a toto označení v tomto případě je na místě, však tam, kde nejsou (režijně) vybudované situace, kde není motivace pro „hraní“, nepůsobí jinak než nepřirozeně, křečovitě. Dětský „herec“ se vyjadřuje posunčinou, šarží... Nic to samozřejmě neubírá z chuti dětí, ani z poctivé práce dospělých tvůrců, jen je třeba označit tvar a styl tohoto dětského divadla, z něhož jeho účastníkům určitě zůstanou hezké vzpomínky - a někteří se pak jistě vydají i na dospělá ochotnická prkna. -(sg)-

„dobré výtvarno - kostýmy i scéna; líbilo se veršování, malým dětem se nelíbila slangová řeč, zmatky díky slepování pohádek, žádný překvapení“

„herci byli vykulený z prostoru (malého), baví je to“

ZUŠ Ledeč nad Sázavou, M. Zajícová podle M. Macourka: **Proč vyhnuli draci**. Svěží, příjemné dílko vzniklo za vedení zjevně poučené a zkušené vedoucí, která dokázala, že nejen své svěřence skvěle vede, ale že má i cit pro zacházení s literaturou (vtipné převedení ne zrovna jednoduchého Macourkova textu na jeviště). Snad by bylo možné představení vytknout příliš mnoho „barevnosti“ kostýmů a horší artikulaci dětí. Ne zcela dokonalá mluva byla též „kazem na kráse“ i u druhého představení šikovné Marie Zajícové Kdo nevěří, ať tam běží (na motivy lidové poezie). -(ez)-

Proč vyhnuli draci - „krátké, výstižné, originální, líbil se herecký výkon odporovací hlavy“

Kdo nevěří, ať tam běží - „trochu dlouhé, zamotaný konec - nepochopený“

Zajímavě se rozvíjela scéna pomocí dlouhých tkanic k pohádce **O zlaté rybě** ze **ZUŠ Světlá nad Sázavou**. Scénografie a loutky jsou zde krásné. Tak přesvědčivé ale nezní mluvní projev dětí, lehce komplikovaný chórem. Děti taky ještě nehrají přes loutku, nosí si ji jako

znak. Přesto je to kultivovaná, uspokojivá inscenace. -(bš)-

„líbila se chatrč, líbila se žena rybáře, technické nedostatky, loutky nemusejí být“

Lipský kočky ZŠ Lípa, **Slavík a růže**, známá pohádka O. Wilda prý velmi zaujala dětské diváky. Určitě svou tajemnou atmosférou a dobře zvolenými kostýmy. Jinak ale inscenace zůstala pouze na povrchu této poetické a filozofické pohádky, dotýkající se několika otázek uměleckého a lidského bytí. -(bš)-

„líbilo se; úplně jiné než představení malých; líbilo se převlékání růží - zraní; rovnocenné výkony herců - dobré; konec výraznější (podle herců to tak původně bylo - zapomněli)“

Korálka ZŠ Dětenice - pokus o **Malého prince**, který kupodivu vyšel. Většinou velmi obtížné uchopení milované předlohy, které se hned tak nepovede, a to přes to, že vypadá snadně a svůdně, se dětem kolem Mileny Bretové poměrně zdařilo. Pěkně uspořádané představení, výběr etud na lidské vlastnosti, navíc v pěkných situacích, a jakási hra „ve třídě“, která nepotřebuje jevištní prostor. Děti pěkně reagují, komunikují - poměrně přirozená je i přítomnost dospělých partnerů, byť by se mohli omezit jen na motivaci ke hře a rezignovat na vlastní „herecký“ projev... Porota označila jako třetí v pořadí na Dětskou scénu v divadelní kategorii. -(sg)-

„moc dlouhé, zpočátku nepoznali malého prince, vadil jim dospělý, moc to nepochopili“

Jana Mandlová, jinak sama výtečná členka Šefrnova svitavského souboru, vede **Dramatickou školičku** tamtéž, toho o dramatické výchově ví hodně. Proto se jí v představení **Středa nám chutná** podle Ivy Procházkové tolik prolíná tzv. „dramatika“ s příběhem, s inscenací... Rozvíjení motivů příběhu vyrůstá z prvků dramatické výchovy, z cvičení rytmických, hlasových apod. a může vyústit v určité situace (škrábání jablek, chuťové vjemy štrůdlu, skořice...) Děti jsou uvolněné, nepředvádějí se. Problémem je možná délka, a pak, byť z počátku působí principiálně dobře - podíl hraní dospělých. Postup na Dětskou scénu na druhém místě. -(sg)-

„některým vadilo, že tam hráli dospělí; zbytečně protahovaný konec, děti byly spontánní, přesvědčivý, opravdový - až moc opravdový“

O jakési quasimoralitě - performanci **Dítě souboru Prázdné papír** (studentů Gymnázia z Havlíčkova Brodu) - jen to, že je příjemné potkat se s lidmi tohoto věku, kteří o něco usilují, něco chtějí nejen předvést, ale taky předat. Téma, názor, postoj. Šikovný Martin Domkář to vymyslel a uspořádal s odvahou a zápalem - a určitě se pokusí znovu a jistě najde svou parketu, pestřejší než zatím černobílou. Talent na to určitě má. -(sg)-

„bylo to vtipné, ale hnusné; moc velký skok - rozdíl mezi „černými a bílými“; dobrý nápad, pravdivé“

„herce to baví, každý dá do role něco ze sebe“

Studio Šrámkova domu Sobotka, Jan Vladislav: **O dívce s modrými očima**. Soubor zvolil překrásnou Vladislavovu pohádku o krásné princezně, která si nemůže vybrat ženicha, až se stane modrým kvítkem - čekankou. V jeho podání však vyzněla princezna jako rozmazlená, protivná „káča“, která neví co chce a je za to potrestána. Děti se též těžko vypořádávaly s prostorem - s kukátkem (jsou údajně zvyklé na poloarému). Představení však nelze upřít příjemnou práci se zvukem, děti též velmi dobře mluvily. Škoda však krásného příběhu. -(ez)-

„moc mluvené - neprozívali to, hezké slunce, moc rychlý konec“

Letos opravdu „plodná“ Marie Zajícová ze **ZUŠ Ledeč nad Sázavou** se představila na přehlídce ještě s jedním představením: pásmem Žáčkových textů **Výprodej**. Obsah veršů všeobecně uznávaného autora však z jeviště zněl prázdně, banálně a povrchně, přes zjevné nadšení dobře vybavených dětí. -(ez)-

„vím, že tam vystupuje čas, ale nevím, jakou tam má úlohu, mělo by to být celé srozumitelnější“

Kdopak by čekal, že dnes děti zaujme Čelakovského **Toman a lesní panna**? A vida. Téma lásky a její zrady děti úplně přijaly a přesvědčivě předaly ve vlastně jednoduché, ale už dosti stylizované inscenaci. A vytříbené v prostředcích, rytmu, dobré mluvě. A citově zasahující. Těch pár „blech“ se mi ani nechce zmiňovat, i když vidět byly. Inscenace vznikla na **základní škole ve Sloupnici**, vedená paní Evou Sychrovou, bezesporu obdařenou divadelním citěním a dobrým vkusem. Toman a lesní panna získali doporučení na Dětskou scénu, za což se ještě navíc přimlouvám, i s odstupem času mi leží na srdci. -(bš)-

„měl by ten příběh být více rozvedený, málo výrazný konec“

Ztracená pentlička, to je show jednoho mládence, **Zdeňka Pecha**, žáka Jesliček (ZUŠ Na Střezině, Hradec Králové). Velmi šikovného, nadaného. Dokázal zajímavě rozehrát loutkový příběh, který působil jako rozměrnější etuda. Hrál dobře s loutkou a dokázal bez šarže rozlišit hlasy loutek - zvířátek. Škoda jen, že svůj postoj k této hříčce jen naznačil v rámci, který fungoval pouze částečně a zůstal bez pointy. -(bš)-

„dobrý herec, líbila se změna hlasů a komunikace s publikem“

Bez nás(vu) ZŠ Dr. Malíka z Chrudimi - vedoucí Petr Baťa zdramatizoval Werichovu pohádku **Až opadá listí z dubu**, pohádku, která spíš osloví dospělého čtenáře než dětského herce a adekvátní publikum. Kompozice, dá-li se to takto nazvat, se tváří poněkud Cimrmanovsky, ale bohužel taková není. Tak jako Princezna Solimánská, či ochotnická pohádka z Úpice, je i tato kreace výsledkem systému založeného na secvičení textu. Vše ostatní jen jako a přibližně, tak jako v ochotnickém divadle, které text, slova, v lepším případě „něco jako“ ilustruje. Vzhledem k ambicím vedoucích souboru by nebylo na škodu, kdyby se s dětmi zabývali hledáním pravdivých postojů, zkoumáním vzájemných postojů, říkáním si z očí do očí atp. Pak se možná bude dařit i inscenace dialogů. Kytara však byla báječná. -(sg)-

„nesrozumitelné, místy moc rychle, mělo být více písniček“

Půvabná pohádka Zdeňka Svěráka **O hasicím přístroji** byla ztvárněna dětmi teprve začínajícími v dramatickém oboru ZUŠ Na Střezině. Pohádka byla pro ně adekvátně vybrána a poskytla výrazné, jednoduché situace. Děti v nich působily mile, leč dezorientovaně. A bodejť by ne, když jsme se pak dozvěděli, že jich polovina chyběla. Děti si pak s prostorem nevěděly rady. -(bš)-

„líbily se herecké nápady, nebylo poznat postavy psa a kočky; nebylo to orámované - začátek, konec“

Ivana Měkotová, zkušená pedagožka **LDO ZUŠ ze Světlé nad Sázavou**, přivezla na přehlídku se svými, tentokrát staršími, dětmi pásmo poezie Jiřího Dědečka **Co mám na srdci**. Pásmo velmi kultivované, výtvarně působivé, promyšlené a vystavěné. Zdálo se, že děti zcela přijaly Dědečkovu poezii, jejich projev byl přesvědčivý a zaujatý, zejména ve střední části představení (s velmi nahodilými obrazy s baterkami). Účastníci semináře si však kladli otázku, zda nadlehčenou ironií v Dědečkově poezii jsou schopni takto staré (či mladé) děti ve svém věku již obsáhnout (texty někdy zněly bez humoru a nadhledu). -(ez)-

„zajímavé, líbilo se využití baterek“

V Kainarově **Zlatovlásce** opět hrála celá třída **základní školy na Gorkého ulici v Pardubicích**. Hrála se zkrácená úprava Kainarova textu (docela šikovně), zpívaly se písně ze stejnojmenného filmu. Bylo to příjemné, typicky školní divadlo, kde děti své role až obřadně předváděly. Přesto, že pár nešikovností vzniklo, zachovávaly se dobré divadelní mravy. Vedle toho jsem si vážila opravdově citového projevu dětí při zpěvu písní. -(bš)-

„když jsou dva Jiřici - proč nemají stejný kostým?“

Zpráva o regionální přehlídce přednesu z Východních Čech.

Je mou milou povinností napsat několik slov o regionálním kole celostátní soutěže dětských recitátorů, které se konalo v divadle Jesličky v Hradci Králové. Účastnila jsem se jí spolu s Emou Zámečnickovou, Ninou Martínkovou, Martinou Longinovou a Josefem Tejklem jako porotce-lektor.

Tato recitační soutěž byla rozdělena do čtyř dnů (každá kategorie jeden den). Každý den probíhal takto: Po prezentaci a zahájení se děti rozdělily do dvou až tří skupin a celou hodinu si s nimi hrála starší děvčata z Jesliček. Je to myslím příjemný začátek dne. Děti se protáhnou, rozhýbají, trochu si zvyknou na prostředí, ve kterém budou vystupovat, jejich doprovody si vypijí kávu a popovídají si, porota si prolisťuje texty dětí a když začne sama soutěž, jsou už všichni připraveni vnímat. A potom vystupoval jeden recitátor za druhým, porota se poradila, rozhodla a vše sdělila účastníkům.

Ale tím ještě soutěž neskončila, nakonec si všichni společně sedli, porotci se změnili na lektory a povídali si s účastníky o tom, co společně viděli. Tato diskuse někdy přirozeně vrostla i do zamyšlení nad dětským přednesem jako takovým, pro mne (snad i pro ostatní) velice cenným. K jednotlivým kategoriím:

1. kategorie v úterý 25. 4. 2000 (2. - 3. třída ZŠ)

Tato kategorie byla pro nás všechny společnou odměnou. Účast v tomto kole byla pro děti této kategorie nejvyšším postem, kterého mohly dosáhnout. Soutěž se v tomto případě stala jen přehlídkou. Vládla velice příjemná atmosféra. Děti vystupovaly soustředěně a byla také z daleka patrna jejich radost z toho, že přednášejí a mohou ostatním ukázat, co a jak si připravily. Podobná lehkost a klid vládly i při rozborovém povídání, hodně jsme chválili. Kdo by v takovémto případě hledal nedostatky.

2. kategorie ve středu 26. 4. 2000 (4. - 5. třída ZŠ)

V této kategorii soutěžily děti s jedním textem. Dramaturgie textů byla objevná i zajímavá a děti byly dobře připravené. Z našeho regionu jsme poslali tři recitátory na Celostátní přehlídku do Trutnova a to **Petra Honzáka** s textem od J. Trnky *Zahrada*. Zaujal nás jeho příjemný a přirozený projev s nadhledem a vlastním sdělením. Také jeho cit pro výstavbu situace a přehledné rozdělení jednotlivých postav. Petrovi se podařilo citlivě a s lehkostí naplnit velmi pěkně vybraný text.

Marii Polovou s textem J. M. Jirouse - *Ptala se Františky Marta*. Marii se podařilo nastolit legračně strašidelnou atmosféru, ve které ještě sama byla schopna přehledně rozpoehybovat děj.

Jakuba Jedlinského s ukázkou z knihy Karla Poláčka *Bylo nás pět*. Hned na začátku sice nasadil ve velké intenzitě, ale přesvědčil nás, že může ještě dál přirozeně stupňovat a reagovat. Jeho vystoupení bylo hravé a živé. Diváky si získal především osobitým sdělením. Popovídání po vyhlášení vítězů proběhlo ve třech skupinách u stolků na sluncem prohřáté verandě.

3. kategorie úterý 2. 5. 2000 (6. - 7. třída ZŠ)

I u nás se tentokrát projevila mírná problematičnost této věkové kategorie. Někdy se stávalo, že text, který byl nejspíš vhodný před dvěma měsíci, dětem najednou nestačil a působil na nás spíš jako „zdeděný po mladší sestře“. Proto je třeba obzvláště s dětmi tohoto věku znovu a neustále pracovat na textu, hledat nová úskalí a nové roviny. Myslím si, že recitátoři, které jsme ocenili, tento problém rozhodně neměli. Byla to **Veronika Kubová** s textem I. Hurníka *Na střeše* - ocenili jsme výběr a naplnění textu a to, jak Veronika dokázala nalézt a sdělit téma korespondující s jejím věkem. Předvedla velmi kultivovaný projev a poutavě vystavěla celý příběh.

Gabriela Šimková s textem P. Šruta *Jak mě medvěd sněd* - zaujala nás specifická poloha nadhledu, s jakým Gabriela přistupovala k náročnému a zrádnému textu. Má uvolněný a velmi příjemný projev, smysl pro humor a obdivuhodnou schopnost udržet napětí.

4. kategorie středa 3. 5. 2000 (8 - 9. třída ZŠ)

Musím přiznat, že jsme tentokrát v této kategorii po prvním kole soutěže neměli žádný přímý tip na postup a až druhé kolo bylo rozhodující. U obou postupujících jsme ocenili až druhý text a upřednostnili jsme jej před prvním.

Do Trutnova jsme poslali **Kláru Horváthovou** s textem T. Belky *Tma*. I přes některé přednáškové nedotaženosti ve výstavbě (zejména v prvním textu) pramenící z toho, že se připravovala úplně sama, si recitátorka získala publikum čistou emotivností a silou své upřímné osobní výpovědi. **Tomáše Myšáka** s textem K. Čapky *To přece ví každé malé dítě*. Přednášeč přesvědčil v druhém kole. Text přednesl s nadhledem. Zaujal přirozeným smyslem pro humor. Navázal příjemný kontakt s divákem a bylo zřejmé, že pracuje se svým osobním zážitkem.

Závěrečné popovídání bylo velmi příjemné hlavně proto, že se sami recitátoři s velkým zájmem zapojovali do debaty.

Na závěr bych chtěla ještě napsat, jak příjemné zázemí měla celá tato soutěžní přehlídka. Chtěla bych touto cestou poděkovat všem, kteří se mnou seděli v porotě a vedli semináře - bylo to pro mě opravdu cenné setkání. Dále děkuji všem spolupracovníkům z divadla Jesličky a také pořadatelům z IMPULSU, díky jejichž starostlivé práci všechno probíhalo hladce. Samozřejmě i recitátorům, bez kterých by tato přehlídka vůbec nebyla.

Václava Křesadlová.

Bechyně

ve znamení batiky a dvorečku
aneb **Exaktní zpráva pokoušející se pojmenovat děje a jevy
vyskytující se na jihočeské regionální přehlídce dětských
divadelních, loutkářských a recitačních souborů Jaro 2000
pořádané již poosmé ve městě Bechyni.**

1. Fakta na úvod:

- 8. regionální předlídka dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů v Bechyni
- Duben 2000 (sedmý a osmý)
- v noci ze čtvrtka na pátek svit polární záře
- polojasno, s občasnými drobnými přeháčkami

- průměrná teplota vzduchu + 7° C
- teplota v sálech místy až k bodu varu
- 13 dětských souborů
- 170 účastníků
- 17 představení (z toho 4 hosté)
- diváci všech věkových kategorií, výšky, váhy i vyznání (někteří i místní)
- 3 lektori (Václava Křesadlová - předsedkyně, Roman Černík, Radim Svoboda a emeritně Marie Poesová).

2. Hodnotící stat'

Bechyňská přehlídka dětského divadla má již své ustálené rituály, o které jsme ani letos nebyli ochuzeni. Na úvod opět promluvil ředitel bechyňského kulturního domu a duše přehlídky pan Josef "Tatman" Brůček (Joří). Ve svém projevu opět také neopomněl vedle slov lásky připomenout pravidla nezbytná k soužití pod jednou střešou - všichni účastníci přehlídky v kulturním domě nejen hrají, ale i přespávají, odpočívají připravují se atd. K dobré tradici přehlídky patří i druhé vystoupení pana ředitele - vyhlášení "jednoho nejlepšího ze všech nejlepších souborů Jara se zúčastnivších" a následné losování cen, které opět proběhlo již v polovině přehlídky. Tento rituál úspěšně pomáhá oslabovat možné "soutěžní" napětí tohoto divadelního setkání. Opět bylo také umožněno na přehlídce hostovat souborům, které se nechtějí nebo ani nemohou účastnit celostátní přehlídky Dětská scéna (letos to byly například studentky ze SPgŠ v Prachaticích). Uvedené konstanty každoročně vytvářejí bezpečné zázemí pro očekávané proměnné - úrodu dětských divadelních představení. Jaká tedy byla tato úroda?

2.1. Představení zařazená do výběru pro Dětskou scénu 2000:

2.1.1. (pátek 9:10) *Na hradě královském - DS J. K. Tyla Suchdol nad Lužnicí, vedoucí Božena Tlačilová a Jan Valášek.*

Suchdolský soubor pracuje ve stylu tradičního až "obrozeneckého" ochotnického činoherního divadla. Představení bylo napsáno, zrežirováno a nacvičeno vedoucím souboru bez ohledu na potřeby dětí hrát si, objevovat, tvořit. Autorská, rádoby historická divadelní hra či pohádka nenabízela ani skutečná historická data, ani dramatické situace, autorovi se nepodařilo ani vybudovat kompozici příběhu. Výsledkem byla nuda na jevišti i v hledišti, kterou nerozptýlilo ani vpašované vystoupení skupiny historického šermu.

2.1.2. (pátek 10:55) *Jak šlo vejce do světa. Otvírání studánek. Jak se Honza učil latinsky. Kamarádi ZŠ Bělčice,*

Věkově různorodý soubor nabídl trojici drobných výstupů (ilustrované vyprávění, recitační pásmo a malý činoherní výstup). Společným jmenovatelem těchto výstupů byla nezvládnutá dramaturgie, pouze popisné výtvarné prostředky a u dětí jen malé vybavení pro jevištní jednání.

2.1.3. (pátek 11:30) *O dvou myškách. ZŠ Humpolec*

Trojice děvčat mladšího školního věku vystoupila se společným přednesem jedné básničky. V tomto velmi krátkém výstupu tvořeném partem vyprávěče a dvěma postavami dívky naznačily, že by byly schopny pravdivého ztvárnění dramatické situace. Škoda, že minimální text pro tuto schopnost nenabídl dostatečné podmínky a neumožnil dívkám přinést nějaké významnější sdělení.

2.1.4. (pátek 11:50) *Mořská panna a kuchař Sam. Krucipísek ZŠ Písek, vedoucí Jana Pašková.*

Pohádku Pavla Šruta v dramatinaci Milady Mašátové představil v Bechyni početný soubor tvořený převážně dívkami z páté až sedmé třídy. Představení bylo postaveno na výrazné výtvarné stránce (batikovaná prostěradla, batikované sukně, pestré paruky, třpytky na obličejích atd.) a stránce hudební, což navozovalo stylovou rovinu muzikálu. Špatně nastavená, hlasitá reprodukováná hudba (vlastní a poněkud jednoduchá) neumožnila porozumění zpívanému textu. Temporytmus představení a také soustředění dětí byly bohužel nevhodně narušovány složitými a málo funkčními přestavbami. Málo čitelné byly také vztahy mezi hlavními postavami.

2.1.5. (pátek 14:45) *Slavík. Divadlo Za rohem České Budějovice, vedoucí Alena Vítáčková.*

Ačkoli soubor v programu inzeroval činoherní představení podle pohádky H. CH. Andersena, podle nejvýraznějších prostředků (hudba, zpěv, tanec), šlo spíše o muzikálovou produkci. Činoherní "dvoreček", jímž představení začínalo, se s hlavním příběhem vůbec nesesetkal. Hudba, taneční čísla i zpěv se vyznačovaly prvoplánovostí, neobjevností, u dětí nedošlo ani k jednání slovem, protože byly často nuceny nefunkčně sborově opakovat některé repliky. Velkou otázkou nad tímto představením je, zdali muzikálová forma může naplnit téma původního Andersenova textu o kráse prostoty a přirozenosti. Děti působily spíše jako v zajetí určené formy, než že by ji svou účastí naplňovaly. Rozložení herecký partů staví do popředí spíše "hvězdy" souboru, než skutečné hlavní postavy příběhu.

2.1.6. (pátek 16:15) *Čau pohádka. DS Úsměv Bělčice, vedoucí Drahomíra Heverová.*

V tomto představení si děti před publikem hrály, jak si hrají. Vystřídaly celou řadu běžných her (hry s míčem, losování, rozpočítávání, zlatá brána). Uvnitř těchto her se skrývala jakási pohádka, kterou nebylo možno zcela odhalit, protože nebylo s jasností vystavěno oddělení světa příběhu a dětských her, prolínání obou nabízených rovin bylo spíše zatemňující než ozvláštňující. Z nepřehledného představení vystupovaly momenty přirozené dětské hravosti, které však výslednému divadelnímu celku nepomohly.

2.1.7. (pátek 16:50) *O nehodném prodáváči novin Bohouškovi. 6. ZŠ Tábor.*

Táborský soubor starších dětí využil ke svému představení pohádku Vladimíra Neffa v úspěšné dramatinaci Mirka Slavíka. Soubor však předlohu nedokázal naplnit vlastní jevištní formou. Představení ohlušovalo prvoplánové přehrávání a velmi křečovitý projev hlavní protagonistky, příjemným kontrastem naštěstí bylo umírněné a z vlastního somatotypu vycházející hraní představitelky novináře Břetislava. Ostatní sbor ničím nepřispíval svou přítomností na jevišti celkovému tvaru. Také kultivovaný vícehlasý zpěv nepropojil jednotlivé části příběhu, ba naopak působil přebytně.

2.1.8. (sobota 9:00) *Dárečci - Hudradlo Zliv, 4. oddíl, režie Mirek Slavík.*

Představení hrály děti staršího školního věku. Skládalo se ze čtyř jevištně zpracovaných anekdot, které měly společné téma rodinných a sourozeneckých vztahů. Tyto však byly představovány v karikované, vyšínuté podobě. Intermezza mezi jednotlivými částmi vytvářely písňové zpívané chórem všech hrajících. Tato kompozice naznačovala kabaretní postup, který však již méně umožňovaly "dovysvětlující" písňové texty, také příliš lyrický charakter hudby byl s charakterem jevištního dění v nefunkčním rozporu. Představení vycházelo z dobře zvládnutého jednání dětí a přesně vymezeného a naplněného jevištního prostoru. Jevištní prostředky byly jednoduché, ale funkčně spojují představení v jednotný celek. Představení vychází z pocitů a zkušeností náctiletých a zároveň se k nim obrací jako ke svému ústřednímu divákovi.

2.1.9. (sobota 10:25) *Pan Malililínek a velryba. Drak Vlachovo Březí, vedoucí Taťána Tláškalová.*

Do kolektivní recitace Tuwimovy básně ze sbírky Zábraky a divy místy vstupovala čtveřice akterů se svou vlastní tvořivou hrou. Tyto děti, všechny mladšího školního věku, však ne vždy dokázaly oddělit svůj zveřejněný život na jevišti od potřeb, které sebou nesl vlastní text a na něm vystavěné jevištní dění. V některých momentech však dokázaly děti diváka kontaktovat. Tyto momenty ale zůstaly někdy skryté pod množstvím nápadů často pouze ilustrujících text, někdy, bohužel, šlo o nápady pouze prvoplánové.

2.1.10. (sobota 13:45) *Celé léto v jediném dni - ZUŠ Jindřichův Hradec, režie Zuzana Jirsová a Radek Marušík.*

Představení postavené na zajímavém literárním textu (sci-fi povídka Raye Bradburyho) s vážným tématem nabídla smíšená skupina složená převážně ze starších dětí. Na představení bylo zřetelné a sympatické, že tvůrci vycházeli z improvizčních rozehrávek dětí, kterým je i přímo v představení vymezen prostor. Hlavním prostředkem sdělení je jevištní akce dětí, která je doplněna jen minimálními rekvizitami (plechová skříň, sluneční hodiny). Určitě bude důležité do budoucna téma týkající se vztahů skupiny a jednotlivce, které představení nabízí, posílit důslednější vystavbou dramatického příběhu, také přesnější práci s použitými výtvarnými prostředky a zvoleným jevištním prostorem.

2.1.11. (sobota 14:25) Princezna na hrášku - 1. Oddíl zlivského Hudradla, režie Mirek Slavík. V tomto představení, postaveném na osobitě zpracovaném, srozumitelném a pro určený věk přehledném textu, se představily nejmenší děti souboru. Text zachovává Andersenovu poetiku a zároveň nabízí prostor pro vyjádření vztahu mezi hrajícími dětmi. Výsledný jevištní tvar byl vystavěn na minimálních, ale funkčně využitých prostředcích (praktikábl, matrace, minimální kostýmy). Pro lepší orientaci divákovu by bylo jistě užitečné zpřesnit vztahy mezi postavami v příběhu. Toto představení může být důkazem pro to, že lze dospět i s tak malými dětmi k dramatickému celku, jsou-li k tomu odpovídající podmínky.

2.2. Představení hostujících souborů:

Na letošní bechyňské přehlídce vystoupily jako hosté tři soubory se čtyřmi představeními. *Dětský soubor DS Zdeňka Čelíkovského z Petrovic u Sedlčan* nabídl své představení určené dětskému publiku - **Jak kašpárek učil čerty zpívat**. Jeho poetika vychází z tradiční ochotnické (naivistické) činohry. Představení většinou svých prostředků (scéna, kostýmy, rekvizity, způsob herectví) poučeně naplňuje požadavky zvolené stylové roviny i žánru zčinoherněné loutkové hry. Dětem, které hraní zjevně baví, vedoucí Petr Štěpánek připravil poměrně bezpečný prostor, ale je otázkou, zdali je může posunout někam dál nebo dokonce výš. Dvě představení divákům nabídly dívky ze SPgŠ z Prachatic pod vedením Ivany Bečvářové. První prachatické představení (O. Daněk: **Zdaleka ne tak ošklivá, jak se zdálo** - šlo o dialog nevěstky s Prokopem Holým) bylo jen ukázkou hereckého cvičení dialogu. Druhé představení téže školy, **Oslí uši a modré vousy** (Alena Drahovzalová) se snažilo být divadelní pohádkou určenou dětem. Už sám výběr textu byl šlápnutí vedle, hloupá agitka o tom, jak se děti mají chovat ke svým učebnicím, těžko může být někým brána vážně. Představení prachatických nedokázalo nesmyslnost a primitivnost textu vyjádřit. Ačkoli vedoucí v diskusi hovořila o nadsázce, v samotném představení po ní nebylo ani stopy, v žádném momentu představení nebylo možno zachytit postoj budoucích učitelů k této hlouposti. Naopak s pitvořením a prázdným přehráváním, kterým se v tomto představení aktérky prezentovaly, souzněla i konvenční, prázdně dekorativní scénografie (batikované látky stejné jako u Daňkova dialogu). Vrcholem nevkusy a neumětelství byl závěr, v němž dívky nutily obecenstvo k deklamování stupidního poučení. Toto představení mezi lektory vyvolalo otázky po tom, jakým způsobem se na SPgŠ v Prachaticích učí pedagogické a psychologické disciplíny, jaké je pojetí dítěte a vztahů učitele k němu. Skutečným kontrastem k prachatické "pohádce" bylo představení **Skupinka**, se kterou do Bechyně pod vedením **J. Juráše** přijel **soubor dramatických činností Prasetaun z Výchovného ústavu v Jihlavě**. Pohybově dramatická koláž ("smetištní skrumáž" - program představení) s výraznou hudební složkou, jejímiž protagonisty byla pětice pubescentů, nabídla jasné životní sdělení podpořené promyšlenými, provázanými a aktérům adekvátními prostředky. Výsledkem je působivé představení, pracující s moderním divadelním jazykem.

3. Fakta na závěr:

- Přímý postup na Dětskou scénu 2000 v Trutnově - **Dárečci** (4. oddíl souboru Hudradlo Zliv)
- Návrh pro programovou radu DS 2000 k širšímu výběru - **Celé léto v jediném dni** (ZUŠ Jindřichův Hradec), **Princezna na hrášku** (1. oddíl souboru Hudradlo Zliv)
- Přehlídka Jaro 2000 skončila v sobotu 8. 4. 2000 v 16:37

4. Snůška dojmů návdavkem:

- dosti radosti
- přátelská setkání
- dost batikování!
- kam s "dvorečky"?
- otevřenost
- veselá a ukázněná děti
- v zásadě spokojenost (což může být i důsledek vzorné péče organizátorů o lektorský sbor)

Zprávu vypracovali: Václava Křesadlová, Roman Černík

České Budějovice

Jihočeská regionální přehlídka sólových recitátorů proběhla **18. dubna 2000** v **Českých Budějovicích**. Organizoval ji i v tomto roce Jiří Pokorný pod hlavičkou Pedagogického centra České Budějovice a za finančního příspěvku města České Budějovice. Prostory bezplatně propůjčila ZUŠ Piaristické nám. Zúčastnilo se 57 recitátorů ve čtyřech kategoriích, které recitovaly souběžně, takže dětská vystoupení posuzovaly čtyři samostatné tříčlenné poroty.

I. kategorie

Třináct nejmladších recitátorů a recitátorek předneslo texty, které odpovídaly jejich věku a možnostem. Porota ve složení Otakar Bílek, Zuzana Jirsová a Jitka Jelínková ocenila u mnohých bezprostřednost projevu a zvládnutí jednotlivých textových předloh. Cenu si vybojovaly tři recitátorky - **Eva Adamcová** (ZŠ B. Bolzána Tábor), **Adéla Lounková** a **Magdalena Křepelová** (obě České Budějovice).

II. kategorie

Odborná porota ve složení Ludvík Muhlstein, Jaruška Masopustová a Renata Slavíková ocenila vesměs zdařilou snahu o výslovnost a vhodnost výběru literární předlohy. U některých recitátorů pak byl v některých momentech přednes vlivem úporného "nácivku" nepřesvědčivý, umělý až vykonstruovaný - byl zde vidět vliv pedagogů. U některých pak chyběl kontakt s posluchačem, byl postrádán vlastní prožitek, docházelo k rytmickému stereotypu přednesu veršů, občas také k nepřesným přízvukům. Světlou výjimkou jsou dva recitátoři navržení k postupu - **Nina Kolářová** a **Jan Maršálek** (oba ZUŠ Piaristické nám. Č. Budějovice).

III. kategorie

Odborná porota ve složení Aleš Vrzák, Lenka Kubová a Dita Kubešová byla velmi spokojena s dobrým a zajímavým přístupem k výběru a celkové dramaturgii předloh, a to u všech interpretů. U problematičtějších výkonů dokázali všichni recitátoři při pohovoru s porotou sami zdůvodnit svoji volbu. Problémem u této kategorie je u některých dětí nepřesná výslovnost a obecné intonační nepřesnosti. Nejvýraznější výkon v přednesu obou textů předvedla **Jitka Wailgunyová** (Milevsko). Druhou postupující je **Miroslava Bártová** (ZUŠ Piaristické nám. Č. Budějovice).

IV. kategorie

Celkem čtrnáct přednášečů se představilo v relativně snadné cestě z hlediska výběru textů - objevilo se velmi málo poezie. Texty se porotě ve složení Jakub Doubrava, Lenka Krčková a Ivana Trefilová jeví spíše vhodné pro nižší kategorie, nepřiměřené dosaženému věku. Recitátorům jako by chyběla odvaha hledání, snaha o sdělování myšlenek a osobitou výpověď, potřeba a schopnost komunikace s posluchačem. Výjimku představují postupující **Julie Goetzová** a **Václav Wortner** (oba ZUŠ Piaristické nám. Č. Budějovice).

Členové všech porot se shodli, že u mnohých přednášečů chyběla touha podělit se o myšlenky obsažené v předloze, v některých kategoriích pak byla patrná menší snaha o zajímavé a věku odpovídající textové předlohy. Recitátoři často naplňují požadavky pedagogů

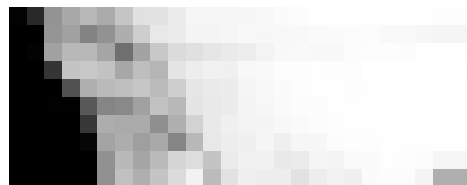
(rodičů) a naučí se pedagogem (rodičem) vybraný text, nemají však k němu vztah, neznají (nezajímají se o) „zázemí“ vzniku textu, autora, jeho další díla, dobu vzniku sbírky, atd.

Letošní přehlídka proběhla za velmi dobré spolupráce mezi pořadateli, členy porot i podílejícími se institucemi. Problémem zůstává špatná informovanost pořadatelů některých okresních kol o konání regionální přehlídky (v jednom z okresů obdrželi recitátoři informace odpoledne před konáním regionálního kola!), přestože byl dopis oznamující vyhlášení soutěže včas poslán na příslušné školské úřady. Doufáme, že se technické i organizační nedostatky podaří v příštím roce minimalizovat.

ze zprávy Jiřího Pokorného

Staňkov

Návrat do staňkovské náruče

Západočeská přehlídka s výběrem na Dětskou scénu stále ještě hledá svou novou tvář. Projevuje se to především hledáním jak stálého hlavního organizátora, tak důstojného a pro přehlídku příjemného místa. Po putování mezi Plzní a Nýřanami se dětské divadelní, loutkářské a recitační soubory letos představily ve Staňkově. Pětistícové město Staňkov

ležící na severu domazlického okresu, které dětské soubory již hostilo na přelomu osmdesátých let, nabídlo opět po letech velmi příznivé podmínky i současněmu organizátorovi, kterým se stalo občanské sdružení **JOHAN, divadelně-pedagogické centrum Plzeň**, s nímž úzce spolupracovala **katedra pedagogiky fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni**. Staňkovská základní škola nabídla možnost ubytování a stravování ve školní jídelně, městský úřad přispěl k zabezpečení Lidového domu, místního kulturního zařízení, s ochotou a pomocí přišli i technici z řad místních ochotníků. Příjemné bylo i to, že místní obyvatelé také našli cestu do hlediště. Klidné a přátelské atmosféře přehlídky prospělo rozložení do tří dnů, bylo dost času na diskuse i přípravu představení a také nabídka hrát bez zařazení do výběru na celostátní přehlídku, čehož využily tři soubory. Novinkou byly drobné dílny pro dětské účastníky, které v čase diskusí vedoucích s lektory připravili studenti certifikátového studia dramatické výchovy z plzeňské univerzity.

Program přehlídky tvořila dvanáctka žánrově i druhově velmi pestrých představení, od třídního dramatického pokusu přes recitační pásma po pohybovou studii, od pokusu o skupinovou improvizaci k ambicióznímu divadelnímu tvaru. Také tematickou pestrost nabídl soubor, jejichž členové pokrývali i široké věkové spektrum od žáčků ze tříd prvního stupně až po teenagery drsné mládeže a sličné slečny.

Páteční program obstaral cele ve své režii soubor **HOP-HOP (ZUŠ Ostrov)** vedený Irenou Konývkovou. Hophopáci přivezli do Staňkova tři svá představení, dvě byly školní ročníkové práce. Přehlídku otevřela „rozhlasová“ variace na knihu Leo Rostena **Kaplane!** Představení postavené na slově, téměř recitačně stylizované, už se hraje téměř rok a aktéři si na něm patrně již vyzkoušeli, co je zajímavé. Nedotažená stylizace jednotlivých typů oslabovala možnosti skutečného slovního jednání. Z podobného soudku (ročníková práce) bylo i druhé představení téhož souboru, jevištní variace **Zdá se, že je vítr** (inspirováno textem Petra Krále). Tentokrát byl výchozím prostředkem pohyb a jeho rytmické možnosti. I když bylo představení komplikované problémy se zvukovou technikou, podařilo se akterům nabídnout publiku zajímavou lyrickou pohybovou kreaci, využívající velmi dobře prostorové možnosti a možnosti rytmických změn. Přestože i toto představení hraje ostrovští déle, jeho stavba dovoluje stále hledat a dotvářet výslednou podobu. Slabším místem je zapojení textu a bohužel i jeho slabší literární kvalita. Jestliže u dvou uvedených představení jde spíše o tréninkové „študýrky“, pak třetí kus **Ondráš nebo Juráš?** nabízel všemi svými prostředky setkání se skutečným kvalitním dětským divadlem. HOP-HOP využil všech možností, početný zkušený soubor s vyrovnanou dívčí a chlapeckou částí, kostýmy, zajímavý námět (zveřejněná inspirace textem Josefa Kovalčuka a zbojnickými příběhy), který nabízel souznění s věkem akterů, hudební podkres a pohybovou stylizaci i zajímavé a fungující aražování souborů. Představení sice neslo dílčí otázky především v dramaturgické složce - výstavbou příběhu nebylo dostatečně čitelné téma inzerované v titulu, nebyla dotažena epická stavba. Také hudební (otázka jednotící stylizace, kombinace živé a reproduované hudby) a výtvarná stránka (přesnost charakterizace a stylizace v kostýmech) zcela nepomáhaly výsledku. Přesto bylo toto představení považováno diváky i lektory za jeden z vrcholů přehlídky. Bylo to především proto, že v dotažených scénách přinášeli ostrovští na jeviště skutečné jednání postav. Zvláště milostné scény s Ondrášovým vyznáním jeho milé byly svou cudností, přesností a přitom velkým vnitřním napětím opravdovým divadelním zážitkem.

Sobotní dopolední blok otevíraly **ZOSMISMĚRKY (ZUŠ Nepomuk)**. Dívčí recitační soubor nabídl své provedení pásma z poezie Jiřího Žáčka pod názvem **Čas supervysokého napětí**. Neobjevná monotónní kolektivní recitace (se slušnou mluvní technikou), sborové pásmo, které se se svou takřka hřbitovní stylizací míjelo s pokusem o poetistickou variaci v nepříliš kvalitním textu. Texty Jiřího Žáčka byly základem drobného představení **Pro slepící kvoč aneb aprílová škola pro pokročilé děti ze ZŠ Kašperské Hory**. Šlo o zástupce tradičního školního, dokonce spíše třídního pokusu. Bohužel šlo o představení velmi naivní a nepoučené, které ještě zkomplikovala nervozita dětí z cizího prostředí. Velkým kontrastem bylo pak vystoupení stejně starých dětí ze souboru **SLUNIČKO (Obecná škola v Černicích)**, který vede Renata Vordová. Na dětech z Černic bylo zřetelné, že si své party postavené na dobře odpozorovaných zvířecích pohybech užívají, že za ně umí převzít odpovědnost, že zvládají text (drsná africká pohádka **Ze života plameňáků**), dokáží si s ním pohrát stejně jako s pohybem, příkladná je souhra dětí a vyzařující radost z hraného skrze jevištní akci.

V sobotu odpoledne patřilo staňkovské jeviště pokusům o vyrovnání se s velkými společenskými tématy. Plzeňský soubor **NA DNĚ (3. ZUŠ Plzeň - vedoucí Dana Jandová)** přivezl představení **Milionář ?!** postavené na známé pohádce Jiřího Wolkra. Plzeňané ve své inscenaci, využívající ke komunikaci s divákem minimum jevištních prostředků, prokázali v práci s nimi výrazné poučení loutkářskými technikami. Noviny použité jako ústřední znak se v inscenaci stávají nejen rekvizitou, kulisou, ale v některých momentech (stavba věže a uvěznění slunce) dokonce i pokusem o zajímavou jevištní metaforu. Noviny jsou však už samy o sobě médiem černobílým a této jednostrannosti, která je u výchozího textu dobově poplatná, se ve své přímočaré dramaturgii plzeňští bohužel nevyvarovali. S podobnou jednoznačnou ideou přišel i soubor **NARUBY (ZŠ Luby - vedoucí Alena Kindlová)**, který se opíral při tvorbě své výtvarně-pohybové kreace **Meditace č. 1** o sci-fi povídku Itala S. Bajiniho. Nevědomě, ale velmi blízce funkcionalismu stylizovaným představením se lubští pokusili o vyslovení svého názoru na stupňující se honbu za novými, ale stále odlišnějšími civilizačními vymoženostmi. Nepřeslechnutelné bylo i vedlejší téma rasismu a xenofobie. K aktuálnímu tématu a sice k reklamami a konzumním životem zhlouplé maloměstské češáckosti se vyjádřili členové souboru **ZÁŠKRT (ZUŠ a Gymnázium v Aši, vedoucí Anna Trčková)**. Aktuální téma se pokusili Ašané ve své produkci **Jako vejce vejci** naplnit neobvyklým pokusem postaveným na (u této kategorie) nezvyklé volnosti v improvizacích. Bohužel aktéři představení Jako vejce vejci zatím postrádali dostatek vybavení a asi také životních zkušeností, aby dokázali udržet rytmus poměrně dlouhého představení. Orientaci diváků na tak rozlehlé ploše bohužel nepomáhá ani nejistá dějová linka, ani nepřesně postavené typy. Z opačného konce než ašští se vydal soubor **NA POSLEDNÍ CHVÍLI (ZUŠ Ostrov, vedoucí Lucie Veličková)**. Jejich představení vychází z dobře připraveného, byť drobného nápadu, ale hlavně velmi dobré znalosti možností souboru, jejich vnitřních vztahů. **Ach, to je svět**, vzdychají s patřičnou dávkou ironie a nadsázky ostrovské slečny a jejich už skoro chlapáctví kamarádi. A že si ke svému špičkování (slovnímu, gestickému, prostorovému, ale i hudebnímu) vybrali poměrně známé kousky z pokladnice lidové slovesnosti, se ukázalo poměrně šťastnou volbou, v jejich podání se

naivním lidovým textům dostalo velmi příjemné a důvěryhodné resuscitace. Samý závěr přehlídky tvořila dvě představení přihlášená jako nesoutěžní: Zajímavý celek, **Jiskření** (podle povídkových textů Daniely Fischerové), byl zatím ještě v syrové podobě, představilo siamské dvojče **DRAČICE + CERTÍCI** ze **ZUŠ v Horšovském Týně** (vedoucí Dana Žáková). Aktéři se nebáli přizpůsobit si velký prostor sálu a vyjít do prostoru, který potřebovali. Zajímavá stránka jevištního provedení (kostýmy, zvuková stránka, pohyb) dávají tušit, že v budoucnu bude toto představení po větším vyhrání a usazení zajímavé a inspirativní. Přehlídku uzavřel soubor **ZUŠ Staňkov** (Jitka Pluháčková), který nabídl své veselé připomenutí času vánočního - představení **Nejkrásnější pusa**. Drobná zábavná situace, anekdota, byla dětmi předvedena s velkým gustom.

Lektorský sbor ve Staňkově pracoval pod vedením Jiřího Pokorného ve složení Olga Bláhová, Ajka Pospíšilová a Roman Černík. Na celostátní přehlídku Dětská scéna 2000 byly vyslány oba ostrovské soubory (HOP - HOP a Na poslední chvíli) spolu se Sluníčkem z Černic a souborem NARUBY z Lubů. O výbornou produkci západočeské přehlídky se postarala vedoucí Johan centra Pavla Boušková.

Roman Černík

Ostrov

Ostrovská jistota recitátorům prospívá

K západočeskému dětskému přednesu už Ostrov a jeho pečliví a milí organizátoři regionální přehlídky - Dům kultury a Základní umělecká škola - snad už neoddělitelně patří. Ze všech kroků, od pozvánek přes vlastní organizaci až po slavnostní vyhlášení s drobnými cenami, je patrná nejen zkušenost, ale také jejich zaujetí přehlídkou.

V klidném důstojném prostředí je pak jistě i recitátorům příjemné přednášet a jistě je i toto v mnohém dobrém inspiruje. Jaké to tedy letos v Ostrově bylo? Početná **první kategorie** letos nenabídla žádné překvapení ani v osobitém a originálním projevu, ani ve výběru přednášených textů (početný J. Žáček a podobné stálce). Příslibem do budoucnosti však může být u řady recitátorů potěšitelná přirozenost a kultura mluvy. Zato **kategorie druhá** letos příjemně překvapila. Také proto lektori udělili vedle postupových cen i řadu čestných uznání. Naopak velká rozdílnost výkonů byla letos charakteristická pro **třetí kategorii**, do níž se asi nejsilněji promítla velká rozdílnost v úrovni okresních soutěží a jejich porot. Proto v této kategorii vedle sebe stály ještě „dětinská“ školní odříkávání, pokusy o kvalitním jazykem i lidským přístupem podpořené výpovědi i svébytná esteticky hodnotná vystoupení. Právě pro tuto kategorii přednášečů se ukazuje jako nejkomplikovanější nalézt adekvátní text i důvěryhodný interpretační postoj k němu. To, co se ve třetí kategorii začíná někde vyklubávat, už máme tendenci ve čtvrté kategorii tak trochu a priori předpokládat i vzhledem k životním i recitátorským zkušenostem (mnozí z recitátorů se na přehlídkách objevují více let), ale jak je to doopravdy? **Čtvrtá kategorie** se rozhodně v Ostrově letos představila velmi pestrou a zajímavou dramaturgií, která šla od klasiky (velmi dobrý Puškin v podání Věry Bečkové z Ostrova) přes moderní poezii (skutečně silný zážitek nabídla svým přednesem Prévortovy básně Jak namalovat podobiznu ptáka plzeňská Monika Bryšová) až k současné literatuře (velmi dobře vybraný a pro sebe připravený Saroyanův text uvedl Zdeněk Konývka). Bohužel se ale ukázalo, právě ve čtvrté kategorii, že nedostatek poctivé přípravy nebo soustavné práce může přivést ke zplanění i dříve velmi dobré recitátory.

Ostrovská přehlídka dětského sólového přednesu v Ostrově proběhla velmi úspěšně. I když místní Dům kultury z padesátých let zvenku působí hodně málo poeticky, atmosféra, kterou se podařilo i letos organizátorům uvnitř vytvořit, se určitě pro mnohé z účastníků stala výzvou k práci s literárními texty i v letech následujících.

Roman Černík

Nový Bor

Severočeská přehlídka se konala dnes už tradičně v Městském divadle v Novém Boru. Divadlo má výbornou viditelnost i akustiku, což je pro dětské divadlo nespornou výhodou. Díky dobré organizaci se podařilo absolvovat 13 představení (10 divadelních a 3 recitační) celkem svižně i s přestávkami. Po skončení celého programu a po vyhlášení postupujících souborů byl i čas na diskusi souborů s porotou ve složení František Zborník (předseda), Vladimíra Lačná, Lenka Hausdorová.

Soubory byly různé zkušené, ale překvapivě se tu objevilo mnoho zajímavých nápadů, i když většinou bohužel nedotažených. Příkladem může být představení **ZŠ Mozartova z Jablonce nad Nisou Cesta za modrým motýlem**. Soubor bezpochyby našel výborný text, ale v inscenační rovině zůstal u prvních, byť velmi dobrých, nápadů. Podobně na tom byla i **Sněhurka DDS Rubínek** (doporučeno do širšího výběru). Výhodou této skupiny byla však větší zkušenost. Děti na jevišti působily přirozeně a zaujatě jednoduchým příběhem. Za vidění určitě stojí představení **Svobodné obecné školy Jablonce Zkrátka děda Tomáš**. Předlohou jim byl text Miroslava Slavíka napsaný pro jeho soubor Hudradlo. Představení bylo propracované a byl tu vidět pořádný kus práce. Porota také dlouho zvažovala jeho navržení do širšího výběru. Závažným problémem tu však byla technická nevybavenost protagonistů a to hlavně po jazykové stránce – mnohdy nebylo textu rozumět (to byl ovšem velmi častý jev). Příjemným zážitkem bylo i představení věkově nejmladší skupiny ze **ZŠ Mníšek Zima je, zima je, každý se raduje**. Šlo vlastně o pásmo z lidové poezie a písní. Bylo tu vidět zaujetí hrou a spontánnost dětí. Za zmínku stojí také tanečně pantomimické představení **ZŠ Povrly Šach – mat**. Inspirací tu byl soubor černých a bílých šachových figur, na jehož pozadí se odvíjely vztahy mezi jednotlivými figurami. Zase tu byl problém s technickou vybaveností, tentokrát z pohybové stránky. Soubor tu však otevřel dveře novému žánru, který zatím stojí spíše na okraji zájmu dětských souborů. Druhým představením doporučeným do širšího výběru byla muzikálová **Perníková chaloupka ze ZUŠ Litoměřice**. Byla tu vidět spolupráce všech oddělení ZUŠky. Děti působily sebevědomě a bylo vidět, že mají poměrně bohatou zkušenost s vystupováním na jevišti. Za bohatými dekoracemi a kostýmy se však ztrácela přirozená hra a představení někdy působilo až operetní umělostí. Někdy by méně opravdu bylo více. Posledním představením, o kterém budu psát, je představení vybrané k přímému postupu na celostátní přehlídku. Už tradičně je to **DdDd ZUŠ Děčín, tentokrát s Velice americkou pohádkou**. Soubor nezapře bohaté divadelní zkušenosti. Příběh je tu vyprávěn humornou formou s použitím jednoduchých, ale sdělných prostředků. Kromě dětí tu hraje i loutka a vedoucí souboru Jana Štrbová (i když ta jen na kytaru).

Na závěr už mi zbývá jen poděkovat organizátorům a popřát jim i všem souborům mnoho štěstí a chuti do další práce.

Lenka Hausdorová

Ústí nad Labem

Severočeskou regionální přehlídku dětských recitátorů pořádal stejně jako v minulých letech ústecký Dům dětí a mládeže, v jehož prostorách se také celá akce konala. (Tentokrát však bez Jany Veselé, která je na mateřské dovolené a jejíž práci - ovšem bez Janiných zkušeností - převzala Petra Holasová. A Janina přítomnost a péče velmi chyběla.)

Přehlídka se konala v sobotu **15. dubna 2000**. Naštěstí se oproti loňsku podařilo, že regionální přehlídka sólistů a souborů (recitačních, divadelních a loutkářských) nebyla ve stejný den, nicméně se sobota jako den v týdnu ukázala být dnem nevýhodným, a to

z důvodů poměrně špatného dopravního spojení v tomto územně rozsáhlém regionu. (Týkalo se to hlavně nutnosti odjezdu nejpozději v 15.00 hodin z Ústí.) Bylo by proto do budoucna lepší pořádat přehlídku ve všední den.

Časově byla přehlídka uspořádána tak, že dopoledne od 9.30 hodin přednášely děti z I. a II. kategorie (obě kategorie současně) a tato část přehlídky byla i s úvodní přípravou dětí, s rozborovým seminářem a pohovorem s recitátory skončena do 11.30 hodin. Děti ze III. a IV. kategorie byly pozvány až na odpoledne (zahájení ve 13.00 hodin), čímž se stalo, že dopoledne vznikla (zejména pro porotu) zbytečně dlouhá prodleva a odpoledne pak tento pročeekaný čas chyběl (porotě i recitátorům). Stálo by patrně za pokus pořadí kategorií změnit nebo přehlídku rozvrhnout tak, aby pro recitátory starších kategorií byl dostatečný časový prostor (delší a náročnější texty, dva texty připravené pro přednes, dvoukolová přehlídka v těchto kategoriích), a to bez ohledu na to, který den v týdnu se přehlídka napříště uskuteční.

A konečně: Myslím si, že by napříště bylo dobře, aby přehlídka byla nazývána přehlídkou (byť postupovou a všem je jasné, že postoupit může jen někdo) a nikoli soutěží. S tím také krom jiného souvisí i udělování ocenění. Osobně jsem přesvědčena, že není nutné, aby bylo vyhlašováno 1. - 3. místo. I když budou uděleny tři ceny, z toho dvě s postupem, je i tak jasné, že ti, kteří postupují, jsou patrně lepší než onen třetí. Navíc soudím, že by bylo dobré, kdyby každé přednášející dítě dostalo byť maličkou drobnost, která nestojí mnoho peněz, ale udělá mnoho radosti.

K jednotlivým kategoriím:

I. kategorie (18 dětí) se kromě výrazných, živých, přirozených, kontaktních, adresných a osobitých přednesů, jež byly také oceněny, vyznačovala sice celkem dobrým dramaturgickým výběrem textů (až na Erbenovu Polednici), ale na druhé straně vnějším „vymalovaným“ přednesem, vlnkováním, tlačení na hlas, nepřirozeným frázováním a vnějším gestem.

II. kategorie (21 dětí) měla rovněž celkem dobrou, věku a přednášečům odpovídající dramaturgii (až na Erbenovy balady a Havlovu báseň o vráně, která chtěla zpívat v opeře). Celkově však i v této kategorii byla úroveň poměrně slabá, charakterizovaná především nepřirozenou intonací (vlnkování, dokola se opakující monotónní intonační vzorec), vnějškovostí přednesů (počínaje absencí vnitřního zaujetí a konče vnějším „malováním“ slovem, hlasem, gestem), dále nedobrou technikou řeči a výrazu a absencí pointy.

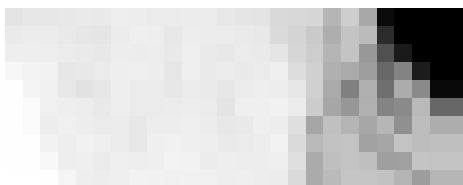
III. kategorie (19 dětí) měla poměrně slušnou úroveň, i když i zde se objevovaly prohřešky, které jsou v této kategorii zbytečné (vlnkování, nelogické frázování, nesprávné přízvukování, nedobrá kultura řeči vycházející z nedobrého držení těla). Zároveň ale mnozí recitátoři (více, než bylo oceněno) prokázali, že vědí, co a proč říkají, že mají smysl pro humor a jeho sdělení, že mají smysl pro pointu, pro autorovu poetiku a že jejich přednes je osobitý a adresný.

IV. kategorie (20 recitátorů) měla celkově slušný dramaturgický výběr, ale: ve většině případů chybělo přednesům vlastní stanovisko, vnitřní zaujetí a adresnost, to vše provázeno opět šumy, vlnkováním (!), povoleným postojem těla (a pak i mluvy) a nebo druhým extrémem - vnějším „hraním“.

Porota (J. Vobrubová, E. Venclíková, E. Winterová, A. Pavlíková, D. Hlavatá, E. Herdová, M. Peterková a pracovnice DDM Ústí n/L.) pracovala v jednotlivých kategoriích v tříčlenných skupinách (někteří porotci ve dvou kategoriích) v dobré osobní a odborné shodě, až na M. Peterkovou, jejíž hodnocení a stanovisko bylo přímo „předpotopní“ - líbilo se jí vše, co je v dětském přednesu hodno kritiky. Součástí přehlídky byla společná naladění recitátorů v jednotlivých kategoriích (což přispělo k vytvoření dobré atmosféry mezi všemi účastníky - dětmi, porotou i dospělými doprovody), jakož i rozborové semináře pro recitátory a jejich doprovody, sledované se zájmem a aktivní účastí dětí i dospělých.

*Za spolupráce Jany Vobrubové
sepsala Eliška Herdová.*

Brno

Opět CVC Lužánky, opět Petra Rychecká a Tomáš Doležal, opět příjemná atmosféra, jakou dovede vytvořit tato šikovná dvojice hlavních organizátorů, kteří svou práci vykonávají s dobře vyváženou směsicí humoru a zodpovědnosti. Po tři dny (**31.3. - 2.4. 2000**) se jeviště plnila dětmi i malinko odrostlejšími z osmnácti divadelních či recitačních souborů, které se plny očekávání sjely z celého jihomoravského kraje. Díky dobré organizaci měly děti možnost setkávat se navzájem nejen na chodbách a v hledišti, ale také v každodenním dětském diskusním klubu, a povídat si o zhlédnutých představeních. A co

více, každý soubor měl možnost vyslat ze svých řad jednoho člena do dětské poroty, která měla právo hlasu při celkovém vyhodnocování přehlídky. Jaká byla radost velké poroty (zde příjemně nazývané lektorský sbor), když se v závěru ukázalo, že její rozhodnutí o nominacích souborů do národní přehlídky plně koresponduje s pohledem dětské poroty!

A teď už k představením samotným. Z celkového počtu osmnácti jich dvanáct spadá do kategorie divadelních tvarů. Začneme těmi problematictějšími, o kterých lze souhrnně říci, že dramaturgická výstavba jejich příběhů byla velice slabá a nesrozumitelná, což vedlo k nečitelnosti tématu a neoslovení diváků. Také vztahy mezi postavami a jejich změny byly jen zkratkovitě nastíněny, mnohé z nich navíc formou symbolů a stylizace postav a jednání v situacích, které přímo volaly po přirozené dětské hravosti, již nebyl dán prostor. V představení **Švec a všichni čerti** souboru **Brepty 1 Sněžné** se divák ztratil v nesrozumitelnosti zápletek a jejich řešení. **ZŠ Starý Poddvorov 1** ztvárnil Bradburyho povídku **Margot**. Bohužel nepřesvědčil o tom, že děti byly schopny prožitku tématu tak silného a bezvýhodného osamění, a že vědí, o čem hrají. **ZUŠ Nové Město na Moravě** přivezla příběh Aloise Mikulky **O pánovi, který psal něžnou povídku**. I zde bylo shledáno nešťastným převedení originálního textu do scénáře, děti se neorientovaly jak v příběhu, tak ani ve svých postavách a vzájemných vztazích. Zoufalým pokusem o anglickou konverzační komedii, která převyšovala schopnosti dětí, bylo představení **ZUŠ Uherské Hradiště Strašidlo cantervillské**. Aktéři byli zcela ztraceni v textu a v prostředí vysoké anglicko-americké aristokracie, což jim nedovolilo přirozeně na jevišti vystupovat a jednat. Proto představení sklouzlo do velké strojenosti a už zmíněné nefunkční zkratkovitosti,

podpořené velkou mírou stylizace hlavní postavy strašidla a neúčelným mícháním žánrů. **ZŠ Starý Poddvorov 2** prezentovala příběh **Švec a čert**, který by se lépe ujal jako součást folklorního pásma, než jako samostatný divadelní kus. **Begy Třebíč** s příběhem **Přijela k nám bábi** (část Mikulášových patálií) předvedla cosi jako základ pouličního představení s nevyváženým přístupem ke zpracování postav a s podivným tématem - babičky jsou k rozvracení rodin. Krkolomným pokusem byly i **Čertovinky ZUŠ Břeclav**, které sestávaly z koláže jakési divadelní recitace troskotající na základní nevybavenosti dětí, které pouze „odkolovrátkovaly“ naučený text.

Naopak příjemným zážitkem se stal experiment divadelního muzikálu **DDS Fotbal Brno Hali a Holí**. Základem byl originální text podpořený autorskou hudbou a písněmi, určitou mírou stylizace a skupinovou choreografií. V rámci příběhu jsme si mohli vychutnat situace jakoby šité hercům na tělo, a to jak textově, tak i jednáním. Divácký zážitek byl bohužel narušen přílišnou komplikovaností, nejasností prostoru a času děje a jeho roztržitostí vinou nedokončených příběhů vedlejších postav, které do základní linky příběhu vlastně nepatřily. Dalším zajímavým představením byla **Zahrada DDS Přindem Brno**. Srozumitelnost příběhu byla sice trochu oslabena klesajícím rytmem v některých situacích, zmatečností v řešení prostoru a používáním nadbytečných ilustrativních rekvizit, poskytla však obrovský prostor pro přirozené jednání účinkujících dětí, na nichž bylo znát zaujetí a radost ze hry. Také **DDS Domino Brno** potěšilo zejména mladší diváky příběhem **Otík je žirafa**, ve kterém jsme mohli sledovat neuvěřitelnou divadelní vybavenost účinkujících dětí, příběh plný komických postav doplněný jednoduchými hudebními vložkami a práci s obrovskou loutkou žirafy.

Do širšího výběru na národní přehlídce bylo doporučeno představení **Brigitina svatba DDS Brnkadla Brno**. Je koncipováno jako commedie dell'arte plná akčního humoru s příjemnou mírou erotických prvků. Děti byly naprosto ztotožněny s typovými postavami a přesvědčily nás o přirozenosti jejich jednání na scéně. Drobným problémem byla nejasnost postavy Lelia, která silně asociovala Shakespearova Hamleta. Na přímý postup bylo nominováno šokující představení **SDV Prasetaun Jihlava Skupinka**, které je výpovědí o rozdílnosti světa, jež považujeme za „normální“, a světa, ve kterém žijí kluci v „pastáku“. Čtyři kluci z výchovného ústavu se objevili na jevišti se svou hrubostí a sklonem k násilí prokládaným přirozenou potřebou sounáležitosti i něžnosti člověka. V mnoha velice silných scénických obrazech ukázali nemožnost (a nechut?) zařazení do tzv. zdravé společnosti s jejími základními (rádoby funkčními) prvky a jevy. Celé představení je dobře dramaturgicky vystavěno, snad jen neurčitost konce a ne vždy jasný vzájemný vztah aktérů jej malinko oslabuje.

V kategorii **recitace** vystoupilo šest souborů. Jedni z nejmladších účastníků přehlídky z **DDS Kohoutek Třebíč** předvedli pásmo básní nazvané **Piráti a moře**. Představení neneslo žádnou významnou výpověď a i celkové scénické zpracování nasvědčovalo tomu, že se jedná spíše o příspěvek do školní akademie. Další z nejmladších - soubor při **ZŠ Tasovice** s básní **Sedmá hlava** bohužel nevyužil (v textu zřetelných) vztahů mezi postavami (hlavami) a skloulz k pouhému odříkávání vět. **Gymnázium Kroměříž** si vybralo básnickou sbírku **Tulíkráska**. Dívky přednesly významově nesouvisející básně a pokusily se je doplnit pohybem, který působil značně secvičeně. Pouze v textech vypovídajících o problémech jejich věku, které se ve 13 letech točí hlavně okolo vztahů s kamarádkami, se divák cítil osloven. Dívky z **SDV Thalia Vyškov** si k prezentaci vybraly stejnou sbírku poezie. Podařilo se jim hned zpočátku vytvořit kontakt s divákem, a proto jejich výpovědi o sobě samých byly přirozenější, bohužel však zastíněny přebytným scénografickým a choreografickým plánem.

Do širšího výběru byl vybrán **DDS Breptý 2 Sněžné**, který přednesl jednoduchý text se silnou výpovědí o pocitech třináctileté dívky nazvané **Rose des Flandres**. Čitelnost hlavního tématu zradě zřetelného už v textu byla podpořena také scénickými obrazy ilustrujícími dějovou linku. Celkovou náladu recitace však malinko ztlumila první situace ve škole a nadbytečné, technicky ne vždy dobře zvládnuté užívání zástupných rekvizit postav, které mělo sloužit k lepší orientaci diváka v příběhu. Na přímý postup bylo nominováno pásmo textů **Doupě latinářů** zpracované **ZUŠ Prostějov**. Přes krátkou počáteční strojenost se děti nádherným způsobem dostaly do nadhledu nad absurdní text, který v jejich podání posluchače opravdu pobavil. Diváci si zažili upřímnou hru se slovy, vztahy, příběhy i prostorem.

Na závěr něco málo pro učitele, vedoucí, nadšence a jiné dobrodruhy, kteří se svými soubory přijeli na regionální přehlídku do Brna.

Pánové a dámy, díky Vám.

Díky Vám za to, že jste ochotni věnovat čas dětem a divadlu či recitaci.

Je to celé naší české kultuře potřebné.

Žanda Hrubá

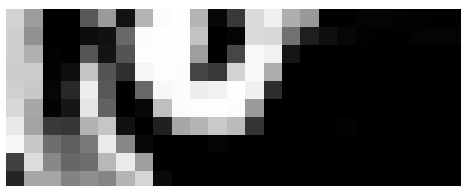
Třebíč

Jihomoravská regionální přehlídka dětských recitátorů v Třebíči proběhla **28. dubna 2000** v KD Pasáz a v Národním domě. Finanční podmínky jsou rok od roku horší, takže slábne naděje, že by mohlo být toto pravidelné setkávání prodlouženo aspoň o jeden den, který by zvýšil důstojnost a smysluplnost akce tím, že by si děti jednotlivých kategorií mohly být navzájem diváky (zatím to platí jen napůl) a že by povídání s lektorským sborem (porotou) nebylo vyhrazeno jen pro ty, kterým ještě neodjíždí z Třebíče poslední autobus.

Štěstím pro všechny zúčastněné je ale skutečnost, že přehlídka probíhá pod laskavou taktovkou Jaroslava Dejla, který dokáže všechny potencionální nedostatky vyvážit svým nenuceným a vtipným vystupováním v roli organizátora, moderátora, v případě nutnosti i porotce. Nutno ale dodat, že na vsťicné a uvolněné atmosféře přehlídky se vydatně podílejí i pečlivé organizační spolupracovnice J. Dejla z Domu dětí a mládeže, z Městského kulturního střediska a Školského úřadu. I. a II. kategorie recitovala v Národním domě pod dohledem lektorského sboru ve složení: Radka Blatná-Dokulilová, Hana Dvorská jr. a Jaroslav Dejl.

V **I. kategorii** bylo deset recitátorů z okresů Třebíč, Žďár, Vyškov, Jihlava a Znojmo. Dramaturgický výběr byl slušný, převažovala poezie od Hrubína přes Kriebla, Vodňanského, Žáčka ke Šrutovi. Dítka byly poměrně slušně mluvně vybavené a při věci. Nejvíce zaujali **Josef Mutl** z Jihlavy s básničkou Jiřího Žáčka **Nebojsa** a **Pavlaína Mrkosová** ze Žďáru s textem I. Borské a I. Štuky **Zalévání**. Čestná uznání získali George Pinkava ze Žďáru s Malou pohádkou od Fr. Hrubína a Monika Suchánková z Třebíče za text W. Schleichera **Telefonní bručoun**.

Ve **II. kategorii** se představilo jedenáct recitátorů. Jejich výkony byly nesmírně vyrovnané, plné osobního zaujetí, převažovala próza. Došlo i ke krásnému setkání dvou Polednic - klasické od Erbena a humorné od Hurníka. Do celostátního kola přímo postoupily **Adéla Nohová** z Třebíče s textem M. Macourka **O Kateřince** a tlustém červeném svetru (přesně rytmiizovaný text s výrazně odlišnými postavami, s přesně vystiženým humorem a nadsázkou předlohy) a **Adéla Librová** ze Žďáru s textem I. Hurníka **Polednice** (výborná dramaturgická volba naplněná se suverénní jistotou). Jako náhradnice byla navržena **Denisa Wiecezoreková** z Jihlavy se Skácelovou **Uspávkou** s vosou, která píchla Viktorii. Nelehký text, který mladá recitátorka zvládla s nesmírnou něhou a citem.

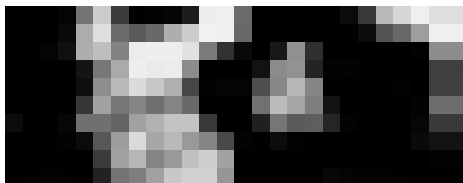

III. a IV. kategorie přednášela v sále KD Pasáž. Výkony recitátorů posuzoval lektorský sbor v sestavě Jaroslav Provazník, Igor Dostálek a Jakub Hulák. Vystoupení starších dětí přinesla celou škálu přednášečských ctností i neřestí, i když převažovaly spíše problematické výkony. V obou kategoriích se objevovaly: špatná technika mluvy, necitlivá, mechanická práce s veršem, vnějšková popisná gestikulace, naučená vnějšková „ilustrující“ intonace, použití zbytečných a spíše překážejících rekvizit, nevhodný výběr textu. Mezi recitátory se objevilo i pár pečlivě načesaných dětských „hvězdiček“, důsledně zašlapávajících veškeré významy textů nevzrušenou deklamací bez náznaku vnitřní představy a ochoty sdělovat a komunikovat. V obou kategoriích se vyskytly naopak také výkony „herecké“, kdy recitátoři, pevně přesvědčení (a nepochybně přesvědčovaní okolím) o svých mimořádných kvalitách, kráčeli po podiu s výrazy tragédií a v rozmáchlých gestech a patetických slovech křečovitě šarže nedali posluchačům šanci vnímat jakékoli významy či myšlenky (v tomto provedení zazněl např. úryvek ze Shakespearova Benátského kupce, Krylovův Mor zvířat, ale blížily se mu dokonce i Fryntovy Velryby). O to přesvědčivěji pak vyzněl neokázalý, ale vnitřně prožitý a působivý výkon **Janiky Kolářové** (J. Prévert: Jak namalovat podobiznu ptáka, M. Macourek: Křída) či **Jana Kokeše** (postupuje jako náhradník), který se dokáže přirozeně bavit textem společně s posluchači (M. E. Walshová: Učená stračena, J. Molavcová: Pohádka o ježibabě). Druhou přímo postupující ze III. kategorie byla osobitá **Iva Hejtmánková**, která přesvědčila více zaujatým a promyšleným přednesem druhého textu (V. Řebounová: Závist), než mírně výrazově přexponovaným prvním textem (P. Lhota: Sestra). Ve čtvrté kategorii uspěli loňští laureáti - **Radek Lán**, stále věrný krátkým a subtilním humorným příběhům s výraznou pointou (J. Putík: Celníci, V. Mathesius: Jízda) a **Táňa Šamalíková** (postupující jako náhradnice), schopná přesné a promyšlené práce s výstavbou textu (M. Drijverová: Hubert; M. Lukešová: V hodině dějepisu). Druhý přímý postup obhájila svým mimořádně koncentrovaným a sugestivním projevem **Michaela Poulová** (Deník Anny Frankové; M. Burdychová: Půnoční sen).

Přehlídku dětských recitátorů v Třebíči zakončilo velkolepé vyhlášení výsledků, kdy byli opakovaně vyvoláváni, obdarováni a veřejně oslavováni úplně všichni vystupující. Bylo to příjemné oslabení soutěžní atmosféry, díky kterému snad děti přijely domů s příjemným zážitkem z inspirativního, byť trochu uspěchaného setkání, a ne s pocitem prohry a zklamání.

Jakub Hulák a Jarda Dejl (I. a II. kategorie)

Uherské Hradiště

Oblastní kolo recitační soutěže pod patronací ZUŠ a DDM v Uh. Hradišti se konalo **6. května** a na rozdíl od předchozích let bylo pouze pro sólisty a hosty. Těm se stal dechový kvintet místní základní umělecké školy, který přehlídku zahájil a recitační kolektiv ZŠ Zachar, který se netrefil do Brna na oblastní kolo souborů a vystoupil coby doplňkový program zde. Porota ve složení Jiří Vobecký, Anna Daňková, Hana Nemravová (pro 1. a 4. kategorii), Alena Pavelková, Alžběta Kynclová a Jaroslav Dejl (pro 2. a 3. kategorii) ráda konstatovala,

že výběr postupujících byl velmi mnoho těžký a složitý a , potom každému dítěti předala účastnický list, přičemž tolik gratulací najednou onen sál v Klubu kultury asi ještě nezažil, aby posléze předávala přešel ocenění a dárků (letos to byly takzvané tužkovníky z keramické dílny Denisa) takto: diplomy - **I. kategorie** (bez postupu): **Hana Demelová** - ZŠ TGM Čejkovice, **Tereza Štěrbová** - ZŠ náměstí TGM Frydlant nad Ostravicí, čest. uznání Ondřej Uherka - ZŠ Uh. Hradiště-Mařatice, 1. máje, čest. uznání Renata Křišpinová - ZŠ Křepice, čest. uznání Dominika Sedláčková - ZŠ Zachar Kroměříž. **II. kategorie** - diplom (postup): **Kamila Mikesková**, 6. ZŠ Třinec, **Eva Josefíková** - ZUŠ Uh. Hradiště, čest. uznání (náhradník), Markéta Zatloukalová - ZUŠ Uh. Hradiště, čest. uznání: Richard Pělucha - 9. ZŠ Frýdek-Místek. **III. kategorie** - diplom (postup) **Lucie Romanová** - ZUŠ Uh. Hradiště a **Jana Vrbková** - ZŠ Zachar Kroměříž, čest. uznání Barbora Řihová - ZUŠ Uh. Hradiště a Johana Proislová - Gymnázium a Obch. akademie Val. Klobouky. **IV. Kategorie**: diplom (postup) **Magdalena Šilhánková** - 6. ZŠ - ZUŠ Třinec a **Milena Halodová** - ZŠ UNESCO Uh. Hradiště, diplom (bez postupu) Pavel Krejčíř - 2. ZŠ Napajedla, čest. uznání Martin Žabenský - ZŠ Komenského, Břeclav, Markéta Kalužiková - 10. ZŠ Zlín a Eliška Bařínková - ZŠ Zachar Kroměříž. V anketě, která proběhla u dětí ve IV. kategorii (především u slečen) zvítězil Pavel Krejčíř z Napajedle. Podle jedné účastnice byla tato přehlídka „příjemná a přirozená“.

Stanislav Nemrava

Ostrava

Zkuste si představit, že váš den vypadá následovně: představení, v případě, že je přestávka delší než deset minut, diskuse o něm, další představení, diskuse..., den co den od čtvrtka 18.00 do neděle 12.30, celkem pětadvacet „soutěžních“ představení plus sedm nesoutěžních „dárků“, tolikrát diskusí a sem tam nějaký oběd či jiná krmě. Prostě maratón, na jehož konci všichni přeživší mohli zvolat: Zvítězili jsme!

A závod pokračuje, jen v jiné disciplíně. Byly mi vymezeny 2-3 stránky, což na velké zobecňování není. Dejme tedy přednost pokusu o plastický obraz kraje v jeho „soutěžní“

části, ať už jde o „D“ (ivadlo) nebo „R“ (ecitaci).

KLOBOUČEK ZUŠ Klimkovice: Paní Láry-Fáry. Žánrovitý „D“ obrázek ze života dětí a jejich rodičů dle Betty MacDonalové by potřeboval situačně zpřesnit a nastolit jasný styl mířící k tématu.

ZUŠ Jeseník: Bajaja. Klasická lidová pohádka postrádá zřetelnější „D“ motivace a vztahy mezi postavami, jakož i některé dramaturgické spoje, je však poctivým pokusem o nezkomolenou pohádku.

ZUŠ Krnov: Třesky-plesky. Nonsensové limericky Edwarda Leara, byť uváděny jako „R“, přinášejí řadu pěkných „D“ znaků, jimž dominuje využití pláštěnek a výrazný smysl pro rytmus ve slově i pohybu; škoda jen zatím slabších point jednotlivých básní.

ÚSP Třebovice: Vodník. „D“ adaptace básně Karla Jaromíra Erbena zaujala především jako pokus o arteterapeutickou socializaci mentálně retardovaných dětí.

KUDRLINKA Bruntál: Kdo nevěří, ať tam běží. „R“ pásmo lidové poezie je živé a pohyblivější než mnohá „D“ představení; až někdy jakoby tu ta živost byla pro sebe a obrazy z ní vznikající nejsou někdy v zřetelném vztahu k textu. Ale milé.

ZŠ Stěbořice: Pohádka o chytrém Budulínkovi. Budulínek v baseballové čapce a se sluchátky, liška s oušky na gumičce, strom v zeleném a vypravečka v červeném svetříku - to je „R“ představení veršů Františka Hrubína.

OBLÁČEK Komorní Lhotka: Proč nechtěl Honza princezny za ženy. Tu otázku si kladu ještě teď - z „R“ zdívaladlnosti Jiřího Havla a Michala Černíka to jasně nebylo. Je tu však hezky scénograficky i akčně řešený desetihravý drak.

ZŠ Stěbořice: Královna Koloběžka první. „D“ inscenace pohádky Jana Wericha pozapomněla na to, co je tu důležité a soustředila se spíš na rozvíjení partu frivolních dam a frigidních ministrů, takže hlavní dějová linie a téma zůstaly zasuty.

ZŠ Kounicova, Ostrava: O princezně Solimánské. Z „D“ adaptace pohádky Karla Čapka se, bohužel vytratilo to, na čem stojí: že věci prosté jsou mnohem lepší, ba zdravější, než ty dvorský komplikované, a že dravec je pro sultánovy posly Dr. Avec a tudíž při opakování toho jména těžko mohou ukazovat drápy.

ZÁHORÁNEK Pavlovice u Přerova: Princezna na hrášku. (Z. Nováková) „D“ s podobnými problémy: rozehrává se nepodstatně a zapadá to stěžeji: zkouška na hrášku; taktéž chybí větší schopnost vnímat se a komunikovat s partnery.

STŘELKY KASS Český Těšín: Dědečkové a spol. Opět Edward Lear, zde pod značkou „D“ (pěkné kostýmy, zajímavé obrazy); rytmické uchopení i nedostatek práce s mizanscénou by však stejně dobře snesl označení „R“. Někdy narušené limmericky. Komunikativní tvárné děti. Část Abeceda je přičleněna neorganicky.

KLIKA ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Nevídáno, neslýcháno. „R“ pásmo veršů Josefa Kainara; menší děti trochu předstírají vztahy, někdy přehrávají, kostýmy „co dům dal“, tedy strakatě nápisové.

ZŠ Karviná-Fryštát: Lokomotiva. Příjemné „R“ rytmické cvičení na textu Juliana Tuwima je u pěti holčiček s polským vyučovacím jazykem obdivuhodné zvlášť zvládnutím češtiny.

ZŠ Dobrá u Frýdku-Místku: Svět je báječné místo k narození. Lawrence Ferlinghetti v „R“ podání tří dorůstajících děvčat a jednoho chlapce udělaný formou rozhovoru je příjemný, ale chybí mu vyjádření vlastního vztahu k dobře vybranému, živému tématu a snad i trochu rozrůznění v podání a tím i vývoj.

ZUŠ Český Těšín: Přišlo jaro do vsi. „R“ pásmo lidové poezie má pár hezkých „D“ obrazů, ale chybí mu jakýkoli vývoj, směřování a téma - tedy alespoň informace o vztahu dětí k folklóru. Zato nepostrádá autentickou dynamičnost dětí.

KLIKA ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm: Acylpyrinci. „D“ zařazení prózy Ladislava Smoljaka je poněkud sporné jak postavou neorganické vypravěčky, tak prací s prostorem. Chybí též přesnější stavba celku. Děti jsou však živé, autentické a text je dokáže podržet.

ZUŠ Jeseník: Puf a Muf... „D“ uvedení comicsu Nataši Tánské postrádá jakoukoli dramaturgickou linii: proč se kdy co děje a proč právě tak, zůstává záhadou. Na druhé straně málokdy se vidí tak dobré herecké výkony na takovém dramaturgickém „mlnu“, jako zde.

TEMPERKA ZUŠ Třinec: Devět balónků. „D“ inscenace zachovává aktuální téma svébytnosti člověka i křehkou poetiku Olgy Hejné a spojuje ji s maximálním zaujetím dorůstajících dětí pro výpověď celku. Za zpřesnění by stály některé nejasnosti v charakterizaci postav a situací a v přechodech do jiných postav.

BIGINI DI OSTRAVA ZŠ Ostrčilova: Princezna Chichotka. „D“ inscenace vlastního textu ohromila na jednu stranu bezprostředností a radostností provedení, na druhé pak i „odvahou“ ve volbě prostředků drastického humoru.

SLUNEČNÍK ZŠ Šumperk: Sněhová královna... „D“ inscenace na motivy H. Ch. Andersena ve snaze po maximální citovosti zabloudila až do oblasti sentimentálního kýče. Nic ve zlém, ale tolik nemotivovaného cukrkandlu na úkor skutečného jednání a uvěřitelných vztahů se dá jen těžko strávit.

VĚDÍK DDM Nový Jičín: Svědomí. „D“ autorská výpověď souboru dospívajících byla pravým opakem předchozích dvou inscenací. Temné výčitky nejasného původu dovedou hrdinku až k závěrečnému máchnutí kosou. Zaujaté, ale namnoze nesrozumitelné.

TEMPERKA ZUŠ Třinec: Schůzka. „D“ legrárka absurdního ražení zrazuje svůj princip mimoběžného míjení vět tím, že prvými třemi replikami (z šesti) navozuje situaci revolučního Ruska a zdánlivou souvislost jednotlivých výkřiků.

ČERNÁ KOŤATA DIVIDLA Ostrava: Kachnička. Zdeněk Jirotka. Začátečnický „D“ pokus trpí nedostatkem schopnosti vytvářet jevištní vztahy (místy jen deklamace) a nenalezením optimálních jevištních prostředků (pohyb, kostýmy).

KANDRDÁSEK ZŠ Velká Dílážka u Přerova: Brémští muzikanti. Text Mirka Slavíka je v „D“ inscenaci výrazně krácen a nepodařilo se realizovat klíčová místa pohádky (dvojí dobytí chaloupky). Zato pěkně je řešena proměna hospodářů v lapky.

TEMPERKA ZUŠ Třinec: Vajíčka I., II., III. „D“ parodie jednoho textu v třech žánrech: americký seriál, horor a balet. Prvý je vystižen nejlépe, další dva již mnoho nového nepřinášejí, v baletu se i vzdalují žánru.

Zobecnění první: ZUŠ převažují (10 x).

Zobecnění druhé: ZŠ jim dýchají na záda a množí se (8 x).

Zobecnění třetí: Tzv. divadelních představení („D“) bylo šestnáct, tzv. recitačních („R“) devět; o co jsou Acylpyrinci divadelnější, než Třesky plesky, Dědečkové, Proč nechtěl Honza princezny za ženy či jiné kusy tzv. recitační, nechť laskavý divák posoudí sám spolu se smyslností onoho dělení.

Zobecnění čtvrté: Převládá autorská pohádka (11 x), následuje autorská poezie (5 x), dále příběh ze života dětí (3 x), klasická pohádka a lidová poezie (2 x), absurdní momentky (2 x); čtyřikrát jde o vlastní „texty“.

Zobecnění páté: Inscenátoři si často neuvědomují, na čem ta která pohádka stojí a s čím padá, a často tato klíčová místa deformují či inscenačně „odbývají“, tj. nerealizují to, co je na nich podstatné (hrášek je tak velký, že by na něm neusnul ani rytíř v brnění, natož princezna, brémští muzikanti vyženou loupežníky nejprve ladnou, libou, bezmála symfonickou skladbičkou a napodruhé tím, že je tlukou pěstmi, solimánská princezna žádného okouzlení a proměny prostotou nedozná, neb na kontrast překomplikovanosti a prostoty se pozapomnělo, Gerda bez dlouhé a strastiplné cesty nevykoná nic, čím by vykoupila Káje...)

Zobecnění šesté: Ach, jak je těžké hledat hranici mezi krajně odpoutanou bezprostředností či maximální citovostí a mírou vkusu!

Zobecnění sedmé: Divadlo je veliký kouzelník, ale ne vždy dokáže způsobit, aby mohlo děvče hrát chlapce. U Romea to překousneme stejně těžko, jako u Bajaji, Káje či manžela Královny Koloběžky první.

Zobecnění osmé: Nepodceňujte prostor - dětská hra vytažená do světél reflektorů na jeviště za otevírací oponou se nutně stane čímsi, nač hledíme jako na Divadlo a nasadí tak laťku dané věci zcela nepřislušnou.

Zobecnění deváté: Nepodceňujte prostor - vše, co se na jevišti děje, děje se a musí se dít v prostoru - a to významově; mizanscéna je prvním a hlavním prostředkem režiséra.

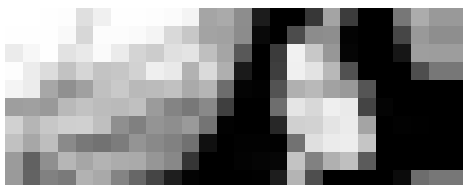
Zobecnění desáté: Nepodceňujte režiséra a netvařte se, že v dětském divadle se snad ani nesluší, aby byl. Někdo přeci jevištní dění organizuje a dítě to být nemůže. Budete-li se tvářit, že režisovat nechcete, rozhodně mu tím neulehčíte.

Zobecnění jedenácté: Ne všechno, co víme my na jevišti, ví i divák. Je třeba mu to nějakým jevištním znakem (pohybem, scénografií, zvukem, slovem...) taky prozradit, nechceme-li, aby tápal.

Zobecnění dvanácté: Vztahy jsou základem nejen dramatické výchovy, ale i divadla, ba i recitace. Bez nich je jen předstírání. A slova, slova, slova...

Luděk Richter

Zábřeh

Středomoravská regionální přehlídka dětských přednášečů se již poněkoličtější konala (tentokrát **11. dubna 2000**) v **KLUBu** a **DDM v Zábřehu na Moravě**. V průběhu sedmi hodin přijelo asi 100 dětí s učiteli, rodiči, setkali se v sále na zahájení, rozběhli se do čtyř soutěžních místností, odsoutěžili, popovídali si s porotami, odjeli. Pořadatelé byli ochotní a milí. Připravili čtyři soutěžní místnosti, obsadit čtyři poroty odborníky z oblasti přednesu není jednoduché, najít ochotný tým lidí a vhodné prostory tím spíš. Přesto si učitel přednesu stejně jako já možná myslí, že by rozložení přehlídky do delšího časového úseku (třeba jen

do jednoho celého dne) velmi prospělo. Byl by čas vidět víc, než jen svou kategorii, byla by možnost udělat si představu o úrovni recitátorů v regionu, snad by byl i prostor pro celkovou diskusi či minidílnu dětí. Pokud by to vše zvládla jedna nebo dvě poroty, odpadly by i problémy s jejím kvalitním obsazením. Víím, že se sháněním finančních prostředků na kulturní a vzdělávací akce je to těžké. Ale nechceme-li se smířit s tím, že akce regionálního významu je jen jednou z příležitostí k vystoupení a k postupu na celostátní přehlídku, měli bychom s tím začít.

Děti ze **IV. kategorie** se v prvním kole představili se zajímavými výkony (dobrý výběr textů, osobní zaujetí, kontakt s posluchačem, představa). Druhé kolo bylo slabší, takže z původních šesti adeptů na postup zbyli tři, z toho dva šťastní, kteří vystoupí na Dětské scéně. A ještě dodávám, že u nás na té střední Moravě by se recitátoři ze IV. kategorie měli trochu víc zamyslet nad stavbou přednesu (tah k tomu hlavnímu - ne rozehrávání podružností), hledat vždycky konkrétní představu, zpřesnit zacházení s veršem a jeho přesahy a monologické texty si nechat raději pro jinou příležitost.

Alena Palarčíková (porotkyně IV. kategorie)

Tradiční

vlastivědná soutěž!!!

Letos vašim zvědavým hlavičkám a hbitým nožičkám bude zadávat významný trutnovský občan Uffo Horn. Než k Vám ale promluví, je na vás, abyste zjistili, s kým budete mít tu čest.

Kdo byl, případně ještě je Uffo Horn? Co dělal? Co má společného s Trutnovem a čím je tedy tak významný?

Napovíme, že v letošním roce slaví významné jubileum a můžete ho potkat v městském parku nedaleko Koncertní síně B. Martinů, ve které právě probíhá recitační přehlídka. Odpovědi noste během dneška do redakce v Národním domě. Zítra se Uffo představí osobně.

CO DNES A CO ZÍTRA

pátek 16. 6.

8.30 - 10.00	dílny pro recitátory II. a III. kat. (SLŠ-2, SLŠ-3)
11.00	zahájení recitační části DS 2000 (KS)
11.15 - 12.45	vystoupení recitátorů II. kategorie (KS)
12.45 - 14.00	oběd
14.15 - 15.30	beseda lektorského sboru s recitátory II. kat. a doprovodem (SLŠ-A)
	diskusní klub pro doprovod recitátorů III. a IV. kategorie (SLŠ-1)
	dílny pro recitátory III. a IV. kategorie (SLŠ-3, SLŠ-2)
15.45 - 17.45	vystoupení recitátorů III. kategorie (KS)
17.45 - 19.00	večeře
19.15 - 20.30	beseda lektorského sboru s recitátory III. kategorie (SLŠ-A)
	diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a IV. kategorie (SLŠ-1)
	dílny pro recitátory II. a IV. kategorie (učebny SLŠ-2, SLŠ-3)
21.00	večerní program pro sólové recitátory (Nivy)
21.00	informační schůzka se seminaristy DS (ND)

sobota 17. 6.

7.00 - 8.00	snídaně
8.00 - 9.15	dílny pro recitátory (SLŠ)
	diskusní klub pro doprovod recitátorů
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé
9.30 - 11.30	vystoupení recitátorů IV. kategorie (KS)
11.30 - 14.00	oběd
13.00 - 14.15	beseda lektorského sboru s recitátory IV. kategorie a jejich doprovodem (SLŠ)
	diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kategorie
	dílny pro recitátory II. a III. kategorie (SLŠ)
14.30	zahájení přehlídky souborů (kino)
	1. blok vystoupení souborů - recitační představení
17.15 - 18.45	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů
	diskusní kluby pro seminaristy, dětský diskusní klub
18.45 - 20.00	večeře
20.30	večerní představení: Hanes a Katarina
	divadlo Dagmar Karlovy Vary (kino)

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 1

cena - 3 Kč

TRUTNOV

sobota - 17. června 2000

"Mami, můžeš mi dát pět korun pro jednoho starého muže?"

"No ty jsi hodná holčička! A co je to za starého muže?"

"Stojí před školou a prodává zmrzlinu."

Jedním z klíčových témat dramatické výchovy je vztah mezi produktem a procesem. Protože se v posledních letech jako vrcholná událost dětských dramatických aktivit vedle Dětské scény, národní přehlídky dětské recitace a divadla, ujala celostátní dílna Dramatická výchova ve škole v Jičíně (proces), dostává Dětská scéna v posledních ročnících zřetelnější místo právě ve vztahu k produktu, ve vztahu k dětskému divadlu a recitaci (produkt). K této profilaci chceme zaměřit i letošní anketu. Do všech stran jsme rozeslali naše otázky.

Dnes vám nabízíme odpovědi studentek Střední pedagogické školy v Liberci.

Myslím si, že recitování samo o sobě je skvělá věc. Můžete sdělit svému okolí své city a pocity pomocí vybrané básně tak, aniž byste měli pocit, že se vnucujete. Jsou ale rozdíly v publiku. Nebaví mě přednášet lidem, kteří

Pro koho a proč hrát divadlo hrané dětmi?

Pro koho a proč recitovat?

ANKETA

poezii nerozumí a evidentně se při recitacích nudí. Já osobně nejraději recituji svému křečkovi, protože si myslím, že nikoho jiného to nezajímá. Mohla bych sice přednášet básničky rodičům nebo rodině vůbec, ale to zase nemám ráda já. Rodiče mě totiž vidí úplně jinak než ostatní lidé, a to mi vadí. Takže mým nejménějším a ideálním posluchačem asi navždy zůstane křeček. ...

Terka

... Recituji si hlavně pro zábavu. Člověka by k recitaci neměli nutit, pak to není potěšení, dát někomu něco, ale je to utrpení. Dnes se dá recitovat jen pro menší děti a pro lidi, které

to zajímá. Pubertální děti a adolescenty to moc nebere, pokud je to opravdu nezajímá ...

Anna

Já nejraději recituji pro děti, protože jedině ty to podle mě dokáží nejvíce ocenit. Moje vrstevníky v těchto letech básně moc nezajímají, takže tudy cesta nevede. A dospělým jsem ještě nepřednášela. Děti ty se vždycky usadí, koukají, co se bude dít. Když se začne přednášet, poslouchají a hledí skoro s otevřenou pusou. Je to pro ně hrou a básnička je baví víc než strohý text. I mně se líp přednáší pro děti, protože vím, že je to zajímavá a že nekoukají, kde co lítá ...

Katka

(za spoustu zajímavého materiálu, ze kterého jsme vybírali, děkujeme Elišce Herdové)

Markéty, Daniely a recitátorů III. kategorie

Je pátek 16.6., 8.30 ráno, do učebny číslo 3 v budově Střední lesnické školy míří recitátoři III. kategorie, aby zahájili první ze čtyř dvouhodinových dílen. Všichni si sedají na linoleum, zvenku doléhá zvuk motorové pily. Markéta s Danielou začínají: "Odmyslete si podlahu..." a pak se ptají: "Máte trému?" Všichni tvrdí, že ne, ale navenek to tak nevypadá. Lektorky žádají přítomné, aby se představili, prozradili odkud přijeli, přiznali svou oblíbenou barvu a charakterizovali se dvěma slovy začínajícími iniciálami jmen. Následuje několik her se jmény, všichni se zvedají ze země, pohybují se po prostoru, honí se. Skrze molekulární hru se rozdělují do dvojic. Proměňují se v novináře a ptají se na věci, na které se ještě nikdy nikdo nikoho neptal. Tak se dovídáme, jakou barvu měly první dupačky jednoho z přítomných pánů, že jedna slečna byla v minulém životě vražedkyní a jiná že by cizince seznámila se svou učitelkou češtiny (a plno dalších věcí). Vzápětí se ocitáme mezi kovboji a naši sousedé (či my

sami) se řítí mrtví k zemi. "Pif!" "Pafl!" "Jsi mrtvej!" Vítěz třetího kola přestřelky dostává do ruky velkou dřevěnou kostku. Hází první a zjišťuje tak, kolikátý v pořadí bude recitovat. Dřevěný osud tak rozhodne postupně o všech. Na rozloučenou je připravena novinářská hra na otázky a odpovědi. "Co bys dělal, kdyby..." "Podíval bych se, jestli mám vůbec slipy." Tak to bylo.

hrála si a trochu zapisovala Iva

Jiřiny a Katky

"Teď budete opice a tenhle provázek bude ocas, který znamená váš život..."

Hned ráno se recitátoři II. kategorie ocitli se svými lektorkami Jiřinou Laitnerovou a Katkou Platilovou v džungli a zůstali v ní celou hodinu a půl. Program, složený z několika seznamovacích her a využívající dětskou fantazii, naplňoval i přirozené potřeby dětí tohoto věku – pohyb, změnu, legraci.

"Jsem Markéta z bažin a volám Bondyho z Opíčí hory!" "Jsem Bondy z Opíčí hory a volám Adélu z vepří kůže." "Jsem Adéla z vepří kůže a voláááá..." Adéla pátrá

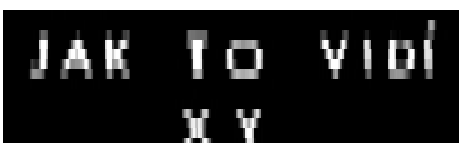
očima po balicím papíru, rozloženém uprostřed kruhu a hledá vhodný otisk "přední tlapy" se jménem a přezdívkou. Ztrácí však rytmus, a tak se jí na ruce objevuje trestné znaménko. "Jsem Adéla z vepří kůže a puntíkem na ruce a volám Jakuba – neandrtále..."

"Smím volat sám sebe?" ptá se Honza – anakonda, který se tu při představování nádherně vlnil a spolu s ním i ostatní děti v kruhu. "Jasně," odpovídá Katka.

Ale to už se připravují dvě jezírka plná krokodýlů – Jiřina s Katkou vymezují provázkem hranice a bílé papíry (krokodýly) umísťují dovnitř. Děti se rozdělují do dvou skupin, jejich úkolem je překonat jezírko, nešlápnout na krokodýla (musí jít pozadu, nesmějí mluvit, nesmějí se dívat pod nohy). Teď je jen na nich, jakou taktiku domluví, jak si budou pomáhat, jak přejde poslední, když už na břehu nebude nikdo, kdo by ukazoval, kam šlápnout. Ti, kteří se ještě před hodinou neznali, spolu úplně přirozeně komunikují a domlouvají postup. A už gestikulují, syčí, valí oči, naznačují rukama nohama... A daří se! Kdo dorazí na druhý břeh, zapisuje se do seznamu úspěšných. Tak si děti naprosto přirozeně určí pořadí, ve kterém později recitovat. Vše je to přeci jen hra, přehlídka, žádná soutěž. A navíc, jsme všichni z jedné džungle.

Zkrátka – chytře vymyšlená a dobře připravená dílna.

Blanka

Jana Portyková

O rozhovor jsem Janu Portykovou požádala hned z několika důvodů. Několik let moderovala vystoupení recitátorů na národní přehlídce a letos poprvé zasedla na židli člena lektorského sboru. Navíc ji v pátek

ráno Jakub H. zapomněl představit. Na pole otázek jsme vkročily obě rovnýma nohama, bez velkých příprav.

Jak se cítíte v kůži lektorského sboru?

Je to pro mě úplná novinka a tak jsem za začátku byla taková rozpoačítá, ale teď, po prvním dni, se cítím docela dobře. Já jsem na ty soutěže jezdila už dlouho a pořád jsem to poslouchala a moc mi líbí, že se ty rozbor a to povídání dělá opravdu s dětmi a že si k tomu můžou říct své a bezvadně reagují a to mi vždycky dodává hroznej optimismus, že tyhle věci mají smysl, protože s dětmi dá odkrývat spousta hodně zajímavých věcí. Takže mě to baví a jsem velmi potěšena, že jsem tuhle příležitost dostala.

Co se vám tady v Trutnově líbí?

Jé, já jsem tady ještě neměla vůbec čas si něco prohlídnout, ale líbí se mi strašně děti. A líbí mi jejich reakce na to, co jim říkáme, jejich otevřenost a schopnost přijmout ty věci, které vždycky nejsou to nejlepší, co jim můžeme říct. Tak to se mi opravdu moc líbí.

Zklamalo vás tu něco?

Ne, ne, ne ne!

Účastnila jste se v dětství recitačních soutěží?

Nikdy. Recitovala jsem, ale já nevím, jestli byly soutěže. Asi byly, ale já jsem na nich nerecitovala.

A dnes?

Dnes na soutěži už rozhodně ne. Pro mě už není kategorie. Vlatně jo. My jsme v Jesličkách založili soutěž Goethovy Jesličky, kde vstupní věk byl 24 let- to je věk

smrti Jiřího Wolkra. Byl to pokračující festival po Wolkrově Prostějově, který je limitován věkem 35 let, takže jsme se rozhodli, že jsme vlastně diskriminovaní tím, že už nám je víc. Takže jsme uspořádali Goethovy Jesličky. Měly úspěšných pět ročníků a pak zkolabovaly, protože už nikdo nebyl schopen dále se učit texty. Tam jsem se každý rok účastnila a tam jsem soutěžila.

Jakým textům dáváte přednost?

Já osobně? Textům, který mi něco říkají. Vždycky. Pokud se to týká mých žáků, tak se snažím vybírat texty, který by jim mohli něco říct, když jim trochu pomůžou v řešení nějakých problémů nebo v nějakým divání se na svět, kterými si můžou odpovědět na otázku, která je trápí.

Máte své oblíbené autory?

Mám, ale je jich hrozně moc. Já tonemůžu přesně říct, že to je ten, ten a ten, protože bych na někoho určitě zapomněla. Záleží to na tom s kým to dělám a jestli to dělám já, v jakým jsem stavu, v jakých problémech se člověk potí, co si tím textem potřebuje srovnat.

Co dělá podle vás dětským recitátorům největší potíže?

Já myslím, že výběr textu.

Co je pro vás báseň?

No to je hrozně široký. Báseň může být i jídlo. Báseň může být všechno, když si ji z toho uděláme. A nebo to jsou slova, který klidně můžou bejt prózou, ale kterým nějakým způsobem osloví. To slovo vnímám hodně široce.

ODPOSLOUCHÁVALA U...

Elišky Herdové, Jany Vobrubové

a doprovodů recitátorů III. a IV. kategorie.

Debatu zahájila Eliška Herdová prosbou, aby její účastníci sami otevřeli problémy, o kterých by chtěli mluvit. Učinila tak velmi jemně: "Pojďme odvinout diskusi z toho, co jste viděli a slyšeli." Po chvíli přemýšlení se ozvaly první návrhy témat.

Brzy se vyloupila už jasně formulovaná otázka: *Kde hledat vhodné texty pro přednes?* Krátce poté se auditorium rozdělilo na dvě části - na příznivce a odpůrce sborníku textů uvedených na celostátních přehlídkách. Zastánci sborníků argumentovali především obtížností hledání nových textů. Jejich oponenti upozorňovali, že by mohlo dojít k častému opakování stejných textů bez přihlídnutí k zaměření dítěte, pro které je text určen, k napodobování interpretace, která se na přehlídce líbila. Lektorky pak shrnuly, že sborníky textů mohou být inspirativní i omezující. Dramaturgická práce je velmi důležitá a je vždy lepší nový text hledat s dítětem, pro které je určen. U sborníku textů také může dojít k vytržení prozaického textu z celkového kontextu knihy, a v důsledku toho i k jeho špatnému pochopení. Výběr textu je zásadní věc a vždy souvisí s tím, jaké dítě je.

Dalším tématem byla *technika řeči recitátorů II. kategorie*. Mezi jednotlivými vystoupeními byly velké rozdíly způsobené akustikou sálu (mluvilo se o výborné akustice pro hudební produkce a o tom, že slabší hlasy dětí se

špatně nesly), technickou vybaveností a posazením hlasu dětí. Někteří recitátoři však jsou vybaveni výborně a mají krásnou barvu hlasu. Mezi nejčastější chyby patří nedoslovované konce vět. Na škodu je též příliš pregnantní výslovnost, neboť se pak ztrácí smysl textu.

Třetí oblastí zájmu byla *práce s gestem a pohybem*. Je velmi těžké s dětmi v této oblasti pracovat. Někdy působí "naroubované" i gesta původně přirozená a spontánní (ztratí-li se původní motivace). Je proto třeba gesta znovu objevovat a motivovat.

Na čtvrté téma již nedošlo - čas vypršel a lektorky uzavřely: "Co máte nedořešeno a nač myslíte, nezapomeňte a nechte si to na večer, kdy se ještě sejdem".

odposlouchávala Iva

Účastníci večerního diskusního klubu v úvodu aktuálně reagovali na konkrétní vystoupení recitátorů III. kategorie. Čím to, že mladší recitátoři zaujali více než většina jejich starších kolegů?

Z připomínek k jednotlivým výkonům se postupně vyklubalo první téma diskuse: Kde je hranice mezi přednesem a divadelním výkonem? A je vůbec třeba ji určovat? Pomáhají divadelní prostředky sdělnosti textu? Je statický přednes automaticky méně působivý?

Moderátorky diskuse okamžitě navázaly další otázkou, otevírající obecnější téma: Čím to, že nás ze dvou interpretů stejného textu jeden zaujme, a druhý nikoli. A pak už se mluvilo o umění sladit vnitřní potřeby textu a poetiku autora s osobním stanoviskem interpreta. Zkrátka, jak udělat, aby to chytlo za srdíčko interpreta i diváka. Jedno je jisté - pokud se nepovede to první, druhé fungovat nebude.

Blanka

ŘÍKALO SE NA...

sezení lektorů

Bezprostředně po obou přehlídkách recitátorů se sešli k poradě lektori - každý se svými poznámkami k jednotlivým výkonům. Zhruba hodinu a půl pak diskutovali, společně hodnotili a připravovali se na následující besedu s recitátory a jejich učiteli či rodiči. Při dopolední poradě (II. kategorie) se nejčastěji hovořilo o přesvědčivosti, pravdivosti sdělení malých recitátorů, o volbě

textu a jeho souznění s interpretem, o problému členění textu, které se někdy děje vnějškově - intonací, aniž by souviselo s myšlenkovou strukturou textu, o poměrně časté (zejména u děvčat) hyperkorektní výslovnosti, oslabující v některých případech sdělení smyslu.

Podvečerní sezení (III. kategorie) bylo o povoleném držení těla, přílišné snaze být vtipný, schopnosti stylizace a o problémech s ní spojených, o znělém hlasu a fistuli, o holčičím "kňourání", nepřilíceně zvolených textech, o nepřesné divácké adrese, ale také o šikovných a chytrých dětech.

Půvabné na tom všem bylo to, že používaný slovník byl přesný, avšak těžko převoditelný do jazyka našeho listu.

POVÍDALO SE...

recitátory II. a III. kategorie

"Je to stejné, jako když chcete postavit dům. Když mu uděláte malá okna, bude v něm tma; když uděláte komín větší než střechu, tak tu střechu rozbijete... Tak je to i s textem, který recitujete. Pokud něco přeženete, přehrajete, často potlačíte další rovinu sdělení - něco, co je také důležité, a někdy se může dokonce stát, že se vám text rozpadne jako ten dům s velkým komínem." (Jiřina Lhotská; volně parafrázováno)

Aula. Recitátoři, jejich rodiče či učitelé, lektori - první dvě besedy na Dětské divadelní scéně 2000.

Tři dvojice lektorů a kolem nich vždy skupinka těch, kteří čekají. Jaké to dnes bylo? Co se mi povedlo, a co ne?

Lektori hned v úvodu vyzývají ostatní, aby se ptali, diskutovali, vyjadřovali k výkonům ostatních i k výkonům svým.

Jana Procházková s Jiřinou Lhotskou, Martina Longinová s Věrou Hučínovou a Jana Portyková s Jardou Provazníkem pak postupně hodnotí výkony jednotlivých recitátorů, ptají se, vysvětlují, doporučují, radí - jak vybrat úryvek z delšího textu, aby měl onen počátek, který naladí, který vytvoří atmosféru; jak navázat kontakt s publikem (jako se to dopoledne podařilo Kubovi Jedlinskému, který byl na jevišti Petrem Bajzou a s ukrutným zápallem hovořil o hoších, co spolu chodí, pročez všechny uchvátil). Jak vybírat text, aby se s ním interpret neminul, aby k němu měl co přidat, aby byla autorova slova obohacena o interpretův požitek.

A recitátoři? Zatímco starší živě diskutovali, hodnotili, ptali se, a téměř nepustili doprovodající dospělí ke slovu, v mladší kategorii se dialog často odehrával hlavně mezi dospělými. Jako by ona energie, kterou většina mladších dětí vysílala ještě před hodinou do hlediště, někam vyprchala, nějak se ztratila... Snad už děti chtěli jen poslouchat, snad je pro ně ještě těžké hodnotit cizí výkon či mluvit s odborníky o výkonu svém. Možná však některé zaskočilo, jen to, že se v čase, který byl věnován hodnocení jejich výkonu, často déle hovořilo o chybách než o tom, co se povedlo. Samozřejmě s dobrým úmyslem lektora a snahou přesně vysvětlit, uvést příklad, odpovědět co nejpřesněji na otázky učitele či rodiče, který se častěji ptá právě na nedostatky a chyby.

Nebylo by pak lépe přenést řešení některých otázek této kategorie do diskusních klubů pro dospělé?

Blanka

Textová předloha

Jan z Knížky pohádek Václava Říhy

Albatros, Praha 1987

Nad velkým rybníkem byla hustá doubravina a v té doubravině stála malá tvrz. V té tvrzi bydlil rytíř s rytířkou. Dlouho neměli žádných dětí. Až jednou se jim narodil synáček. Byla radost veliká. Okřtili ho v kapličky na ostrově, dali mu jméno Jan.

Mnoho neměli, ale o milého synka se starali, aby ho jednou dobře do světa vypravili. Když byl větší, vybral mu tatínek bílého hřebečka a silné štěně od bílé chrtice, aby si s nimi hrál. Ti tři byli spolu velcí kamarádi, po hrázi se toulali, po lukách bloudili a tak rostli, až byl z Jana silný hoch, z hřebečka těžký kůň do boje a ze štěněte vysoký kosmatý chrt na lov.

Tatínek dal vynést z komory svoji starou zbroj, v cizí zemi kovanou, dal ji kováři do podhradí vyčistit, sedláři nové pásky nadít; vyndal z truhlice starý meč, široký na píd, těžký jako sekýra, sám ho dobře vyčistil, kůží otřel, jelením lojem ostří namazal. Maminka, ta už celou zimu chystala synkovi výbavu, prádlo, prošívání kazajky pod železné pláty, rukavice a spodky ze srnčí kůže, vyšívala čabruku na koně. Sedlák zatím ušil pevné široké sedlo, lehkou uzdu z červené kůže, kovář ostře koníka okoval, chrtovi zrobil široký obojek z ostrých ostnů. Všechno bylo hotovo včas; nezbylo, než se rozloučit a jet.

Tak se milý Jan vystrojil a vypravil. Stanul pod lipou u dolní branky. Čeleď stála na zápraží. Oba mistři si libovali svou práci. Maminka udělala Janovi křížek a pravila: „Nezapomeň na nás, synku milý, ve světě a vrať se mi zdrav do roka a do dne.“

Tatínek mu stiskl ruku, pravil: „Sbohem, Jene, přečti si, co máš na meči psáno; to drž.“ A na meči bylo psáno:

„Slabé chraň, zbabělých se straň,
silným se braň, cti zbraň.“

Tak milý Jan vyjel do světa. Jezdil dlouho dalekými kraji, podivnými zeměmi, až přijel do jedné země, tam vládl král a ten král byl velice bohatý. Hlavní město té země leželo v horách, bylo celé obtažené modrým sukem - na zármutek. Jan dojel k hospodě před bránou. Hospodský vyběhl naproti, vidí: rytíř ve zbrani jede, krásný kůň, pes vzácný - smekl čepičku, zval dovnitř. Jan opatřil koně, chrtu, pojedl, popil, ptal se, co ten zármutek znamená. Hospodský povídal: „Ach vzácný pane, náš král je mocný král, nejmocnější na světě; chyba, že je mu velice zle. Přišel drak, havado obrovské, sedl si u cesty do skály, nikoho nepropouští a takovým smradem dýše, že se celé město zalyká. Rytíři na něj jezdili, ale všechny je požral; pak mu navodili líbezných panen, sežral je, ale ne a ne jít pryč a jen a jen chce princeznu, sice zahubí město. Tak se lidé bouří; princezna musí zítra k drakovi za snídání.“

Druhý den, sotva vyšlo slunce, prohlédl Jan hřebečkovi podkovy, utáhl popruh u sedla, přes brnění si oblékl krásný sametový kabát, připjal chrtovi obojek a jel k bráně. Brána se otevřela, vyšel průvod, panny, rytíři, kněží, nakonec starý král vedl svoji bledou dcerušku až ke kapličky v horách, tam se s ní rozloučili a s pláčem utíkali zpět, než drak poleze. Jen jeden lokaj za drahé peníze tam zůstal; dostal

kmentový šáteček, kostičky posbírat, o všem zprávu podat - a ten vlezl do kapličky, strachem neživý.

Jan dojel, vidí kolem poušť, kosti, a u kapličky sedí bílá dívka s korunkou na hlavě, třese se zimou. Zajel ke skále, kůň zařičel, pes zavrčel, Jan zavolal: „Draku, lez ven, čeká na tebe snídání.“

Ale drak ve sluji zařval, až se hora třásla: „Nepůjdu, ještě není čas.“ Tak se Jan vrátil ke kapličce, ostýchal se vzácné princezny. Ale princezna ho prosila, ať odjede, ji ubohou zanechá, škoda jeho mladého života. Jan ji těšil, ptal se jí na domov a princezna vypravovala o svých palácích, o tatínkovi, jak je mocný a bohatý, o hostinách a plesích, o vznešeném, veselém životě. Jan neměl než chléb a víno, tak se s ní rozdělil, dal koni a chrtovi a o polednách zas dojel ke skále. Kůň zařičel, pes zavrčel, Jan zavolal: „Draku, lez ven, čeká na tebe oběd.“ Ale drak ve sluji zařval, až se skála zatřásla: „Nepůjdu, ještě není čas.“

Tak se Jan vrátil ke kapličce, chrt dal princezně hlavu na klín, lízal jí ruce a princezna se ptala Jana, odkud přišel, kde je jeho domov. A Jan jí vypravoval o své rodné zemi, o malé tvrzi u rybníka, o mamince, jak za večera s čeledí přede, a o tatínkovi, jak s porybným loví ryby; tak se zabavovali, až slunko zapadlo. Pak Jan zas odjel ke skále. Kůň zařičel, pes zavrčel, Jan zavolal: „Draku, lez ven, čeká na tebe večeře.“

A drak ve sluji zařval, až se hora ořásla, plazil se ven, sedmi hlavami plival oheň, chňapal po Janovi. Jan hned do jedné zaťal meč, až kost praskla, hřebeček bil po hlavách kopyty, chrt je rval svými tesáky; tak toho draka mořili, až z něho jed s krví trčel. A když ho umořili; navrátili se k princezně. Princezna radost div neomdlela; prosila Jana, aby s ní šel domů, že její tatínek je bohatý, dá mu dobrou odměnu. Ale Jan pravil, že odměnu nechce, že musí jet domů, aby do roka a do dne dojel. Tak mu princezna dala na památku prstýnek a prosila, aby do roka a do dne zas přišel, na ni nezapomněl, a s tím se rozloučili.

Jan odjel a lokaj vylezl z kapličky ven, vytáhl nůž a hrozil princezně, jak neodpřísáhne, že on je osvoboditel, musí umřít; nikdo o ní nezví, v městě že se už pokládá za mrtvou. Princezna zaplakala, ale přísahat musila. A lokaj hned vyhrnul rukávy, brodil se v tom jedu po kotníky, sbíral hlavy, řezal femeny z dračí kůže, svazoval a pak se vydal na cestu do města s hlavami a s princeznou. V městě už se modlili za mrtvou princeznu, že město od draka vykoupila, obětovala se; ale když se zdráva navrátila, po celém městě celou noc vyhrávali, lokaje slavili. A milý lokaj vypravoval, jak toho draka přemohl, všem hlavy ukazoval, nakonec žádal za odměnu princeznu za ženu.

Princezna mlčela, vždyť přísahala, ale prosila rok a den sečkat, že učinila slib.

Ale pojďme zatím za milým Janem. Dlouho jel, než dojel domů, viděl zas - domáci rybníky, čapí hnízdo na věži, lípu u branky, tatínka, jak v rákosí slípky honí. Radostně se přivítali, maminka hned zavedla Jana domů, rozepjala mu těžkou zbroj, ohřála vodu v lázni a voňavé seno nastlala; pak se usadili pod lípu, pověčeřeli a všichni poslouchali, kde byl, co vykonal. Tatínek byl pyšný na svého synka, pomýšlel, jak zůstane doma, po čase půjde sloužit svému králi.

Ale Jan se brzy roztesknil, chodil smutný, byl všecek nesvůj, vzpomínal na princeznu. Maminka poznala, že cosi je, tak se s ním posadila na lavičku, hladila ho po vlasech, ptala se, co ho bolí, až jí všechno vypověděl: že se slíbil vrátit do roka a do dne, jenže princezna je bohatá, dcera mocného krále, a on je chudý rytíř. Maminka ho potěšila; povídala: „Jdi, synáčku, vezmi kytaru, chrtu, jdi jen tak jako chudý zpěvák. Však uvidíš, jak tě přijmou, jak tě tvá princezna uvitá.“

Jan mamince poděkoval, vzal kytaru, zavolal chrtu a šel. Dlouho šel, rok se s rokem sešel, až došel zas k hospodě před bránou; před sebou vidí město celé červeným sukem ověšené. Hospodský běhal, měl plné ruce práce, lidu se jen hemžilo, ani si nevšímal chudého zpěváka: jde pěšky zaprášený, kusa kloudného šatu nemá. Jan si sedl, ptal se, co je nového. Smáli se mu, že je odkudsi zdaleka, neví, že princezna má svatbu s tím, co zabil draka, všechno panstvo už sedí u hostiny. Jan prosil jíst a pít, ale hostinský se utrl, že nemá času, důležitější hosty musí hostit. Jan povídá: „Co dělat! Nezбудe, než dát se na svatbu pozvat.“

Hospodský se po něm podívá, povídá: „Hospodu bych za to dal, kdybych takového tuláka pozvat uviděl.“

Jan se zasmál, pohlídl chrtu po hlavě, ukázal mu prstýnek, poslal ho hledat paní. Chrt se rozběhl rovnou do brány a k paláci. Strážé vidí, vzácný pes běží do paláce, tak ho propustily. Vyběhl po schodech a rovnou ke stolu, princezně dal hlavu na klín. Ženich se rozzlobil, kde se tu berou takoví toulaví psi, ještě pokousat mohou, ale nevěsta pobledla, povídá: „Tatínku, vzácný host přišel, třeba ho uvítat.“

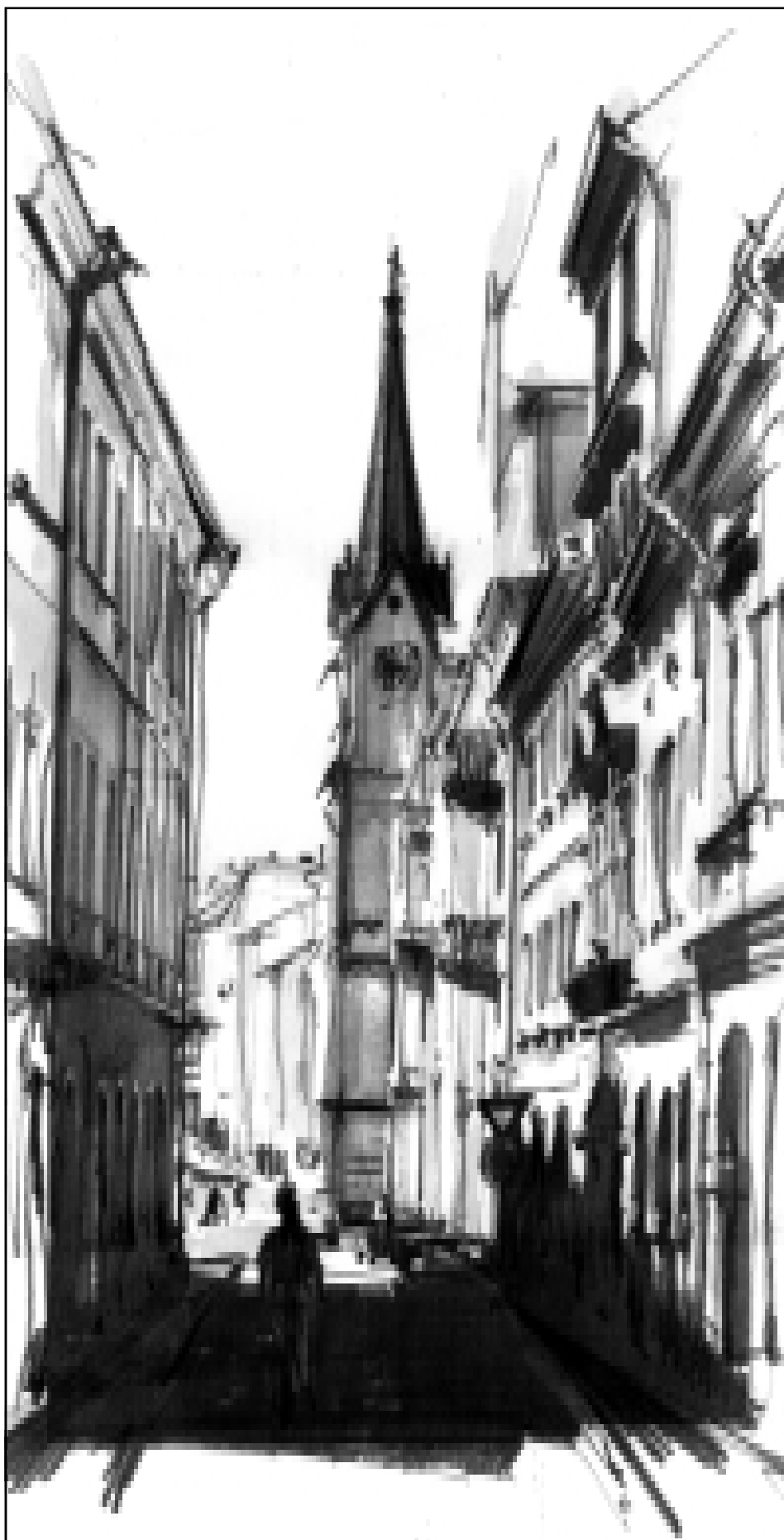
Tak hned kočár, šest koní, lokaje, jedou za chrtem až před hospodu, prosí zpěváka, aby jel do hradu. Hospodský div se nezvrátil strachy o hospodu, sám předřel dvířka u kočáru, ale Jan na jeho hospodu nedbal, odjel. Přijde k paláci, vejde do síně, všichni vidí: chudý zpěvák přišel s kytarou a se psem, ať si zazpívá. Zazpíval a princezna hledí, je-li to on, její rytíř drahý? Sama mu nese víno na tácu. Ale když se napil, je v poháru princeznin prstýnek. Hned vzala milého Jana za ruku, dovedla ho k tatínkovi a povídá: „Pánové draží, povím vám pohádku. Měla jsem zlatý zámek, otvírala jsem jej zlatým klíčem. Zlatý klíč jsem ztratila, měděného nabyla. A nyní zlatý nalézám. Který z nich si nechat mám?“ Ženich se smál, to prý je lehká věc, že zlatý - kdo prý by si nechával měděný? Princezna ukázala na Jana a pravila k ženichovi: „Toto je můj klíč zlatý, rytíř pravý, ten draka zabil a tys v kapličky seděl, smrti jsi mi hrozil.“

Ženich vyskočil na Jana, ale jak se hnul, chrt po něm a už na něm stál na zemi, vrčel mu do tváře, až milý lokaj volal o milost. Jan se zasmál, povídá: „Toto je podivná věc, draka se nebál a psí tlamy se bojí!“

Hvízdl, chrt pustil, lokaj klekl, všechno vypověděl, prosil za odpuštění. Král ho chtěl hned oběsit, ale Jan prosil, aby ho nechal tak, poslal ho domů se vzkázáním, jak pořídil. A že už byla svatba nachystána, princezna, jak držela Jana za ruku, hned si ho vedla do kostela a starý král mu dal své království.

2. třída ZŠ Benešovo náměstí
Pardubice, Pohádka o rytíři Janovi

Trutnovský skicář

POHÁDKA PRO
DRACÍ SNY!**Pižďuchové**

První pižďuch přišel za druhým pižďuchem, chvíli s ním jen tak klábosil, pak se chvíli blbě usmíval a pak mu řekl, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – druhý pižďuch – říkal třetímu pižďuchovi, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – třetí pižďuch – říkal jemu – prvnímu pižďuchovi -, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – první pižďuch – říkal jemu – druhému pižďuchovi, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – druhý pižďuch – říkal třetímu pižďuchovi, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – třetí pižďuch - říkal jemu – prvnímu pižďuchovi -, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – první pižďuch – říkal jemu – druhému pižďuchovi -, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – druhý pižďuch říkal třetímu pižďuchovi, že dobře slyšel za dveřmi, jak on – třetí pižďuch – říkal jemu – prvnímu pižďuchovi – ale tady můžu skončit, milé děti, protože vím, že jste hrozně chytré a že už samy víte, co asi říkal třetí pižďuch prvnímu. A protože to víte, doporučuji vám, abyste zapoměli na pižďuchy a šly se klouzat (pokud je zima) anebo jezdit na koloběžce (pokud je léto). Ale v obou případech dejte pozor, abyste sebou nemajzly a nenatloukly si hlavu: mohli by se z vás pak stát pižďuchové!

(Václav Havel)

**Tak tohle je stav teprve
po 1. poločase**

STARÉ, ALE
DOBRÉ

Výchova

je proces střetávání: Zahrnuje různé roviny a mnoho zúčastněných stran. V popředí bezpochyby stojí vzájemný vztah rodičů a dětí, který ovšem dále závisí na konfrontaci rodičů se sebou a svými představami o výchově, na vzájemném vztahu mezi rodiči, na jejich vztazích ke společnosti a vlivu morálních institucí. Situace větších možností se současně ukazuje jako situace větších nejistot pro rodiče, učitele a vychovatele. Ti všichni reagují různě: mají pochopení, jsou znejistěni nebo ze vzdoru vyjadřují svou provokativní sebejistotu.

Problém nejistoty, bezradnosti a naděje ve výchově má obecný význam. Nutí nás vidět jej v obecném rámci situace dnešního člověka, situace soudobé společnosti a lidstva – dnes se na celém světě setkáváme s krizí komunikace.”

(Nossrat Peseschian. Příběhy jako klíč k dětské duši. Praha, Portál 1999; pozitivní psychoterapie – každá krize je šance)

Schola ludus - Škola hrou po deseti letech

aneb Jak jsme na tom

Vystupme z ilegality! vyzvala svým stejnojmenným svoláním před deseti lety (8. ledna 1990) pražská iniciativní skupina (Eva Machková, Radmila Svobodová, Eva Zajícová, Eva Horová, Miroslav Weidinger, Blanka Kolínová, Mirka Vydrová, Nina Petrasová a Jaroslav Provazník) své kolegy, učitele z mateřských, základních i středních škol, učitele literárně-dramatických oborů základních uměleckých škol, vedoucí dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů, ale také pedagogy ze středních a vysokých škol pedagogických, kteří se v té době také nějakým způsobem dramatické výchově ve své práci věnovali. Na základě zmíněné výzvy se v pátek 9. února 1990 v pražském Divadelním ústavu uskutečnilo shromáždění (bylo to tehdy více než 120 účastníků), které přijalo dokument SCHOLA LUDUS.

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo, co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

Jak to tenkrát bylo

Abych se přiznala - jsem špatný pamětník, zapomínám „historky“, tady události i lidi kolem nich. Teprve zde jsem se po letech, dočetla, kdo byl tehdy u toho - Eva Zajícová a Eva Horová se vytratily postupně, o Miroslavu Weidingerovi jsem už potom asi nikdy neslyšela.

Ale přes to chabé pamětnictví si pamatuju tehdejší nadšení i mohutné počty lidí, kteří se účastnili. V lednu na semináři na pedagogické fakultě - byl tam dav, dokonce mnozí byli ochotni se účastnit krátkých ukázek praktické práce, o vášnivosti diskuse ani nemluví. Diskutovali hodně tehdejší studenti, jak už byli rozjetí z listopadových akcí. Ale myslím, že už jen ojedinělé z nich jsem pak ještě někde potkala. V té době se objevil Michal Vybíral... Nejen schůze v Divadelním ústavu byla nabitá, početně navštívená byla i ta další, na níž se debatovalo o statusu STD. Kdeže ty dávné sněhy jsou.... V Dramacentru na Červeném vrchu se nás na valné hromadě sejde pět a půl a kdo ví, kolik nás bude tady v Trutnově.

Pamatuji si také na naši tehdejší naivitu, jak jsme text Scholy ludus roznášeli po nejvyšších místech - prezidentovi, ministrům školství, kultury, zdravotnictví.... Ještě jsme z totalitních dob věřili, že podstatné věci se řeší nahoře a že čím výš, tím líp. A dodnes si někteří myslí, že ministerstva a ministři jsou těmi nejdůležitějšími body. Bohužel, je to jinak: musíme to vzít do ruky sami, z těch listopadových dnů platí dodnes: Kdo, když ne my, kdy, když, ne teď... Naštěstí už smíme být dospělí (snad to v příštích volbách nezvoráme).

Eva Machková

NEHÍ TO TAK
DÁVNĚ

Legráčka

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž. Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odkrýt. (provádějte bez nároku na odměnu)

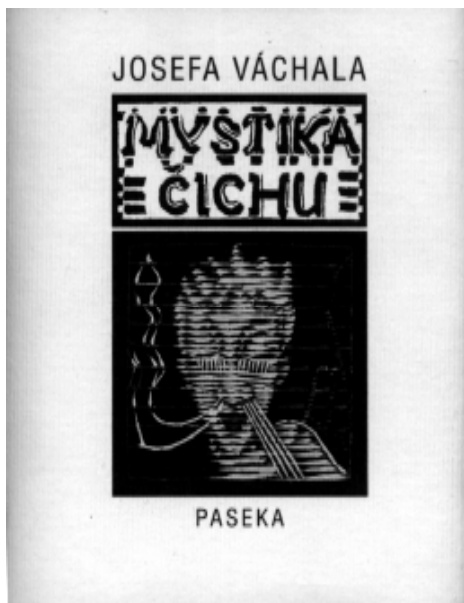
Včera jsme se ptali:

Co je báseň?

Báseň je možnost básníka vyjádřit se a říct tím své pocity co cítí co se mu líbí a co ne. Nebo jsou básně jiné ale to už píše jen pro lidi. (Jakub - neandrtálec)

Báseň je způsob vyjádření člověka, který potřebuje vyjádřit své pocity a předat je všem, kdo to chce číst - i když se v nich neumí orientovat. (Jitka N. - doprovod)

LIŠTUJEME V ...

... regálech knihkupectví a papírnictví „Knihcentrum“ paní Tomanové.

Sama paní Tomanová repertár svého podniku odhaduje na z 80% komerční literaturu. Začíná to stohy populárních kousků jako Esmeralda, ale přes např.

receptáře na dům a zahradu, new age sebevzdělávací příručky, spiritistické a parapsychologické publikace apod. objevíte „koutky jistoty“. Učebnice a „nejbezpečnější“ průřez produkcí nakladatelství Portál může inspirovat k dovybavení si knihovny o klasické tituly (psychohry, přehledy psychologických a pedagogických teorií, herní pomáhač příručky atd.). Podobně jsou na tom stojany s dětskou literaturou (reedice Nepila, Čapka, Žáčka, Čtvrťka, apod.)

Přes Máchu, Šabacha a Boučkovou, Davida Fontanu a Thomase Mora se ale můžete dostat k unikátním kouskům. Jako příklad za všechny může sloužit jediný exemplář „Mystiky čichu“ Josefa Váchala (Paseka 1999), dle znalců Mistrova díla jeho nejkrásnější kniha. Přetisk Váchalových dřevorytů a originálních sazeb v malé milé knížce přináší popis a výtvarná zpodobnění vůní, jejich účinků - v pravdě mystickou studii. Krásná lahůdka.

Na další zajímavosti z Knihcentra vás rádi budeme upozorňovat v příštích číslech.

Knihcentrum paní Tomanové najdete v Horské ulici (spojuje Krakonošovo náměstí s autobusovým nádražím) v budově obchodního domu Magnet. Dnes otevřeno do 11.30, od pondělí 8,30 - 17,30.

(aj)

Drak potměšilec

Tento dračí druh klame svým tělem. Má tradičně šupinatou kůži, netopýří křídla a obranné ostny na hlavě. Zdá se tedy být zcela obyčejný. Pozornost zasluhuje jeho oči. Projevují schopnost kdykoliv využít slabého místa, zatnout nečekaně drápy na měkké nechráněné místo a tvářit se při tom nevinně. V Trutnově a blízkém okolí již naštěstí vyhynul. Několik exemplářů tohoto druhu se zdržuje v prostoru středních Čech. Častější výskyt draka potměšilého lze zaznamenat ve vzdálenějších krajích naší vlasti.

Město Trutnov

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

dodnes v městském znaku a na pečeti.

Centrem města, obklopeného až do roku 1861 kamennými hradbami ze 14. století, je **Krakonošovo náměstí**. Jeho domy se středověkým podloubím nesou rysy pozdního baroka, empíru a klasicismu. Renesanční období připomíná dům čp. 38 na Slovanském náměstí (dnes městská galerie) a starobylá radnice s venkovní sgrafitovou výzdobou. K dominantám náměstí patří Krakonošova kašna z roku 1892 a barokní sloup Nejsvětější Trojice z roku 1704.

K zajímavým sakrálním památkám Trutnova patří kostel sv. Václava v Horním Starém městě, novogotický kostel sv. Petra a Pavla v Poříčí a barokní kostel Narození Panny Marie z roku 1782, již zdaleka patrný orientační bod města.

Na místě bývalého hradu, přestavěného v 16. století na zámek, se nachází Muzeum Podkrkonoší s obsáhlou expozicí **bitvy u Trutnova 27. Června 1866**. Ta se odbyvala především na úbočí Janského vrchu a na návrší Šibeníku. Dodnes je tam připomínají válečné pomníky.

V místech krvavých bojů byly v roce 1890 založeny **městské sady**, botanický klenot města. V jejich areálu byl v roce 1900 postaven evangelický kostel. Po válce byl rekonstruován na **Koncertní síň Bohuslava Martinů**, v níž každoročně probíhá festival komorní hudby Trutnovský podzim.

Život města výrazně ovlivňuje svou činností Dům kultury se sídlem v Národním Domě, postaveném v roce 1906 jako středisko české menšiny, městská knihovna s téměř stotisícovou roční návštěvností a aktivita početných kulturních souborů a organizací.

Od roku 1992 se Trutnov také výrazně zapisuje do povědomí příznivců především rockové a alternativní hudby každoročními **open air festivaly**.

Svou polohou je město Trutnov přirozeným centrem krajiny a vyhledávaným východiskem turistických cest do historicky i přírodně zajímavého okolí, skutečnou branou do Krkonoše.

(aj)

UFFO HORN U V Á B Í

Tradiční

vlastivědná soutěž!!!

Podruhé

Letos vašim zvědavým hlavičkám a hbitým nožičkám bude zadávat významný trutnovský občan Uffo Horn. Než k Vám ale promluví, je na vás, abyste zjistili, s kým budete mít tu čest.

Kdo byl, případně ještě je Uffo Horn? Co dělal? Co má společného s Trutnovem a čím je tedy tak významný?

Napovíme, že v letošním roce slaví významné jubileum a můžete ho potkat v městském parku nedaleko Koncertní síně B. Martinů, ve které právě probíhá recitační přehlídka.

Odpovědi noste **zase** během dneška do redakce v Národním domě.

Dnes se chtěl Uffo na základě vašich odpovědí představit osobně. Nikdo mu však neodpověděl!

Jestli se to bude opakovat, tak uvidíte! Pro vaše milé odpovědi je připravena krabice ve foyer(u?) Národního domu.

Knižní odměny v redakci.
Díky!

CO DNES A CO ZÍTRA

sobota 17. 6.

7.00 - 8.00	snídaně
8.00 - 9.15	dílny pro recitátory (SLŠ) diskusní klub pro doprovod recitátorů
8.30 - 12.30	semináře pro dospělé
9.30 - 11.30	vystoupení recitátorů IV. kategorie (KS)
11.30 - 14.00	oběd
13.00 - 14.15	beseda lektorského sboru s recitátory IV. kategorie a jejich doprovodem (SLŠ) diskusní klub pro doprovod recitátorů II. a III. kategorie dílny pro recitátory II. a III. kategorie (SLŠ)
14.30	zahájení přehlídky souborů
14.45	(kino) 1. blok vystoupení souborů kino Ach, to je svět - Na poslední chvíli, ZUŠ Ostrov kino Pohádka o rytíři Janovi - 2. třída ZŠ Benešovo nám., Pardubice kino Vám taky dupou králíci? - Nepindej, ZUŠ Žatec N D Toman a lesní panna - Dramatický kroužek ZŠ Sloupnice N D Rose des Flandres - Brepty, ZŠ Sněžné
17.15 - 18.45	diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů diskusní kluby pro seminaristy, dětský diskusní klub
18.45 - 20.00	večeře
20.30	kino večerní představení: Hanes a Katarina divadlo Dagmar Karlovy Vary

neděle 18. 6.

semináře
2. blok vystoupení souborů Celé léto v jediném dni - ZUŠ Jindřichův Hradec Doupě latinářů aneb Sežrané spisy - ZUŠ VI. Ambrose, Prostějov Johanes doktor Faust - Padluke, ZŠ Smržovka

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 2

cena - 3 Kč

TRUTNOV

neděle - 17. června 2000

ANKETA

Jedním z klíčových témat dramatické výchovy je vztah mezi produktem a procesem. Protože se v posledních letech jako vrcholná událost dětských dramatických aktivit vedle Dětské scény, národní přehlídky dětské recitace a divadla, ujala celostátní dílna Dramatická výchova ve škole v Jičíně (proces), dostává Dětská scéna v posledních ročnících zřetelnější místo právě ve vztahu k produktu, ve vztahu k dětskému divadlu a recitaci (produkt). K této profilaci chceme zaměřit i letošní anketu. Do všech stran jsme rozeslali naše otázky.

Domnívám se, že smyslem celého (a možná, že ne pouze) amatérského umění je kultivace a vzněcování ducha, fantazie, vnímavosti, citlivosti, komunikativnosti....- prosím, dopiš na co jsem zapomněl-.... každého člověka na týchle placaty Zemi.

Myslím si, že kdokoliv (tedy i profesionální či amatérský umělec) chce někomu něco sdělit nebo ukázat, musí o sděleném či ukazovaném hodně, hodně vědět, musí sdělené či ukazované hodně, hodně prožít.

Úplně jinak například bude vypadat přednáška o *extraconosní pernifikolii* od dileta, který si o tématu přečetl jeden zajímavý článek v populárně-vědeckém časopise, a úplně jinak od vědce v *extraconosní pernifikolii* perfektně orientovaného (např. od Z.W. Fixleye). První přednáška bude pro posluchače zmatená a nesrozumitelná. Druhá přednáška přinese posluchači do problému takový přehled a jasno, že bude schopen v ní tvořivě dál pokračovat.

Z výše uvedeného pro mě vyplývá, že jestliže se chce mládež (která je podstatně lepší, vnímavější, zodpovědnější, niternější- prosím, dopiš na co jsem zapomněl-.... než my dospělí) podělit o své klady se svými vrstevníky (a nakonec nožná i s námi dospělými), měla by mít ke svému sdělení v pohotovosti dostatek výrazových prostředků.

Ale právě zde vidím jeden téměř odpuzující hák. Ti mladí jsou na týchle placaty Zemi ještě příliš krátce. (Někteří z nich se dokonce ještě domnívají, že je Země kulatá). Nemají tedy, bohužel, dosud ve svých zkušenostních vacích nasbíráno dostatečné množství znalosti práce s výrazovými prostředky, a někteří dokonce již (po nevhodných kontaktech s námi dospělými) začínají ztrácet schopnost přirozeného rozvoje svých myšlenek a volných fantazií. Tito mladí nešťastníci "pod nezištným vedením "zkušených" dospělých (AÚÚVAJS!) se začínají cpát do krabiček,

které jim nepasují. Výsledek je někdy přímo hrůzný. Panenky Barbie (nebo jak se to píše) se na jevišti kroutí jako sedmimílové matrony, dětští "malíři" barvami pečlivě vyplňují svými nadřizenými dodané omalovánky, dětští recitátoři celé hodiny "procítěně" přefíkávají slova, která vznikla v sekundovém okamžiku mezi extází stvoření a smrtí.... a tak se naše milé nadané děti vpitvořují do našich obskurních schránek - no, a co je největší průser - my jim k tomu tleskáme.

Proč to všechno vlastně píšu? Abych řekl, že dětské divadlo patří především rozvíjení mladých lidí? Ale to snad všichni víme?! Nebo proto, že chci zdůraznit, že *extraconosní pernifikolie* není zcela nejlepším postupem pro "Výchovu dětí v umělce"? Že je lepší vzít je k vodě a tam je nechat - - - - - si hrát? ÁNO! HRÁT! HRÁT!! Ale ne PROSÍM(!) pižděním a pištěním předstírat jakohraní na jevišti. Hráť si... to je ono! Užsem na to přišel! Dětské divadlo je tu od toho, habychomsiimydospjělýzačalíhrát. Habismesetokonečněušnaučili, m ypitomcijedni.

HAUK - j.b.t. - Josef Brůček Tatrman

PS I: Jinak bych dětské divadlo do Národního netahal. Je stejné jako téměř každé amatérské představení. Je-li čisté, ze vnitřku, z duše - má šanci nejen zaujmout, ale být i lepší než představení mnohých profesionálů. Rozhodně ale většinu dětských představeních bude, z důvodu malých životních zkušeností, chybět řemeslo. To, bohužel ale schází i mnohým profíkům, takže platí to, co jsem výše v PS I. naznačil.

PS II: POZOR! Dětská představení se dospělým líbí téměř skoro vždy. Maminky pláčou, tatínkové posmrkávají, babičky si lámou nohy a tety omdlévají. Ale to dělají vždy, všude a ve všech případech. Tedy nejenom ve chvíli, kdy dítě na jevišti vytvoří situaci, při které dá najevo svůj vztah - dejme tomu k domácímu zvířeti, ale i tehdy, kdy rodinný mazánek přehrká blbě naučenou básničku o Vleklem říjnu.

PS III: Komu hrát?

Vysteblázní. Myslím žetopořád někdyněvědějanivtom Národním. - - - - - Počkejte! Už jsem na to přišel! - - - - -

lidem.

Evy a Marcely

Poslední dílna pro nejstarší recitátory na letošní přehlídce.

Eva Wasková a Marcela Máchová zvou její účastníky naposledy do kruhu. "A teď se chytte za ruce, zavřete oči a zkuste vnímat ty, kterých se dotýkáte. Za chvíli už budete stát na jevišti, každý sám za sebe, tak nezapomeňte, že ti ostatní tady byli ty dva dny s vámi a že jsme tady spolu zažili docela prima chvíle. Moc hezky se nám s vámi spolupracovalo. Tak ať se vám vystoupení povede a mějte se moc hezky."

...je krátce po osmé hodině ránní. Pro redaktora Deníku DDS vražedná doba. A ani mnozí účastníci dílny nejsou nejchvilnější. "Cccó?!?! Honičkaáá?" Byl to dobrý tah. Už při první honičce ("každý si najde svého nepřítele a svůj štít...") se mnozí probudili a v následujícím "předek zástupu honí zadek druhého zástupu" už byli vzhůru úplně všichni a mohli se pustit do práce. A to doopravdy – následovala totiž celá řada aktivit směřujících k přípravě recitátorů na

blíží se vystoupení : chůze po prostoru, aktivace těžiště, práce s dechem, artikulační cvičení, spojená po chvíli i s cvičeními na jemnou motoriku, jazykolamy ... Vše postupně graduje, na řadu přichází rytmicko-dynamický kruh a děti se dostávají do varu – postupně zesilují a oslabují vyjádření emoce; každý sám, ale tak, aby se sladil s ostatními. Škoda jen, že na závěrečné "zvukové pohádky" zbylo jen málo času.

"A teď se chytte za ruce, zavřete oči a zkuste vnímat ty, kterých se dotýkáte. Za chvíli už budete na jevišti..."

Blanka

s recitátory čtvrté kategorie

Loučením a odjezdy bylo poněkud poznamenáno závěrečné povídání lektorů s nejstaršími recitátory. Reflexe probíhala v osvědčených třech kruzích kolem sehraných a vstřícně naladěných dvojic lektorů, kteří navozovali důvěrnou atmosféru. V kruzích se místy odvíjela diskuse nebo alespoň její zárodky, někteří z recitátorů se pokoušeli vysvětlit a obhájit svůj přístup, svou interpretaci. I

v této kategorii se našli ti, jejichž oči si stále hlídaly svou vedoucí nebo vedoucího, a i tady se několikrát stalo, že vedoucí se raději snažil sám vysvětlit místo dotázaného svědce, jak že to při přípravě mysleli. Ve všech třech kruzích však převažovaly pozitivně laděné poznámky a připomínky, které se točily hlavně kolem tří témat:

1. dramaturgie

Klíčem k možnému úspěšnému sdělení je nejen výběr, ale také poznání širšího kontextu vybrané básně, života autora. U úryvků hrozí nebezpečí, že úryvek není uceleným sdělením. Velmi pozitivně přijaty texty W. Saroyana nebo text Tetřívci ze sbírky evenckých vyprávění.

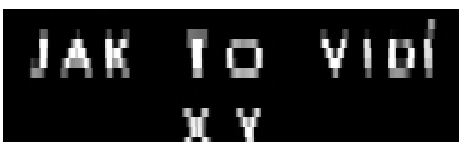
2. práce s dialogem

Častou výhradou bylo „pokládání“ se do postav v dialozích, což může v prvním plánu působit posluchačsky vděčně, ale hrozí zúžení možností, jež text nabízí, jen na ty první a prvoplánové. Text může být často připraven o plnohodnotné a významově bohatší sdělení.

3. nadhled a vlastní postoj

Pro posluchače přednesu je zajímavé, dostává-li se mu nejen sdělení, které do textu vložil autor, ale dostane-li se mu i možnosti poznat, co si o textu myslí i interpret. U čtvrté kategorie už jsou tyto věci nejen očekávané, ale i očekávatelné. I když už se v průběhu diskuse hodně odjždělo, přesto se času na vše nedostávalo – bylo o čem mluvit.

Roman

Věra Hučínová a Martina Longinová

Při rozborových seminářích přednáškových výkonů pracovali lektori ve dvojicích. Nelze promluvit se všemi, a proto jsem nakonec o rozhovor požádala tu nejmladší z nich. Z návštěv rozborových seminářů jsem nabyla dojmu, že se Věra s Martinou znají už léta a jsou zvyklé pracovat spolu. Byly neuvěřitelně sehrané. Ukázalo se, že to bylo trochu jinak.

Proč byl lektorský sbor při rozborovém semináři rozdělen do dvojic?

Věra: Protože nám řekli, že se to osvědčilo. Martina: Já jsem na Dětské scéně poprvé a bylo to pro mě překvapení. Tak mi řekli, že se to osvědčilo, a po tom, co jsem to prožila, mám pocit, že se to osvědčilo. Hovořit k takhle velkému plénu by asi nebyl ten nejšťastnější způsob. Malá skupinka umožňuje podrobnější rozbor textu.

Podle jakého klíče byly dvojice vytvořeny?

V: Podle klíče dobrovolnosti. Jak jsme na sebe jukli, tak jsme se spárovali.

Pracovaly jste spolu už někdy předtím?

M: Ne, nepracovaly.

A znáte se?

V: Známe.

Dobře?

V: Dobře ne.

M: Ne, teď už se známe dobře.

Jak byste charakterizovaly práci vaší dvojice?

M: Vznikl příjemný doplňující se dialog.

Pracovalo se nám spolu dobře. Zjistila jsem, že pracujeme na podobném základě (co se týče interpretace textu). Bylo pro mne příjemné se s Věrou doplňovat a spolupracovat a občas se i střetávat.

V: Děkuji. Jedna paní tady popsala náš způsob práce přesně. Řekla: „Aha, už tomu rozumím, už jsem vás prokoukla, vy jste tady za hodného a zlého vyšetřovatele. Věra je tady za toho zlého a Martina za tu hodnou.“

Vnímaly jste při rozhovorech s recitátory různých věkových kategorií nějaké rozdíly?

V: Těch rozdílů jsem vnímala hodně. Asi je to dáno věkem dětí. Rozdíl jsem naopak neviděla v tom, že všechny skupiny dětí – malé, větší i největší – se hodně vzájemně poslouchaly a byly schopné těm ostatním něco říct. Měly takové připomínky, že nám všem tady hodně pomohly. Společně jsme se dobírali toho, jak na nás ten výkon působil.

Byla vám některá věková kategorie bližší?

M: Nemůžu říct, tu blízkost nemůžu rozdělit na kategorie. Myslím, že tu probíhala blízká komunikace mezi námi a recitátory. Příjemné mě překvapilo, jak byl dialog, který se tu vedl, uvolněný. Pojali jsme to jako úvahy a postřehy. Tak jsme si povídali, palba kritických připomínek se tu nekonala.

Ve všech věkových skupinách jste komunikovaly především s dětmi? Nebo někde víc mluvili dospělí?

V: Spíš diskutovaly děti a občas se zapojovali dospělí.

V průběhu recitačních vystoupení měl přednes prózy daleko větší divácký ohlas než přednes poezie. Myslíte si, že si na základě tohoto faktu mohou děti vytvořit názor, že je lepší vybírat si spíš prózu?

V: Takový názor si odnést můžou, ale doufám, že si ho neodnesou. Asi by to

k tomu mohlo svádět. O tomhle jsme se přímo nebavily, takže jsme na to nebezpečí neupozornily. Je to možná chyba. Ale záleží to také na výběru poezie.

Když vy vybíráte text pro sebe (či své žáky), dáváte přednost poezii nebo próze? Nebo jak to děláte?

M: Řídím se vnitřním instinktem, který pomůže rozeznat kvalitu textu, a snažím se vybírat adekvátní texty pro tu kterou věkovou kategorii. Směrodatný je můj názor na kvalitu textu, ať už jsou to verše nebo próza. Po formální stránce nic nezvýhodňuji.

Včera jsme se ptali:

Co je báseň?

Báseň? Ježišmarjá, hergot!
(Jakub H. – organizátor)

Báseň je něco jako poučení nebo jako turistická vysvětlivka.
(Bondy – z Opičí hory)

Báseň je potěšení z překvapení, když se dostaví. To překvapení.
(Stanislav N. – doprovod)

Evy Machkové

a diskusního klubu začátečníků

Diskusní klub začátečníků moderovaný Evou Machkovou se schází v budově městského úřadu v dobře ukrytém malém sále. Abyste ho našli, musíte několikrát změnit směr chůze a projít restaurací. Přesto toto místo nakonec našlo 46 diskutérů. Všichni se tvářili jako nejzačátečnickější začátečníci. Vydrželo jim to asi tak pět minut. Pak byli pohlceni debatou, zapomněli, že diskutovat vlastně neumí, začali formulovat své názory, často podložené znalostí odborné literatury či vlastní praxí. Eva Machková posunovala směr hovoru jemně a nenápadně. Spíše vybízela k různým pohledům na pojmenované problémy. Nikomu nevnucovala svoje názory, pokud se někdo vyjádřil nepřesně, citlivě ho dovedla k přesnější formulaci. V průběhu diskuse odešli pouze dva lidé.

A o čem se mluvilo?

Nejdříve o starších dětech. Takže na přeskáčku.

Ach, to je svět

- bylo zajímavé použít lidovou slovesnost k vyjádření rozdílů mezi kluky a děvčaty, občas fungovala lidová poezie až jako zástupný text
- nepoměr mezi děvčaty a kluky byl vyřešen skvěle
- dobře působil kontrast mezi lidovou poezií a dnešním světem dětí
- text byl skvěle interpretován, místy však působil nevěrohodně
- technika řeči byla dobrá, všichni slyšeli dobře
- proměna kytaristy z postavy boční do postavy stěžejní byla bezvadná
- vše bylo postaveno na kontrastu
- použití reálných rekvizit přináší i rizika
- jak se dostali k tématu jídlo a láska?

Vám taky dupou králíci?

- proč byly básně takhle seskládané?
- chyběla jednotící linka, i když spojovalo jméno autora všech textů
- dobré bylo propojení textů písní – návraty písně znemožňovaly gradaci
- hráli s chutí, pěkně zpívali, byli dobře vybaveni
- někdy se povedlo humor zachytit a povýšit, někdy příliš popisné
- fyzicky se všichni obrací k divákům, ale jsou od nich velmi vzdáleni a žijí vlastním životem

(Na závěr povídání o tomto pásmu položila E.M. otázku: Dělali byste s takto starými dětmi Vodňanského? A většina debatérů řekla, že ne. Dalších několik minut se mluvilo o tom, jaké jsou zvláštnosti dětí patnácti a šestnáctiletých)

Rose des Flanders

- co je hlavní problém? samota? teta? Jiřina? neschopnost navázat vztah?
- text je problematický, příliš přímočarý, působí jako šablona – na navození jistého stereotypu je to dobré, ale na celek málo
- samotu si užívá, roční se v ní,

vlastně ji obhazuje, neřeší ji vlastními silami, nechce z ní doopravdy pryč

- názvem je značka svetru – znamená to, že je Sylvie konzumní a převzala tyto hodnoty od tety?

- nefungoval plášť učitelky a svetru
- nesešly okamžiky narativní pantomimy (teta otvírá okno, dveře a ještě se to říká)

- je vykreslen subjektivní pocit holky, která se cítí sama a vše prožívá natvrdo a těžce, ale nic se nevyvíjí, je to pořád stejné

- složka dramatické výchovy je zvládnutá – dívky asi vědí co a proč a o čem, je třeba vyčistit z divadelní stránky

- dívka, která hrála Sylvii, byla výborná, velmi osobní, vtahovala nás

Pohádka o rytíři Janovi

- text byl zpracován tak, že odpovídal věku

- hraje se už přes půl roku, některá místa se vytratila, některé děti už nejsou při věci, celek působil sevcíčeně

- kostýmy jsou nesourodé, máty

- přetextování známých písní nebylo šťastné, věci nepomohlo

- zpěv byl chválen i zatracován

- řešení draka není ideální, ale alespoň mu zůstal oblíben

Toman a lesní panna

- něco mezi barevnými obrázky, fotkami a spartakiádním výstupem

- šátky jsou pro ozdobu, mohly by nabývat různých funkcí, ale spíš překážejí

- červený sestřin šátek je krásně fungujícím symbolem sourozenecké lásky

- textově to zvládly děti dobře, šála pro ně byla důležitá, měly se o co opřít a co držet

- Toman měl asi velmi hluboký bol, na pannu nereagoval

- panna se ale chovala, jako by Toman na ni reagoval

- je panna šílenství nebo sex?

- spontaneita byla svázána tvarem – ale přesto to fungovalo jako divadelní zážitek

V tomto pořadí a takto se mluvilo o představeních. Nakonec paní Eva Machková konstatovala, že i přes mnohé výtky jsme prožili velmi příjemné odpoledne. Ledaskde se dá ještě dotahovat, ale to je v pořádku a má to tak i fungovat. Úplně nakonec nám popřála dobrou chuť k večeri.

odposlouchávala Iva

Vladimíra Zajíce

a diskusního klubu pokročilých

"Jak má vypadat diskusní klub nikdo pořádně neví, a tak se do toho můžeme bez obav pustit."

(Vladimír Zajíc, moderátor diskusního klubu)

"A já myslela, že tu budu jen poslouchat."

(jedna z účastnic diskusního klubu)

Čtrnáct diskutujících a dramaturg Vladimír Zajíc se krátce po odpolední přehlídce sešli v budově ZUŠ. Hned v úvodu moderátor vysvětlil smysl a cíl diskusních klubů. "Nebudeme se zde zabývat dramatickou výchovou, ale divadelním tvarem, jakýmsi umělým světem, který když se povede, může být i světem uměleckým. Snažte se vždy vysvětlit, proč se vám něco líbilo, či nelíbilo. Ptejte se, když nebudete někomu či něčemu rozumět. Pokud budeme hodnotit, tak snad v té rovině, jaké hodnoty to které představení přineslo. Snažme se v těchto našich setkáních převádět do slov své zážitky, emoce, obrazy."

V následující půlhodince se všichni diskutující představí. Není to jen stručná informace, většina má potřebu sdělit se svým jménem i důvod, proč do diskusního klubu přišli, co je na dětském divadle či dramatické výchově zajímavé. A pak už moderátor pokládá zásadní otázku: *Tak co jsme tedy odpoledne viděli a jaké výrazové prostředky byly použity?*

A zde jsou úryvky z interpretací jednotlivých představení.

Ach, to je svět

- využili lidovou poezii ve věku, kdy už to nebývá obvyklé
- bylo vidět, že se tím sami baví, a tak to bavilo i diváky
- hráli prostě o sobě a šlo jim to
- kluky holt zajímá v tomhle věku jídlo a holky láska
- a byla to skutečně láska? - spíš potřeba líbit se, upozornit na sebe, být vnímána
- skvěle bylo to házení korunou a pak závěr s kytaristou, novým objevem
- trochu mi vadil v závěru ten časopis, asi jsem nepochopila, proč tam byl
- a co jako znak umělého světa, který ale holky odmítnou a berou raději živého kytaristu
- já myslím, že se to nevylučuje – vždyť ony v tomhle věku mají vedle sebe i ty idoly i ty obyčejný kluky
- mluvili o sobě, svém světě a jako prostředek zvolili lidovou poezii a ono se to setkalo ...

Rose des Flanders

- já jsem jim vůbec nic nevěřila, nevím, proč si to vybraly
- jediný konflikt, který text obsahoval, se nepodařilo předat
- vůbec nereagovaly jedna na druhou, jen čekaly, až na ně "přijde řada"
- asi chtěly říct, že se podobný problém (samota, zrada) týká každé z nich, ale nepovedlo se to, ani u jedné z nich jsem neviděla pocit, motivaci
- byly hodně uvolněné, sdělení zůstávalo na jevišti, nemělo sílu
- nejvíc jsem věřila té dívce v křesle, byla nejpřirozenější
- jediným silnějším místem byl pro mne

závěr
- pro mne tedy vůbec ne, bylo to přehnané, opět vnějškové
- bylo to takové vyprávění o..., chyběla kauzalita
- demonstrováné divadlo se zkrátka nepovedlo ...
- když něco inscenuji, musím si tam najít svůj konflikt
- text, který už je dnes pasé

Pohádka o rytíři Janovi

- škoda, že nevyužili klíčové scény – souboje s drakem – a nerozehráli ji, pro kluky by to mohlo být zajímavé
- já rozumím té paní učitelce, která pracovala s celou třídou druháků, že zkrátka každému přidělila nějakou roli

- asi to měli nechat jen jako ono vánoční představení, jak jsem četla ve zpravodaji, a nechodit s tím na přehlídku
- možná by mi stačilo, kdybych slyšela, že pracovali na technice řeči, pro druháky by to stačilo
- mělo to ten klasický půdorys barokní lidové hry, ale vrcholná scéna nebyla využita ...

Vám taky dupou králíci

- bylo vidět, že zpívali a hráli s nadšením, holky jsou šikovné, ale nevím, proč to hráli
- jaká byla dramaturgie???
- jediné zajímavé místo byl nástup na lidožrouta, kdy jsem měla pocit, že si to skutečně užívají – rytmický, stylizovaný pohyb, skoro až rituál a - pak to skončilo a zase nic!
- jaké bylo téma?
- špatná práce s dechem, nepolykali koncovky, ale neměli na ně dech ...

Toman a lesní panna

- mně se k těm dětem takovýhle text vůbec nehodí
- nejvíc divadelních prostředků, nejdivadelnější představení
- krásná píseň - lidová, čistá; svíce, ale

vedle toho silonové šátky, které se tam vůbec nehodí

- hnedou jsem vnímal jako smutek, ale co ty další barvy
- pro mě byla hnědá hlínou, rodinou
- ano, ale vzali mu ji
- postavy se cítily, bratr se sestrou o sobě věděli, fungovalo i spojení přes červený šátek
- obřad, ale možná ne pro všechny zcela čitelný
- se vstupem lesní panny se mi obřad zhroutil, pak se vrátil v závěru ...

Nutno ještě dodat, že moderátor názory spojoval, otázkami nutil diskutující formulovat přesněji, reagovat na jiné názory a přemýšlet o nich. Na závěr většinou názory shrnul a někdy připojil i svůj výklad. Zajímavé bylo přečíst si poté ve Zpravodaji zprávy z krajských přehlídek.

„Jedna z účastnic diskusního klubu“ nakonec nemlčela. Vladimír Zajíc moc dobře ví, jak má vypadat diskusní klub.

Blanka

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Modrý salónek včera zažil ve svých stěnách premiéru Dětské scény. Kolem oválného stolu, na kterém se Jakubovi podařilo vykouzlit i drobné obcerstvení, ani nemožilo docházet ke stínání hlav. Mluvílo se o možnosti porovnávat práci souborů, tři z viděných pěti byly věkově i složením velmi si blízké dívčí skupiny.

První z nich, Na poslední chvíli z Ostrova, nabídla práci s lidovou poezií, kterou si ozvláštnili špičkováním mezi dívkami a chlapci. V diskusi se objevily názory na přiměřenost útočení dívek. Marie Poesová například uvažovala o tom, že i když takové až agresivní útočení je považováno možná ve společnosti za normální, „Očekávala bych, že se od souboru také dozví, co si o tom myslí, zda s tím

souhlasí či ne.“ Jarda Provazník se pozastavil nad scénickým využitím potravinových zásob. Princip zaměňovaných potravin (zelí je představováno kuřecím stehnem ap.), který na počátku přináší vtip, se dále bohužel nestupňuje a nenabízí nic nového pro další sdělení. To se naopak děje ve vztazích mezi dívkami a chlapci. Tady je jednání stejně jako vztahy naplněno.

Vybudovat situace, přinést téma se už a méně dařilo souboru Nepindej ze ZUŠ v Žatci. Vlado Sadílek ve svém vstupním slově hledal odpověď na otázku, proč a o čem se hrálo. Také se diskutovalo přiměřenost a důvěryhodnost zvoleného textu (proč byly vybrány ty, které básně a nebo jen jejich části), nepoměr dívčí části k jedinému chlapci na jevišti. Diskutovaným byl problém doilustrovávání nonsensového textu. Jako zdařilý okamžik byl velmi kvitován „vysílačkový“ rozhovor, ve kterém alespoň na okamžik zmizely popisné momenty.

Třetí a tentokrát již zcela dívčí skupinou byly Brepty, děvčata ze ZŠ Sněžné. Irina Ulrychová se při vstupu zmínila především o kvalitě textu. Málo kvalitní text nenabízí příliš možností na rozehrání a hledání jevištních metafor. Také po formální stránce se představení těžko dalo zařadit (bylo to lyrické vzpomínání nebo epicky, téměř realistický obraz ukrivděné prepubescentní dívky?).

Další dvě představení se od dívčí tematiky odlišovala.

Představení žáků druhé třídy z pardubické základní školy na Benešově náměstí nebylo regulérním představením. Pardubičtí druháčci nabídli produkt svého dlouhodobého projektu o středověku, ale z divadelního hlediska nebylo moc co rozkrývat (nesourodé kostýmy, deklamativní ne-jednání atd.).

Zajímavý pokus o vyrovnání se s klasickým textem představily děti ze Sloupnice. Jejich Toman a lesní panna byl pokusem o obřad, který se opíral o kvalitní mluvu i práci s pevnou veršovou stavbou. Diskuse běžela kolem míry užívání barevných šátků, přijatelnosti věku Tomanova protagonisty a pohybové stylizace dívky, představující lesní pannu.

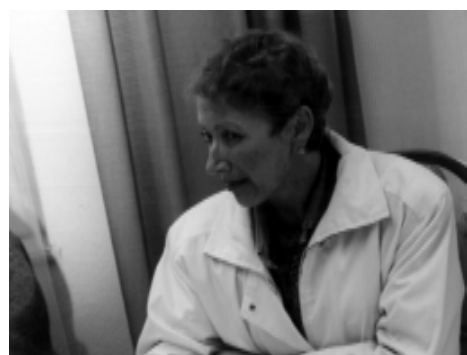

S Evou Polzerovou

předsedkyně poroty Dětské scény, jinak také vyučující na ostravské Janáčkově konzervatoři a též na tamní Pedagogické fakultě

o choreografii v činoherních

představeních

Ve všech dnešních představeních byl nějakým způsobem zakomponován stylizovaný pohyb, nebo dokonce tanec. Evo, protože vím, že tvým profesním zájmem je jevištní pohyb, chtěl bych se tě zeptat, jak jsi viděla představení prvního dne?

V každém představení skutečně byl pohyb nějak podtržen. Ta škála byla od stylizovaného pokusu o obřad až k organizovanému přemísťování nebo takzvaným tanečním vsuvkám. U ostrovských a také především v první části představení Toman a lesní panna bylo zřetelně vidět, co dělá motivované a zdůvodněné psychofyzické jednání, jaké možnosti nabízí využití přirozeného pohybu. Ale také jsme mohli vidět, co se stane, není-li pohybová složka v souladu s kontextem inscenace, jak se to stalo třeba u představení posledního.

Evo, musím se přiznat, že mne téměř vždy rozesměje, když se objeví takový ten „mladý tanec“ na jevišti, když se tam, zpravidla dívky, pokouší o diskotéku. Čím to je?

Na to nabízí odpověď choreografka Eva Kroschlová: dělá-li se choreografie v

činoherním představení, nesmí z něho čouhat jako sláma z bot. Pro mne je nejhorší, když jako divák cítím, že tvůrci si představení chtěli takzvaně ozvláštnit tím, že do něj vložili nějaký taneček. Pak z toho vznikají, já tomu říkám, formace. Formace se hodnotí v soutěžích společenského tance, ale na divadle je to nesmysl. V divadle se rozvíjí situace, ale formace rozhodně nejsou o situaci. Člověk by neměl u představení mít pocit, aha, přijde taneček.

A je tedy něco, co by se dalo vzkat jako doporučení pro ty, kteří by rádi s pohybem ve svých představeních pracovali?

Hlavní je mít vybudované zázemí, myslím tím naučit děti rozumět a cíleně zaměřovat svůj pohyb. Když ovládám své tělo, když o něm fyzicky i psychicky vím, tak můžu začít stylizovat. Důležité je také zvážit žánr a jeho prostředky. Jde o to, jestli vůbec zvolený žánr, téma, text nebo můj postoj potřebuje nějaký zvýrazněný nebo stylizovaný pohyb na jevišti, nějaké jakoby taneční předvádění se. Pokud k tomu dojde, je pro diváka velmi snadné odhalit vnější motivaci, odhalit situační prázdnotu takových kreací.

Evy Polzerové se ptal Roman

Textová předloha

Ray Bradbury: Kaleidoskop

Odeon, Praha 1989

Celé léto v jediném dni

„Připraveni?“

„Připraveni.“

„Už to bude?“

„Za chvíli.“

„Vážně to vědci vědí? Dojde k tomu dneska? Určitě?“

„Hele, hele, tak se koukněte!“

Děti se k sobě mačkaly jako růžičky, jako stébła chmýru, navzájem propletené, a očima hledaly skryté slunce.

Pršelo.

Pršelo už sedm let, tisíce a tisíce dní prostoupených a naplněných od úsvitu k úsvitu deštěm, pleskáním a chlístáním vody, svěžím křišťálovým poprcháváním i běsněním bouří tak prudkých, že ostrovy zalévaly přílivové vlny. Tisíce lesů podlehlý drtivým lijákům, tisíckrát znovu vyrostly a opět podléhaly. Takový osud provázela planetu Venuši a onen hovor se odehrával ve třídě dětí astronautů a astronautek, kteří přijeli do rozmoklého světa založit civilizaci a žít.

„Přestává, přestává!“

„Ano, ano!“

Margot stála stranou, stranou těch dětí, které si vůbec nemohou pamatovat dobu, kdy bylo venku taký něco jiného než ten věčný déšť a déšť a déšť. Všem bylo devět, a pokud i nastal před sedmi lety den, kdy slunce na hodinu vyšlo a ukázalo ohromnému světu svou tvář, nedokáží si ho už vybavit. Tu a tam v noci slyšela, jak se neklidně vrtí, pronásledované vzpomínkami, a věděla, že se jim zdá sen a v něm si vybavují zlatou či žlutou barevnou křidu nebo minci velkou tak, že by se za ni dal koupit celý svět. Věděla, že ony žijí v domnění, že si pamatují pocit tepla, jak se jim rozléval po těle, rukou i nohou a roztrásených dlaních, jako krev vehnaná do tváří. Jenomže potom se vždycky probudily za zvuku jemného bubnování, nekonečného setřásávání průzračných korálkových náhrdelníků na střechu, cestičku, zahrady, lesy, a jejich sny byly rázem tytam.

Včera si celý den ve škole četly o slunci. O tom, jak se podobá citrónu a jak je horké. A psaly o něm krátké povídky, kompozice nebo básně:

Myslím, že slunce je květina,

co hodinu jen kvěsti má.

Verše, čtené šepem v ztlahlé třídě, zatímco venku padal déšť, napsala Margot.

„Pchá, to jsi nepsala ty!“ ohradil se jeden z chlapců.

„Psala,“ řekla Margot. „Psala.“

„William!“ napomenula ho učitelka.

Jenomže to bylo včera. Teď déšť slábl a děti byly nalepené na velkých oknech z tlustých skel.

„Kde je paní učitelka?“

„Přijde za chvíli.“

„Měla by si pospíšet, jinak to zmeškáme!“

Přivedly se samy do stavu velkého vzrušení, jako horečkou postižené setrvačné kolo.

Margot stála opuštěná. Byla to velmi křehká dívka, která jako by byla ztracena v dešti dlouhá léta a déšť jako by jí smyl modrou barvu z očí, rudou z úst a žlutou z vlasů. Podobala se staré vybledlé a zaprášené fotografii z alba, a pokud vůbec někdy promluvila, její hlas zněl jako z veliké dálky. Teď stála stranou a upřeně hleděla na déšť a mokrý svět plný šumu za obrovitým sklem.

„Na co koukáš ty?“ řekl William.

Margot mlčela.

„Mluv, když se tě někdo na něco ptá.“ Strčil do ní. Ale ona se vlastní vůlí nepohnula, spíše se jí nechala odstrčit z místa.

Děti se od ní odtáhly, už od pohledu jim byla protivná. Cítila, že odchází. A to všechno jenom proto, že si s nimi nechtěla hrát v ozvěnou zvučících tunelech

podzemního města. Když jí plácly a daly se do běhu, stála, mžourala, ale nerozběhla se za nimi. Když se ve třídě zpívalo o šťastném životě a dětských hrách, její rty se takřka nehýbaly. Jenom když se zpívalo o slunci a létě, s pohledem upřeným na smáčená okna se přidávala k ostatním.

A krom toho se nejvíce provinila samozřejmě tím, že se sem přistěhovala teprve před pěti lety ze Země, že si pamatovala slunce a to, jak slunce i obloha vypadaly tenkrát, když jí byly čtyři a žila v Ohio. Zatímco ony žily na Venuši od malička, a když slunce vysvitlo naposledy, byly jim teprve dva roky a jeho barva a žár i tehdejší pocit z něj jim dávno z paměti vymizely. Margot však nezapomněla.

„Je jako malá mince,“ řekla jednou se zavřenýma očima.

„Ne, není!“ křičely děti.

„Je jako oheň v kamnech,“ řekla.

„Lžeš, nic si nepamatuješ!“ křičely.

Jenomže ona si pamatovala a stála tiše v ústraní a hleděla na okna plná úžasných obrazců, tvořených stékající vodou. A taky jednou, před měsícem, se odmítla vysprchovat ve školních sprchách, křečovitě si tiskla ruce přes uši a přes hlavu a křičela, že se jí voda nesmí dotknout hlavy. Pak, po této příhodě, nejasně vycítila, že je jiná než ostatní a že děti si její odlišnost uvědomují, a straní se jí.

Prosířchalo se, že příští rok ji rodiče odvezou zpátky na Zem. Jí připadal ten návrat životně důležitý, třebaže rodina tím utrpí velkou finanční ztrátu. Děti ji tedy neměly rády ze všech těchto důvodů, ať již jejich důsledky byly malé či velké. Nesnášely její sněhobílý obličej, ostražitý mlčení, vyhublost i pravděpodobný návrat na Zem.

„Zmizni!“ strčil do ní znovu chlapec. „Na co čekáš?“ Nato, vůbec poprvé, se otočila a pohlédla na něj. A to, na co čekala, se jí zračilo v očích.

„No tak, co tady očumuješ!“ křikl chlapec vztekale.

„Stejně nic nevidíš!“

Pohnula rty.

„Nic!“ křičel. „Všechno byla jen legrace, no ne?“ obrátil se k ostatním dětem. „Dneska nic nebude. Že ne?“

Všechny děti na něj udiveně zíraly, ale potom, jakmile pochopily, se smály a vrtěly hlavami. „Nic, nic!“

„Ale vždyť, vždyť to má být dneska, vědci to předpovídají, tvrdí, oni přece vědí, že slunce . . .“ šeptala Margot s bezmocným výrazem v očích.

„Jenom legrace!“ řekl chlapec a hrubě ji popadl. „Hele, pojďte sem, zavěme ji do skříně, než přijde učitelka!“

„To ne,“ řekla Margot a udělala krok zpátky.

Obstoupily ji, chytily, a přestože protestovala, prosila a nakonec plakala, odtáhly ji zpátky do tunelu, do kabinetu, do skříně, přirazily za ní dveře a zamkly.

Stály, hleděly na dveře a viděly, jak se zachvívají pod úderý jejich rukou a nárazy jejího těla. Slyšely její tlumené volání. Potom se s úsměvem obrátily, vydaly se zpátky a vyšly z tunelu právě v okamžiku, kdy se vrátila učitelka.

„Jste připraveny, děti?“ Pohlédla letmo na hodinky.

„Ano!“ odpověděly sborem.

„Jsme tady všichni?“

„Ano!“

Déšť znatelně ustal.

Shlukly se u velikánských dveří. Přestalo pršet.

Jako by se náhle, uprostřed filmu o lavině, tomádu, hurikánu nebo sopečné erupci, objevila na zvukovém zařízení nějaká závada, která způsobila ztlumení a nakonec potlačením veškerého šumu, všech výbuchů, ozvěn a burácení, a pak jako by něco vytrhlo film z projektoru a založilo místo něj idylický diapozitiv s tropickou krajinou, který se nehýbal ani nechvěl. Svět se namáhavě dotočil a zůstal stát. Ticho bylo tak nesmírné a neuvěřitelné, až v člověku vyvolávalo pocit, že mu někdo zacpal uši anebo že úplně ohluchl. Děti si zakryly uši rukama. Už nestály tak blízko u sebe. Dveře se otevřely do stran a v ústrety jim zavanula vůně tichého, očekávajícího světa.

Vyšlo slunce.

Mělo barvu žhavého bronzu a bylo obrovské. Nebe kolem mělo barvu oslnivě modré dlaždice. Džungle

plála slunečním svitem, když děti, vytržené z okouzlení, vyběhly s řevem do jara.

„Nechodte ale moc daleko,“ volala za nimi učitelka. „Víte, že máte jenom dvě hodiny. Asi byste pak nechtěly zůstat zavřené venku!“

Jenomže kde těm už byl konec! Obracely tváře k obloze a vnímaly slunce na lících jako horkou žehličku, odhazovaly kabátky a vystavovaly paže pálivým slunečním paprskům.

„Je to lepší než horské slunce, že jo?“

„Stokrát lepší!“

Zastavily se a stanuly ve velké džungli, která pokrývala celou Venuši, rostla a nikdy růst nepřestala, bouřlivě, doslova před očima. Podobala se hnízdu chobotnic, z něhož se do výšky pnuly propletené chapadlovité bíly; všechno se chvělo a kvetlo v tom jepičím jaru. Ta džungle měla vinou těch dlouhých bezslunečných dní barvu popelavé pryže. Měla barvu kamení, tvarohu i inkoustu, ale i barvu luny.

Děti se rozdováděně válely po pružné a živé matraci divokého porostu a slyšely, jak pod nimi vrže a vzdychá. Pobíhaly mezi stromy, smekaly se a padaly, hrály si na schovávanou a na babu, ale nejvíce ze všeho mžouraly do slunce, až se jim po tvářích řinuly slzy, vzpínaly ruce k tě žluté a úžasně modré záplavě, vdechovaly k nevěře svěží vzduch a nemohly se nasytit toho ticha, jež je načas pozdrželo v pozeňnaném moři tišiny a nehybnosti. Na všechno se dívaly s neukojitelnou lačností. A potom, s divou radostí zvíře, která našla východ z jeskyně, se rozběhly a s halekáním běhaly pořád dokola. Běhaly hodinu a stále se nemohly nabažít pohybu.

A pak...

Uprostřed skotačení jedna dívka vykřikla.

Všichni strnuli.

Dívka stojící venku před sebe natáhla ruku.

„Ach podívejte, podívejte,“ řekla a celá se chvěla.

Váhavě k ní došly a pohlédly na její otevřenou dlaň.

V jejím středu se zachytila obrovská dešťová kapka.

Při pohledu na ni se dala do pláče.

Děti vzhledly mlčky k obloze.

Ozvaly se vzdechy plné lítosti.

Na nosy, tváře a ústa jim krápolo pár studených kapek. Slunce se vytratilo za náhlými chuchvalci mlhy. Kolem nich studeně zavanul vítr. Obrátily se a vykročily zpátky k podzemnímu domu, s rukama podél těla a vадnoucimi úsměvy.

Vyděšilo je prásknutí hromu, a klopýtající jeden přes druhého, podobné listí před nápořem nové vichřice, se daly do běhu. Blýskalo se čím dál blíž. Obloha se v mžiku potáhla půlnočním hávem.

Chvilí postály u vchodu do podzemí, dokud se hustě nerozpršelo. Potom zavřely dveře a k uším jim doléhal nesmírný hukot, způsobený padajícími tunami a lavinami deště, všude a po všechny časy.

„Potrvá to dalších sedm let?“

„Ano. Sedm.“

Potom ze sebe jedno z dětí vyrazilo slabý výkřik.

„Margot!“

„Cože?“

„Je ještě pořád zamčená ve skříní.“

„Margot.“

Stály jako přibité k podlaze. Vyhýbavě se na sebe podívaly a pak uhnuly pohledem. Letmo se zadívaly ven na svět, kde nyní pršelo, přšelo a přšelo, do omrzení. Netroufaly si pohlédnout jeden druhému do očí. V obličejí byly vážné a bledé. Se sklopenými hlavami si prohlížely své ruce, nohy.

„Margot.“

Jedna z dívek řekla: „Tak co . . .?“

Nikdo se nepohnul.

„No tak,“ zašeptala.

Za zvuku studeného deště se šouraly chodbou. Zvenčí k nim doléhal řev bouře a hromobití, když u vchodu zabouchly ke kabinetu, a ve tvářích se jim přitom odráželo modré strašidelné světlo z blesků. Loudavě přešly ke dveřím skříně a zůstaly stát.

Za zavřenými dveřmi nic než ticho.

Ještě váhavěji odemkly dveře a pustily Margot ven.

STARÉ, ALE DOKONALÉ

Výchova

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohazení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

2. Ale co je to všeučitel? Jeto učitel vševědný, který umí všechny lidi vzdělávat ve všem, co přivádí k dokonalosti lidskou přirozenost, aby se lidé stali všestranně dokonalými. Za učitele tohoto druhu ustanovil Kristus apoštoly. I my se musíme starat, aby takový byli ti, kteří po časech apoštolských přejímají výchovu lidí, a musíme se postarat, aby také takovými mohli být.

3. Bude o to postaráno, budeme-li při všeučiteli přesně dbátí těchto tří podmínek: 1. Aby každý byl takový, jakými má učiniti jiné; 2. Aby znal způsoby, jak jiné takovými učinit; 3. A konečně, aby byl horlivý ve svém díle. Zkrátka, aby stačil, uměl a chtěl utvářet vševedy.

4. Vzdělavatelé lidí mají tedy být ze všech lidí nejvybranější, zbožní, počestní, vážní, přičinliví, pracovití a moudří; zcela takoví, v jaké by měl vospět podle našeho přání všechen lid posledního věku, osvícený, pokojný, zbožný a svatý. Tedy vzhledem k tomuto cíli mají být: zbožní, zcela oddaní Bohu, aby měli Boha spolupracovníkem; počestní, před lidmi po všech stránkách bezúhonní; vážní, aby všechno konali s neblahovolejší přísností; přičinliví, aby se nikdy nestyděli nebo nemrzeli pro svůj úřad a aby neklesali tak snadno nad práci; moudří konečně; neboť lidské povahy (zejména probudilejší) jsou jako Proteus, mění se v mnohotvárné zrůdy, nejsou-li polapeny a co nejpevněji spoutány pouty řádu.

Jan Ámos Komenský – Všeuvýchova,
kapitola sedmá – Všeučitelství

Schola ludus - Škola hrou po deseti letech

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo, co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

Téma první

„... Naše školství v posledních desetiletích vedle jiných chyb a škod působilo nepříznivě na osobnostní rozvoj dětí. Zanedbalo výchovu k člověčenství, k lidství, jako by už před dvěma stoletími nevyzýval Jean Jacques Rousseau, aby se dětem místo přípravy k povolání či stavu dostávalo především výchovy charakteru.

Nepříznivě působilo jednostranné zdůrazňování rozumového učení na úkor podnětů pro obrazotvornost, imaginaci a invenci, pro estetické citění a citový život v celé jeho šíři, pro kulturnost v pravém nejhlubším slova smyslu, které jako by byly záměrně potírány. Na dětech se projevila výchova k průměrnosti, neosobitosti, konformitě a pasivitě. Ve školní výchově i ve většině mimoškolních institucí chyběl prvek jak individuálně psychologický, tj. zřetel k rovnoměrnému působení na všechny psychické funkce, tak prvek sociálně psychologický, tj. vytváření schopnosti komunikovat, navazovat plynulých vztahů, jednat a chovat se s ohledem na druhé, výchova k toleranci, schopnosti hodnotně a aktivně reagovat na lidi, na svět, na život...” (Schola ludus – škola hrou 1990)

Odpověď na otázku, co se změnilo ve školství, známe všichni: velmi málo, resp. změnil se jen některé školy, někteří učitelé, změnil se i některé z podmínek změn. O tom je i diskuse o školství, a musíme jen doufat, že bude její efekt (nějaký určitě bude) dost důležitý.

Výrazné změny přineslo začlenění dramatické výchovy do osnov Obecné školy, později i Národní, ale i tam zůstávají spíše možnosti než častou realitou. Zavedení volitelné DV do 7. - 9. roč. ZŠ budí spíše rozpaky. Jinak je tomu na mnoha gymnáziích, v některých případech se dá mluvit o skutečném pokroku. Střední pedagogické školy: pokud jde o učební plány a osnovy, situace se o hodně zlepšila, bída ovšem je, že jen na několika z nich učí tento předmět lidé kvalifikovaní a povolání. Nejradostnějším výsledkem je fakt, že se dramatická výchova dostala na vysoké školy, a i když není doposud zavedena na všech PedF a i když ne na všech je vyučována na optimální úrovni, je to obrovský skok vpřed. Ale: po léta platilo, že najít kvalifikovaného učitele DV je kumšt, a tak nebylo divu, že ji učil, kdo byl ochoten. Dnes už jsou plně kvalifikovaní učitelé z DAMU a JAMU, i absolventi PedF se specializací pro tento obor - ale nijak velký zájem o ně ředitelé nejeví. Dřív „nebyli lidé“, dnes „nejsou peníze“, a tak se na mnoha školách nechává vše při starém, nač si způsobovat potíže s odvoláváním těch, kteří to dělají sice dlouho, ale stále stejně špatně.

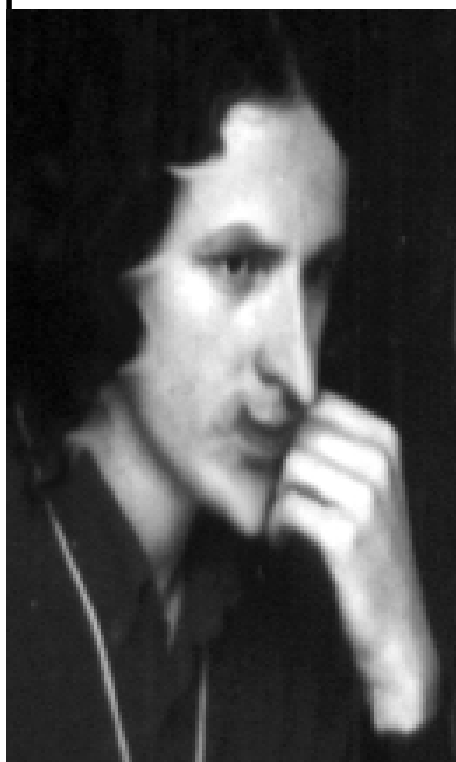
Eva Machková - 2000

NEHÍ TO TAK DÁVNĚ

aneb Jak jsme na tom

L e g r á c k a

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž.

Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odkrýt.

(provádějte bez nároku na odměnu)

od doprovodu sólových recitátorů

Celostátní dílna dětských recitátorů 2000 Trutnov končí. Zůstaly pouze dojmy z letmých i hlubších setkání dospělých i recitátorů, útržky veršů, zlomky rozhovorů a diskusí, nezapomenutelné pocity z neorenesančního Trutnova i okolní krajiny a hlavně spokojenost. S čím?

S dobrou organizací, kterou ocenila zejména skupina ubytovaná v kempu Dolce vita. Děkujeme proto pracovníkům Domu kultury Trutnov, zejména obětavé paní Jaroslavě Rambouskové, jejíž přítomnost a stále usměvavou tvář nemohl nikdo přehlédnout.

Za účastníky: Marie Bolková, Věra Hrdinová, Jitka Novotná, Hana Variová

LIŠTUJEME V ...

... regálech knižkupectví a papírnictví
„Knihcentrum“ paní Tomanové.

V proudu zážitků, které na vás na trutnovské Dětské scéně číhají na každém kroku, vám může přijít vhod i titul „Bláznit je lidské“. Kniha nese podtitul „Učebnice psychiatrie a psychoterapie“ a pyšní se ohvězdičkováním doporučením „odborný text ve státech EU, vychází v jazycích těchto zemí“. Zaujme výrazné strukturování. Obsah přiblíží názvy

kapitol: Člověk, který pomáhá sobě i druhým (profesionál v psychiatrickém oboru), Člověk, který překáží sobě i druhým (handicapovaní), Mladý člověk (dětská a dorostová psychiatrie), Člověk, který miluje sebe a druhé (obtíže se sexualitou), Člověk, který si skládá sebe i druhé (schizofrenie), Člověk, který burcuje sebe i druhé (manie), Člověk, který pokouší sebe i druhé (závislost a náruživost), Člověk, který zatěžuje sebe i druhé (neurotické jednání), Člověk, který zabíjí sebe i druhé, Člověk, který svým tělem zraňuje sebe i druhé (organicky podmíněné psychosyndromy), Starý člověk (gerontopsychiatrie), Životní prostor (ekologie poskytování péče a osvobozování se od péče), Cesty psychiatrie (historie psychiatrie), Socioterapeutické techniky, Somatické terapeutické techniky, Psychoterapeutické techniky (systematický přístup k duši) a jmenný a věcný rejstřík. Studijní text. Příjemnou regeneraci!

Dörner, Klaus - Plog, Ursula. (překlad MUDr. Jan Lorenc) **Bláznit je lidské**. Praha, Grada 1999. 356 stran. 890,- Kč.

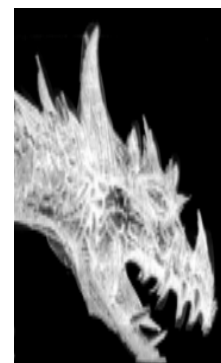
Knihcentrum paní Tomanové se zbožím hodně smíšeným najdete v Horské ulici (z Krakonošova náměstí k autobusovému nádraží) v objektu obchodního domu Magnet.

mezi regály bloudila Ajka

POHÁDKA PRO DRACÍ SNY!

SPIKNUTÍ

Druhý pižďuch si pozval k sobě do kanceláře třetího pižďucha, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že by měli společně odstranit prvního pižďucha, protože se příliš povyšuje nad ostatní pižďuchy a nedá se to s ním už dál vydržet. Třetí pižďuch s tím souhlasil a slíbil druhému pižďuchovi, že mu bude při odstraňování prvního pižďucha pomáhat. Pak šel třetí pižďuch domů na oběd a řekl všechno mamince. Maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když odstraní prvního pižďucha, nastoupí na jeho místo druhý pižďuch a ten se bude ještě víc povyšovat nad ostatní pižďuchy a bude to s ním ještě horší! Třetí pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno zašel za prvním pižďuchem do jeho kanceláře, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že jestli nechce být odstraněn, musí pomoci jemu, třetímu pižďuchovi, odstranit druhého pižďucha. První pižďuch třetímu pižďuchovi poděkoval a slíbil mu, že mu bude při odstraňování druhého pižďucha pomáhat. Pak šel první pižďuch domů na oběd a řekl všechno mamince. Maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když pomůžeš třetímu pižďuchovi odstranit druhého pižďucha, nebudeš sice sám odstraněn, ale třetí pižďuch nastoupí pak na tvé místo a bude se povyšovat nad všechny ostatní pižďuchy a především nad tebe! První pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno si zavolał druhého pižďucha do své kanceláře, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že třetí pižďuch mu prozradil, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že mu navrhl, aby naopak spolu odstranili druhého pižďucha, že on se ale na druhého pižďucha nezlobí a že ho neodstraní, když mu druhý pižďuch slíbí, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha. Druhý pižďuch něco zamumlal na svou omluvu a pak samozřejmě slíbil prvnímu pižďuchovi, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha. Jenomže když pak všechno pověděl mamince, maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když teď zůstane první pižďuch na svém místě, bude se ještě víc povyšovat nad všechny pižďuchy a především nad tebe, protože ti nikdy nezapomene, že jsi ho chtěl odstranit. Druhý pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno si pozval k sobě do kanceláře třetího pižďucha, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že mu první pižďuch řekl, že mu třetí pižďuch prozradil, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že mu navrhl, aby naopak spolu odstranili druhého pižďucha, že ale on – první pižďuch – se na něho – druhého pižďucha – nezlobí a že ho neodstraní, když mu slíbí, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha, že ale on – druhý pižďuch – se na něho – třetího pižďucha – nezlobí a že ho neodstraní, když mu slíbí, že mu pomůže odstranit prvního pižďucha. Jak to bylo dál, to vám, milé děti, už nemůžu říct, protože jsem se o to přestal zajímat.***

název obludy: **Sydra**

žere: **maso**

pije: **krev**

vydrží bez jídla a bez pití: **4 roky**

oblast kde žije: **temné jeskyně.
Jeskyně pod vodou**

životaschopnost: **když ji člověk
usekne jednu hlavu, vystrčíne z ní
jed a narostou dvě další. Když má
sedm hlav, švihne na sebe ocasem
a rozpadne se. Vyteče z ní jed**

útok: **hryznutí, jed a ocas**

slabina: **krk jeden metr od hlavy**

„Jak to zase vypadáš?!? Jako sele! Víš přece, co je to sele?“
„Ano tati, dítě prasete.“

Myslíš-li na rok dopředu, pak zasej obilí.
Myslíš-li na desetiletí, pak zasaď strom.
Myslíš-li na století, pak vychovej člověka.
(Orientální moudrost)

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

Rodáci a sousedé

Nejvýraznější místní osobností je Uffo Horn. Narodil se 18.5. 1817 v Trutnově. Matka byla Češka, otec se pyšnil polskými a švédskými předky. Snad toto pomíchání krve dalo základ jeho celoživotním snahám o národní mír. Ke konfliktu došlo však už při jeho křtinách. V té době prý módní jméno pro chlapce Uffo prosazoval otec a kmotr. Matce se nelíbilo a katolický děkan jím nechtěl chlapce pokřtít, neboť toto jméno nebylo v církevním kalendáři. Rozzlobený otec se dal tedy slyšet, že dítě ještě rád pokřtí farář protetantský. Trutnovský děkan na ta slova bez prodlení začal

chystat obřad. Ke jménu Uffo chlapec dostal ještě starobiblické Daniel.

Česky se doma u Hornů moc nemluvalo. Uffo se sice prohlašoval za Čecha a česky znal, ale přesto svá díla psal německy. Od raného mládí se aktivně zapojoval do společenského života a do politiky. Studoval v Praze na malostranském gymnáziu (jeho spolužákem byl např. K. J. Erben), pak na pražské univerzitě práva, která dokončil ve Vídni. Jeho literární činnost zahrnuje novinové a časopisecké články, verše, dramata. Vše nese vlasteneckého ducha a ostrý protinacionalistický tón. Z tvorby připomeňme ruralistické novely Selský osel, Pašerák, dramata Král Otakar, Horymír. V době revolučního období 1848 – 49 se zapojil svými novinovými články do revolučního kvasu v Čechách i v Německu. Po porážce revoluce 1848 ustoupil do ústraní. V roce 1856 se oženil a v roce 1860 (po dvou mrtvičných záchvatech) zemřel. Jeho náhrobek můžete najít na místním hřbitově.

Z Trutnova je kousek do Ratibořic,

rodiště Boženy Němcové, co by kamenem dohodil do Malých Svatoňovic, rodiště Karla Čapka, a pár kroků do Hronova, rodiště Aloise Jiráska a Josefa Čapka.

K Trutnovu má jistý vztah i dramatik, básník, esejista a prezident Václav Havel. Pobýval tu na chalupě na Hrádečku (část obce Vlčice). V sedmdesátých letech pracoval jako pomocný dělník v trutnovském pivovaru a rekreovat se sem jezdívá dosud.

V redakční soutěži bezkonkurenčně zvítězil Radim Svoboda a získal knihu.

UFFO HORN UVÁDÍ

Soutěž

“Myslím si, že to byl významný trutnovský novinář a spisovatel (sochař). Povídá se o něm, že to byl trochu cvok. Po jeho svatbě prý dostal mrtvici.”

V. Kubová a G. Šimková, Svitavy

“Děkuji Vám, milá dítka, za Váš první ohlas. Skutečně jsem býval novinářem a spisovatelem, sochařem však nikolivěk. To, že jste mě vypátrala, mě vyvolalo nazpět z temnot. Zavítejte v komnatu, v níž novináři přebývají, tam jsem knihu pro vás zanechal.”

Další soutěžní úkol jsem Vám přichystal. Jakkak se nazývá říčka, jež městem mým rodným protéká a tak překrásně po nocích šumívá? A jakpak se ta hora divukrásná nazývá, která mé město jako štít chrání a Vaši otcové ji obkladem kovovou vlny rádiové rozličné chytající opatřili?

Opovědi své do schránky k tomu uhotovené v předsáli Národního domu vřazovati račte.

Zítřejší na milou
shledanou. Váš Uffo Horn

CO DNES A CO ZÍTRA

neděle 18. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
12.30 - 13.45
14.00 - 16.00

snídaně
semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)
oběd
2. blok vystoupení souborů - recitační představení
Celé léto v jediném dni - **ZUŠ Jindřichův Hradec (ND)**
Doupě latinářů aneb Sežrané spisy - **ZUŠ VI. Ambrose, Prostějov (KS)**
Johanes doktor Faust - **Padluke, ZŠ Smržovka (KS)**
diskuse poroty s vedoucími (ND-S)
diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)
dětský diskusní klub (Nivy)
večeře

16.30 - 18.15

18.15 - 19.30

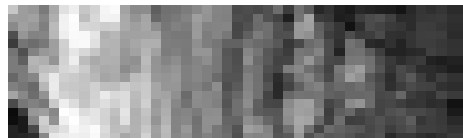
pondělí 19. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.15
12.00 - 13.45
14.00 - 16.15

16.30 - 18.15

18.15 - 19.30
nebude !

snídaně
semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)
3. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**
oběd
3. blok vystoupení souborů
Dárečci - **Divadlo Hudradlo Zliv, 4. oddíl (kino)**
Meditace č.1 - **Naruby, ZŠ Luby (kino)**
Skupinka - **SDČ Prasetaun při při DVÚ Jihlava (ND)**
diskuse poroty s vedoucími (ND-S)
diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)
dětský diskusní klub (Nivy)
večeře
večerní představení (kino/ND)

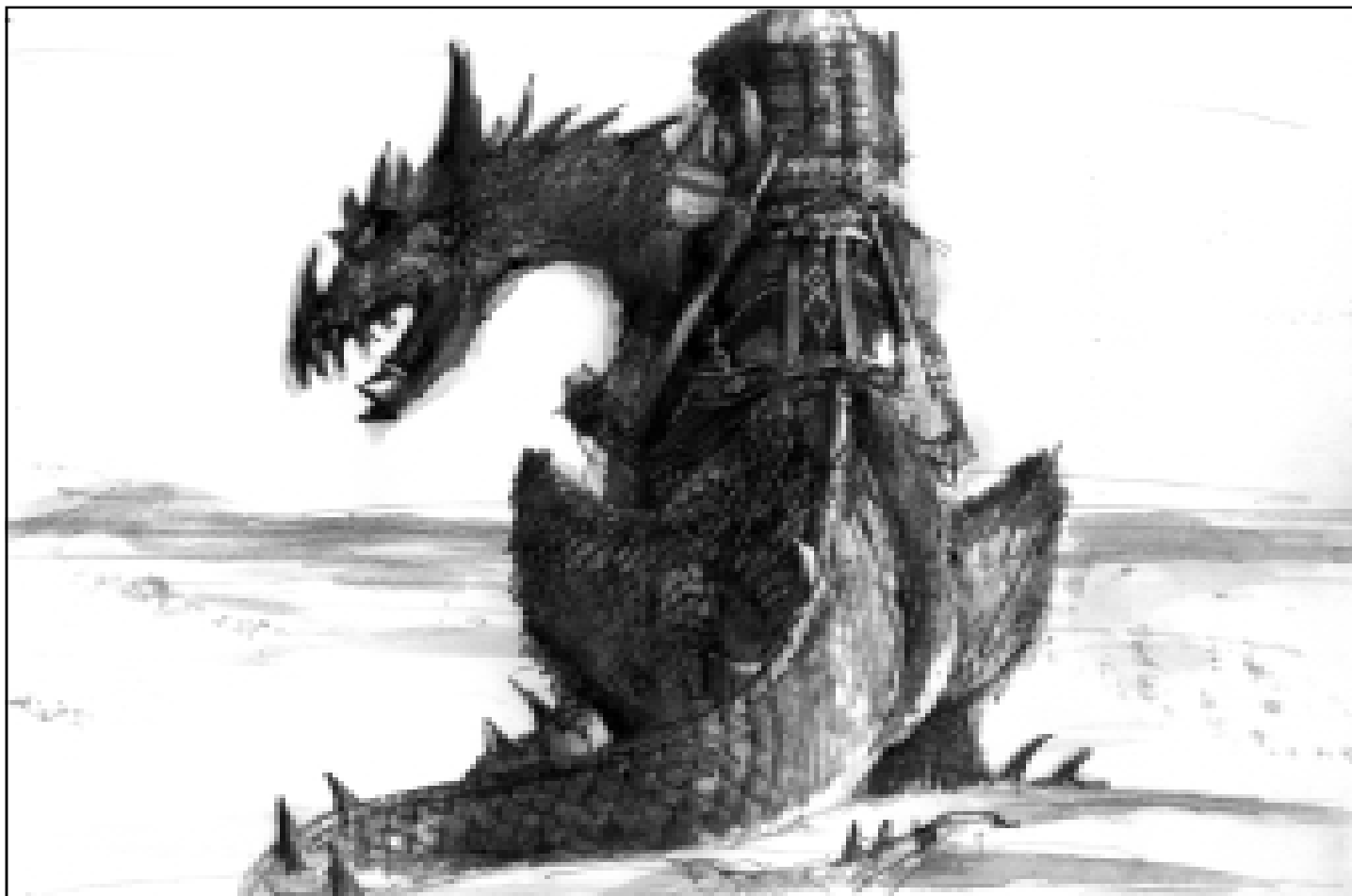
DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 3

cena - 3 Kč

TRUTNOV

pondělí - 19. června 2000

A N K E T A

Mirek Slavík : "Pro koho a proč hrát divadlo hrané dětmi".

Tahle otázka mě zajímá už několik let a myslím, že sám pro sebe jsem si ji vyřešil. Dovedly mě k tomu děti z našeho 4. oddílu, které už třetí rok chtějí hrát především pro svoje vrstevníky a kamarády. Důvod je prostý : naše děti si čas od času před svými spolužáky potřebují obhájit, že jsou "ti praštění divadelníci z HUDRADLA", kteří jdou na zkoušku, zatímco ostatní leží u rybníka, nebo podnikají nějakou úžasnou akci, "odpovídající jejich věku". Tak jsme se i v letošním roce dohodli, že bychom se chtěli pokusit udělat inscenaci, která by komunikovala především s vrstevníky našich dětí, jen na rozdíl od té loňské a předloňské bychom letos chtěli, aby je především pobavila a byla pro ně příjemnou podívanou.

Tento záměr je, myslím, jaksi na opačném pólu dnes převažujících tendencí v našem dětském divadle, kde jsou akcentovány především didaktické cíle a přínos, který inscenování s dětmi přináší jeho samotným aktérům. Abych nebyl špatně pochopen – jsem přesvědčen, že je to tak v pořádku, jen s lítostí sleduji, jak mnoho inscenací, jimž není možné upřít většinu pedagogických plus, má nejen vážné nedostatky v základech divadelního řemesla, ale navíc nemá divákům co říci.

A přece slovo DIVADLO je odvozeno od slov DÍVAT SE, PODÍVANÁ. Mělo by mít zcela jasný adresát, jasně formulovaný záměr a

jasně formulované téma, o které se chtějí tvůrci s diváky podělit, o kterém chtějí tím magickým divadelním TEĎ A TADY komunikovat. Jsou to přece i diváci, jejich reakce a jejich společná afektivní rezonance, kteří spoluvytvářejí atmosféru představení a dělají z divadla ten úžasný fenomén, který se nedá nahradit ani sebestoplašnou obrazovkou ...

Velké množství dětských inscenací, se kterými jsem se v poslední době setkal, bylo nepochybně vytvořeno tak, že vedoucí souboru vybral literární předlohu a nalezl klíč, jak ji převést do jevištního tvaru (většinou jednoduchým animováním textu předlohy nebo recitací s ilustracemi vybraných situací). Zdá se, že důraz na kvalitu látky, s níž je pracováno, a důraz na metodicky správné "zdramatizování" vybrané

předlohy je v tomto případě tím hlavním, ne-li jediným, o co vedoucímu šlo. Diváci a diváčky zážitek jsou jaksi podružní a to znamená, že podružný je i samotný princip divadelní komunikace, nebo abych použil slavnou Osolobého tezi: "komunikace komunikací o komunikaci..."

Ale abych se vrátil zpět k našemu souboru: snažíme se pravidelně hrát pro vrstevníky našich dětí ve Zlivi i nejbližším okolí a snad také díky tomu nemáme celých 18 let, kdy naše divadlo existuje, problémy s členskou základnou. Počet členů HUDRADLA se pohybuje pořád kolem padesátky, což je v našem poměrně malém městečku hezké číslo. Myslím, že naše programová orientace na diváky – vrstevníky je správná. Ideální je, když se nám tu a tam podaří postavit inscenaci tak, že vedle zamýšleného adresáta oslovuje i jiný věk, směřem ke starším a dospělým. Základním pravidlem ale je, že "hrajeme pro děcka od nás ze třídy". Děti více než dospělí lidé potřebují cítit, že to, co dělají, má nějaký smysl, a cítí-li ve svém okolí kladnou odezvu na to, co dělají, mají nejen větší chuť do práce, ale snáze pak překonávají i potíže, které jim někdy způsobí "vadnoucí" školní prospěch, problémy v rodině, nebo blbec, který na rozdíl od nich tráví život vleže na gauči.

Z našich čtyř oddílů pravidelně vystupuje pouze ten nejstarší, naše poslední inscenace mívají v průměru kolem dvaceti repríz. Mladší oddíl jen výjimečně vytvoří něco, co je určeno na víc než jedno předvedení, většinou se jedná o malé dramatické útvary, určené pro konkrétní příležitost (například pro některou ze slavností pro rodiče a přátele). Máme štěstí, že o vystoupení nemáme nouzi, spíše musím často odmítat a omlouvat se, že nemůžeme přijet hrát, protože bychom to už nezvládli. V posledních letech u nás funguje i to, že hrajeme nejen tu nejnovější inscenaci, ale i některé předchozí, takže často nastává situace, že v jednom týdnu hrajeme naše nejnovější – "Dárečky" a dva roky starou "Píšťalku", nebo loňskou "Druhou píšťalku". Myslím, že tohle pravidelné hraní, pravidelná komunikace s různými diváky a při různých příležitostech, ještě umocňuje mnohé z toho, co dětské divadlo jeho samotným tvůrcům nabízí. Ale to by snad bylo na samostatnou tlustou knihu...

Mirek Slavík

Aleš Bergmana

téma - situace - mizanscéna

"A teď se podívejte na to samé z tohoto úhlu. Jak se to mění? Tady odtud je to šlepr a tady odtud nohy do praku," obchází lektor členitý živý obraz uprostřed sálu.

"Ale svah tam zůstává," doplňuje jej dívčí hlas z auditoria.

"Spíš šikmá plocha," komentuje s nadsázkou jeden z mužů sedících na zemi.

Trojce dívek nabízí ke svému obrazu, k příběhu, který v něm byl ukryt, další tři obrazy. Už je vše jasné.

V semináři Aleše Bergmana se právě pracuje s mizanscénou. Skupinky seminaristů představují své drobné situace, vyjádřené nejdříve jediným obrazem, a v dalším pak odkrývají tutéž situaci třemi dalšími obrazy. Situace jsou nejrůznější, v divadelním sálu trutnovské "zušky" defilují kapsáři, zloději psů, zhrzené lásky i zabeďávané pubertáčky a udřené hajzlabky se svými kabinkovými partnery. Při proměnách, v drobných chvilkách uvolnění pozornosti, tu a tam někdo využije otevřeného minibaru přímo v sále. Zabydlený prostor, atmosféra plná tvořivých chutí. Aleš Bergman komentuje dění na scéně, nabízí čas pro vyjádření seminaristů, různé pohledy a výklady završuje teoretickými intenzemi. Sállem poletují za občasných cinknutí kávových lžiček odborné citáty, historky, vzpomínky, ve kterých nakukují mezi přítomné A. P. Čechov s Evaldem Schormem nebo: "Jindřich Honzl, kterého jinak nemám moc rád, napsal ve své studii Pohyb divadelního znaku, že vše, co je na jevišti, je jen znakem toho, co bylo vnášeno. Je to jen jakési

pars pro toto. Předmět pak může být značen jen svým zvukem, prostředím, postavou, třeba nádraží tím, že na prázdnou scénu přijde výpravčí a podobně. Tady vzniká prostor pro jevištní imaginaci." A za chvíli už zase akce, jiný pohled na tutéž problematiku: "Všímejte si, co to udělá, když přijdu zleva a když z druhé strany, když jsem tady před vámi a když jsem až tam v rohu."

Sállem neputuje jen sám lektor nebo seminaristé, ale také připravené obrázky rituálního pohybu z Dolních Věstonic. Obrázek je nabídnut ke čtení jako mizanscéna: "Vidíte i tady můžeme, jako jsme to dělali před chvílí na vašich obrazech, sledovat, co je za tím, co mohlo být příčinou takového finální pozice, k čemu tato pozice dále odkazuje? Je v tom sdělení o nějaké akci, vztazích. Podívejme se na obrazy starých mistrů." Následuje kompoziční interpretování Noční hlídky. Výklad, poznámky, odkazy k jinému příkladu.

"Mizanscéna, to je pro mne klíč k situaci, klíč k dramatickému sdělení. Myslím, že nejde jen o divadlo. Je to moje ústřední téma, které chci i v tom drobném čase, který tady máme k dispozici, seminaristům nabídnout. Často se totiž stává, že i sebelepší téma je zahlušeno, když jej nerozkryváme v linii: mizanscéna – situace – sdělení. Slova klamou, tělo prozrazuje," odpovídá na otázku kudy se vydává a kam míří se svými trutnovskými seminaristy Aleš Bergman. A seminaristé: "Úžasné situace jsme si užili už včera, když jsme se očíhávali, někteří dokonce olizovali." "I náš bar tu má dramatický vývoj a pomáhá vytvářet situace. Začalo to u ranní kávičky přes sodovku, ale teď už to je mnohem bohatší." "Ale kafe bylo ráno ze studené vody."

V semináři Téma, situace, mizanscéna chvíli pobyl Roman Černík

Jak to vidí seminaristé diskusního klubu Evy Machkové

V závěru nedělního sezení diskusního klubu vedeného Evou Machkovou se seminaristé pokusili sami zformulovat, v čem tkví rozdíly mezi recitací a divadlem v kategorii souborů. Nejdříve se mluvilo o tom, které soubory z těch, které jsme dosud viděli, přijely s tvarem opravdu divadelním, které byly recitační a jaké byly na pomezí. Výčtem jednotlivých znaků se dopracovali k tomuto verdiktu:

Recitace

- aktéři jsou za sebe, často mimo postavu
- častěji pracuje s veršem
- inscenace zprostředkovává text
- nelze kus textu vynechat, protože jde o text
- aktéři vypravují o vztazích, demonstrují je (jaké by mohly být)

Divadlo

- aktéři vstupují do rolí, vytvářejí fiktivní postavu
- častěji pracuje s prózou
- inscenace z textu vychází, text není prioritní, je východiskem
- část textu jde přeskočit tím, že se zahráje
- aktéři vstupují do vztahů, vytváří iluzi, že se všechno před námi odehrává

A co vy, naši čtenářové, jak vy vidíte rozdíly mezi divadlem a recitací? Chcete-li nám k tomu říci více, sepište svůj názor a vhodte do redakční schránky jako odpověď na otázku dne (či těchto dní).

Evy Machkové

a diskusního klubu začátečníků

Celá zchvácená jsem doběhla do diskusního klubu Evy Machkové a doufala jsem, že jdu včas. Debata už alespoň pět minut běžela (informace, které mi utekly, jsem získala poté od seminaristů). Diskutérů bylo 35 a promluvalo více seminaristů než včera. Objevilo se více protinázorů, vytvořilo se širší názorové spektrum. Eva Machková nemusela tolik vybízet k hovoru.

Co vše seminaristé řekli o nedělních představeních:

Celé léto v jediném dni

Dnešní představení bylo poznamenáno oproti Bechyni (regionální kolo) nemocemi a zraněními. Asi to bylo o normálním člověku v nenormální komunitě. Margot se s nenormalitou života na Venuši nechtěla smířit. Nevěděli jsme, proč byly děti na Venuši a proč se Margot nechce přizpůsobit. V hromadných scénách nebylo někdy rozumět, projev směřoval do sebe. Mnoho informací zůstalo nedopovězeno, skládali jsme si je z útržků. Nepochopili jsme přesně pravidla hry na slepejš. Pak se ale ukázalo, že je jedno, jaká má hra pravidla – vzhledem k Margot. Plechová skříň dobře fungovala jako znak nenormálních internálních poměrů a měla dobrý zvuk. Hodiny hřály dopředu, symbolizovaly, na co všichni čekají. Použité hry sice působily infantilně, ale odpovídaly na otázku, jak se tyto děti chovají k těm, kteří se od nich liší. Hra je trochu podobná té včerejší o Sylvii, ale odlišnost Margot je jiná, podložená většími životními zkušenostmi. Tento text měl také větší možnosti, nebyla to šablona. Margot očekávala východ slunce málo radostně, ale vlastně nemohla, protože věděla, že na Zemi vídala slunce každý den a po tom se jí stýskalo. Pro děti na Venuši to už byla atrakce, pro ni velký smutek. Nebyly čitelné vztahy mezi Margot a ostatními dětmi. Klíčové okamžiky byly zvládnuté dobře. Některé scény byly příliš dlouhé, skoro v každé byl nějaký problém. Ale bylo to divadlo.

Doupě latinářů aneb sežrané spisy

Tvar byl vystavěn na technických dovednostech. Úroveň řeči, pohybu a zvládnutí prostoru byla vysoká. Co tím ale chtěli říci? Místy se ztrácela pravdivost, někdy přehrávali, aranžmá někdy zavádělo, použité prostředky rušily text, byly příliš expresivní. Pracovalo se s náznaky kostýmů. Krásné bylo vytí. Nejpresnější byl ten kluk. Líbilo se nám velké nasazení, s kterým přišli i odcházeli, ta energie. Byly tam texty: Kroutvor, Zvrhlík, Bedřich, Tři sousedi, Filosof, takže asi pět. Text byl asi nevhodný pro tento věk. Jestli to bylo o chovancích ústavu, tak byl velký rozpor mezi věkem dětí a chovanců. Spíš to ale bylo o tom, že si jedna holka začala vymýšlet novinové zprávy,

ta druhá ji chtěla trumfnout, tak přidala pohyb. Pak se hra mezi nimi rozvíjí dál, přišel kluk a nakonec hra skončila.

Johanes doktor Faust

Zástupci dětské redakce nám na začátku vysvětlili, že hra vznikla jako domácí úkol ze školy, kdy měly děti přes víkend vymyslet "faustárnu" a v pondělí ji zahrát ve škole. Martin si proto všechno dělal sám, jen loutky mu vysoustružil tatínek. V rodině určitě musí být o tyto věci zájem. Všem se představení líbilo. A co se líbilo? Že vše šlo tak přirozeně, jako by to vymýšlel před námi na místě. Celek byl dobře zvládnutý. Aktualizace nevadila. Čerti byli pěkně odlišeni. Vůbec jsou loutky znakové a bylo to dobré. Krásné bylo, jak Martin se vším zacházel vědomě. Vypadalo to jako náhoda, ale přesně věděl, co a proč dělá. Asi to bude pěkné číslo! Měli jsme velmi radostný zážitek z opravdového divadla.

Výroky diskutérů seřadila a zapsala, jako by to dělal jeden člověk, Iva.

Vladimíra Zajíce

a diskusního klubu pokročilých

P o č e t diskutujících na druhém diskusním klubu Vladimíra Zajíce se oproti předchozímu dni více než zdvojnásobil. To však nebyl, porovnáme-li obě diskuse, ten nejzásadnější rozdíl. Včerejší diskuse byla především soustředěnější – většinu diskutujících se většinou dařilo "držet nit" a nepřebíhat od jedné složky inscenace k druhé. Dařilo se i lépe a odborněji formulovat.

Co se za čtyřicet hodin změnilo? To nejjednodušší se nabízí hned – refletovala se pouze tři představení oproti sobotním pěti. Další odlišnosti jsou však podstatnější – po sobotním klubu už se "tak trochu vědělo", přibýlo lidí, kteří dramatickou výchovu studují, přibýl Luděk Richter a s počtem lidí roste i počet názorů, Vladimír Zajíc měl větší prostor být skutečně moderátorem. Hlavně jsme však v neděli zhlédli představení, která k diskusi vybízela více. Pokud totiž cítíte, že za představením i na jevišti stojí lidé, kteří něco umějí, a přitom vám tam něco takzvaně nesedí a nejste si tak úplně jisti co, nutí vás to více poslouchat, více se ptát (třeba jen v duchu) a přesněji formulovat.

Téměř šedesát minut se mluvilo jen o představení **Celé léto v jednom dni** (ZUŠ Jindřichův Hradec). Díky úvodním dvěma názorům se diskuse odvinula od srovnání literární předlohy (Bradburyho povídka Kaleidoskop) a výsledného divadelního tvaru. To, co bylo zpočátku nazváno

"zjemněním" "krutého příběhu", se postupně ukázalo jako hlavní problém inscenace. Pravdivost, přesvědčivost sdělení (a tím i osobní účast diváka na Margotině osudu) závisela především na tom, jak jasně (nejasně) byly odstíněny obě strany konfliktu (Margot – ostatní děti). Margot totiž často působila jako ta, která o ostatní nestojí. Oni se stále o něco snaží, Margot je odmítá, a tím je "někdy trochu provokuje a popuzuje proti sobě". A přestože někteří můžeme její chování chápat (ona přece zná SLUNCE, ona ví, co je důležité, a musí žít mezi těmi, kteří ho vnímají jako atrakci), pro většinu z nás měla představitelka málo prostoru (síly?), aby nám své postoje a pocity sdělila. Anebo to tak být nemělo a skutečně se v expozici otočila Bradburyho "znaménka"? Proč potom Bradbury? A proč se pak tedy neměnil celý příběh a hlavně jeho vyznění? Při opačně "zadaných" charakteristikách je totiž jen těžko pochopitelné, že by si celý kolektiv – a někdy skutečně působili jako jeden muž – uvědomil svou chybu a to, o co Margot připravil. Navíc ani sdělení o setkání se SLUNCEM, "odložené" za scénu (proč?, všechny postavy od počátku čekají, že Slunce vyjde kdesi v hledišti), nepůsobilo tak, že by děti odhalily, co pro Margot SLUNCE znamená. Závěr inscenace tak trochu šustil scénářem. Jak řekl Luděk Richter: "Ztratilo to tvar. Nemohl jsem si říct: To je největší hodnota, té se neubližuje." Krátce se ještě mluvilo o scéně se sprchou – pro většinu diskutujících byla tato situace málo motivovaná, až nejasná.

V třicetiminutové diskusi nad představením **Doupě latinářů aneb sežrané spisy** (ZUŠ Prostějov) byly názory vyhraněnější. V úvodu jsme prozíravě přeskočili vymezení tzv. "divadla poezie" a hovor se stočil na vztah formy a obsahu. Wernischovy texty většina pochopila jako zástupnou řeč, ovšem ne ve všech částech představení – někdy se totiž text hrál, jindy ne. "Oni jsou tam jednou za sebe, jednou za vypravěče, jednou za postavu." "Jaké jsou jejich vztahy, odkud kam vedou?" "Měl to celé být spor? Jak dopadl?" "Měla to být hra? Jak skončila?" Všichni však ocenili vybavenost všech tří recitátorů - hlasovou, pohybovou ... - jejich přirozenost a radost z hraní (recitování). Objevily se i názory, že toto bylo to hlavní – proč představení vzniklo. Někteří diskutující pak vnímali představení jako velmi volné pásmo, hříčku, hru, předvedenou šikovnými dětmi, a nepotřebovali v ní hledat něco dalšího.

Na chválu posledního sobotního představení **Johannes doktor Faust** (Martin Šulc) zbývalo dvacet minut. Zaujala zejména ohromná radost z hraní, přirozenost a vzhledem k chlapcově věku i obdivuhodný nadhled nad textem i nad sebou samým. Od počátku věděl, co chce a kam směřuje, a vedl nás prostřednictvím jasných, jednoduchých prostředků s sebou. Kratičkou diskusi vzbudilo jen nerovnoměrné rozvržení aktualizací prostředků v první a druhé části inscenace (druhá část se zdála zatíženější). Na závěr zůstala možná obecnější otázka: Potřebuje tento typ dětského herectví (a v tomto případě nejde jen o herectví) pedagogické vedení? Neztratilo by pak třeba něco, co nás právě při tomto představení okouzlo?

Blanka

ŘIKALO SE NA...

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Klíčovým bodem lektorské debaty nad tím, co přinesl druhý den divadelní části Dětské scény, byla dramaturgie. Diskutovalo se o příčinách výběru textů, o míře a důvodech vlastních interpretací. Řeč se také stočila na věkovou a hlavně zkušenostní přiměřenost zvoleného textového předlohy.

U představení *Celé léto v jediném dni* jindřichohradeckého souboru se nejvíce hovořilo právě o vztahu k autorově předloze. Irina Ulrychová uvedla, že zjednodušením předlohy na pouhý příběh z internetu se vytratila nejen poetika Bradburyho, jeho kontrasty mezi líčením vlezlého, devět let trvajícího deště a očekáváním Slunce, ale došlo i k nenaplnění očekávání, které známý text navozuje. Tento názor byl blízký celému lektorskému sboru. V následné diskusi bylo několikrát zmíněno, že absence Bradburym působivě vystavěné atmosféry paradoxně oslabuje také tvůrčí inscenace hodně exponované téma konfliktů mezi dětmi (šikany?). I prostředky používané jako rekvizity (především sluneční hodiny) nebo ústřední scénický prvek (plechová skříň) spíše divácké porozumění ztěžují, než že by pro diváka celou věc zpřehlednily a ve výsledném vyznění posílily. Dramaturgické komplikace se také podepsaly na kolísání

temporytmu v častých, situačně málo motivovaných odchodech a příchodech. Jako velmi problematické bylo označeno, dle názorů padlých v diskusi, zjevení Slunce. Dalo se porozumět sice tomu, že se jindřichohradečtí snažili přenést na diváka pocit, který má Margot uvnitř skříň (tma v hledišti i na jevišti). Ale protože tento princip byl použit v představení jen jedinkrát, bylo hodně komplikované se s ním divácky vyrovnat. Přes všechny výše uváděné problémy však v diskusi několikrát zaznělo, že byla z jednání na jevišti zřetelná energie aktérů, kteří byli v příběhu jasně přítomni. Bylo zřetelné, že sami rozumí svému příběhu, že navazují vztahy přes postavy, ale díky výše zmiňovaným otázkám a problémům nebylo vše možno divácky přijmout.

Při reflektování prostějovského *Doupěte latinářů* se lektori rozdělili. Proti odmítavému postoji, jenž pramenil z pocitu nahodilého dění na jevišti, z šaržování, stáli stoupenci „herního“ pojetí. Jaroslav Provazník porovnával hravost a svobodu Wernischových textů s pocitem nacvičenosti a formální vyumělkovanosti a až svévolným zacházením s textem. Proti tomu se Marie Poesová spolu s Irinou Ulrychovou snažily pojmenovat věc pozitivněji (Irina Ulrychová je označila za dobře „animovanou hmotu“). Podle nich se dal v představení najít pokus o hledání jevištní podoby k jednotlivým Wernischovým textům. Díky velmi dobrému vybavení hrajících dětí je i takové přijetí možné. Co se však v představení nenabízelo ani jedné ze stran, byly odpovědi na otázky, proč se to všechno vůbec děje, kdo jsou postavy, proč hoch vstupuje z hlediště?

Posledním včera diskutovaným představením byla velmi pozitivně přijatá loutková hra *Johanes doktor Faust* v „one man“ provedení Martina Sulce ze Smržovky. Ocenění došla Martinova osobitá hra s možnostmi jeho naivního divadélka, práce s temporytmem, vystavění gagů i jeho osobní nasazení. Vlado Sadílek však upozornil na nebezpečí, která odkryl i způsob, jakým se Martin děkoval. Úspěšnost představení může svádět k líbivostem až podobiznostem a některé náznaky „televizního bavičství“ se již objevily (především laciné aktualizace - mobilní telefon, „šéfe“, spiklenecké pomrkávání do publika atd.).

pidluke

padluke

pidlukepdluke

NA SLOVÍČKO

Jednou z důležitých osob Dětské divadelní scény v Trutnově je grafik. Líbí se vám grafická podoba Deníku? Nelíbí?

Za všechno může on!

Pavel Kocych, architekt, grafik, scénograf

pracovní doba: 15.00 - 6.00 hod.

Které představení se ti zatím nejvíce líbilo?
?!?!?!?

Co děláš, když zrovna nejsi v Trutnově na DDS?

Když zrovna nejsem v Trutnově, tak buď pobývám v Praze, kterou mám docela rád, nebo se snažím cestovat, pokud to člověku finance a práce v Praze

dovolí.

A profesně?

Profesně? Spolupracuji s různými režiséry, v současné době dělám scénu a grafiku do Chebu na představení Slavík k večeři od Josefa Topola. A jinak se zabývám svou hlavní profesí, kterou je architektura. Teď, sedm let po škole, mám po kolaudaci svého prvního domu v Nuslích. Ten dům stojí a to je v téhle profesi dost důležité, protože byt grafik je krásná věc, tak stejně dřive nebo později papír končí..., ale ten barák člověka většinou přežije.

Tvůj první dům vypadá tak, jak sis ho představoval, nebo tam nějak zasáhl projektant či investor?

Dům vypadá, v mezích možností, tak, jak jsem si představoval. Investor byl docela osvícený. Samozřejmě, vždycky k tomu má člověk připomínky, vždycky je to cesta nějakého kompromisu, protože v současné době spousta těch věcí ovlivňují právě finanční investice a možnosti, ale v zásadě dům vypadá tak, jak jsem si ho představoval.

Když jsme u kompromisů. Kdybys měl možnost sám rozhodnout o podobě tohoto časopisu, co bys změnil? Co by vypadalo jinak?

Kdybych o něm rozhodoval úplně sám, tak - a zase je to samozřejmě otázka možných investic - tak předpokládám, že bych volil třeba ještě zajímavější formu v tom, že by ten časopis by třeba barevný nebo celobarevný, že by měl třeba celou barevnou titulní stránku, že by se pracovalo s podkladem. Ale v zásadě je varianta, kterou máme, dobrá.

Už si někdy pracoval v redakci časopisu

nebo dělal podobnou práci? A jak si představuješ ideální redakci?

Tohleto není první časopis, který graficky upravuji. Už delší dobu, asi pět let, vydáváme časopis Obratel, který vychází souběžně s damáckým festivalem Zlomvaz. Dále nějaké drobné časopisy k festivalům, většinou se to váže k nějakým akcím na Vrchovině. A k té redakční práci? Asi je to všechno otázka časových možností. V ideálním případě je samozřejmě lepší, když je více času, když se dá sednout s celou redakcí i nad tou grafickou podobou, pobavit se nad základními skicami dřív, než se vůbec usedne k počítači, protože to dělat se přece jen v jistém smyslu omezující. Takže je to skutečně asi jen otázka času. Pokaždě je ta situace v redakcích trochu jiná. Ale rozhodně vítám variantu, kdy každý má jasně danou svou úlohu, ale zároveň si spolupracovníci vzájemně do práce zasahují, baví se spolu, říkají své názory. Ale pak samozřejmě každý za svou profesi, ať už šéfredaktor, grafik nebo někdo další, má právo veta.

Měl jsi během uplynulých dnů čas vnímat tady v Trutnově něco jiného než časopis? Není to úplně ideální. Myslel jsem si, že si času najdu víc a více proniknu i do samotné přehlídky. Spíše jsou to teď takové útržky, kousky představení. A samozřejmě při našich ranních cestách z redakce do našeho „domu“ Usvít se to nikdy neobejde bez docela veselé procházky přes město, takže člověk má takové droboučké střípky, ze kterých se to skládá a ještě do úplnějšího, a určitě dobrého, obrazu složí.

ptala se bla bla, 2:35

Textová předloha

na úterý

Olga Hejná: Bubínek ze skla

SNDK, Praha 1964

Devět balónků

Dnes jsem vyšla ze školy a Pepík z osmé mi vzal tašku. Já jsem vždycky ráda, když Pepíka potkám. Ne proto, že mi nosí tašku. Já kvůli Pepíkovi. Vypadá, jako když se mračí, ale nemračí se. On se vlastně trochu mračí, ale přitom se culí, vypadá to, jako když jdou mraky a mezi nimi vždycky vykukne sluníčko. Přesně tak se Pepík dívá.

Tak jsme šli, rostou tam podél cesty velké stříbrné osiky, já jsem kopala kamínek a Pepík šel za mnou.

„Zuzko! Zuzano!“ zavolal na mě někdo.

Tonka. Dohnala nás a hned, že mi Pepík nosí tašku.

„No a?“ řekl Pepík. „Je ti něco do toho?“

Tonka je Pepíkova sestra, chodí do devítky, ale z Pepíka má trochu strach. Tak už nic neříkala a cupala si to po obrubníku za Pepíkem. Já pořád kopala do křemínku a sem tam jsem mrkla po Pepíkovi. Mráček, slunce, mrak a slunce.

Najednou bylo toho slunce víc a víc, Pepík se zastavil, vyndal z kapsy žlutý balónek a začal ho nafukovat. Křemínek mi rozčilením odletěl do bezu a jen jsem čekala, až Pepík ten balónek nafoukne.

A balónek jako by obživil, smál se na svět víc a víc, a když už byl větší než Pepíkova hlava, stiskl Pepík zuby, zatočil s balónkem a zavázal ho nitkou.

A pak mi ho hodil.

„Jé, ten je krásný,“ vykřikla jsem, „jako slunce!“ „To si, Zuzano, oddychněš, až dostaneš rozum, že jo?“ neodpustila si Tonka. Já nevím, proč mi to vždycky říká, ale trochu se toho rozumu, který Tonka myslí, bojím. Nebude mi, až ten rozum dostanu, smutno?

Pepík nesl obě tašky, svou a mou, a hlavou pinkal do balónku, který jsem mu nahrávala. Ale najednou spadl místo Pepíkovi na hlavu Tonce, ta po něm praskla taškou a bylo po balónku. Celá ta veselá nádhra byla pryč.

Pepík Tonce jednu vrazil, možná i dvě, Tonka ječela a já jsem v rozpacích popadla svou tašku a utekla jsem.

Máma na mně asi poznala, že se něco stalo, protože se ptala: „Copak je ti?“ Řekla jsem, že nic.

Odpoledne u nás zazvonila Tonka. Ani jsem nešla ven, ale máma přišla, že Tonka by ráda, abych s ní jela do Prahy. „Jestli chceš, tak jed,“ řekla máma, „a vezmi si taky nějakou korunu, kdybys měla žízeň nebo hlad.“ Snad bych s ní měla jet, třeba mi poví něco o Pepíkovi. Vzala jsem si desetikorunu a chtěla jsem si obléknout nový bílý svetr, ale zapomněla jsem, a vzpomněla jsem si až v autobuse.

Vyjížděli jsme ze Stodůlek, když do mě Tonka strčila a ukázala prstem dolů k podlaze: „Vidíš ty lodičky? Ty s jehlovými podpatky. Zrovna po takové si jedu. Senzace! Do divadla a tak.“

To je dobře, že jsem ještě dítě, pomyslela jsem si, já si koupím zmrzlinu a bude mi krásně.

Ono se řekne - to je dobře, že jsem ještě dítě - a přitom čekám, kdy začne Tonka o Pepíkovi. „Co Pepík?“ zeptala jsem se, jakoby mimochodem. Ale Tonka je chytrá.

„Ty liško,“ smála se. „Máš zájem, vid’? Neboj se, dáš si foukanou . . .“

„Jak - foukanou?“

„Jasný! Koukáš po klukách, tak potřebuješ foukanou.“

„Potřebuju? Copak už jsem . . . velká?“ lekla jsem se.

„Jestli nemáš peníze, tak ti půjčím,“ šeptala mi Tonka.

To už jsme jely tramvají a já se snažila představit si sebe jako načesanou pionýrku . . . Tonka přece musí vědět, proč mám být kvůli Pepíkovi načesaná.

Tramvaj se vesele kodrcala do středu Prahy a něčelo a bzučela mi do ucha, že je z toho, co mě čeká, taky celá pryč, a že už je hrozně zvědavá, jak budu vypadat, až pojedu domů.

„Vystup,“ strčila do mě Tonka. „Tady je prima kadeřnictví. Pak se můžeme podívat do Domu módy, ale napřed ať ti tu srovnají to tvý chroští, ať nevypadáš jako čau čau, to je pes, takovej chlupatej.“

Zavedla mě až ke dveřím. „Tak běž. Já se zatím půjdu podívat na boty. Pak tu na tebe počkám, stejně nepřiđeš hned na řadu.“

Zůstala jsem stát přede dveřmi. Otevřely se, něčelo vyšel a kdosi vešel. Zavoněly odtud voňavky a chemikálie, taková podivná směs, a zahlédla jsem ohromné kovové hlavy s lidskýma očima. To si dámy sušily vlasy a nehybně se dívaly do zrcadla.

Ve výloze zářila veliká fotka hezké manekýnky. Otáčela po mně oči.

„Taky máš foukanou?“ zeptala jsem se jí docela potichu.

„No jéje,“ řekla slečna z fotky. „Tobě by taky slušela. A dej si přeliv.“

„Proč?“

„Je to moderní.“

„Ale proč?“

„Cožpak vím? Tak hloupě se ptát.“

Zdálo se mi, že mi slečna řekla „trdlo“ nebo tak nějak, ale tvrdit to nemůžu.

„Máš špinavou blůzu,“ řekla mi.

„To je tričko. Měli jsme tělocvik. Zapomněla jsem se převléknout.“

„Máš špinavé tričko.“

„Myslíš - tenhle flíček? To je od borůvek. Nechce pustit.“

„To nikoho nezajímá. Důvody nikoho nezajímají, drahoušku. Máš špinavé triko.“

Hloupá hlava!

„A vypadáš jako čau čau, to je pes, takovej chlupatej.“

„Říkáš přesně to, co říkala Tonka.“

„Říkám vždycky jen to, co říkají jiní. Je to pohodlné. Taky ti to doporučuju.“

Hloupá hlava!

„A víš, že mi nevadí, jak vypadám? A víš, že vůbec nemám chuť se ti v nejmenším podobat, ty hloupá hlavo?“

A odešla jsem.

Chvilku jsem stála v průchodě a přišla Tonka.

„Tak co je, proč nejsi uvnitř?“

„Já tam nejdu.“

„Co blázníš? Řekli ti něco?“

„Já tam nebyla. Nechci tam. Já nechci foukanou!“

Asi ještě nejsem tak moc velká. Asi jsem přece jen ještě dítě. A Tonka mi říká:

„To si oddychněš, až dostaneš rozum, že jo?“

Vysmrkala jsem se a rychle jsem si přitom utřela oči. Nechtěla jsem, aby si toho Tonka všimla. Ale Tonka je chytrá, neušlo jí to.

„Ty to máš, Zuzano, všechno popletené. Koukni, když se o tebe zajímají kluci . . .“

„O mě se nikdo nezajímá.“

„A co náš Pepík?“

„To nevíš!“

„To vím! Říká ti Zuzanko a kouká jak raněnej páv. Fakt.“

Najednou jsem neviděla na cestu. Tonka mi zmizela, jak když spadne do mléka, a kolem jen světlo a světlo. A v tom světle se nesl žlutý balónek od Pepíka, a já, i když jsem věděla, že je to slunce, jsem ho chtěla chytit.

Slyšela jsem, jak mi Tonka říká: „Hele, kabelky, jakou by sis vybrala?“ Ale já jsem se dívala na divokou kachničku, která letěla vysoko nad městem, a pak jsem zaslechla odkudsi z otevřeného okna hru na trubku.

Co je mi do kabelek, co je mi do foukané? Aťsi mám na tričku flíček od borůvek, aťsi mám vlasy, jak mi narostly, ať si Tonka vybírá kabelku, já musím utíkat, já mám radost!

Zastavila jsem se až na mostě. Jedno slunce tam svítilo na obloze a druhé ve vodě. Cachtaly se tam kachny a nějaké vodní slípky se klouzaly po vlnách a jezdily po vodě jako po skluzavce až k jezu.

Utekla jsem Tonce. Nebudu jako ona. Nevěříš, kachničko? Tak já hodím do vody všechny koruny, co mám. Klidně! Nepotřebuju je.

„Copak to děláš?“ zarazil mě nějaký pán. „Spadnou ti tam peníze!“ Tak jsem je tam nehodila.

„Ty jsi nějaké ťululum,“ divil se pán. „Kam vlastně jdeš?“

Copak jsem mohla říct, že nikam? Dospělí chodí vždycky jen někam. Už takhle si ten člověk myslí, že to nemám v hlavě v pořádku. A to zrovna ve chvíli, kdy to mám v hlavě v pořádku tak jako nikdy předtím.

A tak jsem ukázala na rozhlednu. A taky jsem tam šla. Vylezla jsem až nahoru, myslela jsem, že třeba uvidím naši školu nebo aspoň ty velké osiky, co rostou u ní, ale pak jsem ani nepoznala, jestli je vidím, nebo ne. Tak veliký a stříbrný byl svět.

„Mami, já chci balónek,“ řekl nějaký malý kluk vedle mě a já jsem viděla, že dole hned vedle stánku s nanukem a limonádou prodává děda balónky.

„Škoda peněz,“ řekla paní tomu mrněti, „ulítne ti a nebudeš mít nic.“

Škoda peněz? To naschvál slezu a koupím si za všechny koruny, co mám, balónky. A všechny žluté, jestli bude děda tolik žlutých mít.

Děda myslel, že to mám na slavnost. „Tak tady máš osm balónků. Ale dej pozor, mohly by ti uletět.“

„Drž je! Co je nedržíš?“ volala ta paní s malým klukem, co mezitím také slezli z rozhledny a pili limonádu. Pátý, šestý, sedmý, osmý! Už letí! „Děvenko nešťastná,“ bědoval děda a zachytil za nitku můj poslední balónek. Paní nechala brčko v limonádě, vylezla na lavičku a snažila se jeden, co se hnál kolem ní, chytit. Jehlové podpatky jí přitom zapadly mezi prkýnka lavičky, paní musela bosa na zem a honem, dokud si toho nikdo nevšimne, vytáhnout polapené střevíce.

Bylo mi to k smíchu. Právě takové lodičky si jela kupovat Tonka.

A žluté balónky letěly, bylo jich osm, ten devátý bylo slunce.

STARÉ, ALE DOKRÉ

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohlázení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

John Dewey

O pramenech výchovatelské vědy

Dodatek druhý

4. Výchova jako růst.

Mohoucnost růstu je závislá na dvojím: jednak na potřebě jiných, jednak na tvárnosti. Obě tyto podmínky jsou svrchovaně splněny u dětí a mladistvých. Tvárnost neboli mohoucnost učiti se ze zkušenosti značí utváření návyků. Návyky dávají kontrolu nad prostředím, umožňují ho využívat k lidským účelům. Návyky berou na se dvojí podobu: jednak zdomácnění (navyklosti), což jest obecná a trvalá rovnováha organických činností s obklopujícími okolnostmi, jednak činné způsobnosti nově upravovat svou činnost, aby vyhověla novým podmínkám. Zdomácněním (navyklosti) je pro vzrůstání opatřena spodní základna; činná schopnost *readjustační* je sama růstem. Činné návyky zahrnují myšlení, vynalézání a iniciativnost v používání způsobnosti na nové cíle. Jejich protívou je rutina, která značí, že se růst zastavil. Ježto růst je to, co charakterizuje život, jest výchova zcela za jedno s růstem; nemá žádného cíle (konce) mimo sebe. Sudítkem pro hodnotu školní výchovy jest, do jaké míry tvoří touhu po dalším růstu a poskytuje prostředky, jimiž se ta touha vskutku může uplatnit.

8. Cíle při výchově.

Cílem, na něž se míří, je výsledek jakéhokoli přirozeného pochodu, když se uvědomí a stane činitelem spolurozhodujícím o tom, čeho si nyní všimati a jaký způsob jednání voliti. Jeho význam je ten, že se nějaká činnost stala inteligentní. Specifický znamená, že předvídá, jakými alternativními následky bude provázeno, bude-li se v dané situaci jednati takovým či onakým způsobem, - a že se takovéto anticipace užívá k řízení pozorování a experimentu. A tak cíl, na něž se opravdu míří, je bod za bodem protívou cíle, který je nějakému pochodu jednání uložen zvenčí. Cíl uložený zvenčí je pevný a ztrnulý, není podnětem inteligenci v daném postavení, nýbrž je zvenku diktovaným příkazem, konati to a to. Místo, aby naváděl k činnosti svobodnější a lépe vyvážené, je postaven činnosti jako hranice. Ve výchovatelství se tuze hovoří takovýmto cílům zvenčí uloženým a ony zaviňují, že se klade taková váha na ponětí přípravy ke v z d á l e n é budoucnosti, a že se práce jak učitele tak žáka stává mechanickou a otročnou.

Schola ludus - Škola hrou po deseti letech

NEJÍ TO TAK DÁVNĚ

aneb Jak jsme na tom

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo, co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

Divadlo hrané dětmi, dětské soubory

"(...) Na zcela nový základ se podařilo postavit dramaturgii dětských souborů, a to po obsahové, tak formální stránce. Dnes už nemá prakticky nic společného s pokleslou dramatikou předchozího období dětského divadla, které se bezmocně pokoušelo napodobit divadlo dospělých a oscillovalo mezi násilnou poučností a povrchní zábavností. (...) "

Schola ludus – škola hrou 1990

Za posledních deset let v dětském divadle nastala podstatná změna v tom, že jeho dramaturgie nemá nic společného s dramatikou pokleslou - alespoň pokud jde o soubory pracující systematicky a s ambicemi dělat dobré divadlo, jejichž vedoucí mají pro tuto práci kvalifikaci, oficiální či neoficiální. Pokleslá dramatika ovšem stále žije, a dokonce se objevuje (a to je novum posledních deseti let) i na regionálních přehlídkách. Novum proto, že se rozpadla někdejší síť metodických zařízení, která

byla přinejmenším filtrem, přes nějž se pokleslá dramatika a pokleslé inscenace dostávaly na krajské přehlídky jen sporadicky - dnes se tam hlásí zcela běžně. To je vážný zádrhel organizační: vznikají zbytečné náklady na soubory, jejichž vedoucí vlastně o postup nestojí a z hodnocení si mnoho neodnesou, protože vysvětlí v něm, co je to dobré divadlo, ani není možné. Ale je to i problém odborný: chybí obecnější povědomí o tom, jaké nároky lze vlastně na dětské divadlo klást.

Ve špičkách, které obtočí alespoň na regionální úrovni se cítí, i když třeba nemají na postup na Dětskou scénu, se za posledních deset let dramaturgie i inscenační praxe značně obohatily a rozkošatily. Nesrovnatelně bohatší je zejména škála žánrů i výrazových prostředků.

Ale poslední roky býváme stále rozpačtější nad celkovou kvalitou inscenací - těžko říct, zda naše nároky stoupají, nebo je všechno již okoukané, a proto méně podnětné, anebo zda vedoucí pracují ve větším chvatu, bez důraznějšího nároku na sebe i na děti...? Nevím, na to hledíme odpověď společně.

Eva Machková 2000

Včera jsme se ptali:

Co je báseň?

Báseň je něco, co se rýmuje a co je rozdělené na sloky. Jsou různé - při poslechu jedné vám, abych tak řekl, tečou slzy po tváři, při poslechu druhé se zase chechtáte ještě dvě hodiny. Ale o tom se teď nebudu rozepisovat.

Honza

Báseň je jiný rozměr.

Miluška P.

Básni může člověk vyjádřit své pocity. Může být smutná, ale i veselá, barevná i černobílá. Někdo si ro radost skládá hudbu a jiný své pocity vyjádří právě v ní.

Julie

Ohníčkovská reminiscence pro Jakuba

"Tati, když mi dáš pět korun, tak ti řeknu, co říká pan listonoš každé ráno naší mamince!"

"Na, tady máš deset, tak honem, co jí říká?"

"Dobré ráno, paní Nováková, tady máte poštu."

L e g r á c k a

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž.

Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odhalit.

(provádějte bez nároku na odměnu)

LIŠTUJEME V ...

... regálech knihupectví a papírnictví „Knihcentrum“ paní Tomanové.

Víte, co je kultura, jak se utváří a vyvíjí? Chcete pochopit, jak myslí a žijí příslušníci přírodních národů? Můžete. Spolu s odpovědmi na uvedené otázky se můžete také seznámit s výsledky antropologických výzkumů člověka, společnosti a kultury, se studiem přírodních národů v mezikulturní perspektivě. Za seznámení stojí také myšlenky neoriginálnějších osobností tohoto století (Malinowski, Radcliffe - Brown, Lévi Stroaussen aj).

To vše Vám může nabídnout druhé, doplněné vydání knihy pražských antropologů H. Maříkové, M. Petruska a A. Vodákové:

Kniha je vystavěna jako slovníkový výklad klíčových termínů, s nimž antropologie pracuje. Jako příklad uvádíme:

kulturní šok, - psychický i sociální kulturní otřes způsobený překvapivým, nečekaným, neuvěřitelným zjištěním, které bylo vyvoláno bezprostředním kontaktem jednotlivce nebo sociální skupiny nebo celé společnosti s cizí, neznámou, dosud neinteriorizovanou kulturou. Takové zjištění může a nemusí vyvolat kulturní změnu nejrůznějšího druhu. Rozhodně vytváří předpoklady pro kvalitativně nové hodnocení vlastní sociokulturní reality v kontrastu k cizí kultuře. Pod vlivem kulturního šoku může dojít i k prohloubení identifikace jednotlivců i skupin s kulturními hodnotami, i vlastní společnosti, častější je ale postupná modifikace či nahrazení hodnotami, normami, ideály a vzory chování cizí kultury. Kulturní šok můžeme sledovat jak v rovině individuálního konfliktu (v psychice jednotlivce) s cizí kulturou, tak na úrovni sociálních skupin. V druhém případě dochází většinou k akulturaci na základě kulturního kontaktu různých společností vyvíjejících na sebe nestejný, respekt. střídavý tlak. Jako součást akulturačních procesů, probíhajících dnes zejména v zemích třetího světa, představuje kulturní šok významný faktor kulturní dezintegrace původních domorodých společností a impuls k jejich postupné asimilaci.

Slon 1997, Praha

Telefon

Když potřebuje pižďuch vědět, co má dělat, vezme telefon a zavolá vyššího pižďucha a ten mu to řekne. Když pižďuch potřebuje, aby někdo udělal to, co vyšší pižďuch řekl, že má udělat, vezme telefon a zavolá nižšího pižďucha a řekne mu, že mu, že to má udělat. Když potřebuje pižďuch někomu pomoci, například, když chce, aby jeho neteř, která neumí říkat hlásky B, D, F, G, H, M, N, R, S a Z, udělala učitelkou mluvení, vezme telefon a zavolá jinému pižďuchovi, který rozhoduje o tom, kdo bude učit mluvení, a ten to zařídí. Když potřebuje pižďuch naopak někomu ublížit, třeba když chce, aby zakázali učit mluvení někomu, kdo sice umí říkat správně všechny hlásky, ale říká věci, které si má nechat pro sebe (jako například, že pižďuši jsou pižďuši), vezme telefon a zavolá jinému pižďuchovi, který rozhoduje o tom, komu zakážou učit mluvení, a ten to zařídí. Když pižďuch potřebuje ozdobnou kliku, zavolá pižďuchovi, který má něco společného s ozdobnými klikami; když potřebuje vagón lízáték, zavolá pižďuchovi, který má něco společného s vagóny lízáték; když chce jet na týden do hor, zavolá pižďuchovi, který má dozor nad horami. Telefonem pižďuch všechno řídí a telefonem je sám řízen, telefonem radí a telefonem přijímá rady, telefonem pomáhá jiným pižďuchům a telefonem pomáhají jiní pižďuchové jemu. Zkrátka a dobře: ze všeho nejdůležitější je pro pižďucha telefon, bez telefonu se pižďuch neobejde, na telefonu spočívá celý pižďuchův život. Možná, že si řeknete: takový pižďuch se má, ve všem se může spolehnout na svůj telefon, to bychom taky chtěli! Já vám ale, milé děti, přesto neradím, abyste – až budete velké- spoléhaly jako pižďuch jen na telefon: telefon se totiž může porouchat, dělá třeba, že zvoní, ale ve skutečnosti

nezvoní, anebo zvoní, ale někde jinde, než má, anebo zvoní, ale nikdo ho nebere, anebo zvoní, někdo ho bere, ale vůbec neslyší, co mu říkáte, anebo nezvoní, ale přesto ho někdo bere a tak dál a tak podobně. No a kdo si zvykl ve všem spoléhat jen na telefon, je potom moc nešťastný, když se mu ten jeho telefon porouchá a on už nemůže ani někomu zavolat, že se mu porouchal telefon, je moc nešťastný, protože už dávno zapomněl, jak se věci vyřizují bez telefonu, je prostě v koncích a splaskne jako bublina. A vy přece nechcete splasknout jako bublina kvůli blbému telefonu, anebo jo? A vůbec, co bych vám radil, vždyť vy si stejně budete dělat, co budete chtít...

(Václav Havel)

REŠTIÁRIUM

Drak rytíře Truta

Trutova saň je exemplářem mimořádně nebezpečné samice draka skalního. Je jednohlavá, vyznačuje se tvrdým

pohledem Germána, šlehačím jazykem, ohnivým dechem a šupinatou kůží. Měří 15 loktů (to je asi 4, 95 m) - nepatří tudíž mezi dračí obry. Přesto však byla pro obrozence symbolem temnoty a smrti. Vnější podobnost této strašlivé saně s krokodylem je čistě náhodná. Tato obluda je totiž vegetariánka. Její nejoblíbenější stravou bylo mladá obilí, které spásala v širokém okolí vznikající obce. Kovář Trut, aby kraj zachránil před hladomorem, strašlivou saň vystopoval, vyžval ji na souboj a slavně zabil. Zemu se za tento hrdinský čin dostalo povýšení do šlechtického stavu, mrtvá dračice byla vyepána a po několika bližích neurčených staletích věnována brněnským radním. Chcete-li ji spatřit v její pravé podobě, najdete ji v průchodu brněnské radnice. Visí tam připoutána řetězy ke klenbě podlouhí.

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

Příroda

Když se zeptáte návštěvníků našeho města, jak se jim Trutnov líbí, většina dotázaných odpoví, že je krásný. Je totiž takový zelený.

A to je právě to! Tady v Trutnově se mísí rostlinstvo jak z horských oblastí, tak z oblastí nížin. Květena tu je rozmanitá. Stavitelé tohoto města na to byli náležitě hrdí. Proto v centru má své místo Městský park. Můžete ho najít nedaleko náměstí. Nahoře je ohraničen Síní Bohuslava Martinů a dole SLŠ, která je jedna ze dvou v České republice. Trutnovský park je poměrně starý a vzácný právě květenou a dřevinami.

Květenu také najdeme v tzv. trutnovských sadech, které se nacházejí nad Bojištěm. Trutnov je také znám svou tradicí ve sbírání hub, ale to v poslední době bohužel upadá,

protože houby rostou málo. O les na vrchu Šibeničnicku u Jánské kaple se starají také „lesáci“ a je v dobrém stavu. Jsou tu udržované cestičky pro běžce, kteří je mohou využít nejen v létě, ale i v zimě na běžkách. Jedinou vadou na kráse je dříve krásně zelený Humlův kopec, který se nyní ztrácí pod novou zástavbou. Do budoucna se plánuje stavba dálnice přes Šibeniční vrch... Doufejme však, že Trutnov zůstane nadále zelený a nedopadne jako Humlův kopec.

Trutnovský skicář

CO DNES A CO ZÍTRA

pondělí 19. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.15

12.00 - 13.45
14.00 - 16.30

17.00 - 18.45

19.00 - 20.30
nebude!

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

3. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**

oběd

3. blok vystoupení souborů

Meditace č. 1 - **Naruby, ZŠ Luby (ND)**

Dárečci - **Divadlo Hudradlo Zliv, 4. oddíl (kino)**

Skupinka - **SDČ Prasetaun při DVÚ Jihlava (ND)**

diskuse poroty s vedoucími (ND-S)

diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)

dětský diskusní klub (Nivy)

večeře

večerní představení (kino/ND)

úterý 20. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.30
12.00 - 13.45
14.00 - 16.30

16.45 - 18.30

18.30 - 19.30
20.00

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

4. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**

oběd

4. blok vystoupení souborů

Princezna na hrášku - **Divadlo Hudradlo Zliv, 1. oddíl (kino)**

Velice americká pohádka - **DdDd, ZUŠ Děčín (kino)**

Třesky - plesky - **LDO ZUŠ Krnov (kino)**

Devět balónků - **Temperka, LDO ZUŠ Třinec (kino)**

Sředa nám chutná - **Dramatická školička Svitavy (ND)**

diskuse poroty s vedoucími (ND-S)

diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)

dětský diskusní klub (Nivy)

večeře

večerní představení - dětské loutkářské soubory ZUŠ Žamberk

Jak Franta na čerchmanty vyzrál (**Mravenec, ZUŠ Žamberk**)

Na tom našem dvoře (**Křepelky, ZUŠ Žamberk**)

Soutěž

Milá dítko! Takto zní správná odpověď na včerejší soutěžní otázky:

Trutnovem mým rodným protéká řeka Úpa a kopec, který střeží město, se zove Černá hora.

Ve schráně redakční však byla pouze jedna odpověď. Je od Vojtěcha Dvořáka a zní: "Řeka se jmenuje Úpa a horu neznám. Osobnost v Légráccce je pan Jakub Hulák."

Správně Vojtěchu! Neznalost jména hory budiž ti oduštěna, prohlašuji tě vítězem a šťastným majitelem knihy. Přijď si pro ni do redakce.

Třetí soutěžní úkol v pořadí zní:

Komu je zasvěcen největší kostel ve městě?

Na další milou shledanou se převelice těší **UFFO HORN**.

P.S. Nestyďte se, milá dítko, psátí, vaše odpovědi jsou velmi vítány!

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 4

cena - 3 Kč

TRUTNOV

úterý - 20. června 2000

ANKETA

Jedním z klíčových témat dramatické výchovy je vztah mezi produktem a procesem. Protože se v posledních letech jako vrcholná událost dětských dramatických aktivit vedle Dětské scény, národní přehlídky dětské recitace a divadla, ujala celostátní dílna Dramatická výchova ve škole v Jičíně (proces), dostává Dětská scéna v posledních ročnících zřetelnější místo právě ve vztahu k produktu, ve vztahu k dětskému divadlu a recitaci (produkt). K této profilaci chceme zaměřit i letošní anketu. Do všech stran jsme rozeslali naše otázky.

PRO KOHO A PROČ HRÁT DIVADLO HRANÉ DĚTMI ?

Pracuji s dětským souborem s věkovým rozpětím 13 až 16 let.

Když jsem s nimi začínal, bylo jim 12. Dle toho jsem koncipoval jednotlivé etapy procesu inscenační práce - hodně her a improvizací zaměřených na prožitky a poté hledání výrazových prostředků, jak sdělit téma, skryté v námětu, který jsem jim „podstrčil“, nebo které jsme si během této práce společně našli. Po těchto zkušenostech jsou dnes již samostatnější, a není třeba hledat „okliku“. Mají své osobní důvody, proč chtějí divadlo hrát, a mají i co sdělovat. Všichni se pak společně podílí na přípravě inscenace, která je výsledkem jejich autorské tvorby. Má úloha vedoucího se zde zužuje na práci koordinační a poradní. Pohybujeme se teď někde na rozhraní divadla dětského (hraného dětmi) a divadla mladých (hraného mladými intelektuály).

Pro koho a proč hrajeme ?

Práce s dětským souborem začíná „náhodným“ vznikem skupiny (zápis, nábor...). V začátcích jde ruku v ruce s vytvářením tolerantních vztahů ve skupině, společným hledáním námětu a tématu toho, co by mohla tato skupina sdělovat. Myslím si, že si děti v počátcích příliš ani neuvědomují, že dělají divadlo. Důležitější jsou pro ně noví kamarádi, zábava a zážitky, které samozřejmě obohatí i první inscenační pokusy před diváky. Těmi prvními zpravidla bývají ostatní členové skupiny při dílčím přehrávání situací a při improvizacích. Nejedná se sice ještě o regulérní diváky, ale když беру v potaz i pokusy o představení, které třeba pro svoji nedokonalost nejsou prezentovány před diváky zvenčí, nemohu tuto diváckou skupinu opomenout a považuji ji za důležitou. Zde je také místo, kde se začíná vykreslovat divácká adresa. Ta může být buď

konkrétní - pro určitý věk - nebo neurčitá - bez vymezení věku.

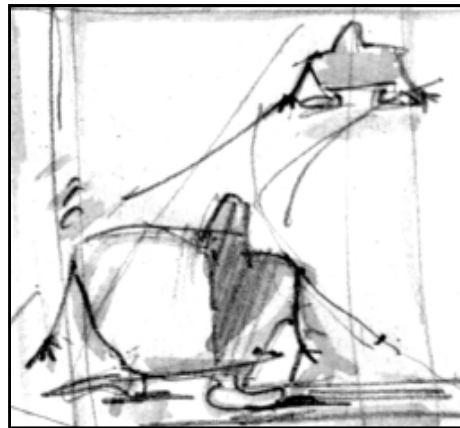
Dalo by se také mluvit o užším a širším publiku. Tím užším jsou kamarádi mimo soubor a také rodiče a další příbuzní dětí ze souboru. Před kamarády se chtějí děti ukázat, že hrají divadlo (častokrát se mylně domnívají, že dobře). Své rodiče děti z mého souboru zvou děti zpravidla až na derniéry.

Několikrát jsem se setkal nebo jsem přímo pracoval s dětmi na představení, ve kterém děti karikují své rodiče, a proto také nechtějí, aby to rodiče věděli - popírají nebo tají své autorství. Paradoxem pak je to, že když rodiče vidí představení, jsou do něj vtaženi a karikatury berou jako úžasný fór a nápad, ve kterém se nacházejí. Není to náhodou o katarzi?

Širší publikum je pak tvořeno diváky věku 4 až 99 let (mladším by se měl zatím omezit vstup a starší snad už do divadla nechodí) z řad širší veřejnosti, kteří se dají nalákat a přijdou se podívat. Potom je naší snahou, aby byla tato masa alespoň v 50 procentech do představení vtažena resp. cítila se jím oslovena. Menší podíl by byl již jistou urážkou publika a větší často nenaplněným nadějným očekáváním.

Odpověď na otázku proč hrát divadlo s dětmi pro mě úzce souvisí s otázkou pro koho toto divadlo hrát.

Tomáš Doležal

Hany Frankové a semináře B Modeluju – pluju – letím – vyzaruju

“Divadlo je školou pláče a smíchu, svobodnou tribunou, jež lidem ozřejmuje morálku zastaralou nebo falešnou a jež jim na živých příkladech osvětluje odvěké normy srdce a citu člověka.

Lid, který nenapomáhá rozvoji svého divadla, je na umření, není-li již nebožtík; rovněž tak divadlo, jež nepodchycuje pulsaci společnosti, pulsaci dějin, drama svého lidu a čistou barvu jeho krajiny a jeho ducha smíchem či slzami, nemá právo nazývat se divadlem, nýbrž jen sálem, v němž se hraje, nebo místem, na němž se provozuje ta strašná věc, které se říká maření času.

F. G. Lorca

přibližuje jeho osud, uvádí ho do dobových souvislostí, mluví o jeho tématech. “Pro Loru je žena středobodem světa, ale má na čele napsáno jen jedno slovo: žalost.” “U něj jsou postavy nuceny okolnostmi se spojit, ale ty vznikající spojnice nemohou trvale existovat, nedovoluje to společenský řád.”

Druhá část Lorcova času je organizační. “Máte všichni ty správné dialogy? Vytáhli jste si včera něco o postavách? Dobře.”

2. Čas Čechovův

(myslím tím Michaila Čechova, divadelního pedagoga)

“Pojďme na plac. Ti, kdo se dívají, jdou sem. A vy si k divákům stoupněte zády, abyste se mohli soustředit. Mám ještě mluvit? Tak dobře. Váha na přední části chodidla, plácnout, pořádně, nebojte se, kord zapíchnout, zpevnit zadek, kontrola tahu lýtek, záda, váš štít, brada, labutí krk, kontrola a do prostoru.... Tak a teď zkuste co nejvíce otevřít tělo, tak, abyste mohli cokoli udělat. Výborně. Musí se to narodit, jako všechno v divadle, pak se může teprve něco díť. Vraťte se, nevěřím nohám. Dech

Pondělní dopoledne v malém sále Městského úřadu mařením času nebylo. Pracovat se začalo hned, končilo se o chvíli později, přestávky byly individuální (většinou se pracovalo ve skupinách). Hana Franková se pohybovala po místnosti tak lehce a samozřejmě, že se až tajil dech. Seminaristé poctivě pracovali. Pokyny lektorky působily náhodně, jako by na místě Hanu napadalo co bude dál, struktura dopoledne byla však předem pečlivě připravena. Pokusím se ji popsat.

1. Čas Lorcův

Všichni sedí u stolu, Hana vypráví, čte úryvky, posílá obrázky. Vysvětluje, proč sáhla po Lorcovi,

prozrazuje, ale nohy taky. Pojdte znova a nebát se. všichni jste krásní. Výborně...”

Tak nějak takhle Hanka provází cvičeními. Je radost sledovat seminaristy i ji, jak se mezi nimi vznášejí, tu ťukne, tam šeptne, jinde použije gesto na dálku, stihne všechny sledovat – ty “na place” a ty v “hledišti”. Říká, že pro herce je hledišť velká škola. Má pravdu.

Pak se skupiny vymění, ale ta druhá zkouší jiné cvičení, které už nesleduje naladění těla a soustředění, ale nakračuje dál, k divadelní situaci. Naštěstí jeden chybí do dvojice, můžu si to zkusit. Ráda.

3. Čas Krvavé svatby

Zpátky u stolu. Koluje několik spřízněných obrázků, které mají atmosféru Lorcovy Krvavé svatby. Provedou se nutné škrt. Na řadu přicházejí dialogy ze hry. “Tak pojďme. Matka a sousedka. Kdo je má? Výborně. Ti, kteří nejsou na řadě, se můžou dívat, dokončovat si charakterizaci nebo si to ve dvojicích dostávat do hlavy.”

Seminaristé se rozprchlí, u stolu zůstává pět lidí. “Tak pojďme, co jste vy našli o postavách?” „Tak a teď do toho pojďme vstoupit, budu vás zastavovat.” „Hm. Podívejte se na ta ale, třikrát se to opakuje. Proč? Jaký je charakter té situace?” „Čas to chce. Dejte si čas.” „A teď žena a Leonardo”.

Zatímco dvojice pracovala na jednom konkrétním dialogu ze hry, ostatní Hančin hlas přitáhli ke stolu zpátky. Během deseti minut se všichni “uprchlíci” vrátili ke stolu a sledovali, poslouchali. Dvojice, která s Hankou prošla svým dialogem pak zpravidla odcházela dál bádát někam do ústraní nebo zůstala a sledovala další dialog.

„Počkej, on Leonardo není necitelný. Jen je tam jak v pasti. Neví, co má dělat.” „Cítíte to? Teď se dostáváme k podtextu. To první přestaň znamenat já nevím, nech mě být znamená já nemůžu.”

4. Čas improvizací

V poslední půlhodině se pracovalo ve dvou skupinách. První zadávala téma pro improvizaci skupiny druhé a naopak, Hana mantinely. “Budu přísnější. To co je v hrudníku musí být i v očích. Chce to větší koncentraci. Slovo by mělo přijít později, nejdřív se něco stane.” Jedna skupina improvizovala na téma diskusí o představení, druhá jela v metru, které zastavilo mezi zastávkami. Pevný byl začátek a konec improvizace. O to “mezi” šlo.

A konec? “Děkuji vám za dnešní trpělivou práci a přeji dobrou chuť. Co večer? V kolik a kde mám stát? Dobře. V osm před Národním domem. Texty s sebou, děkuju.

za možnost pobývat děkuje Iva

P.S. “Nad vším, co tu ode mne padne, je slovo MOŽNÁ.”

Hana Franková

Pondělní diskusní klub Evy Machkové byl trochu líný. Možná to bylo tím, že se oteplilo, možná tím, že někteří diskutéři se přelili do klubu V. Zajíce a možná to bylo úplně něčím jiným. Paní E. Machková musela vynaložit značné úsilí a pokládat otázky, aby se debata vůbec rozproudila. Většina účastníků poslouchala a mluvili jen někteří, hlavně nové posily.

Meditace

Otázky E. Machkové zněly: Proč se to jmenuje Meditace? Kdo nám to sděluje? Jsou to roboti nebo ne?

Odpovědi na tyto otázky lehce bloudily a přeskakovaly. Objevily se tyto názory: Meditací je myšleno přemýšlení nad tím, jaké by to bylo, kdyby se lidé chovali jako roboti. Tématem představení asi bylo odlidštění. Roboti to asi nebyli, protože vypadávali ze strojovosti. Určitě to jsou lidi, mazali si máslo na chleba. Znakem odlidštění bylo možná nasazování brýlí. Ty brýle si nasazovali spíš, když se chtěli distancovat od okolního světa. Učitelka byla úplně jiná, vnášela tam jiný prvek, to, že je Romka, hodně hrálo. Ta zmechanizovanost vedla k masovosti, byli pak snadno manipulovatelní. Možná to bylo o tom, jaká je škola. nebo o tom, jaká je učitelka, takové jsou děti. Bylo to nerozhodnuté. Jediným skutečným strojem byla nemocná učitelka. Znamenal trojúhelník příslušnost ke skupině? Shruto: jsme zmatení.

Dárečci

Paní E. Machková využila Renatiny přítomnosti a požádala ji, aby k představení něco řekla. Dověděli jsme se, že představení vzniklo cíleně pro zlivské vrstevníky dětí z Hrudla, je vytvořeno na náměty dětí. Na sbírání námětů se podíleli všichni společně, pak se vybíraly ty nejlepší. Pak se vyjádřili někteří seminariisté: Připomínalo mi to příběhy z Bakalářů, na to ale nepotřebuju chodit do divadla. Některé střípky byly pěkné. Místy byly výjevy realistické, místy ne. Realistický byl třeba ten, ve kterém hrál Mirek. Děti hrály s chutí, bavilo je to. Je pořadí scének záměrné? Jestliže ano, nedává to nic dohromady. Vybočuje třetí scénka, nejslabší je asi poslední, ta nic nového nepřináší. Kromě ZOO nejsou vybudované pointy. Minou a scéna dál pokračuje – proč? Není třeba, aby vše bylo tak doslovně, na divadlo je to příliš ze života, příliš popisné. V Bechyni to bylo víc o tom “my z Hrudla, a náš Mirek” a tady ne, působilo to tu nedůsledně. Přitom v tom mohl být klíč. Je vhodné, aby dospělý člověk vystupoval s dětmi? (to byl dotaz z dětské redakce) Jestliže to do představení patří, tak ano. Např. v tomto případě by to ani jinak nešlo. Nejen kvůli čurání do umyvadla, ale i kvůli pointě. Celkově – jak kdy.

Skupinka

Opět začínala paní Machková. “Podle potlesku byl ohlas značný. Co si o tom myslíte?” Nevím, jak to brát, je to o jejich světě nebo o světě celkově? Technické nedokonalosti ve vybavení (mluva) byly vyrovnány použitými prostředky. Bylo dobře, že textu bylo málo a bylo to postaveno na pohybu a hudbě. Řada věcí asociuje pasták, ale hodně je toho i v nás. Velkou roli hraje i naše sociální soucítění, ty poslední věty, říkané za čistými papíry, věříme jim, kdyby to říkal Lukavský, znělo by to blbě. Stavba obrazů, jejich souvislost, není jasná. Nevíme vždy, odkud a kam jdou. Některé nejsou na vysoké umělecké úrovni. Je to asi koláž jednotlivých obrazů. Ale i koláž má svůj řád. Papírová holka byla málo zmuchlaná. Ona není z pokřiveného světa? Všechno bylo černobílé, jen drogy barevné. Zanechalo to v nich něco? Přemýšlejí ti kluci o tom, co hrají? To nemůžeme posoudit. Určitě si odnesli technické dovednosti. Pak je to pro ně šance uspět. Kultivuje je to. Je dobře, že to takhle dělají. Klobouk dolů. Co kolem vzniku představení prožili a co si z toho odnesou, je přece jejich věc. Na rozdíl od Meditace víme, o čem to bylo.

zaznamenala Iva

Vladimíra Zajíce

Pondělí, 17.00 hodin, budova ZUŠ, třetí diskusní klub.

“Ta dnešní tři představení byla výrazně odlišná. Mohlo by nám to pomoci i v hledání odpovědi na otázku, kterými cestami se může dětské divadlo ubírat.”

T i c h o.

“Tak začneme Meditací.”

T i c h o.

“Proč se to jmenovalo Meditace? Už název přece nese sdělení.”

“...aby divák meditoval !?!?”

O prvním představení - **Meditace č. I.** (Naruby, ZŠ Luby) - se příliš dlouho nemluvilo. Co znamenaly symboly na obličejích? (značka výrobku, příslušnost ke skupině, k davu, znak

androida...) Proč lze název představení vyložit několika způsoby? (jejich způsob meditace; nevědí, co je meditace; ironie) Nad čím máme případně meditovat my? Jak je nám to sděleno? Co znamenaly brýle? (nebylo to čitelné, protože

se s nimi nepracovalo čistě, stejně jako se zmechanizovanou řečí). Byla důležitější slova, nebo pohyb? I beze slov by ve mně zůstal stejný pocit. Ale ani ten pohyb nebyl zvládnutý, každý mačkal pastu jinak, byli povolení – tím ztrácela na síle i tato stránka „představení, na které to oni založili. Byl to tedy divadelní tvar? Předváděli nám jen své postoje, nesdělovali cestu k nim, byla to agitka. V rovině plakátu zůstalo i zobrazení konfliktu, navíc nevýrazné oproti dlouhé expozici. Také nebylo jasné, proč se najednou přestali chovat strojově. Nepodařilo se udržet, co bylo v úvodu nastoleno - měli délkou představení přizpůsobit svým schopnostem. V průběhu debaty Vladimír Zajíc připomněl žánr cyberpunkové sci-fi

Když skládanka, tak skládanka. **Dárečci** (Hudradlo Zliv). Mirek Slavík má zkrátka smůlu, že je Mirek Slavík. Kdyby nám toto předvedl jiný soubor na této přehlídce, byli bychom spokojeni. Takže skládáme: televizní inscenace – Bakaláři – kuchyňský jazyk – bylo to divadlo? – může to oslovit i chlapec – karikatury mužských (kromě anděla a Mirkova otce) – spíše ukazování než sdělování – proč byli zutí a Mirek ne? A ti v tramvaji? – problém s kompozicí – proč ten poslední příběh? – jaký to byl žánr, styl? A skládáme dál: dobrá ukázka toho, jak se s dětmi pracuje – já jsem byl spokojený – děti kvetou – sondy do života vrstevníků – pohled očima dětí

na děti – přirozenost – vybavenost – osobní zkušenost (role rodičů?!?) – pokus jít nevyšlapanou cestou – pokus o prolnutí způsobu práce s jejím výsledkem (pro teoretiky: proces se prolíná s produktem). A shrnutí? Nebylo – není.

Skupinka (Prasetaun)

Čekání

Nečekám na nikoho
A přec se dívám stále na dveře
Přijdete-li k nim
Prosím nevstupujte
Ani s dechem ztajeným
Nečekám na nikoho
Na sebe jenom čekám já
(F. Halas)

S omluvou Blanka

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Modrý lektorský salónek včera žil téměř dvě hodiny diskusí o představeních, která spojovala hledání cesty k výpovědi o velkých tématech (vztah dětí a rodičů, manipulace, odlidštění společnosti ap.).

Nejvíce komplikací rozkrývaly lektorské reflexe u představení **Meditace č. 1** souboru Naruby z Lubů. Vstupním problémem je již zavádějící název, který sice ctí předlohu, ale s viděným představením málo souzní. Také nevyjasněné používání scénických prostředků (brýle, masky, přívodní šňůry) ztěžovalo možnost porozumění přinesenému sdělení. Je těžké se orientovat v tématu, když divák musí řešit neustálé proměny znaků. Není jasné, co přináší nasazení brýlí, proč lidé jí lidé šroubky a roboti v lidsky emotivním jednání třeba prodávají noviny. Dlouhá, ale divadelně málo ucelená expozice nevymezuje hranice světa, ve kterém se ocitáme. I když je zřetelné, že klíč k celému představení je ve scéně s živou učitelkou, je tato

možnost nevyužita. Exponování ústředního konfliktu: přirozenost versus zmechanizovaný a odlidštěný svět se smršlo na pouhých několik vteřin. V představení bylo jasné, že nese nějaký svůj názor, v diskusi to vedoucí potvrdila. Problém však bylo, že divadelně toto sdělení nebylo zpřesněno, ale spíš ještě více rozmlženo. Co však bylo na lubském souboru oceněno, byl pokus o výtvarnou a hlavně pohybovou stylizaci. Tato stylizace by mohla být cestou, kudy se ubírat dál.

Také druhé představení, **Dárečci** zlivského Hudradla, vyvolávalo u lektorů řadu otázek, jež se však točily především kolem uchopení tématu. Nepodařilo se sladit téma se zvolenou stylizací. Nabídnutá forma, která je určená především pro vrstevníky, je hodně přímá a zbavuje představení kouzel a tajemství. Ve většině ze čtyř drobných příběhů, z nichž je představení složeno, je téma vztahu rodičů a dětí přineseno pouze jako konstatování. Drobné každodenní konflikty jsou představeny v karikaturách, někde zdařilejších, jinde se skoro blíží televiznímu sitcomu. Problémový se ukázal kabaretem inspirovaný

rámec, jímž byly do jednoho celku propojeny čtyři samostatné příběhy. Výhrady se snesly k hudební stránce, použité písničky podle lektorů svou melodií a rytmem navozovaly jinou atmosféru, jiná očekávání, než nesly situace. Slova písní často popisně dovysvětlovala již proběhlé. Naopak vysoce hodnocený byl příběh Anděl, promyšleně fázovaný. Je v něm také prostor pro humor, ale zůstává i hořkost z bídy vztahů v představené rodině.

Přes uvedené výhrady ale také zaznělo, že v Dárečcích jsme jako diváci mohli zažít velmi dobré výkony všech hudradlákých herců (tedy hlavně slečen hereček). Byly schopny jednat ve vybudovaných situacích, které měly rytmus i pointu. Slečny z Hudradla dokázaly vytvořit a udržet v kontrastních akcích své postavy.

Skupinka hochů z Jihlavy (soubor Prasetau) skládila u lektorského sboru hodně chvály. Oceněna byla přesnost, neotřelost, ale hlavně funkčnost výtvarné (práce se světlem, maximální vytěžení možností starých novin, kostýmy) i hudební (hudba nejen podbarvuje, ale také podporuje nebo ironizuje) složky představení. Adekvátnost

prostředků posilovala i pevně vybudovaná stavba jak jednotlivých scén, tak celku jako takového (otazníky visely jen nad dvěma konci). Velmi pozitivně byla kvitována ohleduplná práce s možnostmi protagonistů.

Výtah zpracoval Roman

Vlado Sadílkem

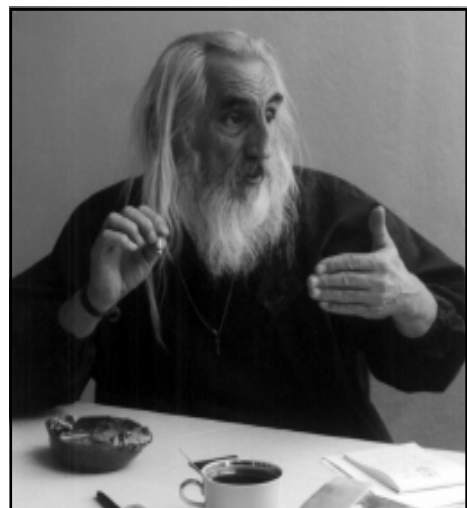
Také v hledišti či v ulicích je díky své vizáži těžko přehlédnutelný. Filmoví fanoušci mezi námi jistě zpozorněli, když zahlédli jeho tvář. Kde jen to bylo? Ano, Nejasná zpráva o konci světa, režie Juraj Jakubisko. Slovenský výtvarník, režisér a herec Vlado Sadílek dává letošnímu lektorskému sboru Dětské scény mezinárodní punc. Vlado do Čech zajíždí poměrně často, bývá pravidelným hostem ostravských Setkání, lektoroval i na Šrámkově Písku.

V lektorském sboru Dětské scény jsi poprvé, proto by bylo jistě zajímavé, kdyby ses trochu představil.

Jsem pěkný, zdravý, mladý, majitel dvou dětí. Toho času porotcem, ale většinou spíš provokatérem.

A jaké jsi byl dítě ty?

Myslím, že je zajímavé v životě každého mladého člověka, jak se vypořádá s tím, co z něho chtějí mít rodiče, se všemi těmi inženýry, lékaři, soudci, faráři. To poslední v mém mládí moc nepřípadalo v úvahu, i když i tím směrem nějaké náznaky byly. Já jsem z pekařské rodiny, měli jsme dříve sedm parostrojních pekáren, než nám je vzali. Často se

stává, že do těch patnácti si člověk nechává rodičovské představy líbit, rodiče si tě tvarují, ale pak v člověku začne kvést jiná, taková antipředstava, čím by chtěl v životě být. Ani já jsem se nevměstnal do představy správného člena naší rodiny, cítil jsem, že mám „jinou dušu“. Vystudoval jsem dřevařskou uměleckou průmyslovku ve Spišské Nové Vsi. To moje anti se projevilo už tam ve čtvrtém ročníku, když jsem vyhlásil, že jako velký budu mít vždy dlouhé vlasy (to se tehdy nesmělo, opravdu), že budu mít vždy kalhoty, jaké chci (tehdy nám zakazovali trubky), a budu si kupovat čokoládu Rumba (tu mi doma nechtěli kupovat). Později, v kristových letech, jsem si přidal, že nebudu pít lihoviny. Tato předsevzetí dodnes dodržuji, později jsem ještě opustil svých dvacet káv denně a stal jsem se „čajníkem“.

Byl jsem tehdy velmi romantický, jak kluci bývají. Když mne opustila láska, chtěl jsem spáchat sebevraždu, chodil jsem po městě, říkal si svoje básně na náměstích, začal jsem hrát na bicí, kolem se valily písně Beatles. Byla šedesátá léta, tak jsem to zkoušel s poezií a muzikou. To byla moje cesta k umění. A taky filmy, Fellini, Forman, Kurosawa, knížky, co tenkrát přicházely.

A jak se k tobě přicházelo divadlo?

Můj divadelní zrod, to je Brno a tříletý pobyt v dílně pana Petra Scherhaufera. Dodnes, mám-li si na to vzpomenout, napadá mě zvolání, ejhle člověče. Ano to byl člověk, který mě odeslal na závěr toho všeho na stáž do Moskvy. Díky Petrovi Scherhaufrovi jsem získal punc slovenského avantgardisty, ale nevím. Je pravda, že když jsme udělali v sedmdesátých letech spolu s Dušanem Krnáčem Antigonu, tak ji nikde nepřijali. Bylo to takové happeningové představení v plenéru, asi pro pět tisíc lidí. Teď o tom po dvaceti letech chce někdo dokonce v Německu psát. Dodnes je moje ideová studna právě Divadlo na Provázku, Bratři Karamazovi nebo třeba Sviť, sviť má hvězdo, a hlavně představení „divadla v pohybu“. Myslím si stále, že divadlo patří na volná prostranství. Má cesta pak byla poněkud prozaičtější, začal jsem pracovat v loutkových divadlech, divadlech pro děti a mládež. Nyní je to bratislavské divadlo Ludus, kde jsem dělal nějaká představení na textech Daniela Heviera. Dělal jsem také třeba pro košické divadlo (Holič s chvostem) nebo v Žilíně (Hvězda). Teď dělám nějaké projekty s Petrem Jankú.

A co tvůj vztah k dětskému divadlu, k divadlu hranému dětmi?

Viš, úplně nejdřív chci říci, že pro mne dětství není dehonestující. Že pro mne děti nejsou něco

míň nebo hůř. Děti mají přirozenou potřebu hrát, hra je jejich nejzákladnější vlastnost. To ví každý, kdo je má doma. Moje děti Edita a Juraj si třeba hrají na „mamičku a ocka“. Mamička jde nakoupit a přijde domů. Tuhle scénu ona vyřeší tím, že se otočí a hned zpět a poví: „Už jsem tady.“ Děti v sobě mají zkratku a vůbec nad ní nepotřebují uvažovat. Tuhle čistotu a prostotu umí děti i slovně vypovědět. Někdy si myslím, že by bylo dobré s dětmi nedělat na sebekvalitnějších textech, ale umožnit jim autentickou výpověď. Možná proto po nich my dospělí chceme tvar, abychom se nemuseli obávat, co se takhle přímo dozvíme. Dítě nepotřebuje nějaký tvar, ono potřebuje vypovídat. Je pak na vedoucím, na jeho umění pedagogickém i divadelním, jak citlivě tu výpověď usměrni k tvaru. Ale ten tvar potřebujeme hlavně mi dospělí. To my potřebujeme, aby to mělo nějaký začátek, konec, vyvrcholení, aby to mohlo mít i nějakou pocitovou odezvu, ale to jsou naše dospělé požadavky.

A jak je to s dětským divadlem na Slovensku?

Ten systém je stejný, stejně jako jsou stejné problémy a otázky. Také u nás jsou okresní a krajské přehlídky a také existuje národní přehlídka „Zlatá priastka“ (Zlaté vřeteno). Jedna odlišnost však u nás je, na našich přehlídkách se uděluje první místo, určuje se ten nejlepší. Je to i proto, že v Bratislavě na Scénické zatě se vždy sejdou nejlepší představení ze všech divadelních oborů, dospělí, venkovské soubory, loutkáři, alternativa a všichni ostatní. Ti spolu mohou usilovat o cenu Tvůrčí čin roku, což obnáší 20.000 slovenských korun od ministerstva kultury. Loni ji například získalo Lano, dětský soubor z Bratislavy. Tenhle systém má své zastánce, kteří říkají, že je dobré pojmenovat neúspěšnějšího, aby mohlo existovat i určité směřování a byl zachycen a podpořen vývoj. Odpůrci naopak vidí févnivost a také snahu vyrábět představení podle toho, kdo je v okresní nebo krajské porotě.

Co pro tebe ještě po těch letech divadlo znamená?

Mám to štěstí, že dělám, co mám rád. Dnes už vím, že divadlo mě nezklame. Divadlo sa k nám stále vracia v silnom zrkadlení nášho života. Divadlo ti stále dává něco života, nemůžeš ho definitivně uchopit, musíš ho stále studovat. Nelze v něm zaspat v nějaké etapě, když usneš na vavřínech, ono tě obejde. Když ho stále studuješ, tak tě nezklame.

Ptal se a ze slovenštiny přeložil Roman

Textová předloha

Prcek Tom a dlouhán Tom a jiné velice americké pohádky

Carmen, Praha 1993

Alice a skřet Tobiášek

"Alice, Alice, tvrdohlavá palice!"

TAKHLE NA NI DĚTI pokřikovaly. Na Alici, jedinou dceru starých rodičů. Ve škole se moc neučila, s dětmi se hašteřila, doma nepomáhala. Nejradši ze všeho si kousala nehty!

"Už jsi velké děvče, musíš se naučit vařit," říkala jí matka, ale Alice nabírala vodu do cedníku místo do naběračky, a když loupala brambory, dala vařit slupky a zbytek vyhodila.

"Brzy přijde zima," říkala matka, "pojd', naučím tě, jak se pletou rukavice."

Ale Alice se drbala jehlicí ve vlasech a klubičko vlny házela kočce.

A pak si kousala nehty.

Jednou už to otec nevydržel. Vzal rákosku a ta dceruše domluvila po svém.

Alice, tvrdohlavá palice, nato utekla z domova a z městečka. Zabloudila v lesích, a když se chtěla vrátit zpátky, nenašla cestu.

K večeru narazila na malou lesní chaloupku. Ta chaloupka byla do cela mrňavá a bydlel v ní starý skřet Tobiášek.

Když děvče zlehounka otevřelo vrátka, vyskočil Tobiášek od kamen, kde si při plamínku ohříval nožičky.

"Jemináčku, to je Alice!" volal a radostně poskakoval.

"Vy mě znáte" divilo se děvče.

"Jémine, jak bych tě neznal!" křičel Tobiášek. "Já tady na tebe už sto let čekám. Musíš mě povozit!"

A než se Alice stačila podívat, jak chce ten mrňous povozit, skočil jí na záda.

Tobiášek byl skřet s dlouhými nehty. A ty nehty teď zaťal děvčeti do krku a držel se a nepustil.

"Jémine, to je něco!" radoval se. "Teď se tě budu držet a už tě nepustím! Všechno budeme dělat spolu, ale já přitom nebudu dělat nic!"

"To bolí! Já chci domů!" prosila Alice, ale skřet s dlouhými nehty se chichotal.

"Jemináčku, tady jsi přece doma! A teď si uvaříme čaj a upečeme makové koláčky!"

Alice musela poslechnout, protože kdyby zavrtěla hlavou, Tobiáškovy nehty by se jí zasekly do krku ještě víc.

Uvařila čaj (to se jí docela povedlo) a začala mísit těsto. Tobiášek jí přitom pořád seděl na zádech a pokřikoval, co a jak má udělat. Trvalo to do půlnoci a Alice byla tak unavená, že usnula i se skřetem na zádech.

A ráno začalo všechno znovu. Zastlat postel, vybrat popel, zamést podlahu, uvařit snídani a chystat se na oběd. A to všechno s Tobiáškem na zádech. Alice pracovala a Tobiášek jí poroučel a radil.

Za pár dnů došlo dříví a skřet povídá: "Jémine, holka, došlo nám dříví! Musíme do lesa nasbírat klestí."

Tak děvče se skřetem na zádech sbíralo v lese suché klestí. A tady ji napadlo, jak by se mohla Tobiáška zbavit.

Rozběhla se do nízké smrčiny a skřet tam uvízl ve větvích. Musel se pustit, a než se z větví vymotal, byla Alice pryč.

Utíkala lesem, proběhla mlázím a na rozcestí se schovala do dutiny starého vykotlaného dubu.

Tobiášek se rozhlížel, ale jak byl mrňavý, neviděl nic než nízké keře. Jenže Tobiášek byl skřet s dlouhými nehty a ještě k tomu uměl kouzla. A tak zadrmolil:

"Ustříhnu si nehet,
černý jako dehet,
nes sluníčko zajde,

ten nehet tě najde!"

Nato vytáhl z kapsy nůžtičky a ustříhl si nehet na ukazováčku levé ruky. Nehet padl do trávy a hned ukázal, kam Alice běžela. Opravdu, ten nehet se plazil lesem, prodíral mlázím a na rozcestí u vykotlaného dubu zůstal stát.

Tobiášek za ním cupital lesem, prodíral se mlázím a před starým dubem se taky zastavil.

"Jemináčku, tady jsi!" křičel radostně a kostnatou ručičkou vytáhl Alici na světlo.

Pak jí skočil na záda.

"Honem domů, už mám hlad!" volal a Alice musela poslechnout. V domečku šlo zase všechno jako dřív. Děvče zatápělo v kamnech, uklízelo a vařilo a Tobiášek jí přitom seděl na zádech.

Jednou jí starý skřet poručil, aby ohřála vodu a vyprala mu v neckách všechno špinavé prádlo.

"Jémine!" křičel. "Sto let mi nikdo nevypral. To bude kopec prádla!" Alice nalila do necek vařící vodu a v tu chvíli dostala nápad. Natočila se k neckám zády a Tobiáška do té vařící vody namočila. Skřet vypískl bolestí a pustil se. Chtěl vyskočit, ale uklouzla mu nožka. Tobiášek žuchnul do necek! A začal se topit. Alice vyběhla z domečku na dvorek, ze dvorku na půdu a z půdy do sklepa. Tady se schovala do prázdného sudu.

Tobiášek se zatím vydrápál z necek. Byl celý zmáčený a opařený, ale měl dlouhé nehty a uměl kouzla. A tak zadrmolil:

"Ustříhnu si nehet,

černý jako dehet,

nes sluníčko zajde,

můj nehet tě najde!"

Nato vytáhl z kapsy nůžtičky a ustříhl si nehet na ukazováčku pravé ruky. Nehet padl na podlahu a hned ukázal, kam Alice běžela.

Vážně, ten nehet vyběhl ze světnice na dvorek, ze dvorku na půdu a z půdy do sklepa. Před prázdným sudem zůstal stát. Tobiášek cupital za nehtem taky na dvorek, ze dvorka na půdu a z půdy do sklepa. Zastavil se před sudem a vesele poskakoval.

"Jemináčku, tady jsi!" křičel a kostnatou ručičkou Alici vytáhl. A hned jí skočil na záda.

"Dej se, holka, do praní, nebo ti voda vystyde!" poroučel a nožičkami a ručičkami škrábal.

I když byl Tobiášek jenom skřet, za sto let zašpinil pořádný kopec prádla, to mi věřte!

Tak přešlo léto i podzim a chystala se zima. Alice vzpomínala na otce a na matku a bylo jí smutno čím dál víc. Člověk si prý zvykne na všechno, ale zvykejte si na skřeta, který vám sedí od rána do večera na zádech a v noci vám na zádech spí!

Pak přišla zima a Alice si vzpomněla, jak ji maminka chtěla naučit plést rukavice.

Našla u Tobiáška jehlice a klubko vlny. Dál nosila skřeta na zádech, ale sotva měla volnou chvíli, pletla, i když to mockrát spletla.

"Jemináčku, co to pleteš" pokřikoval Tobiášek.

"Pletu ti překvapení," odpovídala Alice a pletla dál. Upletla mrňavé rukavičky, Tobiáškovy přesné na míru. Počkala, až jí skřet na zádech usnul, a pak vymazala vnitřek těch rukaviček lepenem.

"Hotovo!"

"Jemináčku, co je hotovo" probudil se Tobiášek.

"Překvapení a dárek na zimu," řekla Alice.

"Jemináčku, to jsou pěkné rukavičky!" radoval se Tobiášek.

"Ukaž, ať si je vyzkouším!"

A hned jí skočil ze zad na stůl a nastavil ručičky. Alice mu rychle rukavičky navlékla.

"A teď si mě hledej!" vykřikla a vyběhla z domku.

Tobiášek zlostně zadupal. Honem si chtěl ty rukavičky sundat a ustříhnout svůj kouzelný nehet, ale nešlo to. Nešlo to honem a nešlo to ani pomalu. Ono to totiž nešlo vůbec. Byly dobře přilepené, jen co je pravda.

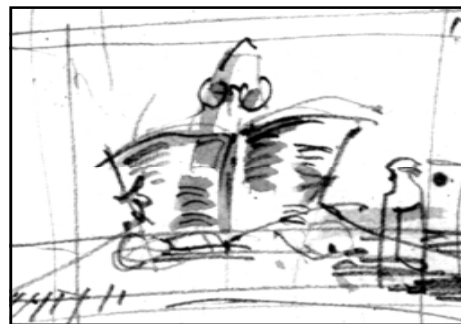
Alice utíkala rovnou domů a tentokrát cestu našla. Představte si, že ji rodiče skoro nepoznali. Tak ji ta služba u skřeta změnila! Do školy se těšila, každou domácí práci uměla a nehty, ty už si vůbec nekousala. Kdepak!

POHÁDKA PRO DRAHÉ SNY!

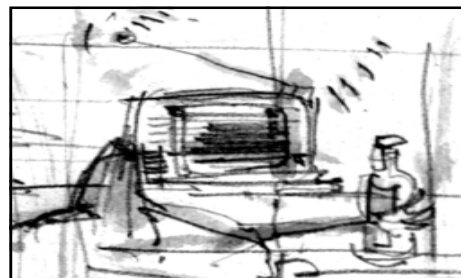
Zálesák

Byla neděle, bylo léto, bylo krásné, slunce hřálo a pižďuch se rozhodl, že navštíví les. Vzal si tašku, dal si do ní dva buřty, kelímek hořčice, krajíc chleba, láhev piva, noviny na čtení, rádio na hraní, deku na ležení, krém na opalování, tašku naložil do auta a vyjel z města. Jakmile za městem uviděl les, odbočil na lesní cestu, zajel do lesa, zastavil auto na mýtině, vyndal z něho svou tašku, z tašky vyndal krém na opalování a tím se

namazal, pak vyndal deku a lehl si na ni, pak vyndal buřty, hořčici a chleba a všechno to snědl, pak vyndal pivo a tím to jídlo zapil, pak vyndal rádio a pustil si hudbu, pak vyndal noviny a začal si číst a pak usnul. Když se probudil, zahodil noviny do trávy, láhev hodil po zajíci, který se na něho z lesa díval, kelímek od hořčice položil na nedaleký pařez, rádio a deku složil do tašky, tašku dal do auta, vycouval z mýtiny, dojel po lesní cestě k silnici a po silnici se vrátil domů právě k večeri. Najedl se, pustil si televizi a usnul ve fotelu s hřejivě lahodným pocitem pižďucha – zálesáka.

STARÉ, ALE DOKRÉ

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohlazení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

Rudolf Steiner

(filosof a pedagog, zakladatel waldorfské pedagogiky)

Filosofie svobody

Jednání pociťujeme jako svobodné, pokud jeho důvod vzniká z ideové části mé individuální bytosti; každá jiná část jednání, lhostejno, dochází-li k ní na základě přírodní nutnosti či na základě nátlaku mravní normy, je pociťována jako **nesvobodná**.

Člověk je svobodný, jen pokud je v každém okamžiku života s to, aby následoval sám sebe. Mravní čin je pouze tehdy **mým** činem, lze-li ho v tomto pojetí nazvat svobodným. Zde je zatím řeč o tom, za jakých předpokladů pociťujeme chtěné jednání jako svobodné (...)

Jednání plynoucí ze svobody nevylučuje mravní zákony, nýbrž je zahrnuje; projevuje se to nejen jako vyšší vůči jednání, které je diktováno pouze těmito zákony. Proč pak by mělo mé jednání sloužit méně obecnému blahu, vykonal-li jsem je z lásky, než kdybych je konal pouze z toho důvodu, že pociťuji jako povinnost sloužit obecnému blahu? Pouhý pojem povinnosti vylučuje **svobodu**, protože neuznává nic individuálního, nýbrž požaduje, aby se všechno individuální podrobilo všeobecné normě. Svoboda jednání je myslitelná pouze ze stanoviska etického individualismu.

Jak je však možný společný život lidí, bude-li se každý pouze snažit, aby uplatňoval svoji individualitu? Tím je charakterizována námitka špatně pochopeného moralismu. Tento moralismus se domnívá, že společnost lidí je možná jen tehdy, jsou-li všichni sjednoceni společně stanoveným mravním řádem. Jenomže tento moralismus nerozumí jednotě ideového světa. Nechápe, že ideový svět, který působí ve mně, není jiný, než ideový svět působící v mém bližním. Tato jednotka je ovšem pouze výsledkem, k němuž dospívá naše zkušenost při prožívání světa. Ale **musí** tomu tak být. Neboť kdybychom ji mohli poznat něčím jiným než pozorováním, pak by v jejím oboru neplatilo individuální prožívání, ale všeobecná norma. Individualita je možná jenom tehdy, jestliže každá individuální bytost ví o druhé pouze individuálním pozorováním.

Ohníčkovská reminiscence pro Jakuba

"Co uděláš v přeplněné tramvaji, když nastoupí stará paní?"

"To co ty, tati, budu dělat, že spím."

Schola ludus - Škola hry po deseti letech

NEJÍ TO TAK DÁVNĚ

aneb Jak jsme na tom

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo, co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

"...Nepodařilo se nám také dramatickou výchovu dost široce zpopularizovat, upozornit veřejnost a vysvětlit, že tvořivá dramatika není jen příprava ke zkouškám na konzervatoře a na DAMU, ani jen způsob jak vytvořit programy na besídky nebo oslavy, jak si myslí většina veřejnosti. (...) Možnosti uplatnění tvořivé dramatiky jsou široké. Může směřovat k divadelní činnosti, ale také se soustředit jen na interní práci, jejímž cílem a úkolem je osobnostní rozvoj zúčastněných dětí. Může být pěstována systematicky a ve větším časovém rozsahu, ale lze ji používat příležitostně. Může být metodou v jiných oborech výchovy a vyučování, na Západě se často používá v dějepise, v občanské výchově, v náboženství, v jazyce mateřském i při vyučování cizím jazykům.... (...) Může sloužit i při získávání některých dovedností profesionálních a specializovaných, jako například ve zmíněných komunikačních dovednostech, ale také v přípravě tvůrčích techniků apod. Kromě zájmové činnosti a základní či střední školy ji mohou využívat i družiny, dětské knihovny (...), domovy mládeže, nemocnice pro dlouhodobě hospitalizované, zařízení pro děti smyslově, fyzicky či mentálně handicapované (...), v sociální péči nejširším slova smyslu, v péči o přistěhovalce, o některé etnické skupiny aj."

Dramatická výchova se za těch deset let opravdu rozmáchla - když si čtu ten výčet, kde všude by se dala uplatnit, pak skoro na všechno bych znala příklad, kdy alespoň o ni byl projevem zájem (nemocnice pro děti dlouhodobě hospitalizované), nevím o těchto pokusech jen u dvou z jmenovaných skupin - u přistěhovalců, a kupodivu i u dětských knihoven, ač ty zpočátku zájem jevíly.

Není tu moc místa na zevrubnou inventuru zavádění DV do školy, tedy přímo do vyučování, a nejsou také žádné souhrnné informace o počtu toho či onoho. Stručně se dá říct, že se ve všech ohledech a formách dramatická výchova ve škole osvědčuje - pokud ji učí kvalitní učitel, a těch přibývá.

Stále ještě se ale „nepodařilo dramatickou výchovu dost široce zpopularizovat, upozornit veřejnost a vysvětlit“, co je dramatická výchova doopravdy. O něco lépe to dopadá ve sférách školských, kde je řádka pedagogů a psychologů, kteří jsou schopni porozumět jejímu vlivu na mladou generaci. I když ovšem stále ještě je na školách dost kantorů, kteří ji považují za „válení na koberci“, které nemá valnou cenu, jen ubírá

hodiny - ale ruku na srdce: jsou pedagogové, u nichž to o moc víc není, a pokud je, nedovedou to kolegům souvisle vysvětlit a zdůvodnit. Význam DV pochopila i většina pedagogických fakult, stala se běžnou součástí výuky na SPgŠ (kvalitu jednotlivých pedagogů nechme stranou). Velmi malá informovanost je pořád ještě v řadách divadelníků, jejich naprosté většiny, a to přesto, že už deset let je dramatická výchova jedním z oborů studia na obou vysokých divadelních školách i na pražské konzervatoři. Problém je v tom, že mnozí „všechno vědí líp“, nenamáhají se přeciť si, jak je to doopravdy, a raději si vymýšlejí dramatickou výchovu, jaká jim by se zamlouvala...Na to, popravdě řečeno, neznám léku.

L e g r á c k a

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž. Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odhalit.

(provádějte bez nároku na odměnu)

LI ŠTUJEME V ...

Otázka a odpověď

Kdosi se ptal,
proč žiju zde,
v hlubokém klínu
zelených hor.
Neodpovídám,
usmívám se,
v srdci mír.
Plynoucí vody,
květy broskvoní
beze stop mizí
v tajemné dálky.
Tu kolem je jiná zem
a jiné nebe,
než znají lidé
pode mnou...

... V domě Li Jang-Pchinga napsal Li Po své poslední verše, jež se zdají být paralelou jedné z jeho prvních básní, v níž bájný pták Pcheng mocnými rozmachy obrovitých křídel vzlétá nad hvězdy a jeho let nemůže nic zadržet. A ona poslední báseň...

Ke konci

Nadpozemský pták,
který kdysi úderem perutí
rozechvěl nebesa i zem,
již brzy dodýchá.
V půli oblohy
síla ho opustila.
Zato dílo, jež vytvořil,
přežije tisíc staletí.
Letěl na východ
až na okraj země
a srazil tam svá křídla
v korunách obřích stromů,
za nimiž se probouzí slunce.
Otcové synům a synové vnukům
předávat budou
jeho poselství.
Ale dnes, kdo bude plakat
nad jeho smrtí,
když Konfucius
není již mezi námi?

Li Po zemřel v domě Li Jang – Pchinga dne 10. listopadu 762.

O jeho smrti koluje bezpočet legend. Jedna z nich vypráví, že opilý seděl v ložce a uprostřed noci spatřil lunu, jež se koupala v zářících vodách. Chtěl ji uchopit do rukou, vystoupil ze čluu a utonul...

Květy poezie, Mladá fronta Praha 1999
bla

BEŠTIÁRIUM

Dnes vám představíme skutečnou raritu. Zde o potomka starého trutnovského draka, který staletými poněkud pozměnil svůj charakter.

Tento exemplář byl pojmenován zoology jako drak sněžný, lidově též zvaný lyžník. Na titulní straně našeho listu je vyobrazeno mládě tohoto druhu. Drápy, ochranný pancíř a ocas jsou odlehčeny, taktéž šupinatá kůže věky zjemněla. Na druhé straně je drak sněžný odolnější vůči povětrnostním vlivům a je mnohem houževnatější. Nadále zůstává vegetariánem, avšak jeho jídelníček je pestřejší. Mlad si pochutná na mladých smrkových a borových vyhonech, miluje luštěniny, nepohrdne ani bíle kvetoucími pokojovými a zahradními rostlinami.

Primát mezi jeho pochoutkami drží sněženka podsněžník a kopretina bílá.

V létě si stravu zpestřuje jahodami.

Je neobvykle inteligentní. Miluje rychlý pohyb. Jelikož však nemá křídla, naučil se techniku jízdy na snowboardu. Po celé zimní období ho můžete spatřit na svazích nad Trutnovem, jak vykruhuje krásné křivky na neupraveném sněhu.

V případě lavinového nebezpečí spolupracuje s Horskou službou. Zastupuje nachlazené bernardýny a poskytuje první pomoc lyžařům.

Mozumi lidské řeči, sám ji však nepoužívá, neboť jeho ústní dutina není uzpůsobena k artikulaci.

Nemá zuby ani tvrdé patro. Je přítulný, a tak často dělá společnost dětem náčelníka Horské služby.

VLASTÍVĚDNÉ ROZHLEDY

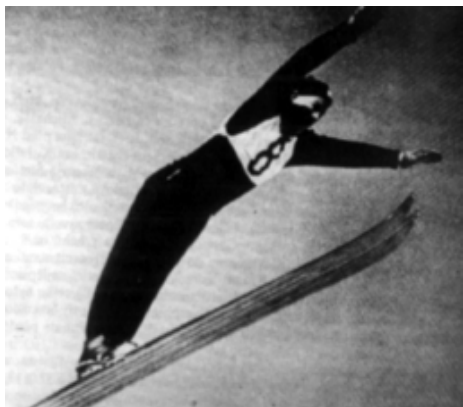
Kolébka českého lyžování

Velký rozruch způsobil v minulém století hrabě Harrach, když si z Norska do Krkonoš přivezl zvláštní podlouhlá dřevěná prkénka s úchyty na boty, na kterých se dalo pohybovat. Co pohybovat! Podobná prkénka a sněžnice zde dávno používají všichni, kteří potřebují snadněji projít hlubokým sněhem – chalupníci, myslivci, pašeráci. Ale jen tak pro kratochvíli sjížděti si z kopce na dlouhých prknech a kormidlovati jednou holí nebo jezdit bez ní! A šlechta! Jaká extravagance!

Používání lyží a sněžnic v horách (a ve

Skandinávii zvláště) je známo již od pravěku. Od druhé poloviny 19. století jsou ale lyže stále více oblíbeným zdrojem zábavy. Díky prvním tělovýchovným spolkům a klubům, které v té době vznikaly díky dr. Tyršovi a jeho spolupracovníkům, se z lyžování stává módní sport. Neopomenutelné jsou průkopnické kroky Josefa Rösslera – Ořovského, pražského závodního rychlobruslaře, jehož životním heslem bylo "pohyb, sport a dobrodružství". Ostrovský si nechal v lednu 1887 zaslat dvoje lyže přímo ze Stockholmu a Kristianie

a jako první pražský "skiják" čili "lyžec" chodil v noci trénovat se svým bratrem na Václavské náměstí a na Letnou. Zpočátku totiž naráží lyžování (jako každá živá novinka) na velké nepochopení konzervativní veřejnosti a nedůvěru c.k. úřadů a církve. Ještě té zimy zakládá Ořovský první český Lyžařský kroužek.

První lyže v Čechách byly z dobře zpracovaného těžkého dřeva, na nich bylo kožené vázání s volnou patou. Na těchto lyžích se dalo ujít až několik kilometrů, skákat až devět metrů z můstku nebo sjíždět kopce stylem telemark. (Tato technika byla vynalezena v norském Telemarkenu. Základem telemarku je pokrčení nohou téměř do dřepu, předsunutí jedné (vrchní) lyže a uvolnění spodní (zadní) lyže z paty, tím se vyjede oblouk). Jezdilo se ve speciálním lyžařském oblečení, které ovšem splňovalo všechny společenské normy – dámy dlouhé sukně, krátké kabátky, vlněné plédy. Muži sice ve zkrácených kalhotách, avšak v saku, dlouhém kabátu a v klobouku. Všechno většinou z lněných a vlněných látek v černé barvě. Každý lyžařský výjezd byl společenskou událostí, začaly se pořádát různé závody a budovat lyžařské stezky a boudy. České lyžařstvo se rozdělilo a orientovalo do dvou směrů – na Šumavu a do Krkonoš. Vůdcem Krkonošáků byl zmíněný Rössler – Ořovský. S místními navázal kontakt v roce 1895 a

udržoval s nimi krásné přátelství plné vzájemné podpory a společné práce na rozkvětu "bílého sportu" až do své smrti v roce 1933. Možná se vám při čtení těchto řádků vybavila vzpomínka na film Věry Šimkové – Plívové Krakonoš a lyžníci. Příběh vystihuje složité období po první světové válce v prostředí Krkonoš. K vidění jsou zde pašeráci, kteří právě díky lyžím snadno přecházeli přes hranice, četníci, Krakonoš i telemark.

Skol!

CO DNES A CO ZÍTRA

úterý 20. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.45
12.00 - 13.45
14.00 - 16.45

snídaně
semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)
4. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**
oběd
4. blok vystoupení souborů
Středa nám chutná - **Dramatická škola Svítavy (kino)**
Princezna na hrášku - **Divadlo Hudradlo Zliv, 1. oddíl (kino)**
Velice americká pohádka - **DdDd, ZUŠ Děčín (kino)**
Třesky - plesky - **LDO ZUŠ Krnov (kino)**
Devět balónků - **Temperka, LDO ZUŠ Třinec (kino)**
diskuse poroty s vedoucími (ND-S)
diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ),
dětský diskusní klub (Nivy)
večeře
večerní představení - dětské loutkářské soubory ZUŠ Žamberk
Jak Franta na čerchmanty vyžrál (**Mravenec, ZUŠ Žamberk**)
Na tom našem dvoře (**Křepelky, ZUŠ Žamberk**)

17.00 - 18.30

18.30 - 19.30
20.00

středa 21. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.30
12.00 - 13.45
14.00 - 16.30

16.45 - 18.30

18.30 - 19.30

snídaně
semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)
5. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**
oběd
5. blok vystoupení souborů
Ondráš nebo Juráš? - **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov (kino)**
Krysař - **Vrtule, 3. ZŠ Slaný (ND)**
diskuse poroty s vedoucími (ND-S)
diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)
dětský diskusní klub (Nivy)
večeře

Soutěž

Uffo Horn uvádí

Milá dítko, největší kostel ve městě mém rodném zasvěcen jest Narození Panny Marie. Avšak obsah schrány s odpověďmi vašimi žalostně chudičky byl, pročez jsem se rozhodl považovat za dobrou i odpověď, že je kostel zasvěcen Panně Marii. Nejsvětější trojici však přijmouti nemohu, a tudíž knihu nikdo z vás nezískává.

Dále se ráčím nechati slyšeti, že po zkušenosti s vaším nadšením pro vlastivědné soutěžení rozhodl jsem se nabídnouti vám napříště témata a otázky poněkud světlejší a rozvernější:
Co jest to kyselo a co kulajda? Jaký jest mezi nimi rozdíl? Případně, jak se dají připravit?

Na vaše milé odpovědi se stále těší Uffo Horn

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 5

cena - 3 Kč

TRUTNOV

středa - 21. června 2000

ANKETA

(Tento příspěvek do naší ankety vznikl jako součást rozhovoru otištěného ve včerejším Deníku a je překladem ze slovenštiny.)

Pro koho hrát dětské divadlo?

odpovídá dnes **Vlado Sadílek**

Komu hrát dětské divadlo? Citlivým lidem, to především. Je to proto, že člověk, který není citlivý, má potřebu se vysmívat a škodí. Takoví lidé samozřejmě škodí nejen divadlu, nejen dětskému divadlu, ti škodí čemukoli a kdykoli. Jsou to totiž takoví lidé, které nezaujmete, nepotěšíte ani kdybyste byli optimisty toho největšího kalibru. Každý, kdo přijde do divadla nebo do školního sálu dobrovolně na dětské představení, někdy dokonce zaplatí vstupné, je pro mě dobrý člověk, protože přichází ocenit práci druhých. Přichází povzbudit ty, kteří se o něco snaží, kteří hledají svou cestu.

Na druhé straně bych asi nevzal peníze od sponzora, který se mě ptá, když za ním přijdu, proč že to s těmi dětmi vůbec dělám. Takový člověk, který na svět hledí jen přes peníze, přes výkon, přes materiální zisk, ten nemá šanci být dobrým divákem dětského divadla, není k tomu takřikajíc uzpůsoben.

Myslím, že není třeba nějak dělit diváka dětského divadla. Nevidím důvod říkat, že hrajeme pro tyhle, ale ne pro tamty. Každé dobré představení, a tady na této přehlídce se to ukazuje, nese svou vnitřní výpověď. Tato výpověď, má-li být opravdovou výpovědí, nemůže být bez adresáta, to by pak nebyla výpověď. Myslím si, že divákem dětského představení může být skutečně každý. Dětské divadlo, tedy divadlo hrané dětmi, totiž potřebuje diváka jako každé divadlo. Teprve tehdy, má-li dítě, které nám chce svým představením něco sdělit, diváka, může vypovídat a může se o dosahu svého sdělení zpětně dozvědět. K žádnému sdělení nemůže dojít,

hrajete-li do prázdné černé díry nebo jen tak pro sebe.

Ale na jedno nebezpečí bych v této souvislosti chtěl upozornit. Protože se rodíme jako lidi, protože nejsme roboti, může se snadno stát, že člověk se třeba už ve třinácti cítí dospělý, dokonce na to často i vypadá, ale vnitřně to ještě tak není. Pak se mu může stát, že neunesení váhu úspěchu. Sám se pak bude považovat za hvězdu, přestane se normálně chovat, přestane se bavit se svými kamarády. O tomhle dětské divadlo být nesmí. Ony děti ještě nemusí umět rozlišit, kdy je úspěch podložen skutečnou znalostí, dovedností - uměním něco dobře a s vnitřní silou udělat, vytvořit, a kdy je to jen výsledek náhodných, módních nebo hodně povrchních věcí. A tady zas do popředí vystupuje osobnost pedagoga, jeho pedagogického a uměleckého citu a etiky. Záleží, proč chceme, aby dítě vystupovalo, jestli nám jde o nějakou výpověď, anebo je to jen snaha předvést se, snaha vydělat si nějakou tu slávu.

Ladislavy Košíkové

Umění pohybu aneb cesta k pohybovému tvaru

Seminář C jsem v Kulturním klubu Nivý nenašla. Právě se přesouval z chladného sálu na stinný plácek pod lipami nedaleko od klubu. Čerstvě posekaná tráva se sušila kousíček odtud a voněla, lehký vánek šimral na tvářích a ptáci švitořili, bylo teplo.

Ladislava Košíková vzosnou chůzí došla doprostřed zhruba kruhového prostoru a začala zadávat instrukce: "Zkusme jenom vnímat výšku, hloubku a šířku tohoto prostoru. Projdeme se, ohmatáme si prostor, zkusíme ho cítit všemi smysly. Vysíláme energii do všech stran. Cítíme prostor nad sebou, chytíme výšku až do oblak, tam někde se vypínáme. Cítíme i zemi a bereme z ní sílu, můžeme i ze stromů a z listů."

Seminaristé se volnou chůzí pohybují po prostoru vymezeném lipami. Je dobře vidět, že abecedu správného držení těla už zvládli dobře. Zaplňují poměrně rovnoměrně prostor, zastavují se a znovu se rozcházejí, sklánějí se a vytahují do výše, každý podle svého. Chvilkami cítím, jak jim vzduch protéká mezi prsty.

"Zkusme každý podle sebe zesílit. Přitahuje nás výška, šířka, hloubka. Střídavě ty pocity zvětšujeme, zkuste to rychleji a více. Jsme ve větším prostoru. Nebojte se rozběhnout, nebojte se větší dynamiky. Dynamika pohybu je ve svalovém napětí, pracujte s tím vědomě. Mějme pořad na mysli ty tři pocity: výška, šířka, hloubka."

Pohyby se zrychlují, jsou kontrastnější, intenzivnější. Lektorka se pohybuje lehce mezi

seminaristy, zastavuje se, pomáhá navodit potřebný pocit přesnými slovy. Je to skoro jako tanec.

"Ten pocit nekončí zápěstím, pokračuje dál. Pojďme to rychle střídát, pohyb staccato, častější trhané pohyby, výbuchy energie."

Škoda, že tu teď není fotograf. Lidská těla v pohybu v zeleni. Pastva pro oči.

"Zklidníme se, zůstaneme v pozici, kde je nám dobře. Zavřeme oči, posloucháme, vnímáme celým tělem. Dobrý. Měli jste nějaké zážitky?" "Stromy mi pomohly zesílit zážitek výšky, jako by mě vytahovaly nahoru." "Jak jsem unavená, hrozně silně jsem cítila zemi, přitahovala mě k sobě."

"Zvládli jsme prostor. Zkusme si teď získat vztah k nějakému předmětu vzdálenému a pokusme se ho vyjádřit pohybem. Vyjdeme z toho, co už umíme. Hledejme, chodme, dlouho se na ten předmět dívejme, zkusme hledat víc věcí, rychlé zážitky, inspirace."

*málem lítají
otisky těl
zůstávají
chvilí viset
v prostoru*

"Zkusme ty zážitky rychleji střídát, nepřemýšlet o tom, rychlé, okamžité pocity."

Kolem jde bělovlasý pán v bílé košili. Zastavuje se. Dívá se. Kousek popojde, znovu se zastaví a dívá se. Usmívá se okouzleně a dlouho se dívá. Pak pomalu, velmi pomalu, jde dál po asfaltové cestě a ohlíží se. Po obou stranách kolem něj se vznášejí postavy, vlasy vlní, těla opouštějí kruhový prostor lipového chrámu a zvětšují ovládané teritorium. Ráda bych se zvedla a přidala, ale síla mi chybí, nohy mám pevně zakotvené v zemi a záda mi drží kmen stromu. Vtahuje mě do země. Ladka chvíli sedí v chrámu sama a usmívá se... Nedějí se tu kouzla?

"Pojďme zase zpátky do naší zelené katedrály. Bylo úžasné vás pozorovat a domýšlet si vaše pocity. Chcete k tomu něco říct?" Bylo k tomu mnoho co říct. "Dobře. Teď s tím zkusíme pracovat ve skupině. Jeden začne pohyb a bude si brát inspiraci z okolí. Ostatní navážou, napojí se na něj. Pojďme. Vzájemně se propojíme rukama, vyšleme si energii. Tak. Začněme. Ten, kdo začne další pohyb, řekne: změna."

Chvilí hejno bělásků. Různé pohyby a různá rychlost. Něžnost a zvláštní síla jednotné skupiny.

"Tak. Výborně. Udělejte 4 skupiny. V každé skupině si vytvořte dvojice. Nejdřív ale bude pracovat každý chvíli sám. Každý si najde 3 věci, které vyjádří, ztvární jednoduchým pohybem. Záleží na každém, jak to pojme. Ty pohyby si zapamatujte. Máte? Vraťte se do dvojic. Pohyby si ukažte a popovídejte si o tom. Teď vyberte každý

jeden pohyb a naučte ho toho druhého. Teď zkuste dialog, každá dvojice má svou zásobárnu pohybů, reagujte na sebe, bude se to proměňovat. Jeden pohyb bude vycházet z druhého."

Prostorové básně, pohyby. Veliká soustředěnost.

"Chcete k tomu něco říct? Výborně. Teď poslední úkol. Pojďte do těch čtyř skupin. Každý zas vezme jeden svůj pohyb a naučí ho ostatní. Určete si pořadí a poskládejte je za sebe. Dejte si záležet, aby navazovaly. Každý z vás je choreograf a interpret. Dejte si záležet. Jeden pohyb bude přecházet v druhý. Řekněte si k tomu i kontext, co ty pohyby znamenají."

"Pojďme se podělit o to, co vzniklo."

Náhle. Nečekané souvislosti. Když předvádí druhá skupina svou kompozici, doprovází ji zvukem. najednou se otevře okno blízkého domu: „Co tu tak řve! To nemůžete jít jinak? To mi musíte řvat pod okna?“ Naštěstí paní nevyběhla a další skupina pracovala na jiném místě. I přes toto narušení to byla až sváteční chvíle. Slavnost.

"Tak co k tomu máte? Potřebuje divák znát ty původní předměty? Byl to váš první choreografický pokus. Můžete být spokojeni. hezký den. Zítra budeme pokračovat a přidáme víc invence."

Ani se mi nechce pryč. Palouk má po tom všem nějaké zvláštní kouzlo. Je obydlén.

Aby byla návštěva v semináři C objektivnější, položila jsem ještě několik otázek lektorce i seminaristům. Nejdříve tedy ty "lektorské":

Ladko, jak byste formulovala cíl semináře?

"Chtěla bych dát seminaristům možnost hledat. Tělo je nástroj, který je třeba naladit a rozehrát. Poznat je. Když známe všechny složky pohybu, můžeme budovat výraz a hledat ho. Vnímat sebe sama a okolí. Hledat námět v sobě, v druhých a ve světě kolem nás."

Jak se vám pracuje s touto skupinou?

"Dobře. Jsou vstřícní. Povedlo se, že jiskra ze mě přeskočila na ně a zase zpět. To je dobře."

Ze seminaristů jsem oslovila Katku a Jindřišku:

Co se vám na pohybovém semináři líbí?

"Že činnosti na sebe navazují a graduji. Každý den končí miniprojektem. Včerejší byl o stromu."

"Dílna je dobře metodicky promyšlená. Učím se vnímat sama sebe a druhé. Vychází to ze zážitků a je to přirozené. Učím se přirozeně pohybovat a netančit labutí jezero. Baví mě to."

zapsat nezapsatelné se pokusila Iva

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Představení **Středa nám chutná** ZUŠ Svitavy se setkala v lektorském sboru s příznivým přijetím. Oceňována byla přesná, „akční“ scénografie, která svou barevnou škálou posilovala atmosféru představení stejně jako to činilo přesné vymezení hracího prostoru a použitá hudba. Také herectví obou dospělých ženských postav podtrhovalo vybudovanou atmosféru láskyplného soužití dětí ve Slunečnici. Otázky se ale objevily kolem herectví mužského hrdiny. Ředitel Bláha je sice zajímavým typem, ani jeho charakter není jen černobílý, ale svým nedůsledným herectvím nevytvářel potřebné napětí příběhu. Hodně se diskutovalo o využití dramatických her a cvičení v expozici. Tato cvičení mají svou sílu,

když se hrají ve třídě, ale jiný je zážitek, když se tytéž věci ukazují nezúčastněným divákům. Také kolem tématického plánu inscenace se mluvilo o tom, že nebylo zcela jasné, co je ústřední ideou sdělení předkládaného v představení. Je to možná proto, že v celém představení nebylo žádné téma postaveno do konfliktu, který by je zpřesnil a divákům zpřítomnil. Po celou dobu nás dění na jevišti zahrnuje všeobíhající láskou.

Velmi vstřícně reagoval lektorský sbor také na **Velice americkou pohádku** děčínského DdDd. Vstupní otázkou byla věková přiměřenost textu, který sám je neotřelý a svižný. Padly připomínky o potřebě většího nadhledu, jak se to děje v některých případech u skřetova vodiče. Oceněna byla hudební stránka, písničky, které většinou nejen podbarvovaly, ale pomáhaly představení rytmizovat, ale ne vždy (sólo, které zpívala Alice). Velmi příznivě byla hodnocena animace loutky skřeta. Škoda jen, že nebylo dopracováno v rozhodujících detailech jeho uchycení k Alici. Působí málo důvěryhodně, když si jej sama připíná. Poněkud problémově působí také neústrojně ožívované klubičko v úvodu inscenace.

Výhradně pochvalné ohlasy si za své představení **Princezna na hrášku** vysloužil první oddíl Hrudla (Zliv). Velmi pozitivní hodnocení se týkalo velmi dobře vybudovaných charakterů, situací i vystavených gagů, které dokázaly protagonistky s jistotou a divčí grácií naplnit svým skutečným jednáním. Mluvílo se také o vnímaném partnerství mladších a starších členek souboru. Celé představení se opíralo o chytrý text, který je napsán jazykem vyhovujícím protagonistkám, jazykem, který ctí autora (H.CH. Andersena) a přitom s sebou nese jemný humor. Celé představení je přesné ve svém rytmu a kvalitní mluvní technice.

Komplikovanější byla diskuse o představení **Třesky - plesky** (LDO ZUŠ Krnov). Ačkoli šlo o představení jednoduché v prostředcích (kostýmy, řazení textů), nebylo jednoduché se orientovat ve výstavbě představení, nebylo jasné kdo, proč a kam přichází. Learovy limeriky byly sestaveny podle nečitelného klíče. Každý z nich však dostal zbytečně svou ilustraci. Tak se stalo, že Learova hravost byla přebita někdy až třikrát podtrhnutou informací. Představení nechalo diváka chladného, šlo mimo něj.

Temperky ze ZUŠ Třinec sice pracovaly se zajímavým textem, **Devět balónků** (O. Hejtná), ale v diskusi bylo poznamenáno, že ideály a hlavně jejich symboly (v tomto případě balónky) jsou s obdobím vzniku textu, 60. léty, příliš svázané, takže dnes už nepřipadají důvěryhodné. V představení je použita velmi široká škála výrazových prostředků (vyprávění, obrazy, strážka, pohybová stylizace, vstupování do role - až téměř k realistické psychologické kresbě postav), bohužel chybí jasný čitelný klíč, který by takto pestré, a poněkud nesourodné prostředky zdůvodnil, jak to udělala v diskusi vedoucí.

Poslouchal a zapsal Roman.

EM

Nevím, kolik diskutérů se sešlo v úterý na diskusi u Evy Machkové, byla jsem v dětském diskusním klubu. Pohotově však zaskočila Jindřiška a vše zapsala. Jindřiško, díky.

Středa nám chutná

Titul je zavedený, představení bylo příliš dlouhé. Spíš si zahráli dospělí.

Někteří měli pocit, že děti byly manipulovány, jiní ne.

Nebyl patrný příběh, spíš hodina dramatické výchovy, úvod byl dlouhý, sledovali jsme sled cvičení na dramatu. (E. Machková podotkla, že o hodinu dramatu nešlo, protože použité hry měly dějovou funkci)

Nebylo poznat, že děti jsou z odchodu Pralinky nešťastné. Zlomem měl být příchod nového ředitele, ale nebyl. Děti se smály, nebyly zoufalé. Nový ředitel tam nevnesl dost dusna. Zbytečný byl jeho vstup do hlediště.

Dlouho se to nevyvíjelo, nebylo patrné o kom a o čem se hraje – o holčičce, o ředitelce.

Důležitým momentem bylo Cilčino jablko – nedalo se poznat, že jablko jí roste, když je šťastná. Bylo to řečeno v závěru.

Písničky hodně táhli dospěláci, někdy fungovaly,

ale spíše ne, zpomalovaly děj.

Všichni by mohli lépe mluvit, i dospělí.

Mělo by být jablko spíše konkrétní, jak jsme viděli, nebo imaginární?

Bylo strouhání jablek jevištní metaforou?

Proč měly děti batikovaná trička?

Princezna na hrášku

Technické problémy s osvětlením byly nezaviněné. Celkový dojem: bylo to pěkné. Ale proč? Nápady byly originální – třeba čtyři sestry a jejich "blbinky". Kolik ale bylo dívkám - byly na vdávání, anebo to byly malé děti?

(doplňuje E.M. – Byla to hra dětí na vdavky, divadelní i dětské. Obě složky byly dobře propojeny)

Dostalo se nám sdělení o dětech, jaké jsou, jak jednájí.

Královna dává laskavé příkazy a nabízí tak jiný pohled na rodiče.

Líbila se jednoduchost kostýmů. S karimatkami nastal problém, byly "odjinud", ale zase byly dobře vidět vrstvy.

Hudba byla dobrá, decentní, čistá, jednoduchá a nerušila děti.

Děti hrály s chutí a se smyslem pro humor.

Velice americká pohádka

Líbila se. Začátek připomínal chaotický "dvoreček" a byl hluchý. Rušila osvětlená paní na jevišti. Předloha se nelíbila, jevištní zpracování ano. Chyběla nadsázka.

(doplňuje E.M. - Bylo to sice didaktické, ale didaktika nebyla tak silná. Rekvizity z lidí jsou nejednoznačné.)

Koho volá Alice na pomoc? Předměty, les nebo lidi? Skřet a jeho herec se líbili, bylo to dobře vyřešené. Písničky byly pěkné.

Shrnula E. Machková: Sahat po takovém textu je problematické.

Třesky plesky

Proč pláštěnky? Působily jako dodané zvňjšku. (doplňuje E.M. – Mělo to být celé v dešti, proto pláštěnky)

Třesky plesky byla zástupná řeč nebo dešť?

Mnoho pohybu, ztrácel se smysl slov.

Chyběl tah, gradace, ztratil se vtip. Příliš pauz a hluchých míst.

Bylo nesrozumitelné, proč se pláštěnky staly jinými předměty a jaký nesly význam.

V některých znacích jsme se neorientovali a nepochopili jsme celkovou koncepci.

Devět balónků

Už dříve bylo zpracováno, téma je poplatné 60.letům, dnes se pubertální devátáci baví jinak. Dnes je představa pubescenta toužícího po balónku směšná.

(doplňuje E.M. – v 60.letech byl balónek symbolem touhy po poetičnosti, duchovnosti. Dnes je to nepřenosné.)

Svět holčičky byl lyrický.

V použitých znacích byl chaos. Nevíme co (a kdy) děti představují – předměty, spolužáky, dav, kadeřnictví?

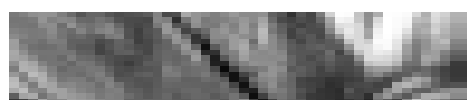
Strážka byla dobrá, uváděla myšlenky holčičky.

Kromě hlavní postavy byly děti nepřesvědčivé.

Konec byl nepřesvědčivý, uvedl diváky ve zmatek.

Vladimíra Zajíce

Horké úterní odpoledne, pátý den přehlídky, nepříliš vydařená dramaturgie odpoledního programu – asi únava. Na diskusním klubu bylo tentokrát málo účastníků. Nedá se však říci, že by byla diskuse chudší. Zdálo se dokonce, že menší počet diskutujících práci v klubu prospěl – názory se tak často neopakovaly, diskutující se zdáli soustředěnější. Navíc se dnes mluvilo o představeních, na které se názory diskutujících lišily pouze v detailech - o těch se pak mohlo hovořit hlouběji. Dokonce se zdá, že první reflexe, otevírající debatu k jednotlivým představením, byly vždy ty nejcharakterističtější.

"Já jsem měla pocit, že dospělí exhibovali a přišlo mi to trapné." **Středa nám chutná** (DŠ Svitavy). Proč to tak bylo? Děti se staly pouze nahrávači dospělých herců. Mohlo to být samozřejmě voleno záměrně, aby byly zapojeny děti, jimž není herectví vlastní. "Bordel v bytě, zdravé dítě." – takto komentoval Vladimír Zajíc výchovné působení dospělých na dětský kolektiv Slunečnice. Šlo o jakousi oslavu dramatické výchovy? Asi ne, poměrně přesně se drželi předlohy a využili ji pro svou výpověď. Téma představení je oslabeno bezkonfliktností prostředí - bezproblémové přijetí nového dítěte do kolektivu DD je nepravděpodobné, divák by měl mít v rozhodujícím okamžiku nejistotu, jak to dopadne,

a to se ztratilo. Nebylo jasné sděleno, co nová dívka do prostředí DD přináší (problém nečistých výrazových prostředků např. imaginace x štrůdl). Sdělení nepřicházelo přes divadlo, bylo to až příliš lyrické. Navíc mělo představení velmi volný temporytmus, i tady se potvrdilo, že režisér na jevišti ztrácí přehled. Problematická se jeví i možná interpretace prostředí dětského domova jako ideálního místa pro děti.

„Tak dneska to byl divadelní zážitek.“

Emy Zámečníkové

Rozmanitá cesta k recitačnímu vystoupení

„Já jsem vyšla přímo ze své praxe, protože jsem hledala text pro sedmnáctiletou dívku, která se nemohla stále rozhodnout. Nakonec si vybrala Broučky, začaly jsme upravovat text. Nakonec jsme vyšly z nahrávky, kde už je text upravený a ...“

“A na tohleto bacha!”

Ema nevydrží a zasahuje, tak jako ještě mnohokrát – energicky, jasně, vstává za stolem a možná i bouchne do stolu. Hrničky na kávu zazvoní.

Jsmo v učebně angličtiny ZŠ, ale kolem stolů sedí dospělí. Před sebou spousty textů, se kterými si možná vědí, možná nevědí rady. Stejně jako jejich svěřenci na základních a základních uměleckých školách, když hledají klíč k textu, který mají recitovat. **“Takto jsem to plánovala - včera jsme byli v knihovně – od hledání textu pro konkrétního člověka, přes „hledání v textu“, práci s textem, a možná zkusíme i nějaké minipředstaveníčko. Je to přesně tak, jak pracuji já, Eva Zámečníková, s dětmi.”**

Jednu ze čtyř dílen letošní Dětské scény, nazvanou **“Rozmanitá cesta k recitačnímu vystoupení”**, vede **Eva Zámečníková**, učitelka ZUŠ Na Střezině v Hradci Králové.

Proč jste si vybrala právě tento seminář? Překvapilo vás něco? Jedna ze seminaristek odpovídá: *“Příští rok mě čeká vedení přípravky na ZUŠce. Nečekala jsem, že si vše budeme zkoušet přímo na sobě. Vidím to však jako obrovský přínos. Vždyť je to vlastně jasné, ono to jinak fungovat nemůže.”*

V první části semináře se pracovalo s konkrétními texty pro konkrétní děti – každý uvedl text, který

Princezna na hrášku (Hudradlo Zlív). Samozřejmě se srovnávalo, i když pro někoho je srovnávání představení, u kterých cítí jiný záměr, nepřipadné. Inscenace byla důkazem, že autor umí udělat divadelní tvar – díky, Mirkú, můžeme klidněji spát – přesné, vypointované scény, smysluplná úprava Andersenovy předlohy, práce s jazykem, vtipy přesně fungují. Došlo ke šťastnému setkání tématu s výrazovými prostředky a skvělými hereckými výkony. Na závěr zůstala otázka – není nutné v určité fázi vývoje souboru práci rozvolnit, nechat děti jít více svou vlastní cestou, jít jinudy, i když třeba chvíli do slepé uličky?

“Motala jsem se. Proč to začínalo. Byla jednou jedna vařečka”, když to o vařečce nebylo?!”

Velice americká pohádka (ZUŠ Děčín). Byly zvoleny různé prostředky komunikace s divákem, ale nepodařilo se je dotáhnout (pohybové, i když spíše popisné divadlo, předměty jako postavy, práce s loutkou...), občas se divák ztratil, některé rekvizity nefungovaly přesně – vařečka, jiné nebyly využity – lodní kufr. Technické problémy s připevňováním skřeta rušily sdělení. Zdálo se, jako by se každou chvíli hrálo trochu o něčem jiném (kousání nehtů, lenost...). Cestou by snad byl ironický nadhled, tak jak se to dařilo ve scénách se skřetem – práce s loutkou byla navíc skvělá! Vadily naopak “kostýmy” – hrát americkou pohádku v tričkách s americkými nápisy? Proč? A proč skřet zmizel tak tiše? Z této situace se

dalo vytěžit mnohem víc.

“Protichemické představení.” Třesky – plesky (ZUŠ Kmov). Proč pláštěnky?!?! Nepodařilo se najít důvod. Vypadalo to, jako by jen dívky potřebovaly něco do ruky. Sundejme jim pláštěnky a nezbude nic! Co bylo tématem, o čem hrály? O nonsensu? Ne. O jinakosti? Chvilí. O vztazích? Bez vztahů. Při práci na představení jaksi zapoměly, že si vybraly nonsens. Zdálo se, že někdy se dařilo básně trochu ilustrovat. „Mě nezaujaly pláštěnky, ale pohyb v prostoru. Bohužel negradoval.“ „Dívky nepůsobily manipulovaně, snad je to při přípravě i bavilo, ale představení jim postupně úplně bralo energii.“ A to je chyba. Divadlo by mělo na herce působit právě opačně.

“Text ze šedesátých let mi přijde vyčpělý.”

Devět balonků (Temperka Třinec) Z výrazu dětských herců se vůbec nedalo přechíst, co si myslí, zda je téma oslovilo, dokonce ani po představení to nebylo zřetelné. Bylo to vůbec jejich téma? Přitom byla nabídnuta skvělá možnost: čistý vztah oproti stádnosti davu. Zobrazený vztah však působil uměle a zmechanizovanost se stala jen výrazovým prostředkem, nikoli tématem. Je to škoda, dobrý nápad – pohybem utvářené prostředí děje – zůstal nedopracován. Divák se pak musí ptát – proč právo zavržalo a skříň zamrkala? *bla*

vybral, charakterizoval toho, komu ho vybral, a poté text přečetl. Ostatní se pak mohli vyjádřit, zda jim výběr přijde zdařilý, vhodný. Podobně se pracuje i později, když seminaristé mluví o textech, které vybrali pro sebe. Jaké záležitosti může text skrývat? Na co dávat pozor? Na co nezapomenout? Ema se ptá. Ema radí. Ema vysvětluje. Sedí, stojí, živě gestikuluje, napomíná ty, které ruší, zastavuje, pokud se odbíhá od tématu...

“V dobré poezii je již poezie obsažena, nemusíte ji tam rvát. Pokud tam není, tak ji tam nikdy nenarvete.”

...pozor na patos, sentimentalitu — vždy musíte mít na zřeteli publikum — argument, že si dítě text vybralo samo, neobstojí, odpovědnost má dospělý — je dobré vést děti přes obrazy, vytváření představového filmu — nikdy se nestylizujte do dětského projevu — u příliš krátkého textu hrozí nebezpečí, že se “nezúročí” práce, kterou mu věnujete; plocha pro sdělení je příliš krátká ...

Společný text pro závěrečné představení a hledání interpretačního klíče. Asociace.

SLOVO

SYMBOL

PŘIBLÍŽENÍ

ODKRÝVÁNÍ

VSTOUPENÍ

BÁSEŇ A JÁ

bla

NA SLOVÍČKO

S

s paní Zinou Rýgrovou

ředitelkou Domu kultury v Trutnově

Cesta paní Ziny Rýgrové do ředitelského křesla byla poměrně přímalá. V dětství i na střední škole hrála dnešní ředitelka ochotnické divadlo (v souboru se potkala i se současným úspěšným režisérem Petrem Kracíkem), věnovala se také tanci a choreografii. Po maturitě začínala jako programová referentka a dálkově při tom studovala na FF UK teorii kultury. Jak sama říká, tahle oblast ji zcela „požrala“. Není divu, že v roce 1993 vyhrála konkurs, od té doby je ředitelkou kulturního domu. Ochotnické divadlo však hraje stále, ale ne Trutnově. Protože je „Úpičačka“,

ochotníci v Úpici. Pro člověka, jdoucího si pro interview, je příjemné, že jde o dámu, která je vstřícná, kultivovaná a stále usměvavá.

Paní ředitelko, čím se podle vás trutnovský kulturní dům liší od podobných zařízení?

Určitě je naší jedinečností festival komorní hudby Trutnovský podzim. Letos už pořádáme 20. ročník. Nedávno jsme dostali dopis z ministerstva kultury, ve kterém se mimo jiné píše o tom, že jsme jediní, kdo na regionální úrovni něco podobného v takové úrovni dramaturgické i umělecké pořádá. Další naší zvláštností je, že nejsme jen zprostředkovateli dovezených pořadů, ale pořádáme řadu svých vlastních akcí. Jednou z nich budou teď na konci června Strašidláci. Jsou to akce s řadou kostýmovaných postav, s průvody. Takové akce sami vytváříme - od nápadu, scénáře až po samotnou realizaci.

Je něco, co mají trutnovští obzvláště rádi?

Je to těžké. Jsou věci, které se třeba v Jičíně třikrát vyprodají, a u nás ani jednou a naopak. Ale vím, že by nám pomohlo, kdyby tady bylo pořádné divadlo s krásným sálem. Už teď v našem sále, který není vůbec útulný, hlediště je rovné, jeviště nemá jediný funkční tah, máme na divadelní řadu 250 předplatitelů. O festivalu komorní hudby už jsem mluvila. To už je ve městě velká slavnostní událost. A pak samozřejmě táhne zábava a relaxace, populární osobnosti, lidé si chtějí odpočinout, zasmát se.

Už šestým dnem váš kulturní dům spolu s celým Trutnovem hostí Dětskou scénu. Je vaše práce pro přehlídku v něčem odlišná od organizování vašich vlastních programů?

Pro mne je určitě jiné, když si o všem do důsledků mohu rozhodnout sama. My už jsme dříve dělali nějaké „ústřední“ festivaly, třeba letní filmové školy. Takže ten postup, kdy někdo jiný je vyhlašovatel a odborný garant a my to jen organizačně zajišťujeme, už jsme zažili. Ta hlavní odlišnost je, že musím čekat na základní podklady a teprve postupně se mi odhaluje systém přehlídky. Ta už je sice sama zaběhlá, ale ne Trutnově. Musím se se vším průběžně seznamovat, zpracovat to a dál realizovat. To je alespoň pro mne určitě těžší, než když si mohu stanovit své termíny, způsoby a ty si hlídat.

Kdybyste, paní ředitelko, měla tu možnost navrhnout nějakou změnu v Dětské přehlídce, co by to bylo?

Myslím, že je škoda, že to je málo o dětech. Asi bych navrhla, aby souborů bylo méně, ale byly tu všechny společně celou dobu, aby děti viděly ostatní, aby se s nimi mohly setkat. Jako to funguje u recitátorů. Tak bych viděla přehlídku, která se jmenuje Dětská scéna. Finančně by to možná vyšlo i lépe. Takhle to spíš vypadá, že děti jsou tu jako nějaký výzkumný materiál.

Vím, že teď je ještě kolem všeho spousty práce, přesto - máte už dnes něco, co vás příjemně překvapilo?

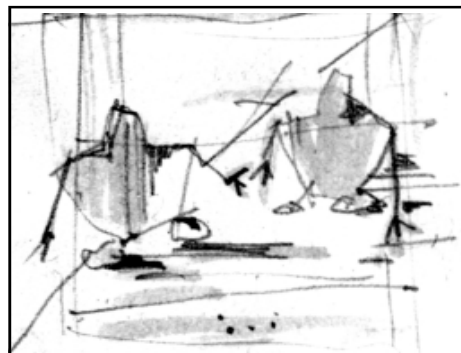
Já jsem pořád ještě v takovém běhu, pořád je ještě zařizování, organizování, finanční doúčtování, drobné změny, takže pozitivní dojmy snad vyplynou později. Ale určitě už teď můžu říct, že pozitivní pro mne bylo setkání s určitými lidmi. Také některá představení mě potěšila, i když bych jich, přiznám se, čekala na národní přehlídce víc.

*Ptal se a za rozhovor poděkoval
Roman*

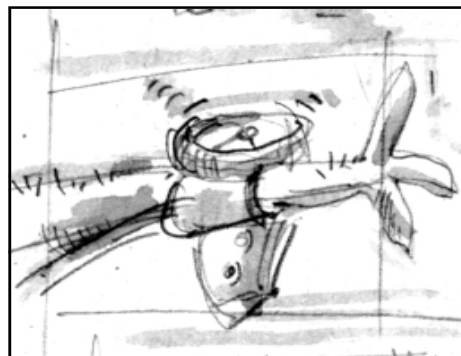
POHÁDKA PRO DRAČÍ SNY!

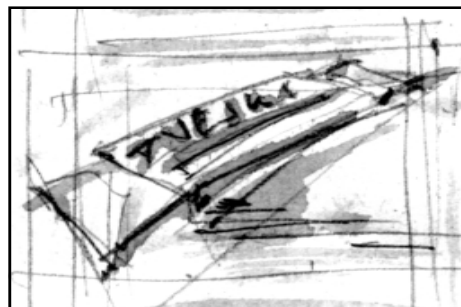
Setkání

Potkal první pižd'uch druhého pižd'ucha a řekl: Ahoj! Druhý pižd'uch řekl: Ahoj! Chvilí mlčeli, pak se první pižd'uch zeptal: Jak se máš? Druhý pižd'uch odpověděl: Ale to víš! Chvilí mlčeli, pak se druhý pižd'uch zeptal: A co ty? Jak ty se máš? První pižd'uch odpověděl: Ale to víš! Zase chvilí mlčeli a pak řekl první pižd'uch: Ozvi se někdy! Druhý pižd'uch řekl: Ozvu se. Zase chvilí mlčeli, až se pak první pižd'uch podíval na hodinky a řekl: Musím už jít. Druhý pižd'uch řekl: Tak ahoj! A ozvi se někdy! První pižd'uch řekl: Ozvu se. Tak ahoj!

A pak šli oba pižd'uchové zase dál svou cestou. Co myslíte, děti: ozval se první pižd'uch druhému pižd'uchovi? Anebo druhý prvnímu? Anebo se ozvali oba - jeden druhému? Anebo se snad neozval žádný žádnému? Kdo to uhodne, dostane žvejkačku!

STARÉ, ALE DOBŘE

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohlázení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

Co je výchova?

Výchova usiluje o rozvoj síly a citlivosti rozumu (mind = mysl, myšlení, inteligence, rozum, vědomí, paměť, starat se, hledět si, všimát si, dát si pozor). Na jedné straně výchovný proces dává jednotlivci jistou část z nahromaděných poznatků, stylu a hodnot, z nichž se skládá kultura lidu. Tím utváří podněty, vědomí a životní dráhu jedince. Ale výchova musí také rozvíjet rozumové procesy, aby jednatel byl s to jít dále než na cesty kultury svého sociálního světa, aby dovedl v jakékoliv skromné míře přicházet s něčím novým a tak si vytvářel vlastní vnitřní kulturu. Neboť ať znamená umění, věda, literatura, historie a geografie

ve kultuře cokoli, každý člověk musí být svým vlastním umělcem, svým vlastním historikem, svým vlastním navigátorem. Nikdo si neosvojí celou kulturu, každý prožívá jen její zlomek. Aby však byla celkem, musí si každý vytvářet vlastní verze světa, při čemž používá oně části kulturního dědictví, které si osvojil svým vlastním vzděláváním. (...) Nyní je třeba dát naše hlubší porozumění do služeb obhacení nejen společnosti, ale také jednotlivci. (...) Snažíme se vybavit dítě hlubšími, pevnějšími a jemnějšími metodami – nástroji na poznání světa a sebe. Výchova pak musí být nejen předáváním kultury, ale také procesem, který žákovi dává alternativní hlediska na svět a také posiluje jeho vůli, aby je vyzkoušel. (...) Místo odjezdu není cestovním plánem."

P.S.: „Otázka obsahu výchovy může být rozřešena jen v souvislosti s určitým názorem na podstatu vědění. (...) Jestliže si nejprve zodpovíme otázku „Co stojí za to vědět?“, pak není těžké rozlišovat, čemu stojí za to vyučovat a učit se. (...) Jediné nástroje, které můžeme dát dítěti a které budou stále, i když se doba a okolnosti změní, jsou poučená síla rozumu (mind, viz výše) a uvědomělá schopnost jednat.“

(Bruner, Jerom Seymour. O poznání – essaye II. Hledání jasnosti; Co po Johnu Deweyovi. Praha, KPÚ 1965)

Schola ludus - Škola hrou po deseti letech

co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

"(...) Československý loutkář je jediný časopis, který v posledních letech věnuje dramatické výchově (nejen dětskému divadlu, ale především metodice práce s dětmi) soustavnou pozornost (...) podařilo se nám dokonce vydat i některé knížky – odborné publikace, sborníky. (...) Vznikl základ odborné literatury. (...) Nepodařilo se nám vydat žádnou západní literaturu. A jsou jí ve světě celé stohy..."

Úryvek třetí

Na tři citáty mám jednu napůl špatnou, napůl dobrou zprávu, druhou dobrou a třetí špatnou.

Československý loutkář nejenže dávno není československý, ale zejména se dramatické výchově nevěnuje tak ani onak. O přehlídkách píše Amatérská scéna, ostatní tisk zřejmě nic. Zato vznikla Tvořivá dramatika, která obsáhne velkou škálu typů příspěvků - od recenzí literatury přes záznamy dílen a seminářů a výtahy ze zahraniční literatury až po zkrácené verze diplomových prací, nejnověji i samostatnou textovou přílohu. A protože „Tvořivku“ doplňuje konkrétními informacemi o akcích a publikacích Kormidlo, je to v pořádku - i když klidně by se náplň našla i pro víc čísel do roka či pro větší počet stránek. Ale instituce nic nezaručují, je nutné spoléhat, dnes jako tehdy, na konkrétní lidi, neboť jak za někdejší Loutkářem, tak za Tvořivou dramatikou najdete konkrétního člověka - Jaroslava Provazníka!

Ta dobrá zpráva: podařilo se vydat o dost víc knížek, některé dokonce v nakladatelstvích, takže se prodávají i v některých knihkupectvích, ale poměrně hodně jich vydala ARTAMA, některé vyšly na DAMU či JAMU jako skripta. Dnes už lze říct, že nejsou jen „knížky“ ale přímo literatura oboru.

A nakonec ta špatná: zahraniční publikace do r. 1989 nevycházely proto, že měly původ na té špatné straně železné opony. Dnes nevycházejí proto, že nejsou peníze, nakladatelé nemají potuchy, co je to dramatická výchova a co z anglicky mluvících zemí by mohli vydat, a když je jim to nabídnuto, příliš nevěří. Jediným úspěchem je vydání Wayovy knihy, ale je to úspěch problematický: kniha jednak nese stopy současného nakladatelského šlendriánu (strašlivá spousta chyb, necitlivé zásahy do textu), jednak nejde příliš na odbyt, takže sotva může být povzbuzením pro další nakladatele. Zkuste se nakladatelů (například Portálu) dotazovat, navrhovat jim - a budete-li úspěšní, také si to kupte! Není-li poptávka, není ani nabídka, ale je-li nabídka dost vydatná, posílují to i poptávku. Neboť co není, to lidé neptají...

NEJÍ TO TAK DÁVNĚ

aneb Jak jsme na tom

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo,

L e g r á c k a

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž.

Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odhalit.

(provádějte bez nároku na odměnu)

Ohníčkovská reminiscence pro Jakuba

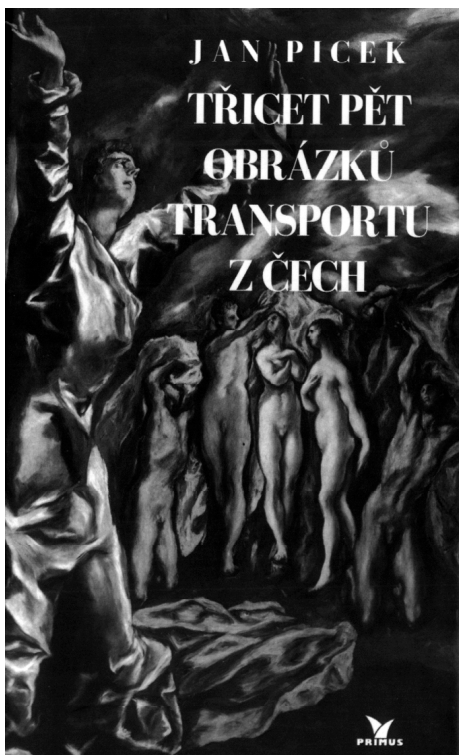
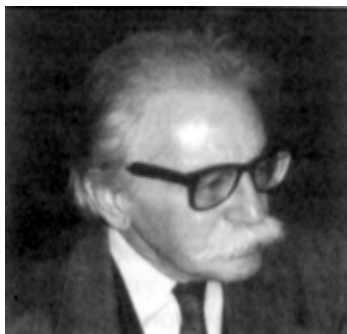
"Můj syn má mnoho originálních nápadů!"

"To jistě, zejména v pravopise."

LIŠTUJEME V ...

... regálech knihkupectví a papírnictví „Knihcentrum“ paní Tomanové.

Kniha publicisty **Jana Picky** je jedním z výrazných příspěvků k zobrazení holocaustu v Čechách. Přes příběh malého Itzika a také jeho očima autor zobrazuje vylučování Židů ze společnosti a jejich následnou deportaci do Osvětimi. Kniha je napsána prostým, ale působivým stylem, blízcím se publicistice.

„Nejedlý se do Lustigova domku nenastěhoval, ještě měl zábrany, ne ze soucitu se starým židem, ale kvůli dělníkům. Často mu jízlivě připomněli jeho dřívější a dnešní postavení, mluvili o božích mlýnech, které melou pomalu, ale jistě, o stromech, které nerostou do nebe! Tím víc si pak vyléval zlost na Lustigovi. Chodili se ho ptát, kdy konečně chcípne, jak dlouho se ještě míní roztahovat na pile, kde má zakopané peníze a zlatý poklad? A někdy chtěl radu, nevyznal se v obchodních knihách, ani v obsluze pily, jeřábů. Lustig neodpovídal. Nejedlý z něj nevpáčil ani slůvko.“

Knihu vydalo nakladatelství Primus.

BEŠTIÁRIUM

Další saň. Patří mezi prastaré bahenni draky. Režije ve slujích, ale stavi si bizarní hnízda z větví a kmenů právě v bažinatých terénech. Má vychrtlé tělo, dlouhá netopýří křídla a v tlamě tři řady ostrých zubů. Masožravá obluda s neobyčejně zhlým pronikavým pohledem. Žere veškeré lesní zvířectvo, v nouzi se živi žábami a hady. Její oči uhranou nejen běžnou kořist, ale i člověka. Vidské maso je pro ni vítanou změnou nudného jídelníčku. Od této dračice se nedočkáte ničeho dobrého. Naopak. Připojí se ke každé nekalosti. Nechá se osedlat zhlými čaroději, pošly temnot, skřety. Radhání kořist trollům. Její pevná blanitá křídla ji umožňují rychlý přesun na velké vzdálenosti. Proto ji někdy využívají zlé síly jako pošla či špeha. V našich zeměpisných šířkách našťěstí nikdy nežila. Setkat se s ní můžete (našťěstí) pouze ve fantasy literatuře.

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

Zbytky folklóru

*Dodnes žije
v trutnovských domácnostech dědictví
místních dávných předků
v podobě pokrmů.*

Kulajda - polévka

Asi 200g čerstvých (očistěných a na plátky nakrájených) nebo hrstku sušených hub okořeníme drceným kmínem, osmažíme na tuku s cibulkou, podlijeme vodou, osolíme, dusíme doměkka. *(Používáme-li sušené houby, nejprve je namočíme).* Podušené houby zalijeme litrem vody, ještě krátce povaříme, přidáme 0,5 l mléka, ve kterém jsme rozmíchali 2 lžíce polohrubé mouky. Za občasného míchání vše společně povaříme. Nakonec polévku zjemníme lžící rostlinného tuku nebo máslem.

Kyselo – hlavní jídlo

Hrst sušených hub uvařit v osolené vodě s kmínem. Jsou-li houby měkké, vmícháme 120g chlebového kvásku a necháme povařit. Na másle umícháme na cibulce 2 vejce a zavaříme s houbami. Polévkou se zalijí vařené brambory. „Kerkonošský kyselo by mělo být tak hustý, aby v něm lžíce stála.“

Také se zde ještě dodržuje dívčí velikonoční obchůzka. O Květné neděli (týden

pokračování na straně poslední

před Božím hodem velikonočním a chlapeckou obchůzkou) navštěvují dívky s "litem" domácnosti, kde bydlí mladí muži. "Lito" je větvička vrbová nebo březová, jalovcová i jiná. Dívky "lítují" (vyplácejí) chlapce větvičkou a zpívají koledu "lítovačku":

*Líto, líto nesu
Až se celá třesu
Ráno jsem nic nesnídala
A honem jsem pospíchala
Abych něco dostala*

Za "lítovačku" se dívkám nedávají vajíčka, ale koleda "mlsná" – perníčky, cukroví, čokoláda. Současným dívkám připadá tenhle zvyk už "trapný", obcházejí spíš mladší holčičky. "Lítovačku" si ale zpívají všechny.

odajka

WANTED!

Hledáme Lukáše Staňka - žáka 5.B
ZŠ Mládežnická!

„Tvůj sešit českého jazyka je v
redakci,
Lukáši!“

HAPPY BIRTHDAY TO YOU

TI SDS (Tajná informační služba Dětské scény) zjistila, že mezi lektory, seminaristy, redaktory a pořadateli Dětské scény je pouze jediný člověk, který má v době konání přehlídky (tedy 16. - 22.6.) narozeniny.

Tímto oslavencem je seminarista Lubomír Ivánek, který se narodil před x lety právě 21.6.

Srdečně mu blahopřejeme k jeho dnešnímu jubileu, přejeme především dobré zdraví, dostatek pohody, životního elánu a taky "trochu toho pokakaného štěstíčka".

Organizační štáb DS

PS: Lubomíre, k blahopřání patří také dárek. I ten je pro Vás připraven. Předají Vám ho v recepci Národního domu.

Vyzýváme neznámou dívku na fotografii, aby se jako vítězka soutěže dostavila do redakce, kde ji čeká hodnotná cena.

UFFO HORN
U V Á D Í !

Soutěž

Uffo Horn uvádí

Milá dítko,

čas mně vyměřený na setkání s Vámi se chýlí ke konci. Všichni se vrátíte do svých domovů, ale kam já? Odhalili jste mě, promlouvali jsme spolu, pomůžete mi i najít cestu zpátky?

Moje poslední otázka k Vám zní:
Kde stojí můj rodný dům?

Na Vaše milé odpovědi se těší Uffo Horn.

p.s: Správnou odpověď na otázky z minulého čísla najdete v rubrice "Vlastivědné rozhledy".
Slečno G. Šimková ze Svítav, stav se v redakci.

Trutnovský skicár

CO DNES A CO ZÍTRA

středa 21. 6.

7.30 - 8.30

8.30 - 12.30

9.00 - 11.30

12.00 - 13.45

14.00 - 16.30

16.45 - 18.30

18.30 - 19.30

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

5. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**

oběd

5. blok vystoupení souborů

Ondráš nebo Juráš? - **HOP-HOP, ZUŠ Ostrov (kino)**

Krysař - **Vrtule, 3. ZŠ Slaný (ND)**

diskuse poroty s vedoucími (ND-S)

diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)

dětský diskusní klub (Nivy)

večeře

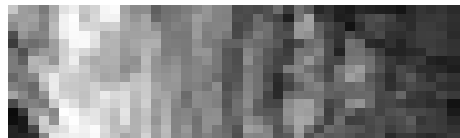
čtvrtek 22. 6.

7.30 - 8.30

8.30 - 12.30

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 6

cena - 3 Kč

TRUTNOV

čtvrtek - 22. června 2000

A co za dalších deset let?

Nevím, jestli tomu tak bude, a asi ani nebudu už mít možnost to okomentovat, takže tím snadněji se mi píše, co by být mělo. Především, by mělo dojít k výrazným posunům v přípravě učitelů.

To znamená:

- vedle jednooborového studia na divadelních školách, zavést DV jako jeden z aprobačních předmětů i na pedagogických a filozofických fakultách a, vytvořit tak možnost různých aprobačních kombinací (včetně kombinace se speciální pedagogikou),
- ve speciálním studiu na divadelních školách rozšiřovat nabídku studia pro absolventy jiných, zejména pedagogických a divadelních VŠ, a pro další zkušené praktiky,
- v přípravě ostatních učitelů na vysokých i středních školách podstatě výuku rozšířit i na další skupiny studentů; tj. na pedagogických a filozofických fakultách ji vedle studia učitelství 1. stupně a MŠ zařadit i do jiných oborů jako jednu z metod výuky; na SPgŠ ji zavést v stejném rozsahu jako výtvarnou a

hudební výchovu, přinejmenším na všech školách umožnit specializaci v 3. a 4. ročníku a maturitu z DV; na pedagogicky kvalitně obsazené SPgŠ zvážit možnost specializovaného pomaturitního studia pro vybrané skupiny studentů (s maturitou z DV, absolventi obou cyklů ZUŠ),

- prosadit zásadu, že DV může učit jen speciálně kvalifikovaný učitel, ne každý, kdo nemá naplněný úvazek, neboť absolventi již jsou, není už nutné to řešit nouzově - což platí v první řadě pro ty instituce, které vzdělávají budoucí učitele, pro SPgŠ a PedF, ale i pro specializované školy, jakými jsou ZUŠ.

Důležitý posun by měl nastat i v celé zájmové oblasti a v dětském a studentském (či jiném adolescentním) divadle:

- revidovat dosud platné věkové meze soutěží a přehlídek (vznikly kdysi rozdělením na Pionýrskou organizaci a SSM) a oblast dětského divadla postupně rozšiřovat o divadlo studentské, především středoškolské, tedy hlavně o soubory gymnázií,

- využít prvního chaosu po ustavení nových krajů (či jak se to bude jmenovat - VÚC?) a rychle jim vnutit obnovení těch funkcí, které ve prospěch věci mívala někdejší KKS, vnést trochu řádu do přehlídek a soutěží

- zastavit tendenci k drobení divadelní činnosti s dětmi na ony dnes už převládající desetiminutovky (možná, že právě jejich přemíra je příčinou pocitu, že už „to není ono“, i když to není špatně).

Jinak myslím, že je to obor, který se rozvíjí zdárně - a zda si toho někdy všimne tisk, televize, ústavní orgány či dokonce snad divadelníci - to už bych nechala na přirozeném vývoji.

Ty perspektivy formuluji jako úkoly či usnesení, ale neuvádím u nich, kdo odpovídá za jejich splnění. Jako vždy to budou konkrétní

lidé, a dnes je taková doba, že se každého z nich může chopit každý, kdo na to má hlavu. Je to na Vás, Vy co jste to převzali či ještě převzmete po nás. Berte to jako kšaft (zatím ne snad ještě dočista umírající) matky Evy Machkové.

ODPOSLOU- CHANO U...

Evvy Machkové

Poslední setkání diskusního klubu vedeného Evou Machkovou bylo rozděleno na dvě části. V té první se mluvilo o dvou středních představeních, v té druhé se seminaristky ohlédly za celým přehlídkovým týdnem. Účast byla již slabá,

ODPOSLOU- CHANO U...

Vladimíra Zajíce

Dětská divadelní scéna končí. Poslední dvě představení, zbytky seminaristů (končí se přibližně v tom počtu, v jakém se v sobotu začínalo) a Vladimír Zajíc. Nad námi visí Juráš s Ondrášem a Krysař...

Inscenace **Ondráš nebo Juráš** (ZUŠ Ostrov), přinesla v závěru přehlídky jinou poetiku - pohádkami a pověstmi inspirovaný příběh o zradě a smrti - bílé haleny, dřevěné hole, zbojnické bitky, láska a žárlivost... volba, vina a trest. Pro herce úkol velmi obtížný. Pro dětské herce ...?

„Líbila se mi stylizovaná milostná scéna – čistá, krásná.“

„Technicky dokonale zvládnuté souboje.“ „Ale byli povolení.“ - - - a takhle to vždycky začne. První výhrada a sypou se další. „Pro mě byl příběh o Marině. Já jsem věřila, ona se vyvíjela, z ní šla energie. Z ostatních bohužel ne.“ Dominantnější byly dívky (jsou „starší“), chlapci k tématu nedosáhli. Nefungoval temporytmus, představení negradovalo. „Chyběly mi přesné střihy mezi situacemi.“ Prostředky, kterými byla vybudována milostná scéna, se opakovaly ještě u svatby a ovcí, ale nebyly dotaženy. Škoda. Vymizel humor (pouze ovce). V této fázi práce asi ještě nejsou schopni humoru, nadhledu, snad je to pro ně příliš závažné téma. „Dokážu si představit, že přes budování jednotlivých situací se tam humor dostane.“ Problémem se zdají i využití paravany. Nebylo by lépe „odkrýt“ scénu úplně, předstoupit před diváky a zahrát příběh o...? Úvodní scéna

poznamenaná časnými odjezdy (13 lidí).

Ondráš nebo Juráš

Příběh se líbil a kladně bylo hodnoceno i použití dlouhých dřevěných holí, i když někomu se zdálo, že byly na jevišti až příliš často. Zaujalo vytvoření lesa z holí, zobrazení ovcí. Obzvláště působivé byly milostné scény.

Trochu delší debata se vedla o kostýmech. Většinou se líbila jejich jednoduchost a působivost. Oblečení Katruše se někomu zdálo příliš výrazné, obzvláště kostičkový dekor. Dále se líbily kolíčky, scéna s bičováním (rozdíl mezi živým synem a mrtvým otcem) a přechod chlapců k dospělosti (podlezení kolébek).

Nezvládnutá byla mluva (především chlapci), pohyb v prostoru (padlo, že se aktéři přes sebe motali – možná to bylo jen malým prostorem) a hudební složka inscenace (falešný zpěv a rozladěná kytara).

Tento zbojnický příběh byl pojat zcela vážně, ale nevadilo to. Nepotřebovali jsme humorné vložky.

Krysař

Kolem představení Krysaře se rozvinula debata o znacích, symbolech, metaforách, jejich funkci a čtení. Některé důležité okamžiky byly společně interpretovány. Hledaly se obecnější výklady. Společně všem bylo to, že žádný z nich neseděl úplně přesně.

Většinou seminaristek vadila přílišná hlasová exprese a celkový zmatek. Hudební složka působila značně depresivně. Jedním z hlavních znaků představení byla velká agresivita. Nejvíce se líbil výkon učitele – Fausta – zlam minulosti. Debata se točila kolem čtení červené a zelené barvy, jablek.

Závěr hry byl shledán optimistickým, protože holčička v kostkovaných šatečkách asi symbolizovala znovuzrození Anežky (proto též vyšla z ulice K propasti).

Přepis novely V. Dyka je problematický. Dopsaný text působí vedle Dykova jazyka podivně.

V závěru středního povídání byly hledány jevy, typické pro letošní DS. Seminaristky se shodly na tom, že novinkou je většina souborů staršího školního věku. S tím souvisí i zvětšení počtu her s tzv. velkým poselstvím a potřeba symbolů, znaků, metafor, takže se mnohdy význam musel „luštit“.

iva

jako by toto naznačovala.

Mluva, zpěv a hudba – problém!

Krysař (Vrtule - ZŠ Slaný). Diskuse se odvinula od názorů přítomných gymnazistů – členů dětské redakce Deníku. Představení se jim líbilo, ale zajímá je, co se o něm bude říkat, protože ne vše je jim jasné.

„Soustředil jsem se více na obsah, téma, protože mi to nebylo jasné,“ odpovídá jeden z chlapců na dotaz, zda si více všiml způsobu, nebo obsahu sdělování. „Ono se totiž někdy může stát, že použitá forma vytvoří vlastní obsah. Možná je toto případ dnešního představení,“ vysvětluje svůj dotaz Vladimír Zajíc. Zřejmě mnoho cest

k výslednému tvaru – výrazové prostředky mění své významy: sdělují něco, co ale vzápětí padá, další využití symbolu jablka popírá to, co nám tento znak sdělil dříve – a to se neustále opakuje. Divák nedostane klíč, jak se orientovat. A nemělo být právě toto téma? My patnáctiletí tento svět vidíme takto! Možná je to vše mnohem jednodušší (povrchnější) – hrajeme „to velké divadlo“. Jeden z gymnazistů: „Forma byla efektní, ale sdělení nebylo efektivní.“ „Po úvodní scéně jsem očekávala krysařův příběh z pohledu krysaře. Na to jsem se těšila, ale nic! A naznačili to ještě asi dvakrát.“ Od začátku nebylo zcela jednoznačné, kdo jsou postavy – krysaři, děti...? Rušily dívky v mužských rolích. Spousta dalších otázek.

bla

POHÁDKA PRO DRACÍ SNY!

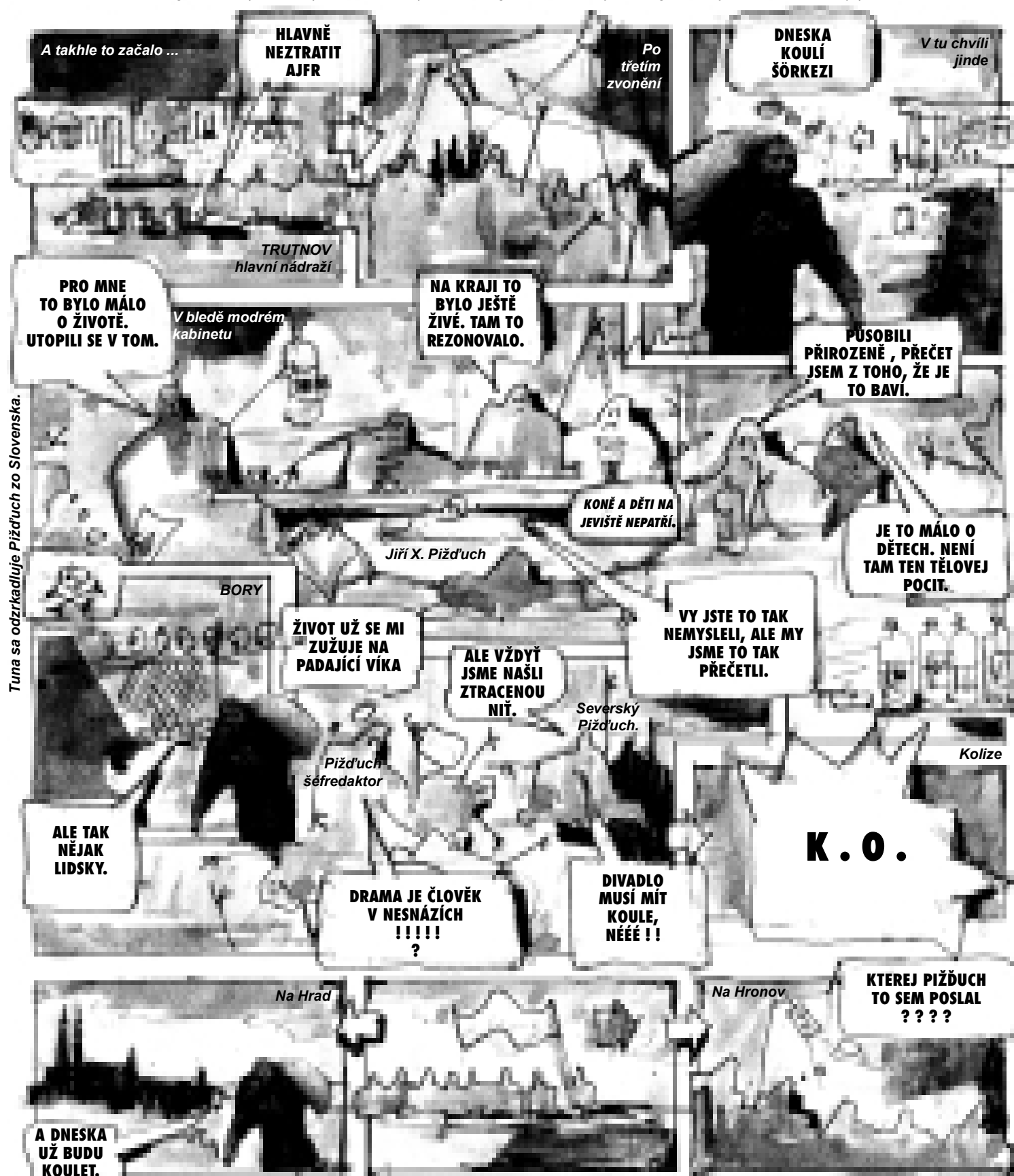
námět - Uffo Horn

scénář - Kotěnočkin

režie - Rusakov

PŘIKULOVAC

Včera se našim investigativním reportérům podařilo odhalit paralelní, ilegální, disidentský, undergroundový a hlavně nezávislý pížd'uší diskusní klub.

Přijedete také na Hronov? Zvládl Uffo Horn dramatickou výchovu? Také neudržíte tvar? A co na to Ferdinand Vaněk? Mohli se setkat?

JAK TO VÍDÍ XY

Jakub Hulák a Olina Králíková

Mezi známé tváře na této přehlídce patří Jakub Hulák, pracovník ARTAMA Praha a Olina Králíková, která pracuje v IDM MŠMT a jelikož je dosud naše rozhovory minuly, oslovili jsme je při přípravě posledního čísla.

Všichni vás tu znají jako organizátory, ale málokdo ví, jaký konkrétní podíl na organizaci přehlídky Dětské scény máte. Mohli byste nám to objasnit?

J: Já bych to vysvětlil asi tak, že místní organizátoři tady v Trutnově zajišťují veškeré věci, které se týkají provozu přehlídky v místě. Já a Olina připravujeme celou náplň po odborné a programové stránce.

Co kdybyste to trochu konkretizovali, určitě neděláte oba dva všechno.

J: Ministerstvo školství v posledních letech prostřednictvím IDM dávalo na přehlídku peníze, ale žádný pracovník se o to moc nestaral. Takže to všechno bylo na bedrech Artamy a díky tomu, že do IDM přišla Olina, začala najednou spolupráce fungovat. Postupně Olina přebírá tu část, za kterou by měla být zodpovědná, což je ta recitační. Ministerstvo školství přispívá na přehlídku sólistů a recitačních souborů. Ministerstvo kultury přispívá na soubory, takže to máme takhle rozdělené.

Mám tomu rozumět tak, že na Olině je příprava recitační části přehlídky a na Jakubovi je ta divadelní?

Takhle je to podle regulí. Vzhledem k tomu, že ty dvě části přehlídky se prolínají, nelze to úplně od sebe oddělit, zvláště pokud jde o soubory. Takže to připravujeme společně. Určujeme zaměření seminářů, zajišťujeme lektory, porotce a vymýšlíme program, harmonogram, s tím, že do toho má co mluvit odborná rada pro dětské divadlo v ARTAMĚ, která má poradní hlas.

Má letos Olina něco, co je jenom na ní?

O: Ne, děláme to společně. Ale do budoucna bych chtěla více zasahovat i do složení poroty, lektorů.

Takže se můžeme těšit na změny?

O: Uvidíme.

Jakou máte sami osobní zkušenost s dětským přednesem, případně divadlem?

O: Já žádnou.

J: Od malička jsem chodil do loutkářského souboru k Hance Budínské a potom když jsem byl starší, jsem začal sám s dětmi pracovat, vést dramataky a věnuju se tomu i teď. A taky jsem recitoval. Úplně nezávisle na tom, s Hankou jsme přednes nedělali.

Takže dnes se souborem pracuješ?

J: Ano, s několika.

A kde?

J: V Praze v Centru dvořivé dramatiky v Arabské ulici.

Když se ohlédnete za letošní DS 2000, co vidíte na prvním místě?

O: To, že tu je velká pohoda. Přehlídka je bezvadně organizačně zajištěna ze strany Domu kultury.

J: To mi taky hned vytanulo na mysl.

Zažili jste za uplynulý týden nějaké příjemné překvapení?

O: Opravdu to, jak je tu všechno organizačně zajištěno. Všechno je dokonale dotaženo do konce. Například hostesky, které celý den tráví s dětmi, neopustí je ani na chvíli. Navíc tady ve městě jsou všude příjemní lidé a bezvadně to všechno přijímají.

J: Pro mě tohle taky největší překvapení.

V čem jsou ještě rezervy, co by se do příštího roku mohlo zlepšit?

J: Rezerv je dost. Jsme v novém místě, s novými partnery, za nových okolností, které člověk dopředu přesně neodhadne a bylo by příjemné, kdybychom příští rok na místě, kde už to fungovalo, mohli dělat tu přehlídku znova, protože bychom byli daleko víc připraveni na konkrétní podmínky. Ledacos by se tak dalo připravit dřív a ještě ve větší pohodě, bez nervozity, která byla letos. Třeba dřív domluvit lektory, veškeré pracovníky přehlídky, zajistit, informovat, dřív začít komunikovat se soubory a nabídnout jim hrací prostory už v postupovém evidenčním listu, aby na místě už nedocházelo k nedorozuměním. Líbilo by se mi, kdyby už v tom evidenčním listu byl plánek a rozměry sálu, kde se bude hrát. Pro soubor je dobré mít představu o sálu a vybrat si na vlastní zodpovědnost. Asi by vše mohlo být připraveno ve větší pohodě.

O: Taky postavit líp harmonogram, aby například besedy s dětmi (dětské diskusní kluby) nebyly v takovém časovém presu jako letos. Je potřeba víc času, letos se většinou na poslední představení ten den skoro nedostalo.

J: To je pravda a týká se to i dílen recitátorů, kde je času ještě málo.

O: Je fakt, že dřív bylo víc peněz a přehlídka byla delší, to všechno s tím souvisí. Teď ale musíme vycházet ze současné situace.

Dovedete si představit, co každý z vás může sám za sebe udělat pro to, aby příští rok přehlídka fungovala lépe?

O: Pokud by se povedlo to, že ta přehlídka by příští rok byla zase tady, bylo by dobré se sejít už po prázdninách a všechno připravit, domluvit porotce a lektory. Z jiných soutěží vím, že je lepší všechno zajistit s větším předstihem.

J: My jsme se už domluvili, že uděláme důkladnou reflexi této přehlídky a chtěl bych krok po kroku projít harmonogram dokud to máme v čerstvé paměti, nejlépe ještě v červnu. Dokud si pamatujeme, že některé věci by měly být jinak. Doufám, že něco změníme pro příští rok a že ty změny budou výrazné.

Co byste přáli dětskému divadlu a recitaci do příštího roku?

O: Ty nejcitlivější a nejschopnější lidi. A aby se ten obor vyvíjel kupředu.

J: Přál bych lidem, kteří se tomu věnují, aby neztráceli možnost se setkávat, ať už na celostátní přehlídce nebo na regionech. Peněz je totiž stále méně a hrozí, že už na to někteří organizátoři prostě nebudou mít. I když jsou to obvykle nadšenci a jdou do toho i s rizikem. Bojím se, aby se z těch přehlídek nestala rychlá soutěž, kam všichni přijdou, vystoupí a hned zase odjedou a není na nic čas. A teď se opravdu stává, že se přehlídky zkracují jen na jeden den, protože nejnákladnější jsou noclehy. Zároveň bych dětskému divadlu přál víc lidí, víc pokorných vedoucích, kteří jsou ochotni přijímat a něco si vzít

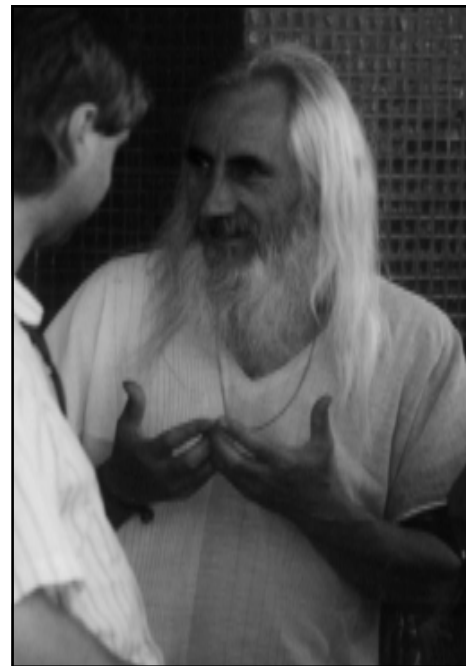
z dikusí o inscenacích. Někteří žijí ve své vlastní představě a i když neuspějí, tak s podněty a radami, které dostanou, nepracují, pracují pořád stejně a to je škoda. Já si myslím, že celostátní přehlídka je důkazem toho, kam to můžou dotáhnout lidi, kteří naslouchají a mají vůli sami na sobě pracovat.

Co chcete říct a na co jsem se nezeptala?

O: Já bych takhle přes zpravodaj chtěla hrozně moc poděkovat paní ředitelce Zině Rýgrové, která dokázala, že tato přehlídka tak hladce probíhá a to je skvělé. Protože to je velikánský kus práce.

J: K tomuhle bych se přidal. Ještě mě napadá, že bych chtěl říct, že se mi letos moc líbí Deník Dětské scény. Ale fakt. Jste malinko v pozadí, nejste středem dění tady, ale přitom odvádíte ohromný kus práce.

Ptala se Iva

JAK TO VÍDÍ XY

**Vlado Sadílek
aneb Jednoslovné story**

VDĚK. VEČER. VLAK. BUDÍK. ČLOVĚK. RÁNO. NÁRODNÍ. NÁRODNÁ. ŘIDITELKA. PÁTEK. LIDI. OKO. SCHODY. SÁL. DETI. TMA. ERUPCE. TRADICE. POČÍTAČ. ZNÁMÍ. JÁ. JAKUB. STŮL. PODPIS. MARCELA. ZAMESTNÁNÍ. ŠIKANA. VÝBUCH. JAROSLAV. POTLESK. HUDBA. ČAJ. IRINA. CESTA. KOTĚ. OKNO. ÚSVIT. AUTO. EVA. 2X. KINO. HORE. ROMAN. LOUTKA. ZÁVIST. ŽIDLE. PAPÍR. MARUŠKA. KAPESNÍK. VÝDYCH. ZVONEČEK. ZIMA. SPÁT. OBED. INDIÁN. ALEŠ. VZRUCH. ŠÁTEK. KAPSA. ŘEKA. NADĚJE. NOHA. VZDUCH. KRÁTKY. UDELANÝ. MIREK. DÚHA. PÁC. PREROD. SLUCH. PASTÁK. ZAJAC. SILA. DISK. TV. CIGARETA. MATILDA. DOBRO. URŠULA. STÁLE. VEČEŘE. BAR. CERUZKA. DOSŤ. TMA. ZATÍM. PROČ?

Trutnovský skicář

ŘÍKALO SE NA...

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Poslední hrací den přinesl sice jen dvě představení, ale to v žádném případě neznamenalo, že by diskuse byla v něčem chudší. Obě představení spojovala zřetelná ambice být plnohodnotným divadlem, u obou lektorů hovořili o významném podílu práce vedoucího - režiséra. Také blízký věk protagonistů obou souborů nabízel porovnání.

První přišla na přetřes inscenace ostrovského souboru HOP - HOP. Jejich **Ondráš nebo Juráš** je kultivovaný tvar, jdoucí jasnou cestou k divadlu. Tomu je podřízena celá stavba inscenace, která pracuje s vybudovaným příběhem a divadelními prostředky (kostymování, scénografie, choreografie, rekvizity, stylizace). Jako velmi dobré se lektorům jeví, že vybrané téma vycházelo vstříc složení souboru, jeho početné chlapecké části. Oceněny byly stylizované kostýmy, připravená hudba (bohužel jí nedostatky v udržení melodie i rytmu nedaly vyniknout tak, aby se mohla stát plnohodnotným dramatickým prvkem). Problémy s rytmem se projevily také při výstavbě a hlavně proměnách jednotlivých obrazů, které neměly mnohdy jasný začátek ani konec (svatba, ovce, návštěva v krčmě). Propojení s hudbou by mohlo, jak konstatoval Vlado Sadílek, posílit baladichnost příběhu, která zůstala překryta jen něčím na způsob komentáře o životě Ondrášově. Celý příběh je vystavěn pomocí retrospektivy, ke které se nabízí jako adekvátní prostředek znakové herectví. Tam, kde je znakové herectví důsledně používáno, není pro diváka problém s důvěryhodností postav a příběhu vzhledem k věku hrajících. Problém nastává, až když se do hry dostane snaha o realistickou, nebo dokonce

psychologizující kresbu postav (bičování, poslední rozhovor Ondráše s Jurášem), tam nastává problém s diváckým přijetím. Jarda Provazník lektorskou reflexi shrnul v celkovou úvahu o zajímavě nastoupené cestě, která však bude vyžadovat ještě hodně práce, aby nabídka, která je vedoucí souboru zajímavě a inspirativně připravena, byla co možná nejplněji využita jak dětmi, tak i dospělou režii.

Představení souboru Vrtule ze 3. základní školy ve Slaném nabídlo postmoderní variaci na archetypální krysařský příběh. Na velké ploše představení se diváckému vnímání neustále nabízely nové a nové obrazy. Vršení obrazů, tak byla lektory pojmenována metoda výstavby této inscenace. Bohužel toto vršení nenese žádný divácky čitelný klíč. Lektorů vnímali představení jako složení dvou samostatných částí, propojených společnými motivy („Krysař“, barvy). Dochází k zahlušení publika, i když autor pracoval s vědomými citacemi, které mohly být reminiscencí na absurdní texty (možná Beckett nebo Mrožek), na Fausta, na Krysaře. Z celého představení lze

číst erudovaného dospělého, možná tušit jeho záměry, ale v podání nedostatečně vybavených dětských herců jsou sebezajímavější záměry málo. Vzhledem k hereckému vybavení dívek a chlapců byla vnímána jim nabídnutá stylizace (možná i stylizace, pro kterou byly děti použity?) jako málo ohleduplná. Několikrát dokonce zaznělo upozornění na prohřešky proti hlasové hygieně (silné až křečovitě forze u „Fausta“). Problémem se také jevílo prvoplánové, šaržírované charakterizování některých postav. Tyto problémy se objevily i u pohybové stránky, na jedné straně téměř baletní stylizace, a na straně druhé mnohdy prvoplánově ilustrativní „pantomima“ při vyprávění vedlejších postav. Představení nabídlo pokus o práci se silným, ale velmi obecným tématem (dobro – zlo), které bylo ještě ke všemu zavaleno množstvím znaků, obrazů a hodně komplikované, stylizace. Jako závěrečné shrnutí by mohla zaznít tato myšlenka z diskuse: aby mohl divák být pocitově zasažen potřebuje obecně abstraktní téma prožít přes nějakou konkrétní a rozšiřovatelnou situaci.

Roman

Tomáše, Pecky a Věvy

Je úterý 20.6., 16.55, za pět minut začíná dětský diskusní klub. Stojím s Tomášem Doležalem, Petrou Ryčickou a Veronikou Rodríguezovou před kinem. Skoro běžíme do Kulturního klubu Nivy. Stejně jsme dorazili pozdě. O tři minuty! Z pěti dnešních souborů je tu jeden. Do deseti minut přicházejí další tři, na poslední čekáme do 17.25. Za pozdní příchod děti nemohou, hrály jako poslední. Dřív se to stihnout nedá.

Tomáš všechny představuje, trochu si vymyslí – on sám je dendrolog, Věva je archeoložka, Petra internistka. Děti se smějí, jistě napětí, které tu zpočátku bylo, mizí. V sále je dětí skoro šedesát. Čekají, co bude.

“Každý soubor teď vymyslí svůj pokřik. Máte na to 5 minut. Měli byste se jím představit ostatním.” Některé pokřiky byly součástí představení, jiné už staršího data, další zbrusu nové. Poslední zbytky ledu mezi dětmi roztály.

“Každý soubor mi sem pošle jednoho moderátora. Dobře. Najděte si svoje místo, tady máte papír a fixy. K moderátorům se namíchejte, aby u každého byli zástupci všech souborů. Připravili jsme si pro vás otázky, které nás po představeních napadly. Jsou to věci, kterým třeba taky sami nerozumíme. Buďte tak hodní, popovídejte si o tom ve skupinách, pak to dáme

dohromady pro všechny. Otázky vám pověsíme tady, abyste je měli na očích. Máte na to půl hodiny. Herci mluví poslední, jasné?”

Skupiny si povídají, zapisuje se. Některé skupiny jsou živější, přou se, přesvědčují. Další pracují v poklidu. Lektoři hlídají čas. “Jestli jste si dobře rozvrhli čas, už jste asi u čtvrtého představení, že?”

“Dokončete a pojďme do velkého kruhu. Sedněte si pohodlně a tak, abyste na sebe aspoň trochu viděli. Co máte k prvnímu představení?” Děti odpovídají na otázky, lektoři je vedou k přesnějším odpovědím, k zamyšlení. Čas je dnes nepřítelem. U druhého představení už hostesky, sedící opodál, připomínají, že za chvíli je večer. Lektoři se snaží práci dokončit. To se nakonec zdaří, ale pozornost dětí ochabuje...

“A teď ještě, než půjdete na večeri, projděte si očima kruh a najděte si někoho, kdo vám byl sympatický, a zamávejte mu. Víc nestihneme.”

Varianta, kterou jsem popsala, je tzv. nouzová – hodně dětí a málo času. Středová část zůstává stejná – tedy způsob, jakým děti mluví o představeních – otázky se proměňují každý den. Úvodní a závěrečná část je každý den jiná. Podle nálady, možností, představení.

Myslím si, že setkání souborů při reflexích představení je důležitá věc. Je to jedna z mála možností, kdy se setkávají děti z různých souborů. Stálo by za to, aby tyto schůzky neprobíhaly v chvatu. Letos byl spěch spíše pravidlem než výjimkou. To je velká škoda. Prosim, myslíme na to příští rok víc. Stokrát se nám to vrátí.

v rychlosti a v pozdní noční dobu sesmolila lva

DĚTI - DRAMA - DIVADLO

Katedra výchovné dramatiky Divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze a Sdružení tvořivé dramatiky pořádají ve dnech 14. - 17. září 2000.

Festival dětského divadla

Děti - drama - divadlo

Reprezentativní přehlídka nejzajímavějších dětských divadelních a loutkářských představení.

Disk 14. a 15. září 2000

a

Mezinárodní konference

Dítě v labyrintu dnešního světa

Konference bude probíhat ve třech sekcích:

Dramatická výchova z pohledu současné školy

Dramatická výchova a divadlo

Dramatická výchova z pohledu psychologie a neurologie

Divadelní fakulta DAMU a Galerie AMU 16. - 17. září 2000

OSTROVSKÉ SOUKÁNÍ

25. – 27.5.2001 se v Ostrově uskuteční dětský divadelní festival “Ostrovské soukání”, tentokrát jako mezinárodní přehlídka (zúčastní se ho soubory z Itálie, Švýcarska, Rakouska a Anglie). Kromě možnosti zhlédnout představení cizích i českých divadelních souborů, budou pro dětské účastníky nachystané dva druhy seminářů: odborné (zaměřené na divadelní techniku či na jiné umění, aktivity) a odpočinkové (jako např. plavání v krytém bazénu, sportovní hry, seznámení s památkami Ostrova apod.); pro dospělé účastníky pak diskuse nad zhlédnutými představeními. Hlavním pořadatelem tohoto divadelního setkání je DK Ostrov.

Irena Konývková
odborný garant festivalu

ŠUMPERK'00

Dílňa pro mladé amatérské divadelníky

Důležité datum tohoto léta: 28. 7. - 6. 8. 2000!

Po loňské (opět ;-)) úspěšné dílně Vám i v tomto roce opět nabídneme dílnu v Šumperku - vzdělávací akci rozsahu, který nelze poskytnout v rámci Šrámkova Písku a s větším množstvím času a klidu na práci, než je možné v rámci klubů na Jiráskově Hronově. Chceme poskytnout možnost inspirace jak pokročilejší, tak i méně pokročilým divadelníkům a chceme se pokusit nabídnout Vám menu tak široké, aby si mohl (když ne letos, tak napřesrok) vybrat opravdu každý.

přijezdy: v pátek 28. července 2000 do večera

odjezdy: v neděli 6. srpna 2000 ráno

vlastní dílna: 8 dní mezi tím

Doplňkový program bude obsahovat představení, besedy, projekce a pod.

Dílňa není primárně určena úplným začátečníkům (i když i takoví se zde ztratí, případně vyniknou). Věkový limit účastníků je 16 - 26 let, výjimky jsou možné jedině při nenaplnění dílen (pro takový případ však Vaši přihlášku potřebujeme mít po ruce - raději konzultujte telefonicky).

Václav Martinec

Pár slov o vedoucím dílny: režisér a neúnavný pedagog (JAMU apod.). Dílnu v Šumperku vedl již v roce 1995. Na své posluchače náročný, ale stojí za to.

Improvizace a komediálnost hereckého projevu

Petr Nůsek - Sacher

Pár slov o vedoucím dílny: Starý známý již z několika ročníků Šumperka. Jeden z mála šermířů, kteří si nesyílí své umění pro sebe a který programově zkoumá divadlo a jeho zákonitosti.

Artuš, Merlin a ... Šeredi (o psu nemluvě)

Peter Janků

Pár slov o vedoucím dílny: 26 let, svobodný, mladý, otevřený. Býval bardem slovenského lidu a solí v očích “šamanů”. Muzikant, věčný student, divadelník i výtvarník - alespoň něco z toho tělem a duší Po jeho písni o výletu do Finska loni na Hronově naši rómští spoluobčané odcházeli.

Priestor - skúmanie najširších súvislostí tohto, pre divadlo, tak dôležitého pojmu.

Josef Krasula + Lukáš Jůza

Pár slov o vedoucích dílny: J.K. je režisérem špičkového amatérského souboru v Partizánském. Kromě toho je úspěšným majitelem a managerem galerie a uměleckého obchodu Michalský Dvůr v Bratislavě. S Josefem Pěstounem má společná čtyři písma a Podobu. A říká se, že i charakter. L.J. se vypracoval z frekventanta šumperské dílny až nastudoval III. ročníku herectví na DAMU, ale též na spolulektora a asistenta zahraničního pedagoga. S Jouzou s filmu Ať žijí duchové však nemá nic společného.

Kde domov můj... (kolektivno-individualistická improvizácia na danú tému s dôrazom na používanie rôznych hereckých technik a žánrov. Snaha o výpoveď o dobe a nás v nej.)

ARTAMA

/-k rukám K. Tomase či A. Chrové/

P.O.Box 2 / Křesomyslova 7

140 16 Praha 416 nebo na fax č.02-61 21 56 88

či na e-mail: artama@volny.cz

nebo artama.dc@volny.cz

nejpozději do 10.7.2000

(ale “kdo dřív přijde, ten dřív mele” a “kdo zaváhá, ...”)

Telefonické dotazy (K. Tomas):

02/61215682 (přímá linka)

02/61215684-7 (ústředna)

0603/480111 (mobil – raději jen nutné případy či SMS)

STARÉ, ALE DOKRÉ

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohazení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

(...) překážkou při učení se **umění být** je zásada "žádné úsilí, žádná bolest." Lidé jsou přesvědčeni, že všechno, dokonce i ty nejnepohodlnější úkoly, by se mělo zvládat bez jakéhokoli úsilí, anebo jen s úsilím nepatrným. Tato zásada je tak populární, že zřídka kdy vyžaduje další vysvětlení.

Podívejme se na celkovou metodu vzdělávání. Přesvědčujeme naše mladé lidi, přímo je prosíme, aby dosáhli vzdělání. Ve jménu "sebevyjádření", anti-výkonovosti, "svobody" pořádáme každý kurs tak, aby byl co možná snadný a příjemný. Jedinou výjimkou jsou přírodní vědy, kde je reálný výkon úmyslem a kde nikdo nemůže předmět zvládnout ve "snadných lekcích". Avšak ve společenských vědách, umění, literárních kursech tendence anti-výkonovosti existuje. Příčiny tohoto současného směru není těžké odhalit. Vzdělávací potřeba techniků, polovzdělanců pracujících ve službách průmyslu, od příručních k nižším vedoucím vyžaduje lidi s povrchními znalostmi, jak je poskytují naše vysoké školy. Za druhé, celý náš sociální systém spočívá na víře, že nikdo není nucen dělat to, co dělá, ale že to udělá rád. Toto nahrazení otevřené autority autoritou anonymní se projevuje ve všech oblastech života: síla se maskuje souhlasem, souhlas se navozuje metodami masové sugesce. Z toho vyplývá, že studium by se nadto mělo pociťovat jako příjemné, nenásilné, a tím spíše v oblastech, kde je potřeba opravdových znalostí minimální.

Erich Fromm – Umění být

LIŠTUJEME V...

"...tato nová kniha je samozřejmě jen další kapitolou Knihy. Jsem jeden člověk, a píšu jednu knihu."

(W. Saroyan)

BEŠTIÁRIUM

Poslední příšerou je docela obyčejný drak princeznožrout. Saň jednohlavá. Tělo se podobá trochu brontosauroidu, na hlavě dominují uši, bystré oči a nozdry, které slouží k vypouštění ohnivých par. V tlamě se skrývá jedna řada zubů. Za povšimnutí stojí malý ocásek, který jako by patřil spíše pokojovému psíkovi.

Tento drak žije v suchých jeskyních a nemá-li dostatečný přísun princezen, uloví si zajíce nebo nějakého ptáka. Tento drak rád spí, zimní spánek se někdy protáhne i na čtyři měsíce. V případě mimořádně kruté zimy se tato saň zahrabe do listů.

V princeznách je saň jednohlavá velmi vybiravá. Řechce princeznu obyčejnou, ale klade si požadavky na její oděv, barvu vlasů, oči a tělesnou hmotnost. Upřednostňuje drobnější postavu.

Místními variantami této obludy je saň trojhlavá, šestihlavá či devítihlavá. Mezi přirozené nepřátele patří všichni princové, rytíři v brnění i bez něj, Honzové, Janci a Bajanové.

Praští tě to do očí, ale slunce je slunce, zvláště po šesti sedmi dnech mizerného počasí, větru, deštěmly a nízkých čemavých mračen – ne, nic se nevyrovná slunci, jak už se zase kutálí po nebeské klenbě do vod Pacifiku. Je nemálo takových, co trpí, když vidí slunce zapadat, cítí se být okrádání, jak odchází, a když pak najednou zmizí, jako by byli zcela opuštěni, a někdy se ani nemůžou upamatovat, kdo jsou, nebo v jakém časovém sledu probíhalo to, co poznali.

Ani ráno se nic na světě nevyrovná slunci, když na opačné straně vychází a je vlastně docela jiné, než jaké se jeví, když zapadá. Je to samozřejmě pořád slunce, ale každou hodinu plynoucího dne se trochu pozměňuje. Jaké je ráno, některým lidem také moc nevyhovuje, neboť je tak opravdově nové a svěží a probouzí v nich pošetilá očekávání, která jsou, jak čas ukáže, nesplnitelná.

Argo 2000

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

Vlastivědné rozhledy poslední

Underground a alternativa

Smysl pro underground je všem horalům vpečetěn. Je to jistě způsobeno životem v klimatu o něco drsnějším než nížině. Počátky undergroundu jsou zahaleny tajemstvím, opředeny bájemi i dohady a lákají, abychom se snažili poodhrnout z nich roušku neznáma..

Moderní doba odráží prastaré síly všude, kde se těmto silám daří proniknout, nedotčeno nezůstává ani umění. Jistě ne náhodou se v posledním desetiletí stal právě Trutnov sídlem největšího bigbítového festivalu pod širým nebem v Čechách. Festival vznikl v návaznosti na dvě akce přelomu

devadesátých let.

Prvním byl tzv. festival zakázané kultury, který se v roce 1987 měl konat ve Volanově u Trutnova, ale ještě před jeho uskutečněním bylo jeho asi tisíc účastníků rozehnáno tehdejší Státní bezpečností. Později byli v této souvislosti zatčeni I.M. Jirous a J. Tichý a to za petici "Tak dost" sepsanou na základě zprávy Hlasu Ameriky o zásahu proti koncertu.

Druhou událostí byl "náhradní Východočeský Woodstock" v roce 1990. Koncert byl prochnutý porevoluční atmosférou, vystoupil zde převážně písničkáři a kapely komunistickým režimem potlačované a pronásledované.

Od roku 1992 probíhá v areálu letního kina "Na Bojišti" "Open air music festival Trutnov", každoročně v druhé polovině srpna. Dramaturgie festivalu je vždy promyšlená a nabízí to nejzajímavější z naší i zahraniční rockové a alternativní scény.

Z počátečních 3200 diváků se návštěvnost vyšplhala na neuvěřitelných 20 000. Přes to je tato akce charakteristická

pozoruhodnou tolerancí a inteligentním chováním hostů. Vezmeme-li v úvahu, že zde na tak malém prostoru tráví společně tři dny a tři noci takové množství hudbymilců nejširšího názorového spektra, musíme obdivovat, že incidenty mezi nimi jsou záležitostí vzácnou.

Obdiv zaslouží i spolupřátel město Trutnov a jeho obyvatelé (30 000), kteří s maximální tolerancí nesou každoroční nájezd masy rockerů, křišťáků, pankáčů, skinheadů, fetišáků, asociálů, mániček, ... a jejich kamarádů. Na trutnovském Bojišti (skutečně se toto mohutné bigbítové setkání koná v prostorách, kde se roku 1866 odehrála krvavá prusko – rakouská bitva) se během let vystřídali hudebníci a kapely jako: Psi vojáci, Jim Čert, Sváťa Karásek, Visací zámek, Prouza, Mňága a Žďorp, Babalet, Garage, Jolly Joker, Vladimír Mišík a ETC, Ser un Peyalero, Buty, Support Lesbiens, Walk – Choc – Ice, Sluníčko, Think About Mutation, Petr Váša, Kava Kava, Laura a její tygři, Kurtizány z 25. Avenue, Dračí ulička, Banjo Band Ivana Mládky, Vltava, Faith No More ...

spejbl

UFFO HORN UVÁDÍ

Milá dítě,

dům můj rodný stojí v dolní části náměstí vpravo od radnice a nese číslo 69. Stejně jako jiné domy náměstí prodělával řadu přestaveb. Sklepy jsou gotické, přízemí má renesanční prvky, první patro pozdně klasicistní. Je zajímavý výzdobou štukového ostění oken a klasicistní fasádou nyní v měkkých meruňkových a mocca barvách, v oknech rudé muškáty. Nebo ještě jinak: najdete ho mezi lahůdkářstvím a OD Krakonoš. A co ještě? Na shledanou. Třeba v srpnu na bigbitu.

Váš Uffo Horn.

L e g r á c k a aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž. Na obrázku jsou ukryty známé a významné postavy Dětské scény, zkuste je odhalit. (provádějte bez nároku na odměnu)

Redakce z celého srdce děkuje všem, kteří přispěli do naší ankety. Bohužel nám náš omezený prostor neumožnil otisknout všechny vaše zajímavé názory. Anketu zpracujeme a její výstup otiskneme co nejdříve ve Tvořivé dramatice.

Roman Černík